

**FENG-SHUI FELSEFESİNİN; SAFRANBOLU
GELENEKSEL KONUTLARI ÖRNEĞİNDE, MİMARİYE
YANSIMALARININ İRDELENMESİ**

Esmâ ÜNAL

**2021
YÜKSEK LİSANS TEZİ
MİMARLIK**

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Aysun ÖZKÖSE**

**FENG-SHUI FELSEFESİNİN; SAFRANBOLU GELENEKSEL
KONUTLARI ÖRNEĞİNDE, MİMARİYE YANSIMALARININ
İRDELENMESİ**

Esmâ ÜNAL

**T.C.
Karabük Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Mimarlık Anabilim Dalında
Yüksek Lisans Tezi
Olarak Hazırlanmıştır**

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Aysun ÖZKÖSE**

**KARABÜK
Haziran 2021**

Esmâ ÜNAL tarafından hazırlanan “FENG-SHUI FELSEFESİNİN; SAFRANBOLU GELENEKSEL KONUTLARI ÖRNEĞİNDE, MİMARİYE YANSIMALARININ İRDELENMESİ ” başlıklı bu tezin Yüksek Lisans Tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Aysun ÖZKÖSE

.....

Tez Danışmanı, Mimarlık Anabilim Dalı

Bu çalışma, jürimiz tarafından Oy Birliği ile Mimarlık Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir. 25/06/2021

Ünvanı, Adı SOYADI (Kurumu)

İmzası

Başkan : Doç. Dr. Eda ÖZ ÇELİKBAŞ (KBÜ)

.....

Üye : Prof. Dr. Aysun ÖZKÖSE (KBÜ)

.....

Üye : Doç. Dr. Hülya YÜCEER (İYTE)

.....

KBÜ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu, bu tez ile, Yüksek Lisans derecesini onamıştır.

Prof. Dr. Hasan SOLMAZ

.....

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

“Bu tezdeki tüm bilgilerin akademik kurallara ve etik ilkelere uygun olarak elde edildiğini ve sunulduğunu; ayrıca bu kuralların ve ilkelerin gerektirdiği şekilde, bu çalışmadan kaynaklanmayan bütün atıfları yaptığımı beyan ederim.”

Esmâ ÜNAL

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

FENG-SHUI FELSEFESİNİN; SAFRANBOLU GELENEKSEL KONUTLARI ÖRNEĞİNDE, MİMARİYE YANSIMALARININ İRDELENMESİ

Esmâ ÜNAL

**Karabük Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Mimarlık Anabilim Dalı**

**Tez Danışmanı:
Prof. Dr. Aysun ÖZKÖSE
Haziran 2021, 172 sayfa**

Yüzbinlerce yıldır insanlar farkında olarak ya da olmayarak doğal ve yapılı çevre ile etkileşim halinde yaşamışlardır. Doğadan sonra, yeryüzünün çehresini en çok etkileyen olgu insanlar tarafından üretilen “yapılı çevre” olmuştur. Bunun sanata dönüşümü olan mimarlık, insanların bilinç, görgü, kültür düzeylerini ve davranış biçimlerini hem belirler hem yansıtır. Feng Shui felsefesine göre bu yapılı çevre, içerisinde yaşayanları destekler ve besler. Yapılı çevrenin üzerimizdeki etkisinin çok daha farkında olduğumuz günümüzde, Feng Shui felsefesi önemli bir yere sahiptir. Yapılan bu çalışmada ilk olarak Feng Shui felsefesi tarihi ve kavramsal olarak araştırılmıştır. Araştırılan bu felsefenin mimari ile olan yakın ilişkisi üzerinde durulmuştur.

Tarih boyunca Safranbolu'nun coğrafi konumu, yapılan çalışmalarda ve yerleşim bölgesi olmasında önem taşımaktadır. Geçmiş paoletik çağlara kadar giden Safranbolu, Türk kentsel tarihinin iyi korunmuş örneklerinden biridir. Safranbolu; ahşap, taş ve kerpiç malzeme ile inşa edilen karkas evleri, camileri, çeşmeleri, han ve hamamları, yemeniciler arastası ve geleneksel şehir dokusuyla, insan odaklı tasarım yaklaşımlarıyla Feng Shui felsefesinin geleneksel Türk konutlarında incelenmesi için önemli bir örnektir. Yapılan bu çalışmada insan odaklı tasarım anlayışına sahip olan Türk evi ile Feng Shui felsefesinin uyum sağladığı tasarım anlayışları belirlenmiştir. Feng Shui felsefesinin bilim ve sanat yönü dışında, Türk evi çalışıldığı takdirde kültürel etkileşim ve bu etkileşimlerin mimariye yansımaları da incelenmelidir. Bu noktada yapılan bu çalışma Feng-Shui felsefesindeki kavramları sembolleri ve mimari uygulamaları anlayarak Türk evinin mimari oluşumlarını sağlayan ortak anlayışları görebilmek adına önem arz etmektedir.

Anahtar Sözcükler : Feng-Shui, Safranbolu, Geleneksel Konut, Mimari, İç Mimari
Bilim Kodu : 80106

ABSTRACT

M. Sc. Thesis

THE EXAMINATION OF ARCHITECTURAL REFLECTION OF FENG- SHUI PHILOSOPHY IN THE EXAMPLE OF SAFRANBOLU TRADITIONAL HOUSES

Esmâ ÜNAL

**Karabük University
Institute of Graduate Programs
Department of Architecture**

Thesis Advisor:

Prof. Dr. Aysun ÖZKÖSE

June 2021, 172 pages

For hundreds of thousands of years, people have experienced interactions with the natural and built environment, with or without awareness. After nature, the phenomenon that most affected the face of the earth was the "built environment" produced by humans. Architecture, which is the transformation of this into art, both determines and reflects the level of consciousness, manners, culture and behavior of people. In Feng Shui philosophy, it supports and nurtures those living in buildings. Today, when we are more aware of the effect of the built environment on us, the Feng Shui philosophy on the relationship between the universe and our lives in man-made buildings has an important place. In this study, firstly, Feng Shui philosophy was investigated in terms of history and concept. The close relationship of this researched philosophy with architecture is emphasized.

Throughout history, the geographical location of Safranbolu has an importance in the studies and being a residential area. Safranbolu, whose history goes back to paoletic ages, is one of the well-preserved examples of Turkish urban history. Safranbolu; Carcass houses built with wood, stone and adobe materials, mosques, fountains, inns and baths are an important example for the examination of Feng Shui philosophy in traditional Turkish houses with its human-oriented design approach, with its traditional urban texture and the traditional urban texture. In this study, the Turkish house, which has a human-oriented design approach, and the design concepts that Feng Shui philosophy harmonize with have been determined. Apart from the science and art aspects of Feng Shui philosophy, if the Turkish house is studied, the reflections of cultural interactions and interactions on architecture should also be examined. At this point, this study is important in order to understand the concepts, symbols and architectural practices in Feng-Shui philosophy and to see the common understandings that provide the architectural formations in the Turkish house.

Key Word : Feng-Shui, Safranbolu, Traditional House, Architectural, Interior
Architecture

Science Code : 80106

TEŞEKKÜR

Bu tez çalışmasının planlanmasında, araştırılmasında, yürütülmesinde ve oluşumunda ilgi ve desteğini esirgemeyen, engin bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım, yönlendirme ve bilgilendirmeleriyle çalışmamı bilimsel temeller ışığında şekillendiren sayın hocam Prof. Dr. Aysun ÖZKÖSE'ye sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Araştırma aşamasında bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım sayın jüri hocam Doç. Dr. Eda Öz Çelikbaş'a, jüri hocam Doç. Dr. Hülya Yüceer'e değerli fikirleri için teşekkür ederim.

Dönem boyunca birlikte ders yürüttüğümüz, bilgi ve tecrübe paylaşımında bulunduğumuz Arş. Gör. Ege Kaya Köse'ye teşekkür ederim.

Sevgili aileme manevi hiçbir yardımı esirgmeden yanımda oldukları için tüm kalbimle teşekkür ederim.

Çalışmamın uygulama kısmında, konaklarını açarak araştırma yapmama izin veren beni bilgilendiren ve arşivlerini paylaşan Curtlar evi sahibi Abdi Dayan, Çarşı Konak sahibi Özlem Özen ve Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi işletme sahibi Aziz Başdağ'a ilgilerinden dolayı teşekkür ederim. Proje bilgilerini benimle paylaşarak çalışmalarına destek olan Mimar Fatih Dökmeci'ye ve Mimar Elif Köse'ye teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
KABUL.....	ii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	vi
TEŞEKKÜR.....	viii
İÇİNDEKİLER	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xii
ÇİZELGELER DİZİNİ	xv
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	xvi
BÖLÜM 1	1
GİRİŞ	1
1.1. ÇALIŞMANIN AMACI.....	2
1.2. ÇALIŞMANIN YÖNTEMİ	3
1.3. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI.....	4
BÖLÜM 2	5
FENG SHUI FELSEFESİNİN TEMELLERİ.....	5
2.1. FENG SHUI FELSEFESİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ	7
2.1.1. Tarihçe	7
2.1.2. Feng Shui Ekolleri	11
2.2. FENG SHUI FELSEFESİNİN KAVRAMSAL GELİŞİMİ	14
2.2.1. Chi	14
2.2.2. Tao	17
2.2.3. Yin Yang.....	19
2.2.4. Beş Element.....	22
2.3. FENG SHUI ARAÇLARI.....	27
2.3.1. Ba-Gua	29
2.3.2. Trigramlar	34
2.3.3. Renk.....	39
2.3.4. Sayı	44
2.3.5. Yön	45
2.4. FENG SHUI FELSEFESİNİN MİMARİDE KULLANIMI.....	48

2.4.1. Yer Seçimi	50
2.4.2. Biçimler	60
2.4.3. Yapı Unsuru.....	63
2.4.4. İç Mekân	79
2.4.5. Mobilya.....	87
BÖLÜM 3	89
FENG SHUI FELSEFESİNİN ETKİLERİ	89
3.1. KÜLTÜREL ETKİLERİ.....	89
3.2. MİMARİ ETKİLERİ.....	89
BÖLÜM 4	97
FENG-SHUI FELSEFESİNİN; SAFRANBOLU GELENEKSEL KONUTLARI ÖRNEĞİNDE, İRDELENMESİ.....	97
4.1. KEÇECİ MEHMET ULUCAN ŞEHİR EVİ (HACI HALİL MAHALLESİ, BEYBAĞI SOKAK 6 NUMARALI EV)	97
4.1.1. Chi Kavramına Göre Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi.....	99
4.1.2. Beş Element Kavramı ve Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi	102
4.1.3. Yin Yang Kavramı ve Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi.....	106
4.1.4. Bagua Haritası, Trigramlar ve Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi	108
4.1.5. Yer Seçimine Göre Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi	112
4.1.6. Biçimler ve Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi.....	113
4.1.7 Yapı Unsurları ve Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi.....	115
4.1.8. İç Mekan, Renk ve Mobilyaya Göre Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi	119
4.2. ÇARŞI EVİ (AKÇASU, AKÇASU MAHALLESİ DERE SOKAK, 5 NUMARALI EV).....	120
4.2.1. Chi Kavramına Göre Çarşı Evi.....	121
4.2.2. Beş Element Kavramı ve Çarşı Evi	125
4.2.3. Yin Yang Kavramı ve Çarşı Evi.....	128
4.2.4. Bagua Haritası, Trigramlar ve Çarşı Evi	130
4.2.5. Yer Seçimine Göre Çarşı Evi	134
4.2.6. Biçimler ve Çarşı Evi.....	135
4.2.7. Yapı Unsurlar ve Çarşı Evi.....	136
4.2.8. İç Mekân, Renk ve Mobilyaya Göre Çarşı Evi.....	139
4.3. 1 CURTLAR EVİ (BAĞLARBAŞI, DİBEKÖNÜ CADDESİ 32 NUMARALI EV).....	140
4.3.1. Chi Kavramına Göre Curtlar Evi.....	143

4.3.2. Beş Element Kavramı ve Curtlar Evi	145
4.3.3. Yin Yang Kavramı ve Curtlar Evi	149
4.3.4. Bagua Haritası, Trigramlar ve Curtlar Evi	151
4.3.5. Yer Seçimine Göre Curtlar Evi.....	155
4.3.6. Biçimler ve Curtlar Evi.....	156
4.3.7. Yapı Unsurları ve Curtlar Evi.....	158
4.3.8. İç Mekân, Renk ve Mobilyaya Göre Çarşı Evi.....	161
BÖLÜM 5	162
SONUÇLAR	162
KAYNAKLAR	169
ÖZGEÇMİŞ	173

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa

Şekil 2.1. Feng Shui uygulama aracı olan geleneksel pusula örneği.	12
Şekil 2.2. Luo Pan olarak adlandırılan Feng Shui pusulası	13
Şekil 2.3. Cennet ve evreni tasvir eden kare ve daire formları	18
Şekil 2.4. Tai Chi ve Mu Chi sembolleri	20
Şekil 2.5. Besleyici ve kontrol edici.....	27
Şekil 2.6. Bagua'nın erken cennet dizisi yerleşimi	30
Şekil 2.7. Bagua'nın sonraki cennet dizisi yerleşimi	31
Şekil 2.8. Bagua haritası, yaşam enerjileri ve ifade biçimleri	32
Şekil 2.9. Lo Shu sihirli karesi ve trigramların yerleşimi.	34
Şekil 2.10. Lo Shu sihirli karesinde rakamsal döngü ve toplamları.....	34
Şekil 2.11. Sekiz trigram.....	35
Şekil 2.12. Trigramlar ve karşıtları	37
Şekil 2.13. Feng Shui'ye göre ideal arazi konum tasviri	52
Şekil 2.14. Feng Shui'ye göre kavramsal ve topografik arazi modeli	54
Şekil 2.15. Koltuk duruşu ve geleneksel Çin evi, temel Chi gong duruşu ve mezar yapısı varyasyonları	55
Şekil 2.16. Klasik Feng Shui düzenlemesine göre dağ-ev tanımlaması.	56
Şekil 2.17. Beş elemente göre dağ sınıflandırması	57
Şekil 2.18. Su Kaynaklarının oluşturduğu yolların solda olumlu yerleşim şekilleri sağda ise olumsuz yerleşim şekilleri görülmektedir	59
Şekil 2.19. Bagua haritasının plan yerleşimine uygulanması ve eksik alanlar	61
Şekil 2.20. Üçgen formu ile ateş elementini temsil eden yapı örneği, Louvre müzesi girişi	62
Şekil 2.21. Kubbe formu ile metal elementini temsil eden yapı örneği, Taç Mahal..	63
Şekil 2.22. Dikdörtgen ve dikey yüzeyleri ile ağaç elementini temsil eden yapı örneği, Çin Bankası.....	63
Şekil 2.23. Yaşam alanında oluşturan farklı kotlardaki kullanım alanları	65
Şekil 2.24. Farklı oranlara sahip olan giriş kapısı örnekleri	66
Şekil 2.25. Eş ölçülere sahip çift kanatlı kapı örneği.	67
Şekil 2.26. Aynı aksta yer alan ön ve arka kapı örneklerinde Chi hareketi.	68
Şekil 2.27. Giriş kapısına yönlendirilmiş merdiven tasarımı.....	69
Şekil 2.28. Geniş yüzeye açılan, dar yüzeye açılan ve duvar ile karşılaşılan kapı örnekleri	70
Şekil 2.29. Dikey doğrultuda açılan pencere örneği	72

Şekil 2.30. Yang etkiyi arttıracak pencere örneği	74
Şekil 2.31. Chi akışını olumsuz etkileyen spiral biçimli merdiven örneği.	75
Şekil 2.32. Baskılayıcı etkiyi arttıran, açıkta kalan giriş görünümü örneği.....	77
Şekil 4.1. Vaziyet görünümü a) ve vaziyet planı b.	97
Şekil 4.2. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi cephe görünümleri.	98
Şekil 4.3. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi plan görünümleri.....	99
Şekil 4.4. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi sokak hattı.	100
Şekil 4.5. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi Chi grafiği.	101
Şekil 4.6. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi pencere tipleri	102
Şekil 4.7. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi Baş oda görünümü.	103
Şekil 4.8. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi duvar yüzeyleri ve elementsel ifade..	105
Şekil 4.9. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi tavan yüzeyleri ve elementsel ifade ..	106
Şekil 4.10. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi duvar yüzeyleri ve Yin Yang	107
Şekil 4.11. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi pusula yönüne göre Bagua ve Lo Shu	108
Şekil 4.12. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi Bagua Haritası yerleşimi.....	109
Şekil 4.13. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi başoda ve Bagua haritası yerleşimi. 111	
Şekil 4.14. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi Bagua konuma bağlı etkileşimler....	113
Şekil 4.15. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi kayıp alanlar.....	115
Şekil 4.16. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi pencere tipleri.....	116
Şekil 4.17. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi kapı tipleri	117
Şekil 4.18 Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi hayat kısmında yer alan ahşap taşıyıcılar.	118
Şekil 4.19. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi gusülhane ve paravan görünümleri .	119
Şekil 4.20. Vaziyet görünümü a) ve vaziyet planı	120
Şekil 4.21. Çarşı Evi cephe görünümleri	121
Şekil 4.22. Çarşı Evi plan görünümleri	121
Şekil 4.23. Çarşı evi sokağa bağlı dere görünümü.....	122
Şekil 4.24. Çarşı evi chi grafiği	123
Şekil 4.25. Çarşı evi chi pencere tipleri	124
Şekil 4. 26 Çarşı evi baş oda görünümü.....	125
Şekil 4.27. Çarşı evi duvar yüzeyleri ve elementsel ifade	127
Şekil 4.28. Çarşı evi tavan yüzeyleri ve elementsel ifade.....	128
Şekil 4.29. Çarşı Evi Tavan Yüzeyleri ve Yin Yang	129

Şekil 4.30. Çarşı evi pusula yönüne göre Bagua ve Lo Shu planı	130
Şekil 4.31. Çarşı Evi Bagua Haritası Yerleşimi	130
Şekil 4.32. Çarşı evi başoda ve Bagua haritası yerleşimi.	133
Şekil 4.33. Çarşı evi Bagua konuma bağlı etkileşimler	135
Şekil 4.34. Çarşı evi kayıp alanlar planı.	136
Şekil 4.35. Çarşı evi pencere tipleri	137
Şekil 4.36. Çarşı evi kapı tipleri.....	138
Şekil 4.37. Çarşı evi gusülhane ve paravan görünümleri.....	139
Şekil 4.38. Curtlar evi vaziyet görünümü(a) ve vaziyet planı.....	140
Şekil 4.39. Curtlar evi cephe görünümleri	142
Şekil 4.40. Curtlar evi plan görünümleri.....	142
Şekil 4.41. Curtlar evi sokak hattı	143
Şekil 4.42. Curtlar evi Chi grafiği.....	144
Şekil 4.43. Curtlar evi pencere tipleri.	144
Şekil 4.44. Curtlar evi havuzlu sofa görünümü.....	145
Şekil 4.45. Curtlar evi baş oda görünümü.....	146
Şekil 4.46. Curtlar evi duvar yüzeyleri ve elementsel ifade.	148
Şekil 4.47. Curtlar evi tavan yüzeyleri ve elementsel ifade.	149
Şekil 4.48. Curtlar evi duvar yüzeyleri ve Yin Yang	150
Şekil 4.49. Curtlar evi pusula yönüne göre Bagua ve Lo Shu	151
Şekil 4.50. Curtlar evi bagua haritası yerleşimi	152
Şekil 4.51. Curtlar evi başoda ve bagua haritası yerleşimi.	154
Şekil 4.52. Curtlar evi konuma bağlı yapı etkileşimleri.....	156
Şekil 4.53. Curtlar evi kayıp alanlar.....	157
Şekil 4.54. Curtlar evi pencere tipleri	158
Şekil 4.55. Curtlar Evi Kapı Tipleri	159
Şekil 4.56. Curtlar evi hayat kısmında yer alan ahşap taşıyıcılar	160
Şekil 4.57. Curtlar evi gusülhane ve paravan görünümleri.....	161

ÇİZELGELER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Çizelge 2.1. Chi çeşitlerinin gruplandırılması	15
Çizelge 2.2. Yin ve Yang kategorileri.....	20
Çizelge 2.3. Beş element ve nitelikleri	25
Çizelge 2.4. Elementler ve kendilerini ifade ediş şekilleri.....	26
Çizelge 2.5. Trigramların işlevsel simgeleri.	36
Çizelge 2.6. Sayılar ve farklı yorumlanmaları.	44
Çizelge 2.7. Sayıların Feng Shui kavram ve araçları ile ilişkisi.	45
Çizelge 2.8. Dört ana pusula yönünün her birine Çinliler tarafından verilen dört hayvan sembolü.....	55
Çizelge 4.1. Bagua Haritasına Göre Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi trigram ve mekan ilişkisi.	110
Çizelge 4.2. Bagua haritasına göre çarşı evi trigramlar ve mekan ilişkisi.	131
Çizelge 4.3. Bagua haritasına göre curtlar evi trigram ve mekan ilişkisi.	153
Çizelge 5.1. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi başoda elementsel ifade tablosu....	164
Çizelge 5.2. Çarşı evi başoda elementsel ifade tablosu.	164
Çizelge 5.3. Curtlar evi başoda elementsel ifade tablosu.....	165
Çizelge 5.4 Keçeci Mehmet Uucan Şehir Evi biçim analiz tablosu.	166
Çizelge 5.5. Çarşı evi biçim analiz tablosu.	167
Çizelge 5.6. Curtlar evi biçim analiz tablosu.	167

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

SİMGELER

- Ba-Gua : Sekiz yaşam durumunu ve kozmolojide gerçekliğin temel ilkelerini temsil etmeden bir imge.
- Beş Element: Dünyada var olan herşeyin temel parçaları.
- Chi : Evren ve kozmosun yaşam enerjisi.
- Geomansi : İşaret ve desen yorumlama yöntemi.
- I Ching : İnsan yaşamına rehberlik eden yapıt.
- Lo-Shu : 9 eş kare ve rakamların oluşturduğu simge.
- Lou-pan : Feng Shui pusulası.
- Shar : Zararlı Chi.
- Tao : Dao öğretisinin temeli.
- Yin Yang : İnsan yaşamına rehberlik eden yapıt.

KISALTMALAR

- Bknz. : Bakınız
- Vd. : ve diğerleri
- M. Ö. : Milattan önce
- M. S. : Milattan sonra

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Günümüzde doğal ve yapılı çevrenin üzerimizdeki etkisinin öneminin farkındayız. Doğal çevre; kültürel çeşitlilikler, sosyal ilişkiler ya da toplumsal prensipler gibi birden fazla unsuru etkileyerek, insanların bireysel ve sosyal olarak kurduğu fiziksel etkileşimlerin tüm teoremlerini kapsamaktadır. Bu alanların insan yaşamına olan etkilerini gözlemleyip kontrollü çevreler oluşturabilmek için bu amaca hizmet eden her şey incelenmeye değerdir. Bu bağlamda evrenle insan yaşamının ilişkisi üzerine olan Feng Shui kuramı ön plana çıkmaktadır.

Feng Shui çok geniş toprakları olan, bir yerinden bir yerine değişiklikler gösteren ve beş bin yıllık uygarlığı süresince, birçok farklı ve önemli kavram ortaya atmış olan Çin'den gelmektedir. Tarihi gelişim içerisinde Feng Shui, yapılı çevre ile ilgili bilgi ve deneyimlerle birikmiş olan eski Çin bilgeliğinin bir bütünüdür. Mak & S. Thomas (2009) tarafından bildirildiğine göre; Feuchtwang, (1974) Feng Shui'nin Çincenin en eski ve en büyük felsefe belgesinden, değişimler kitabından, kurulduğunu ve Feng Shui'nin ilkel bilgisinin, üç temel kaynaktan gelen gözlemlere dayandığını söylemektedir. Bunlar astronomik olaylar, doğal olaylar ve insan davranışlarıdır. Bu üç kaynağa göre Feng Shui yaşamımızın ve kaderimizin evrenle, doğanın düzeniyle yakın ilişki içinde olduğunu söyler.

Mimari ve diğer kültürel eserler bilinçsizce kozmik düzenin fikirlerini yansıtarak kültürel değerleri ve sosyal gerçekliği somutlaştırır (Bramble, 2003). Bununla beraber mimari ve insanların davranış biçimleri arasında, şekillendirme ve yol gösterme konusunda karşılıklı bir etkileşim söz konusudur. Eskiler, bir yapıyı inşa etmenin olası tüm sonuçlarını doğa dengesi üzerinde değerlendirirler ve bir binanın tasarımını kozmos ile arasındaki ilişkiye göre yaparlardı.

Mimari ve iç mimari, temelde işlevsellik ve estetik kurallarına dayanırken Feng Shui duyuların boyutunu ekler. Feng Shui'nin temelleri, mimari düşüncenin vizyonlarına işlev, akış ve uyum ideallerini getirir. Feng Shui'nin ilkeleri ve uygulamaları, insanların yaşayabileceği uyumlu bir yapılı çevre yaratmayı amaçlamaktadır. Uygun alanların seçilmesi için geleneksel bir Çin mimari teorisinin yanı sıra şehirleri ve binaları tasarlamak için bir teoriyi temsil etmektedir.

1.1. ÇALIŞMANIN AMACI

Sanat ve bilim arasında bir geçiş olarak düşünebileceğimiz Feng Shui felsefesi, ilk uygulamalarında Çinlilerin evlerinin konumu, evin baktığı yön, mezar yerlerinin seçimi gibi bireysel enerji ile doğadaki enerjiyi dengelemek amacıyla yaptıkları pratiklere dayandırılmaktadır. Bu faaliyetler özünde bilim, sanat, felsefe, astroloji, çevrebilimi içermekte olmasına rağmen; günümüzde anlam ve felsefesinin uzağında yanlış bilgilerle anılmaktadır. Feng Shui felsefesinde temel anlayış doğayla uyum içerisinde yaşamaktır. Bu felsefenin nasıl gerçekleşeceği, doğayla uyumun nasıl sağlanacağını inceleyebilmek için şüphesiz ilk olarak yapılı çevreye bakmamız gerekmektedir.

Konut tasarımında önemli yer tutan Feng Shui üzerine yapılan çalışmalar, teorik bilgi içerikli olmakla birlikte kısıtlıdır. Konut görünülerinin Feng Shui kavramları kapsamında değerlendirme çalışmaları yapılmıştır. Yapılan bu tez çalışmasında yaşam felsefesi olan Feng Shui'nin, kültür ve davranış biçimlerinin, mimariye olan etkilerini; mimari oluşum ve nitelikler kapsamında değerlendirileceği için özgün bir değer taşımaktadır.

Bir kültürel miras örneği olan Safranbolu, Osmanlı toplumunun tarihsel, kurumsal, kültürel geçmişini evrensel olarak tüm insanlara sunan ortak bir mirastır. Safranbolu ilçesinin kültürel miras olmasının nedenlerinden ilki; pek çok uygarlığa ev sahipliği yapmış olması ve ortak bir kültürü yaşatıyor olmasıdır. Bununla beraber Anadolu Türk sivil mimarisini ve değerlerini günümüze kadar doğru ve sağlıklı bir biçimde barındırabilen kentlerimizin en belirgin örneği olmasıdır.

Geleneksel sivil mimari örneklerini en iyi şekilde sunan Safranbolu evleri iklim, malzeme ve yaşam biçimine bağlı olarak tasarlanmış, koruma altına alınmış; bu bağlamda özgünlüklerini günümüze kadar taşıyabilmişlerdir. Vernaküler mimari olarak nitelendirilebilecek bu evlerin; geleneksel Türk evlerinin yerel kaynakların doğru kullanımı, mekân örgütlenmesi ve doğaya dönük tasarım anlayışı ile Feng Shui kapsamında değerlendirilmesi çalışmanın önemini göstermektedir.

Bu çalışma geleneksel Safranbolu evlerinin tasarımındaki Feng Shui izlenimlerine dayanmaktadır. Bu çalışmada amaçlanan, Feng Shui temellerine dayanan uyumlu bir yapı tasarlanmasının mimari süreçteki etkilerini geleneksel Safranbolu evleri üzerinde inceleyerek ortak mimari nitelikleri bulmaktır.

1.2. ÇALIŞMANIN YÖNTEMİ

Safranbolu İlçesinin Çarşı ve bağlar bölgesinde gerçekleştirilen bu çalışma, literatür çalışmasından sonra araştırma-inceleme ve analiz metodu ile öznel değerlendirme olarak gerçekleştirilmiştir.

Yapılan bu çalışmanın literatür çalışmasında Feng Shui felsefesi tarihsel gelişim süreci içerisinde kavramları ve araçları kapsamında araştırılmıştır. Feng Shui felsefesinin etkileri kapsamında mimari ve kültürel yansımaları incelenmiştir.

Literatür çalışmasında araştırılan Feng Shui felsefesinin mimari etkileşimi teorik ve pratik anlamda araştırılmıştır. Elde edilen verilere göre mimari yansımalar kapsamında gerekli araştırma verileri oluşturulmuştur. Bu felsefenin Türk kültürüyle paralellik gösteren noktaları vurgulanmıştır.

Çalışılan alan olan Safranbolu'nun konu ile ilişkisini vurgulayabilmek adına, bölgenin tarihi ve kültürel gelişimi ile birlikte mimari oluşumu anlatılmıştır. Tüm yapılı çevrenin ve kent oluşumunun konu kapsamında incelemesi yapılmıştır.

Çalışmanın uygulama kısmında ise öncelikli olarak kent dokusu incelenmiştir. Seçilen geleneksel Safranbolu evlerinin, plan yerleşimi ve iç mekân elemanları Feng Shui

felsefesi doğrultusunda incelenmiştir. Yapılan incelemelerde evlerin planları Autocad aracılığı ile çizilmiştir. Bu çizimler ile mekân analizleri Chi grafikleri, Bagua ve trigramlar ile ilgili çalışmalar Photoshop programında yapılan çalışmalar ile şekil ve grafikler haline getirilmiştir. Yapıda oda düzeni ve iç mekânda yer alan sabit donatılara göre seçilen odaların duvar açılımları çizilmiştir. Duvar açılımlarının ve tavan çizimlerinin Beş element ve Ying-Yang'a göre yapılan değerlendirmeleri Photoshop programı ile şekil ve grafik haline getirilmiştir. Yapının yer seçimi, biçimler ve yapı unsuru değerlendirmeleri alanda çekilen fotoğraflar ve harita görüntüleri ile desteklenerek incelenmiştir.

1.3. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

Türkiye’de Feng Shui alanında yapılmış çalışmalar son 10 yıl öncesine dayanır. Bu çalışmalar mimarlık, iç mimarlık ve peyzaj mimarlığı alanlarında farklılaşmışlardır. Bu alanda Bilge Şahin’in “*Feng Shui Paradigması Olarak Mekânsal Deneyim*” adlı eseri, Kübra Öztürk’ün “*Feng Shui Felsefesinin Bir Ev Bahçesi Peyzaj Tasarımı Örneğinde İrdelenmesi*” adlı eseri, Ufuk Çubukçu’nun “*Konut Tasarımında Anlam Boyutu*” adlı eseri ve diğer tez çalışmaları incelenmiştir. Günümüze kadar bu alanda yapılan bu çalışmalar Feng-Shui felsefesi ile Türk evinin karşılaştırılması ve yorumlanması olarak yapılmıştır. Bu felsefenin bilim ve sanat yönüne her ne kadar değinilse de geleneksel Türk Evi’nin mimari unsurları, oluşum şekilleri ve tasarım yaklaşımları konu kapsamında incelenmelidir.

Çalışma alanı olan Safranbolu’nun geleneksel mimarisini oluşturan yerleşim alanları Karabük Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu Bölge Kurulu Müdürlüğü arşivi ve Safranbolu Halk Kütüphanesinde bulunan kaynaklardan incelenmiştir. Yapılan çalışmalar için yerinde incelemeler sonucu mimari projelere ulaşip değerlendirmeler yapılmıştır.

BÖLÜM 2

FENG SHUI FELSEFESİNİN TEMELLERİ

Geomansi adıyla da nitelendirilen Feng Shui'nin bilinen bu ismi kullanılmadan önce, özgün ismi Çin işaretlerinde yer alan “Ham/Kan” ve “Yun” ideogramları ile nitelendirilmekteydi. Ham, enerjinin göklerden alınması anlamına gelirken; Yun, dünyanın diğer gök cisimleriyle olan bağlantısını kurmaktadır (Webster, 2000). Bu Çince ideogramlar, “kapla” ve “destekle” anlamlarıyla birlikte “gökyüzünün çatısı altında” olarak da tercüme edilebilmektedir (Rossbach, 2001). Kozmik nefes olarak da adlandırılan Feng Shui kelimesinin, günümüzde kullanılan ifadesine göre terim anlamı rüzgâr ve sudur. Feng sözcük manası olarak rüzgâr anlamına karşılık gelir, bütün varlıkların özünde ve çevresinde olan enerjiyi ifade etmektedir. Shui ise maddeyle ilişkili olan yaşam enerjisidir. Doğanın iki temel gücünü temsil eden bu sözcükler, kavramsal anlamda doğal evremizi kısaca betimlemektedir ve gökyüzü ile yeryüzünün arasındaki bağdan oluşmaktadır.

Kelimenin tam anlamıyla rüzgâr suyu anlamına gelen Feng Shui, yaşamın büyük bir kısmını yöneten ilkel kuvvetler olduğundan bu kavram, her şeyi kapsayan kozmolojik sistemin adı haline gelmiştir. Bu sistemin oluşum süreci, Taoizm'in de ortaya çıktığı kavramsal ortamdır ve sistematik Feng Shui'nin metafiziksel ve proto-bilimsel bileşenini sağlamaktadır (Matthews, 2018).

Feng Shui 'ye göre, yaşamı oluşturan tüm faktörler evrenle, doğanın özgün düzeniyle yakın ilişkiler barındırır.

Rossbach'a göre (2001):

“Kozmik olanlardan atomik olanlara kadar, tüm olasılıklar madde ile ilişkiye girmektedir”.

Bu anlayışa göre de Feng Shui'nin temel felsefesini oluşturan üç ana prensip vardır. Bunlar yaşam sınırları dahilinde her şeyi canlı kılan, birleştiren ve hareket ettiren yaşamsal enerjiyi açıklamaktadır.

Fiziksel dünyadaki bilinen her nesne belirli bir enerjiye sahiptir. Cansız olarak kabul ettiğimiz her nesne ve tüm mimari unsurlar buna dahildir. Her fiziksel nesne kendi özellikleri dışında etrafındaki canlıların yüklediği enerjilere de sahiptir. Bu durumda fiziksel nesnenin varoluş enerjisi ve çevresi ile bağlantılı olan enerjisi arasında bir döngü söz konusudur. Hiçbir şey bir başka şeye ilişik olmadan oluşmaz, göle atılan bir taşın oluşturduğu dalga etkisi tüm göle yansımaktadır. Bu durum bizlere fiziksel nesnelere arasında olan enerji etkileşimini göstermektedir. Var olan her şeyin içinde bulunan bu enerji mütemediyen değişime uğramaktadır. Var olan soyut-somut, canlı-cansız her şey gözle görülür bir şekilde sürekli değişim içerisindedir. Uzun vadede algılayabildiğimiz bu değişimler bedenimiz, kıyafetlerimiz, düşüncelerimiz, hissettiklerimiz gibi sonsuz değişim örneği içerir. Bu değişimlere yol açan büyüme ve hareketin işaret ettiği şey yaşamsal enerjidir.

Collins'e (2000) göre:

“Feng Shui prensipleri bize her şeyin canlı olduğunu, her şeyin bağlantılı olduğunu ve değiştiğini söylemektedir”.

Feng Shui'nin inanç değerlerine dayalı bir yaşam felsefesi olduğu yanlış bir algıdır. Sanat ile bilim arasında bir köprü oluşturan Feng Shui'nin kökleri estetik, doğa, çevrebilim, astroloji ve felsefe gibi çeşitli alanlara dayanmaktadır.

Köklü tarihi olan Feng Shui, tarihi oluşum süreci içerisindeki uzun süreçlerde oluşan gözlemin yanında, matematik bilimi ile temellendirilen bir alandır. Yüzyıllar boyunca süren bu gözlem, evrenin insan yaşamını destekleyen ve geliştiren güçleri ile tüketen güçlerini ayırt edebilme bilinci sağlamaktadır. Bu bağlamda Feng Shui, insanların yaşadığı ortamla arasındaki bağı kuran “eko-sanat”tır.

İnsanlar, yerküre ve kozmos, bu unsurların tümü enerji aracılığıyla karşılıklı ilişkisinden ötürü Feng Shui'de çevreleriyle kurdukları ilişki ve doğaya olan saygıları

önem arz etmektedir. Feng Shui'nin hedefi, yapılı çevremizi var olan enerjiye uygun şekilde düzenleyerek, evrenin gücünü insan yaşamını destekler hale getirip denge kurmaktır. Burada bahsedilen denge kavramı günümüzde kullanılan alışlagelmiş denge kavramının ötesindedir. Feng Shui'de bahsedilen denge kavramı bir evi ya da bir kişiyi doğal olanla aynı çizgiye getirerek evrende ve doğada uyum ve dengenin sürdürülmesini amaçlamaktadır.

2.1. FENG SHUI FELSEFESİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Teoride ve pratikte Feng Shui'nin oluşumunu sağlayan nitelikler en eski Çin tarihi kayıtlarına kadar uzanır. Erken dönem literatüründe bu kavrama “zhanbu”, “xiangzhai”, “kanyu” gibi çeşitli adlandırmalar yapılmışken Feng Shui terimi Song hanedanlığı döneminde yaygın hale gelmiştir (Bruun, 2008).

Çin tarihinde ne kadar geçmişe gidilirse Feng Shui'yi Taoizm'den ve kozmolojiden bağımsız değerlendirmek o kadar zorlaşacaktır. Tarihi sürece bakıldığında bu felsefenin öncelikli olarak yaşayanlar için mi ölümler için mi uygulandığı net olarak bilinmemektedir.

Feng Shui'nin Çin tarihi boyunca olan gelişimini tüm kapsamıyla ele almak ve kozmolojiden bağımsız bir şekilde değerlendirmek çok zor olurdu. Bunun yerine, bu bölüm, Feng Shui'nin oluşum temellerini, kültür ile arasındaki etkileşimi anlamak ve kökenleri hakkında iki başlık altında bilgi vermeyi amaçlamaktadır.

2.1.1. Tarihçe

Feng Shui'nin kökeni Çin uygarlığının başlangıcına, binlerce yıl öncesine dayanmaktadır. Günümüzde bilinen Feng Shui'nin tarihi nispeten daha yakın bir geçmiş olsa da kökenleri bu medeniyetin başlangıcına dayanmaktadır. Bu öğretinin takriben 6000 sene öncesine dayandığı arkeolojik çalışmalardan elde edilen bulgularla tahmin edilmektedir. Arkeolojik çalışmalar esnasında mezar yerlerinde bulunan semboller Feng Shui felsefesinde önemli yeri olan, doğal çevre ve insan ilişkisini betimleyen sembollerdir. Mezarların yönleri ise bu felsefede yer alan yön kavramıyla

anlamsal boyutta paralellik göstermektedir. Arkeolojik çalışmalar sırasında mezar yapılarında rastlanan kehanet, ritüel ve mezar yapısının nitelikleri Feng Shui'nin mezar yapılarındaki uygulamalarını kanıtlamaktadır. Atalara gösterilen saygı ve verilen değeri Çin kültüründe ciddi bir mana taşımaktadır. Bu yüzden mezar yerlerinin özenle seçilmesi Feng Shui uygulamalarında önemli bir pratiktir. Konfüçyüs zamanında mezarların inşası ve atalara tapınmayla ilgili çok sayıda anekdot vardır. Bunlar mezarlara ve ata ruhlara saygı konusunda önermeler sunmaktadır. Birçok kaynak özenle gömülen ataların hayatta olan neslini koruyup kollayacağı ve şans getireceği kanısından bahsetmektedir (Bruun, 2008; Lagatree, 1997).

Feng Shui çeşitli bilgi kaynaklarından ortaya çıkan, yerleşik tarıma ve zanaata dayalı, yüksek derecede kültürel özgünlük, homojenlik ve süreklilik gösteren bir medeniyettir. Bu medeniyetin kökenleri tam olarak bilinmemekle birlikte, bu sanatın temellerinin oluşumu büyük bir olasılıkla insanların tarıma başladıkları ve çiftçilerin doğal güçlerle, uzlaşmaya ve uyum sağlamaya çalıştıkları dönemde başlamıştır. Tarımla uğraşan kişiler, toprağa ve toprağın verimini etkileyen doğal unsurlara verdikleri önemden kaynaklı bilinen bazı prensipler geliştirmişlerdir. Doğa ile uyum içinde yaşamının, coğrafyaya göre konumlanmanın hem doğal koşullara karşı hem de savunmaya karşıya avantajlı olduğunu deneyimleyerek fark etmişlerdir. Böylece, rüzgâr, güneş gibi çeşitli doğal unsurlara göre, yönler ve coğrafi özellikler nitelendirilmeye başlanmıştır (Bruun, 2008; Rossbach, 2001).

Tarihsel gelişim sürecinde Feng Shui'nin mimari alanda değerlendirebileceğimiz ilk uygulamaları mezar yerlerinin, konutların, sarayların ve şehirlerin nereye ve nasıl kurulması gerektiğinin belirlenmesi şeklinde olmuştur (Collins, 2000).

Çin medeniyeti temel özelliklerini kazandığı Tunç Çağı, Xia (MÖ y. 2070 – y. 1600), Shang (MÖ y.1600 – y. 1050) ve Zhou (MÖ y. 1050 – y.256) olmak üzere üç hanedandan oluşur. Yirminci yüzyılın başlarına kadar, Xia ve Shang hanedanları efsanevi olarak kabul ediliyordu ve yalnızca daha sonraki Zhou hanedanlığının yazılı kaynakları biliniyordu. Zhou hanedanı tarihsel kayıtlarda iyi belgelenmiştir. Çin uygarlığını erken kaynaklarını oluşturan bu belgeler arasında “*Book Of Documents*”, “*The Book Of Changes (Yi Jing)*”, “*The Book Of Songs*” ve “*The Ritual Classics*” gibi

klasikler yer almaktadır. Bunlarla birlikte filozofların tarihsel metinleri, denemeleri ve kaydedilmiş sözleri mevcuttur (Bruun, 2008).

Tarih öncesi Çin inanç sisteminin bir dizi özelliği “Savaşan Devletler” döneminde Taoizm’de harmanlanmıştır. Feng Shui Taoizm’in kehanet, ritüel, doğayla olumlu ilişkiler ve adaklar gibi çok sayıda görüş ve önerilerinden yararlanmıştır. Tarihsel metinler ve kayıtlar ile pratikteki kehanet uygulamalarının çakışması, taoizmin yükselişi ile eş zamanlıdır. Bu döneme ait olan “Daodejing” ve “Zangshui” adlı iki metin Taoizm’in temelini oluşturmaktadır. Taoizm Han Hanedanlığında (M.Ö 206-M.S 220) dini bir hareket olarak gelişse de Tang Hanedanlığı (M.S 618-690) döneminde resmi olarak tanınmıştır. Han Hanedanlığı kehanet, ritüel ve geomansi alanında önemli bir literatüre sahiptir. Mevcut kayıtlarda Çin kehanetleri üzerine çok sayıda başlık vardır. Formlarla ilgili kurallar, konut ve saray zeminlerinin yapılandırılması bu başlıklar arasında yer almaktadır. Konfüçyüsçülük, Taoizm ve diğer pragmatik felsefelerin etkisine rağmen Han Hanedanlığı döneminde, erken dönem geomansi çalışmaları büyük bir önem taşımıştır. Tang Hanedanlığı (618-907) döneminde geomansi alanı için elverişli bir ortam yaratan Taoizm ve Budizm öğretilerinin yayılması için çalışmalar yapılmıştır (Bruun, 2008).

Beş bin yıl önce Hsialı Wu (İ.Ö. 2953, 2838) tarafından bulunan bir kaplumbağa ve bu kaplumbağanın kabuğunda bulunan “sihirli kare” yi keşfetmiştir. Bu keşif sonrasında I Ching, numeroloji, Çin astrolojisi, dokuz yıldız Ki ve Feng Shui doğmuştur (Webster, 2000).

Webster’a (2002) göre Han Hanedanlığı zamanında temel hipotezleri yazılmış olan Feng Shui’nin ilk hipotezleri Song Hanedanlığı’na (İ.Ö 960) kadar dayanmaktadır. Tarihi süreç içerisinde değişikliklere uğrasa bile Feng Shui’nin ana düşünce biçimi Tang Hanedanlığı döneminde, Yang Yun Sang’ın İmparator Hi Tsang için (İ. Ö.888) kaleme aldığı yayınlardan itibaren değişiklik göstermemiştir. Günümüzde form ekolü olarak bilinen Feng Shui ekolü, Y.S. Sang’ın tarafından yazılan Feng Shui kuramlarıdır. Günümüzde ki Feng Shui, bir yüz yıl sonra, Wang Chi ve Sung Hanedanlığında olan diğer bilim insanlarının (İ.Ö. 969-1126) Feng Shui üzerine yazılmış tüm tarihi metinlerinin incelenmesi ve yorumlanmasıyla temellenir. Yapılan

bu araştırmalar sonrasında bu bilim insanları, kişilerin bireysel enerjisi ile arazinin göksel enerjisi arasındaki uyumu düşünerek Çin astrolojisinin kuramlarından yararlanan farklı bir Feng Shui okulunu oluşturdular. “Pa-kua simgesi”, “Luo-pan pusulası” ve “Lo Shu sihirli karesi” gibi araçlar bireyler için en olumlu mekân ve yönlerini belirlemek için kullanılmaya başlandı.

M.Ö 475- M.Ö 221 yıllarında Feng Shui’nin temel taşı denilebilen I Ching kullanımı yaygınlaşmış, Taoculuk, Konfüçyüsçülük ve Yin Yang, 5 element ve Ba-Gua teorileri şekillenmeye başlamıştır. Han hanedanlığı dönemine gelindiğinde ise Feng Shui danışmanlığı yazılı kayıtları mevcuttur (Creightmore, 2012).

Jin hanedanlığı döneminde (M.S 265-420) yaşayan bilim adamı Guo Pu, işaret tercümanı ve tüm Konfüçyüs bilginlerinde olduğu gibi eski metinlerin yorumcusudur. Feng Shui adı, dördüncü yüzyılın başlarındaki, Gümü Kitabı’nda, Guo Pu tarafından Çin kelime hazinesine ve kültürüne tanıtılmıştır (Matthews, 2018). Bruun’a (2008) göre ise Guo Pu modern Feng Shui’nin kurucusu olarak bilinir ve Geomansi ile ilgili başlıca klasiklerden biri olan Defin Kitabı (Zhang Shu) Guo Pu’ya atfedilir. Bu kitap Guo Pu’ya atfedilse bile gerçekten onun eseri mi olduğunu yoksa otorite kaynaklı olarak mı atfedildiğini bilmenin bir yolu yoktur. Zang Shu, resmen Feng Shui’yi tanımlayan ilk çalışmadır ve bazı bilim adamlarına göre kitabın en hayati bölümünde Feng Shui terimi kullanılmaktadır. Fakat kitap kesin olarak tarihlendirilemediği için Feng Shui’nin tarihi gelişimine net bir bilgi sunmamaktır (Bruun, 2008).

Feng Shui’nin tarihsel gelişim sürecinde önemli kaynaklarından birisi de I Ching’dir. Bu geleneksel kehanet kitabı eski Çin medeniyetinin önemli temsilcilerinden olan Fu Hsi tarafından yaklaşık 3000 sene önce yazıldığı söylenmektedir. Eski Çin medeniyetinin babası olarak bilinen Fu Hsi, Lo nehrinin kıyısında karşılaştığı kaplumbağanın kabuğundaki işaretlerde tüm evrenin yansıdığını fark etmiştir (Spear, 2003).

2.1.2. Feng Shui Ekolleri

Feng Shui'nin özünde yer alan fikirler, insanların içinde buldukları dünya hakkındaki bilgileri belirli bir sistem haline getirme ihtiyaçlarından doğmuştur. Bu sisteme bağlı olarak da zaman içerisinde farklı Feng Shui okulları gelişmiştir. Bu okullar insanlar ve doğanın bağlantılarını yorumlamak için farklı araçlara dayanmaktadır.

İki geleneksel Feng Shui okulu vardır. Bulgularını fiziksel dünyadaki nesnelere şekillerini yorumlamaya dayandıran, form okulu ve otuz altı farklı kategoriyi temsil eden daire içinde, ortalanmış manyetik iğne ile alanları analiz eden Pusula okulu (Wydra, 1996).

Toprak Şekli ya da şekil okulu olarak da adlandırılan form okulu Feng Shui'nin erken dönemlerinde daha çok çevrenin coğrafi bir değerlendirilmesiydi. Tang Hanedanlığı (M.S. 618-907) dönemine dayanan form okulu, bir alanın niteliğini değerlendirmek için doğal oluşumları (dağ, tepe, nehir vb.) esas alır (Lagatree, 1997). Form okulu; şekilleri, renkleri ve dokuları tespit etmek için görsel duyuyu kullanır ve daha sonra yaşama ait unsurlar için bu niteliklerin anlamlarını yorumlar. Bu okul biçimlerin ve ana hatlarının etkisine bağlı olarak insanlar için olumlu veya olumsuz önermelerde bulunur. Örneğin bir dağ, görsel yorumuna bağlı olarak tehditkâr veya koruyucu olabilir (Wydra, 1996).

Şekil okulunu oluşturan pekçok fikir daha sonra gelişen Feng Shui okullarının görüşlerini temellendirmektedir. Günümüzde uygulanan Feng Shui içinde bulunduğumuz coğrafyanın yaşamımıza olan etkisiyle ilgili gözlemleri özünde taşımaktadır. Coğrafya, bir dereceye kadar, bölgesel olarak hangi okulun veya unsurun baskın olacağını belirlemiştir.

Bruun (2008)'e göre form okulunun kurucusu dokuzuncu yüzyılın ünlü geomansi uzmanı olan Yang Yunsong'dur. Yang'ın önermelerine göre Formlar Okulu, bir mezarın veya bir binanın içinde bulunduğu doğal çevrenin konfigürasyonunu okumakla meşguldür. Dağlar, yamaçlar, kayalar, dereler ve bitki örtüsünün yanı sıra

kasabalar, köyler, evler, mezarlar, tapınaklar gibi insan yapımı yapılar da dahil olmak üzere, Tüm görünür yönlerini göz önünde bulundurur. Tüm bunlarla birlikte rüzgâr ve suyu da göz önünde bulundurur. Form okulu için Çin mitolojisinde yer alan (Biçimler başlığında göreceğimiz) 4 hayvan ve bunların doğal çevreyle olan ilişkisi de önem arz etmektedir.

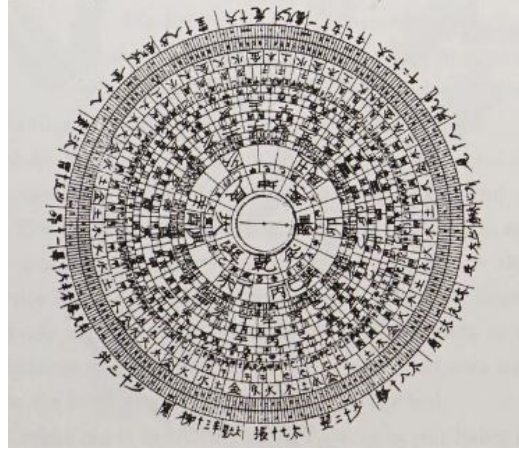
Form okulunun gelişiminden bir yüzyıl sonra kadar, bir alanın Feng Shui'sini inceleyebilmek için, astronomik ve astrolojik analizlerinin beraberinde manyetik bir pusula da kullanılmaya başlanmıştır (Lagatree, 1997).

Feng Shui'nin diğer bir okulu olan pusula okulu, bir diskin etrafında dönen manyetik bir iğneden yapılan hesaplamalara göre yaşam alanları için en iyi yönü seçer. Bu okulda kullanılan pusula. Yönlere göre farklı önermeler sunan 36 eş merkezli daireye sahiptir. Bu yönüyle normal bir pusuladan çok farklıdır (Wydra, 1996). Pusula Okulu, Topografik çizgisi, eğimi, az olan bölgelerin analizi için gelişmiştir. Bu okula göre, hayatın farklı alanlarını etkileyen pusula yönleri ve etkileşimleri ortaya konmuştur (Lagatree, 1997).

Şekil 2.1. Feng Shui uygulama aracı olan geleneksel pusula örneği (İnternet-2).

Pusula stilini uygulayanlar, aşağıda görseli verilen Lo P'an olarak adlandırılan bir harita kullanırlar. Çince 'de Lo "spiral" ve P'an "tabak" anlamına gelir. Bu pusula, yuvarlak bir alt çizgiye sahip şeritli bir plaka olarak yapılandırılmıştır (Levitt, 2003).

Şekil 2.2. Luo Pan olarak adlandırılan Feng Shui pusulası (Levitt, 2003).

Wydra (1996)'ya göre bir diğer okul olan piramit okulu, Feng Shui'nin kavramlarının evrenselliğini kabul eden ve biyoloji, psikoloji, mimari ve şehir planlama alanlarındaki çağdaş bulguları dahil ederek bunlara katkıda bulunan daha yeni bir Feng Shui okuludur. Bu okul, farklı kültürel, sosyal ve (bazı yerlerde) iklim koşullarında yaşadığımızı kabul ederek tüm segmentleri hesaba katmaktadır.

Bruun'a (2008) göre şekil okulu, Zhu Xi'nin metafizik okulunun etkisi altında şekillenmiştir. Form okulunun ana hatlarına ve doğasına olan ilginin aksine, pusula Okulu, kozmolojik düzen ve pusula yönleriyle daha çok meşgul olup, potansiyel olarak tüm yelpazeyi oluşturmaktadır. Pusula Okulu, ilkelerinin mekanik uygulamasına dayanmaktadır ve çok daha geniş kategoriler içerdiği için uygulaması daha zordur.

Lin Yun tarafından geliştirilen bir diğer Feng Shui okulu ise Siyah Şapka okuludur. "Tantrik Tibet Budist Feng Shui yöntemi" olarak da bilinen bu okul yapılı çevrede yapılan Feng Shui analizinde değerlendirilen alanın ana kapısını esas alan bir uygulama önerisi sunmaktadır. Geleneksel okul, bir alanın içerisinde hangi kısımların hangi yaşam gayelerini simgelediğini belirlemek için pusulayı kullanırken, bu yöntem

yaşam gayeleri ile alanların ilişkisini çalışılan alandaki ana kapıya göre belirler (Lagatree, 1997).

Özellikle form ve pusula okulu olmak üzere bu okullardan birine çok fazla önem verilmesi ya da farklılıklarının ön planda tutulması yanlış yorumlamalara yol açmaktadır. Çağdaş Çin Feng Shui ustalarının uygulamasında, okulların bölünmesi önem taşımamaktadır. Zaman içerisinde gelişen okul çeşitleri Feng Shui'nin amacının ve önermesinin değiştiği anlamına gelmemektedir. Feng Shui'nin amacı tüm okullarda yaşamak için en dengeli yerin aranmasıdır. Uygulamada farklı yollar sunan bu okulların kavramları ve uygulama araçları aynıdır.

2.2. FENG SHUI FELSEFESİNİN KAVRAMSAL GELİŞİMİ

Çin köklü bir ülkedir ve kültürü beş bin yıldan daha eskiye dayanmaktadır. Çin kültürü genel hatlarıyla iki kısımdan oluşur: Kökleri Konfüçyüs, Tao ve Budist felsefelerine dayanan, nesilden nesile aktarılan Çin geleneksel kültürü ve 1949'da Çin Halk Cumhuriyeti'nin kurulmasından sonra üretim ve ekonomik temel arasındaki ilişkinin kökten değiştiği sosyalist yapının ışığında yaratılan modern kültür. Çalışma konumuz olan Feng Shui'nin temel yapı taşını geleneksel kültür oluşturmaktadır. Geleneksel Çin kültürel değerleri, bir düzen duygusu, dikey ve yatay ilişkiler, gruba karşı yükümlülükler ve kişilerarası ilişkilerde uyum ve iş birliği tercihinden oluşur. Erken dönem Çin düşüncesinin bir ürünü olan Feng Shui'yi anlayabilmek için öncelikle altında yatan kavramları anlamamız gerekir.

2.2.1. Chi

Nefes ya da doğanın nefesi olarak çevrilen Chi, Çin doğa felsefesinin ana kavramıdır (Bruun, 2008). Birçok kültüre göre evrensel enerji yani Chi yaşama ait tüm formlardan geçip akmaktadır. Tüm evreni dolaşarak yaşam gücünü dağıtan enerji, Chi, bireyler ile çevresi arasında bağ kuran kozmik bir güçtür. Yeryüzünde, atmosferde ve bedenlerimizde dolaşan farklı Chi çeşitleri vardır (Henwood, 2009). Aşağıdaki çizelgede Chi çeşitleri ve gruplandırılması verilmiştir.

Çizelge 2.1. Chi çeşitlerinin gruplandırılması (Henwood'dan düzenlenmiştir).

CENNET CHİ		TOPRAK CHİ		İNSAN CHİ	
Gezegen Chi	Hava Chi	Doğal Chi	İnsan Yapımı Chi	Sosyal Chi	Kişisel Chi
Evrensel Chi	Güneş Işığı	Bitki Örtüsü Kara Parçaları	Harici Bina Çevresi	Politik ve Kültürel Etmenler	Hatıralar ve Hayaller
Astroloji	Bulutlar Yağmur	Dağlar Vadiler ve Ovalar	Dahili Çevre	Sosyal Temaslar	İdealler ve İnançlar
Güneş	Rüzgâr	Nehirler ve Deniz	İç Dizayn	Komşular	Kişilik ve Dürüstlük
Ay	Mevsimler Gelgit	Manyetik Alanlar	Bahçe ve Bölmeler	Eş, Aile veya Akrabalar	Hassasiyet
Gezegenler	Sıcaklık ve Soğuk	Toprak Enerjileri	Renk, Işık ve Ses	Yerel Olaylar	Sağlık ve Yaşam Enerjisi
		Enlem ve Boyamlar			

Yaşam üzerinde en önemli etkilerden biri olan Chi, tüm doğa unsurlarının niteliklerinin oluşumunda önemli bir etkiye sahiptir. Bu etkiyi sağlayan enerji “ejderha noktaları” olarak da bilinmektedir. “Ejderha noktaları” Eski Druid’ler tarafından Avrupa’da bulunan enerji hatlarına benzemektedir (Rossbach, 2001).

Chi doğal akışına göre hareket edip çeşitli nesnelere engellenmediği durumlarda kısırlar çizerek akış sağlar. Chi’nin grafiği çizilip haritası oluşturulduğunda ortaya çıkan ejderha çizgileri, dünyanın yüzeyinde ve altında dolaşan, gizli meridyenleri tasvir eden enerji hatlarını oluşturur. Çinliler bu enerji hatlarını yapıları çevrelerini oluştururken şans getiren mekanlar oluşturmak için kullanmışlardır. Ejderha hattında bulunan en ünlü eser Çin Seddi’dir (Levitt, 2003).

Jin hanedanlığı döneminde (M.S 265–420) yaşayan Guo Pu, tüm Konfüçyüs bilim insanlarında olduğu gibi, eski metinleri yorumlamaktaydı. Guo’ya göre Feng Shui, dünyanın temel enerjisi olan Chi’nin özelliklerini ve davranışını tanımlamaktadır. Guo için, diğer tüm kaynaklarda olduğu gibi, Chi rüzgâr tarafından taşınır ve su tarafından yönlendirilir veya emilir (Bruun, 2008).

Yaşam gücü olan her şeyin içinden geçebilen, görünmez enerji Chi, bedenlerimizde, dünyamızda ve hatta mekanlarda sürekli hareket halindedir. Çevreyle uyum ve beden sağlığı Chi 'ye göre şekillenir. Sağlıklı, canlı ve çevreyle uyumlu olabilmek için dengeli bir Chi oluşturulmalıdır. Feng Shui uygulamalarında dengeli Chi oluşturmak nesnelere düzenlenmesiyle sağlanır, Chi nesnelere tarafından yönetilir ve yönlendirilir (Levitt, 2003). Feng Shui'nin özü en uygun Chi akışlarının nerede bulunduğunu ve mevcut Chi konsantrasyonlarının nasıl düzenleneceğini veya arttırılacağını belirlemek için bir manzarayı, bir şehri veya mimari yapıyı analiz etmektir (Skinner, 2002).

Yaşamsal gücü ile her şeyi canlandıran Chi, yeryüzünde dolaşarak sağladığı titreşimlerle sürekli değişkenlik gösterir. Chi yer kabuğundan çok uzaklaşırsa, su ve toprak kurur, kirlilik ve hastalık bollaşır ve insan yaşamı zarar görür. Bir kavram olarak Chi hayatın her alanında ve anında mevcuttur. Feng Shui uygulayıcıları çevresel enerjinin en iyi şekilde nasıl yönlendirileceğini ve iyileştirileceğini görmek için doğal ve yapılı çevreyi analiz eder. Çinliler Chi'yi dengelemek için geleneksel olarak meditasyon, ritüeller, akupunktur ve Feng Shui uygulamalarını kullanırlar (Rossbach & Yun, 1998).

Çevresel ve duygusal dengeyi korumak için gerekli olan Chi, fiziksel çevrede var olan her şeyde mevcuttur. Feng Shui uzmanları fiziksel çevrede, doğada iyi ya da "besleyici" Chi kaynaklarını ararlar ve sonra orada bulunanların yaşamlarını ve Chi'lerini zenginleştirmek için bu Chi'yi yönlendirirler. Feng Shui'nin altında yatan esas amaç, çevremizi planlayarak, Chi akışının olumlu hale getirilmesi ve zenginleştirilmesidir. Bir diğer anlamda, Chi'den verim alabilmek için çevresel Chi'yi denetim altına almak ve olumlu Chi'yi arttırmaktır. Bu sayede ortamların dengeli ve akışkan olmasını sağlarlar. Tüm bu amaç ve kapsamlar çerçevesinde Feng Shui, yapılı çevremizi planlayarak, Chi'yi kontrol etme çalışmasıdır.

Han Hanedanlığının felsefi incelemesine göre (Huai-nan Tzu M.Ö. 200) ilk Chi uzay ve zamanın devamından doğmuştur. Chi'nin ilk hareketiyle gökyüzü devamında ise yeryüzü oluşmuştur. Bundan sonra ise gökyüzü ve yeryüzünün Chi'si evrenin zıt güçlerini oluşturmak için bir araya gelmiştir (Bruun, 2008). Feng Shui'nin Chi denilen yaşamsal enerjinin işleyişini sözcük anlamları en genel hatları ile bize anlatmaktadır.

Rüzgâr gözle görülmeyen yaşam enerjisini yayar ve su onu tutar. Bu durum bize Chi'nin döngüsel bir yapısı olduğunu göstermektedir. Chi'nin oluşturduğu bu döngüsel yapı ve zıt güçler Taoizm'de yer alan Yin ve Yang denen iki evreden oluşur.

2.2.2. Tao

Kelime olarak tanımlanması zor fakat geniş bir anlama sahip olan Tao, genellikle “yol” kelimesi ile ifade edilse de anlamının ötesinde yol gösteren bir rehber, klavuz, metod gibi anlamları karşılamaktadır. Tao'nun yol olma ihtivasi ile birlikte bir klavuz olması aslında eş zamanda eylemde bulunan ve eylemi gerçekleştiren gibi iki ifadeyi bünyesinde taşır. Bu derece derin anlamlar taşıyan bir kavramı anlatmak daha da güçleşmektedir.

Lao Tzu'ya atfedilen Tao Te Ching kitabının Tahsin Ünal tarafında Türkçeleştirilen kitabında Ünal'ın (2017) ön sözüne göre:

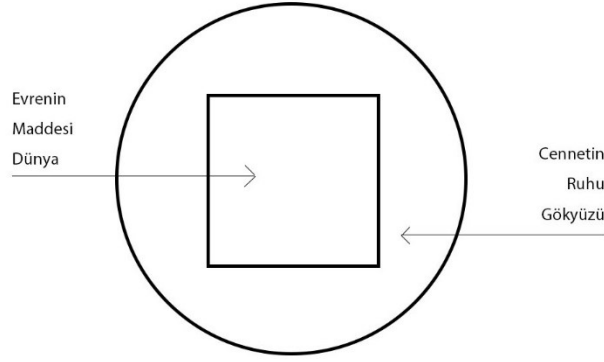
“Tanımlamaların nadiren yapıldığı Çin kültüründe “Tao’yu bilmek” denildiğinde hem “nereye gidileceğini bilmek” hem de “oraya nasıl ulaşacağını bilmek” aynı anda anlaşılır. Çin dilinin kolektif yapısından kaynaklı olan bu durum aslında Tao kavramını anlamamızı sağlayan bir örnektir”.

““Tao Te Ching” ya da “DaodeJing” olarak isimlendirilen metinlerin bir kitap halinde derlenmesi Demir çağı uygarlığı olan Chou (Zhou) Hanedanı (MÖ1050-256) devrinde oluşturulmuştur. Tao'nun kurucuları olarak La Tzu (Laozi) ve Chang Tzu anılmaktadır. Pekçok kaynağa göre Lao Tzu yazar olarak gösterilirken Lao Tzu'nun varlığı kesin olarak bilinmemektedir. Bu eserin bugünkü haline gelmesi, yazarı olarak bilinen Lao Tzu'nin yaşadığı devirden birkaç asır sonrasına kadar gitmektedir”.

Yol veya ilke olarak tercüme edilen Tao bir kavram olmakla birlikte aynı zamanda bir süreçtir. Kavram olarak, evrenin doğal ritimlerini ve dengesini çağrıştıran, doğanın yoludur. Bir süreç olarak, kozmosun sürekli hareket eden bir modeli, sürekli akış halinde olan bir kozmostur. Tao ayrıca insanın doğayı yansıtması gerektiğini söyler, çünkü insan ve doğa aynı yasaları ve yolları izler. Tao aynı zamanda evrenin bütünlüğünü temsil eder. Mevsimsel değişiklikleri düzenli olarak gözlemleyen Çinliler, karşıtlıkların sürekli olarak birbirlerini doğurduğunu, bir bütün veya Tao yarattığını gördüler. Kış, döngü her yıl tekrarlınsın diye yerini ilkbahar, yaz ve sonbahara bırakır. Benzer şekilde, gün doğumundaki güneş, gün geçtikçe

günbatımında tekrar yükselen ayın yerini alır. Bunların hepsi evrensel zıtlıklar olarak betimlenir, birbirlerine yol açar ve bir bütün yaratır. Bu bütünde Tao'dur (Rossbach & Yun, 1998).

Kült sistemi diyebileceğimiz Taoizm Batı'daki inanç kavramına, temel bir ilham fikrine benzetilemez. Bildiğimiz her şey Tao'dan gelir ve Tao'ya göre her şey bölünebilir. Cennet ve evren, ruh ve madde gibi. Aşağıdaki şekilde Tao'ya göre cennet ve evren sembolleri verilmiştir (Craze, 1999).

Şekil 2.3. Cennet ve evreni tasvir eden kare ve daire formları (Craze'den düzenlenmiştir).

Şekiller sanatta sıklıkla simgesel ve alegorik anlamlar barındırır. Söz gelimi kare şekli sağlamlık, netlik ve durağanlık hislerini çağrıştırdığı için Dünyayı ve maddeyi sembolize eder. Çember ise genel olarak evreni ve varlığın tözünün oluşumunu temsil eder (Gibson, 2012).

Chi'nin maddi öze yol açtığı fikri Taoizm'e de yansımıştır. Lao Tzu, Tao'yu Chi'nin temel tezahürlerinden biri olarak tanımlamıştır: başlangıç, farklılaşmamış, bir kaos, formsuz şekil, nesnesiz formdur (Bruun, 2008).

Çinliler gökyüzü ve yeryüzünün insanla olan bağımlı Tao'yla sağlarlar, var olan her şeyi birbirini bütünleyen iki karşıt olarak ayırırlar. Bu karşıtlar insan ile çevresini bir bütün haline getirir. Bu çevre bir yapı ya da bir doğal oluşum olabilir, isterse yeryüzü ya da kozmos bile olabilir. Eski Çinliler nesnelere nitelikleriyle olan bağına önem

vermişlerdir. Bütün ve bütünü oluşturan parçalar arası ilişkiyi ifade eden modelin temellerini oluşturan Tao, bahsedilen bu ilişkinin uyum ve dengesini sağlamaktadır (Rossbach, 2001; Henwood, 2009).

Geçmişte yaşayan Çin halkı, Tao kavramını tabiatı gözlemleyerek ve onunla bir bütün olarak oluşturmuşlardır. Feng Shui'ye göre uyum ve denge, insanla evren arasındaki bağın sürecini içermektedir. Bu süreç Tao olarak adlandırılır. Tao'dan ortaya çıkan iki oluşum gücü vardır. Bunlar birbirlerini bütünleyen karşıtlardır ve birlikte yaşamın ve maddenin tüm durumlarını yaratırlar. İkisi güç birleştiğinde, uyum (Tao) haline gelir.

Zıt kuvvetlerin oluşturduğu enerji ve etkileşimler bu kuvvetlerin oluşumunu sağlar. Bu kuvvetler dünya üzerinde var olma halinde gerçekleşen olayların oluşumunu sağlar. Bir şeyin var olması yok olmasının da göstergesidir. Var olan ve bilinen her şey kendisinin zıttı olanı da varlığında bulundurur. Zıt olanların birliği Tao'da var olur. Tao, Yin ve Yang olarak tanımlanan tüm bu zıtlıkları Chi ile birbirine bağlamaktadır.

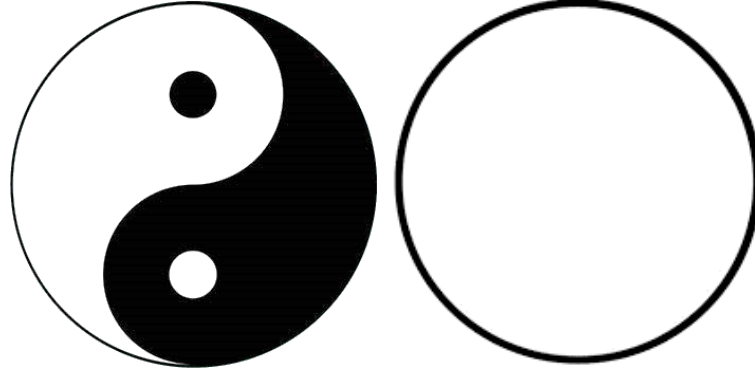
Zamanın başlangıcından beri var olan ve seyahat etme irademizi gerektiren bir yolumuz var. "Tao Te Ching" kitabının öğretisi olan Tao en verimli ve etkili bir şekilde seyahat etmemiz için neyin gerekli olduğuna dair bilgi verir (Ball, 2016).

2.2.3. Yin Yang

Feng Shui'nin en temel kavramları arasında yer alan Yin ve Yang sonsuz değişimi ve bu değişim içerisinde var olan zıt kuvvetleri ifade eder. Zıt kuvvetlerin bir araya gelerek oluşturdukları döngü enerjii oluşturur (Lagatree, 1997). Sürekli akış ve döngü içerisinde var olan bu enerji, evrenin yaşam kaynağı olan güçtür. Karşıt enerjiler olan Yin ve Yang birbirinden bağımsız olarak var olamaz. Yin ve Yang her zaman birbiri içerisinde varlığını sürdürmektedir. Chi'nin varlığına bağlı olarak, var olan her şeyde Yin ve Yang nitelikler bulunmaktadır.

Birbirinin karşıtı ve yine birbirinin tamamlayıcısı olan Yin ve Yang'ın bir dairesel formadaki simgesi bütünlük kavramını anlatmaktadır. Yang ve Yin birbirinin zıddı olsalar da her birinin içinde her zaman diğerinin bir unsuru vardır. Siyah Yin'in içinde

her zaman küçük beyaz nokta ve Yang'ın beyazı içinde küçük karanlık nokta olmasının nedeni budur. Evrenin özü olan Tai Chi, Yin ve Yang dairesi ile imgelenir. Çinlilerin inanç sisteminde kâinatta var olan herşey ilk olarak boşlukta oluşmuştur. Bu boşluğa ise Mu Chi olarak tanımlanır (Koyuncu, 2012; Levitt, 2003).

Şekil 2.4. Tai Chi ve Mu Chi sembolleri (Koyuncu'dan derlenmiştir).

Webster (2000)'a göre:

“Chi ilk kez hareket ettiğinde Yang'ı (eril kuram) yarattı; durduğunda ise Yin (dişi kuram) yaratıldı. Eril ve dişi yaratıldıktan sonra tüm evren yaratıldı“.

Varoluşları birbirine bağlı olan bu kavramlar farklı iki kutubu ifade eder. Bu iki kutup arasında varolan denge esas olgusudur. Bilinen Çin kaynaklarına göre Yin ve Yang kelimeler ile betimlemek yerine zıtlıklarla ifade edilmektedir. Aşağıda verilen tabloda birbirinin tamamlayıcısı olan karşıt güçler verilmiştir.

Çizelge 2.2. Yin ve Yang kategorileri (Collins'den düzenlenmiştir.)

YİN			YANG		
Dişi	Soğuk	Karanlık	Erkek	Sıcak	Aydınlık
Arka	Yumuşak	Eğri	Ön	Sert	Düz
Yuvarlatılmış	Yer	Ay	Köşeli	Gök	Güneş
Alçak	Küçük	Süslü	Yüksek	Büyük	Sade
Geniş	Yatay	Bitki deseni	Dar	Dikey	Geometrik desen
Ölüm	Boş	Koyu	Yaşam	Dolu	Açık
Ağır	Islak	Genç	Hafif	Kuru	Yaşlı
Negatif	Pasif	Kırık çizgi	Pozitif	Aktif	Düz çizgi
Vadi	Kaplan	Vücut	Dağ	Ejderha	Ruh
Aşağı	Sağ	İç	Yukarı	Sol	Dış
Soğuk renkler	Koyu renkler		Sıcak renkler	Pastel renkler	

Tao'dan evreni yöneten iki güç olan Yin ve Yang gelir. Birbirini tamamlayan bu zıtlıklardan Yin gecedir, Yang gündüz; Yin içseldir, Yang dışarıdadır; Yin dişildir, Yang erkektir. Bir araya geldiklerinde Tao'nun dinamik uyumunu yaratırlar. Bir mknatısın veya pilin pozitif ve negatif yükleri gibi, aynı şeyin zıt yönlerini ifade ederler ve katkıda bulunurlar. Yin ve yang birbirine bağlıdır. Karanlık (yin) kavramı olmasaydı, ışık (yang) kavramı var olamazdı. Negatif kavram (yin) olmadan, pozitif (yang) olmazdı. Birbirlerinin içinde var olan Yin ve Yang dinamik bir denge içerisindedir (Rossbach & Yun, 1998).

Eski zaman Feng Shui uygulayıcılarına göre Chi'nin başlıca iki bileşeni vardır. "Yin Chi" ve "Yang Chi". Yin Chi dişil ve bilinçaltının esrarengiz güçlerinin temsilcisi olan enerjidir. Yang Chi, erkeksi ve görünen, bilinen şeylerin temsilcisidir. Tüm enerjilerin birbirine bağlı olduğunu söyleyen Tao'ya göre Yin ve Yang Chi tüm evreni oluşturur ve bu iki güç arasındaki sabit etkileşim evrendeki değişimleri yaratır (Levitt, 2003).

Enerji ilkesi çok basittir. Bu, günümüzde basit bir elektrik prensibi olarak kabul edilen, gücü oluşturan iki kutup arasındaki dinamik bir değiş tokuştur. Çinliler, ona bir isim vermeden, bu basit ilkenin evren içinde hareket ettiği ve her şeyin yaratılmasıyla sonuçlandığını keşfettiler. Doğanın var olabilmesi için iki kutup arasında bir denge gerektirdiğini anladılar. Buna Yin / Yang İlkesi veya Tai Chi adını verdiler. La Tzu'ya atfedilen kutsal yazılardan önce gelen I Ching 'de yer alan Yin ve Yang kavramları, anlamlarını sırasıyla gölgeli (kuzey) ve güneşli (güney) bir dağın yamaçlarından almıştır. Zamanla, bu gölge ve ışık fikrini takiben, iki terim, Çinlilerin anladığı şekliyle doğada var olan düzeni tanımlayan kavramlar haline gelmiştir (Ball, 2016).

Yin ve Yang uygulamalar farklı düzenlemeler ve nesnelere ile ifade edilebilir. Loş ışık, koyu renkler, diyagonal çizgileri barındıran iç mekân donatıları ya da tekstil ürünleri, yüksekliği az olan donatılar Yin uygulamalarına örneklendirilebilir. Parlak ışıklar, canlı renkler, dikey çizgilere sahip olan iç mekân donatıları ve tekstil ürünleri ve yüksek donatılar Yang uygulamalarına örneklendirilebilir (Levitt, 2003).

2.2.4. Beş Element

Çinliler her şeyin, wuxing (woo-shing) adını verdikleri doğanın güçleri veya beş element arasında sürekli değişim durumunda olduğuna inanır (Henwood, 2009). Çinlilere göre tüm maddeler elementlerden oluşur ve bu elementler Çin astrolojisinde yer alan geleneksel 5 elementidir. Bu 5 element neredeyse tüm kaynaklarda Ağaç, Ateş, Toprak, Metal ve Su olarak geçmektedir. Evrende var olan her şeyin temel bileşini olarak tasvip edilirler. Bu elementler Chi'nin kendini ifade edişinin beş farklı üslubunu temsil eder.

Çinliler, Doğada bulunan her şeyin oluşumunda Elementlerin farklı miktarlarda birleştiğini ve dolayısıyla Elementlerin doğanın maddi tezahürünün arkasındaki canlandırıcı ilkeler olduğunu düşünüyorlardı. Tüm Öğeler birbiriyle ilişkilidir ve birbiriyle etkileşim halindedir. Ahşap, tüm bitki örtüsünün özünü temsil eder, Suyla beslenen, Dünyayı kaplayan ve bağlayandır, Metal aletler tarafından kesilen, Ateş vermek için tutuşandır. Su, yeryüzündeki Metalin sıvılaşması dahil olmak üzere her türlü sıvı olarak anlaşılır. Toprak, Ateşin ürettiği kül de dahil olmak üzere tüm karışık, saf olmayan ve cansız maddeler olarak anlaşılır (Skinner, 2002).

Bir terim olarak “beş süreç” ya da “beş aşama” anlamlarını ifade eden “wuxing”, geleneksel Çin düşüncesi boyunca bulunan beş katlı kavramsal şemayı ifade eder. Bu beş aşama odun (mu), ateş (huo), toprak (tu), metal (jin) ve sudur (shui); evrenin süregiden varoluşunun ve gelişiminin dinamik, birbirine bağlı durumları veya yönleri olarak tasvip edilir. Han hanedanlığından önce, wuxing bir düşünce okulu olmaktan çok, alışlagelmiş bakış açılarından gizlenmiş doğal süreçleri tanımlamanın bir yolu olarak işlev görmüştür. Han hanedanlığı döneminde (M.Ö 202 - M.S 220), wuxing düşüncesi özgün bir felsefi gelenek olmuştur. Wuxing sisteminin, felsefi bir gelenek olmasından itibaren doğal olayların açıklamasına uygulanmış ve estetik ilkelerin, tarihi olayların, politik yapıların ve sosyal normların tanımlanmasına kadar genişletilmiştir. Kozmoloji, ahlak ve tıp, wuxing düşüncesinin ana alanları olmasıyla beraber Çin yaşamının her alanına dokunmuştur (İnternet-17).

Bazı kaynaklarda wuxing İngilizceye “beş unsur” olarak çevrilmiştir, ancak xing'in Çince dilindeki anlamıyla, hareketi, değişmeyi, değişen varoluş hallerini, permütasyonları veya metamorfozları tanımlamak için kullanılır. Çin'in "element" anlayışı Batı anlayışından oldukça farklıdır, çünkü değişmeden kalan bir nesne ile diğerleri arasındaki farkı oluşturan sabit bir özü ifade etmez. Çinliler, bu sabitliğin tersine, nesnelere sürekli değişen ve hareket eden kuvvetler veya beş tür enerji olarak görüyorlardı. Bu beş aşama etkileşimli olarak çalışır ve hem nesnelere hem de bildiğimiz doğal süreçleri somutlaştıran tanımlanabilir korelasyonlara sahiptir (İnternet-17).

Çin felsefesinde yer alan terimlerin farklı dillere çevrilmesinde anlam farklılıkları olabildiğini biliyoruz. Çince 'de beş element, kelimenin tam anlamıyla “beş hareket/gidişat” (wu xing) anlamına gelmektedir. Çin bilimi ve medeniyeti üzerine büyük bir yazar olan Joseph Needham'a göre Beş Unsuru için döngüsel dönüşüm kavramını daha iyi ifade eden bir terimin, “Beş Aşama” ifadesidir (Bruun, 2008).

Çin'in antik tarihi ile ilgili belgesel materyallerden oluşan bir koleksiyon olan Shujing'de ilk defa, elementlerin her birinin doğası açıklanmıştır; su nemlenir ve alçalır (run xia); ateş yanar ve yükselir (yan shang); ahşap kıvrılır ve düzleştirir (qu zhi); metal verimler ve değişimlerdir (cong ge); toprak alır ve verir (jia se). Aynı zamanda Beş öge beş tada bağlıdır: nemlendiren ve alçaltan tuzluluk üretir; yanan ve yükselen acı yaratır, bükülen ve düzelten ekşilik üretir; veren ve değişen keskinlik üretir, Tohum veren ve ekin veren şey tatlılık üretir. Beş unsur, bir insanın beş yolu veya gücü ile ilişkilidir: görünüş, konuşma, görme, işitme ve düşünme (İnternet-17).

Shang hanedanlığından Han hanedanlığı dönemine kadar, wuxing düşüncesinin gelişimini destekleyen bir dizi metin derlenmiştir. Bunların başında, Zhou hanedanı (M.Ö 1045-256) sırasında yazıldığı iddia edilen "Beş Klasik" 'den bazıları yer almaktadır. Net olmayan tarihlere rağmen, bu metinlerin Qin öncesi (M.Ö 221 öncesi) döneme kadar izlenebilir ve hatta Konfüçyüs dönemine veya daha öncesine kadar uzanan önemli miktarda materyal içerdiği varsayılabilir. Zuo Zhuan kayıtlarına göre (M.Ö 590-573) elementlerin sayısı olarak belirlendiği fakat içerik olarak net bir bilgi vermediği görülmektedir. Zuo Zhuan kayıtlarının birinci yıllığında beş tat, beş renk,

beş duyardan bahsedilirken, yirmi beşinci yıllığında tatlar, renkler ve sesler wuxing'in bir sonucu olarak anlatılmıştır. Bu kayıtlar beş elementin birbiriyle olan etkileşimleri hakkında bir bilgi vermemektedir. Çeşitli Çin belgelerinde wuxing tıp, astroloji, kozmos, gibi alanlarla ilişkili olarak anlatılmıştır. Han döneminde özgün bir felsefi gelenek haline gelen wuxing, yalnızca kozmoloji değil, Çin yaşamının mekânın düzenlenme biçiminden yemek pişirme sanatına kadar Çin yaşamının pek çok alanına dahil edilmiştir (İnternet-17).

Yin ve Yang 'ın karşılıklı etkileşiminden beş unsur meydana gelir. Chi'nin bu tezahürleri, metal, ahşap, su, ateş ve toprakla simgelenen tüm maddenin güçleri veya özleridir. Çin düşüncesine göre, bu özlerin her biri belirli renkler, maddeler, ruh halleri, zevkler, vücudun organları ve zaman-mekân varyasyonları ile ilişkilidir (Rossbach & Yun, 1998). Beş element, karşılıklı kutupları ifade eden Yin ve Yang'ın etkileşimlerinden meydana gelerek sonsuz kombinasyonla etrafımızda varlıklarını ifade ederler. Feng Shui'ye göre beş elementin kombinasyonu insanoğlunun temel bileşimidir. Bu yüzden de elementler mekanlarda var oldukları, temsil edildikleri takdirde iyi hissettiren pozitif enerjili mekanlar haline gelirler.

Yin ve yang ile beraber yapılı çevrenin ve kişilerin Chi dengesini sağlamanın bir çözüm yolu da beş elementtir. Chi'nin bileşeni olan beş element, özellikleri ve öz anlamları ile maddelerin özlerini belirler.

Her bir elementin nitelikleri içeren geniş bir ilişki skalasına sahiptir, bu da onların ifade biçimlerini incelemek ve yönlendirmek için kullanılan dili oluşturur. Feng Shui insan Chi 'sini düzenlemek için bu dili kullanır. Beş elementin renklerle, zamanla, mevsimlerle gibi birçok faktörle arasında çeşitli ilişkiler bulunur. Aşağıdaki tabloda bu ilişkiler verilmiştir.

Çizelge 2.3. Beş element ve nitelikleri (Webster vd.'den düzenlenmiştir.)

	AĞAÇ	ATEŞ	TOPRAK	METAL	SU
					
Biçim	Dörtgen/Dikey	Üçgen	Kare/Yayvan	Yuvarlak	Yatay/kıvrımlı
Yön	GD/D	G	Merkez	B/KB	K
Renk	Yeşil	Kırmızı	Sarı	Beyaz /metal	Siyah/mavi
Mevsim	İlkbahar	Yaz	Pastırma Yazı	Sonbahar	Kış
Hayvan	Ejder	Anka kuşu	Öküz	Kaplan	Kaplumbağa
Erdem	İyiliksever	Temizlik	Güven	Doğruluk	Bilgelik
Nitelik	Bağlılık	Akıl mantık	Dürüstlük	Düşünce açıklığı	Sebatkarlık

Mu ya da Moo olarakta nitelendirilen Ağaç elementinin en belirgin kendini ifade etme şekli gelişim ve yaratıcılıktır. Güneydoğu pusula alanı servet ve refahla ilişkilidir. Doğu ise aile ve sağlıkla ilişkilidir. Bu doğrultuda ağaç elementi maddi gelişim unsurlarını, dostluk ve aile bağlarını, sosyal ilişkileri ve sağlık unsurlarını besler. Huo ya da Hor olarakta nitelendirilen Ateş elementinin en belirgin kendini ifade etme şekli enerji ve canlılıktır. Güney pusula alanı şöhret, ün ve rütbeyle ilişkilidir. Bu doğrultuda ateş elementi çevremizdeki imajımızı, nasıl tanındığımızı, sosyal hayatımızdaki ve iş hayatımızdaki yerimizi etkilemektedir. T'u ya da Too olarakta nitelendirilen Toprak elementinin en belirgin kendini ifade etme şekli kararlılık ve güvenilirliktir. Güneybatı pusula alanı evlilik ve kişisel ilişkiler ile kuzeydoğu pusula alanı eğitim ve kişisel gelişim ile ilişkilidir. Bu doğrultuda toprak elementi çevremiz ve kendimizle ilgili olan çabalarımızla ilgilidir. Jin ya da Chin olarakta nitelendirilen Metal elementinin en belirgin kendini ifade etme şekli iletişim, başarı ve yaratıcılıktır. Batı pusula alanı yaratıcılık ve çocuklarla, kuzeybatı pusula alanı iletişim ve yardımcı insanlarla ilişkilidir. Bu doğrultuda Metal elementi maddi başarı, bizleri destekleyen kişiler, yaratıcılığımızı ifade etmemizle ilgilidir. Shui ya da Shwee olarakta nitelendirilen Su elementinin en belirgin kendini ifade ediş şekli bilgelik ve yolculuktur. Kuzey pusula alanı kariyer ile ilişkilidir. Bu doğrultuda Su elementi kendi yolculuğumuzdaki başarılarımızla ve bilgelikle ilgilidir (Akçay, 2017; Webster, 2000).

Feng Shui öğretilerini, uygulama prensiplerini iyi kullanmanın, mekanlardaki dengeyi kurmanın yollarından birisi de Beş ana unsuru doğru şekilde kullanmaktır. Beş ana unsuru doğru şekilde kullanabilmek için çevremizdeki unsurların Elementsel ifadelerini tanımlayabilmemiz gerekmektedir. Collins'e (2000) göre elementlerin çevremizdeki unsurlarda nerelerde buldukları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

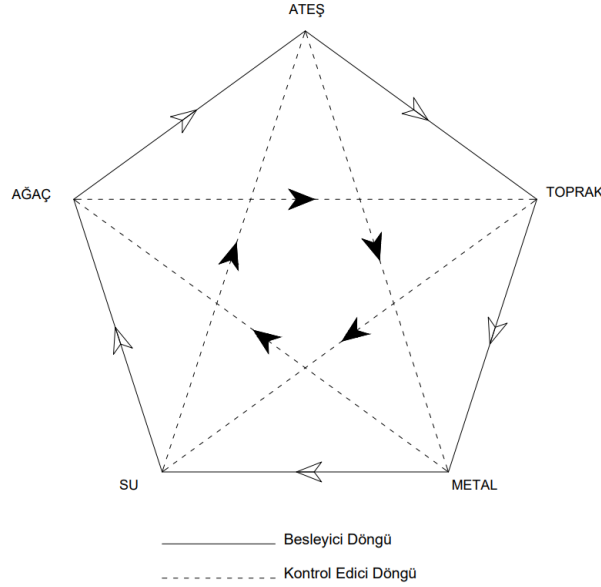
Çizelge 2.4. Elementler ve kendilerini ifade ediş şekilleri. (Collins'ten düzenlenmiştir.)

Element	Elementsel ifade
Ağaç	Ahşap malzemeden yapılmış olan mobilyalar, iç mekân elemanları ve yüzey kaplamaları. Dikdörtgen biçimler. Bitkisel desenlere sahip iç mekan elemanları. Kağıt esaslı ürünler. Yapay ya da gerçek bitkiler. Pamuklu gibi doğal esaslı tekstil ürünleri. Yeşil ve mavi'nin tüm tonları. Doğayı tasvir eden sanat eserleri.
Ateş	Işık kaynağı olan tüm iç mekân elemanları. İnsan ve hayvan anlatımlarının yapıldığı sanat eserleri. Üçgen, piramit ve koni biçimleri. Kırmızının tüm tonları. Hayvnlardan elde edilen iç mekân elemanları ve tekstil ürünleri.
Toprak	Kerpiç, tuğla, kiremit ve toprak esaslı tüm malzemeler ve nesnelere. Kare, dikdörtgen biçimler ve uzun yassı yüzeyler. Sarı ve kahverenginin tüm tonları. Çöl, arazi gibi manzaraları içeren sanat eserleri.
Metal	Her türlü metal elementi. Kaya ve taş türlerinin hepsi. Doğal taşlar, kristaller. Metal ve taş malzemesiyle yapılmış olan sanat eserleri. Beyaz ve pastel tonlar. Daire, kemer ve oval biçimler.
Su	Su kaynaklarını tasvir eden dekoratif objeler. Biimsiz çizgiler, asimetric ya da kıvrımlı şekiller. Koyu renkler. Mavi ve grinin koyu tonları.

Beş element birbirini takip eden bir sistem içerisinde yer almaktadır. Dolayısıyla döngü içerisinde olan bir enerji vardır. Bu enerji döngüsünün “yaratıcı” ya da “yıkıcı” etkileşimleri söz konusudur. Bu etkileşimlerin mekanlardaki temsil edilişleri Feng Shui'nin amacı olan Chi'nin dengesini etkileyen bir faktördür. Dengenin sağlanabilmesi için bu elementler, yapılması gerekenleri söylemektedir ve çevremizdeki unsurları elementsel anlamda tasvir etmektedir.

Beş element, birbirlerini takip ettikleri sistem içerisinde, belirli bir sırayla birbirlerini besleyebilir ya da köreltebilirler. Bu döngüler yaratıcı ve yıkıcı döngü olarak adlandırılır. Yaratıcı döngü: ateş toprağı (kül) oluşturur; toprak metal üretir (topraktan çıkarılır); metal su oluşturur (su metali paslarken dışında oluşur); su odun yetiştirir (ağaçların büyümesi için suya ihtiyacı vardır); odun ateşi besler. Yıkıcı döngü ise adına rağmen olumsuz bir etkileşim değildir. Yaratıcı döngüye gibi, değişim yoluyla sürekli

yenilenmeyi, geri dönüşümü anlatır. Yaratıcı döngüde: odun dünyayı alt üst eder; toprak suyu engeller, su yangını söndürür; ateş metali eritir, metal ahşabı keser (Rossbach & Yun, 1998).

Şekil 2.5. Besleyici ve kontrol edici (Collins'den düzenlenmiştir).

Beş elementin yaratıcı ve yıkıcı döngüsü, element dengesini güçlendirmek ya da kontrol etmek için vardır. İki döngüde de her element sonraki elementle bir uyum içerisindedir. Besleyici ya da yaratıcı döngüde; ağaç elementi yani odun ateşi güçlendirir, ateş küle dönüşerek toprağı meydana getirir, toprak bünyesinde metali oluşturur, metal yüzey buğulaşması ile su oluşturur, su ise bitki ve ağaçlara hayat verir. Yıkıcı ya da kontrol edici döngüde; ateş yanarak metal malzemeyi eritir, metal ağaç ya da odunu parçalar, ağaç toprağı yıpratır, toprak suyla buluştuğunda çamur olur, su ise yanan ateşi söndürür (Collins, 2000).

2.3. FENG SHUI ARAÇLARI

Çince adı Yi Jing olan I Ching (Değişimler Kitabı) Konfüçyüs felsefesindeki beş eski klasik arasında en önemli olandır. Çin medeniyetindeki en önemli kitap olarak ön plana çıkan I Ching, çağlar boyunca bir uygulama ve inanç sistemi olarak varlığını korumuştur. I Ching'in sunduğu inanca göre bütün yaşam, doğanın kedisini

şekillendiren, özünde olan, güçler tarafından kendiliğinden yaratılmıştır (Bruun, 2008).

Yi jing geleneksel olarak Xia hanedanlığından önceki döneme ait Çin'in üç efsanevi hükümdarından ilki olan Fu Xi'ye atfedilir. Geleneksel Çin kaynakları ise bazı önemli Yi jing yorumlarını Konfüçyüs'ün kendisine atfetmektedir. Tarihsel kanıtlar Yi Jing'in tarihöncesi kökenini ne doğrulayabilir ne de reddedebilir fakat Han hanedanlığı döneminde ve Qing hanedanlığı döneminde I Ching üzerine çalışmalar yapıldığı bilinmektedir. Sonuç olarak, yirminci yüzyılın başlarında Yi Jing, “bilgelik kitabı” imajından sıyrılarak, alametler, öngörüler, tarihsel anekdotlar, doğa bilgeliği vb. içeren bir kehanet kılavuzu olarak algılanmaya başlamıştır (Bruun, 2008).

Çin düşünce yapısının atası olarak kabul edilen I Ching, Değişimler Kitabı, bilgelik, felsefe ve kullanıcıya yaşam kaynaklarını iyileştirme yeteneği kazandırmak için doğal unsurları ve güçleri kodlamıştır, böylece insanın kaderini doğaya daha fazla bağlamıştır. I Ching sayesinde geleneksel yollarla oluşturulan kesikli (yin) veya düz (yang) çizgilerin kombinasyonundan oluşan trigramlardan alınan bilgiler yorumlanmıştır. Ortaya çıkan trigramlar (veya gualar) cennet, toprak, gök gürültüsü, dağ, ateş, rüzgâr, göl ve su olmak üzere 8 adet doğal kuvvetleri ve oluşumları sembolize etmektedir. Trigram analogileri, aile ilişkileri, ana yönler, zaman, yaşam ve doğa dalgalanmaları gibi diğer önemli kavramları içerecek şekilde genişletilmiştir (Rossbach & Yun, 1998).

Yi jing, üç yatay çizgi dizisi etrafında yapılandırılmıştır. Her bir çizgi tam (yang) olabilir veya ortadan (yin) kırılabilir ve toplam sekiz olasılık yaratır. Bunlar, trigramlar veya sekiz kehanet sembolü anlamına gelen Bagua olarak adlandırılır. Her trigramın bir adı vardır ve bir doğa unsuru ve yön ile ilişkilendirilir (Bruun, 2008).

Gök ve toprak arasındaki yerimizin insan kavrayışıyla doğrudan bağlantılı olduğu düşüncesini aktaran I Ching'in trigramları, Feng Shui'de tüm tasarım kararlarının alındığı başlangıç noktasıdır. Luo-Shu sihirli karesi ya da Bagua aracılığı ile düzenlenen trigramlar mekanların düzenlenmesinde yol göstericidir (Spear, 2003).

Doğa ile uyum içinde yaşayacaksak, bunu mümkün olan en etkili şekilde nasıl yapacağımıza dair bazı bilgilere sahip olmalıyız ve bu, I Ching 'in temelidir.

Farklı uygulama yaklaşımlarının gelişmesine rağmen Feng Shui pusulası, haritası (Ba-Gua) ve sihirli kare'nin (Luo-shu) birbirlerinin yerine kullanılabildiklerini ve aynı amaca hizmet ettiklerini göreceğiz. Bunlar sadece yönleri ve yönlerin etkilediği yaşam alanlarını göstermenin farklı yollarıdır (Henwood, 2009).

2.3.1. Ba-Gua

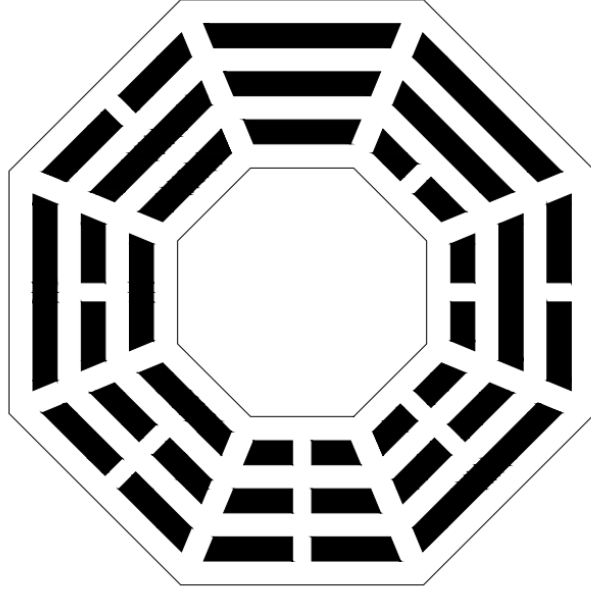
Sekiz Trigramın oluşturduğu kolektif imge olan Bagua, kelimenin tam anlamıyla sekiz Trigramın, kozmik enerjinin ve bütünlüğün bir sembolü olarak tercüme edilebilir (Rossbach & Yun, 1998). Çin dilinde Ba "sekiz" Gua ise "Trigram" anlamına gelir. Feng Shui ilkelerine göre, gittiğimiz her yerde, herhangi bir zamanda, yaşamın sekiz alanı olan sekiz Trigram ile çevriliyizdir. Yaşamın sekiz alanı birbiriyle uyumlu bir şekilde çalışırken, bizi korumak ve hedeflerimize ulaşmamıza yardımcı olmak için görünmez bir güç alanı olarak hareket eder. Feng Shui ustalarının amacı, tüm ortamlarda bagua ile temsil edilen doğal düzeni düzenlemek ve dengelemektir (Levitt, 2003).

I Ching ya da değişimler kitabı olarak adlandırılan köklü kehanet kitabı, Bagua haritasının kökenini oluşturmaktadır (Rossbach, 2001). Çinliler yüzyıllardır, farklı kültürlerin burç bilgileri, tarot kartları gibi pratiklerinden yararlandıkları gibi I Ching yani Değişimler kitabından da yararlanmışlardır. Çin kültürüne göre Bagua, sekiz parçası ile yaşamın önemli bir yönünü ve alanını temsil eder. Ba-Gua uygulama şekline göre sekizgen bir formda ya da Lou-Shu olarak adlandırılan kare formda kullanılmaktadır.

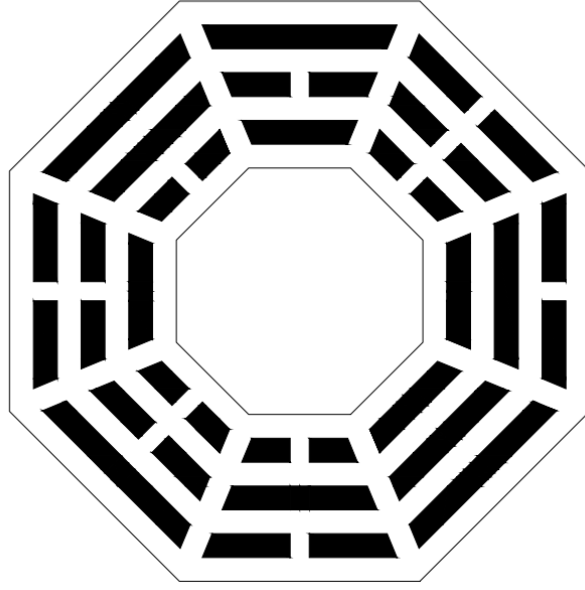
Değişimler Kitabı'nın felsefi prensiplerini uygulamanın pratik bir yolu olan bu sekizgen simgenin enerji akışı ve denge üzerinde etkisi vardır. Feng Shui uygulamalarında kullanılan bu araç mekânı yaşam gayeleri olarak nitelendirilen merkezle birlikte ana ve ara yönlere bölen 9 parçayı bünyesinde bulunduran bir

klavuzdur. Bu harita size mekân içinde istediğiniz alanı aktive etmek, çözümlmek, tedavi etmek için yol gösterir.

Çin felsefi ve kültürel tarihi boyunca trigramların konumlandırılmasına göre farklılık gösteren Bagua çeşitleri ortaya çıkmıştır. Trigramların pusula noktaları ile eşleştirildiği iki geleneksel düzen vardır. Bu iki düzenlemeye “Erken Cennet Dizisi” ve “Sonraki Cennet Dizisi” denir. Bazı kaynaklara göre ise “İlk Gök Dizisi” ve “İkincil Gök Dizisi” olarak adlandırılır. “İlk Gök Dizisi” mezarların yerlerinin bulunmasında kullanılırken “İkincil Gök Dizisi” ise yaşayanların ikamet ettikleri yerler için kullanılmaktadır (Skinner, 2002; Webster, 2002; Rossbach & Yun, 1998).

Şekil 2.6. Bagua'nın erken cennet dizisi yerleşimi (Skinner'den düzenlenmiştir).

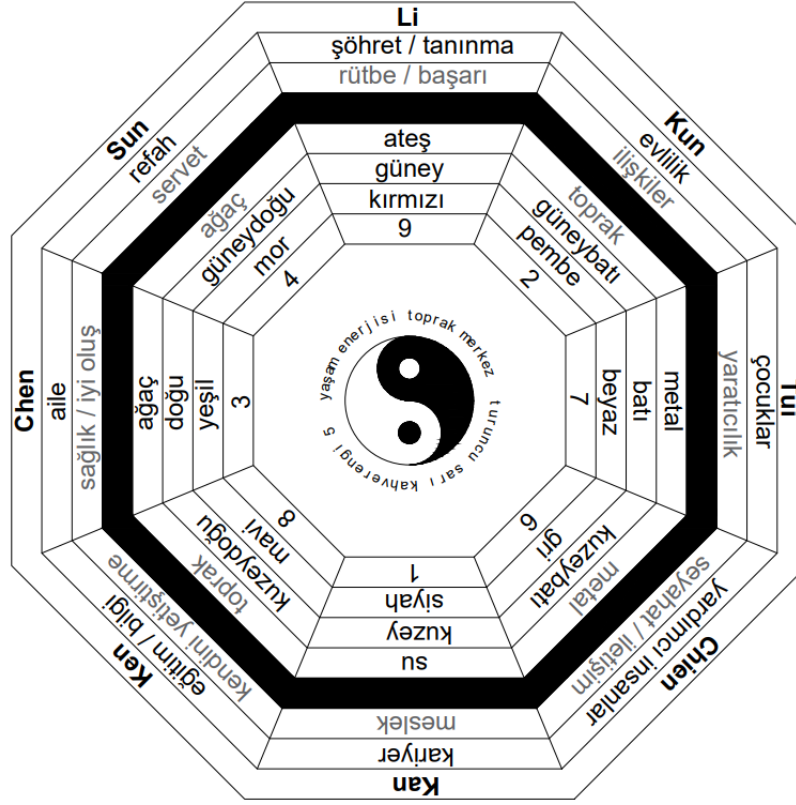

Şekil 2.7. Bagua'nın sonraki cennet dizisi yerleşimi (Skinner'den düzenlenmiştir).

Bagua; sekiz Trigram, yön, renk, insanlar ve işlevler gibi birçok niteliğin arasında kurulan korelasyonlardan yararlanır. Esas olarak yapıli çevrenin tasarımında kullanılır (Bruun, 2008). Feng Shui uygulamaları sırasında bu harita, yapıların detaylı olarak planlaması için kullanılır. Yapıyı oluşturan bölümleri Feng Shui önermelerine göre anlamlı kılarak bu alanların değerlerini ön plana çıkartır. Ba-gua'nın uygulanmasıyla kazanılan sonuçlar iki gücün birleşmesidir. I Ching'in tüm dönemlerde geçerliliğini kabul ettirmiş olan erdem ve bilgelik bunlardan ilkidir. Diğeri ise kişilerin değışime olan istek ve niyetleridir. Bedenlere uygulanan tedaviler gibi, doğru Bagua uygulamaları bireylerin amaçlarıyla paralel olarak pozitif değışiklikler oluşturur.

Sekizgen biçimli Bagua, Yin-Yang sembölünü de bünyesinde barındırır. Merkezde bulunan tamamlayıcı zıt kuvvetlerin sembölü Yin-Yang tarafından temsil edilen Taiji (tai chi) ile, temel yaşam alanlarını yöneten sekiz köşe bulunur. Bu alanların her biri temsil ettikleri yaşam durumlarını yönetirler. Bu yaşam durumları meslek, sağliık, bilgi, zenginlik, evlilik, ün, çocuklar ve bize yardım eden kimseler; Refah, ün, ilişkiler, yaratıcı enerji, seyahat ve yardımsever kimseler, mesleki gelişim, bilgi ve aile ve sağliık durumlarıyla ilişkilidir. Her pusula yönü etki alanı bünyesinde renkler, mevsimler, sayılar ve hayvanlar gibi diğeri unsurları içerir. Bu unsurlar dengeli bir şekilde düzenlenerek yaşam durumları yönlendirilebilir. Dört ana pusula yönü -güney, batı,

kuzey ve doğu- beş ana-unsurdan dördüyle yakın ilişkilidir; bunlar ateş, metal, su ve ağaçtır. Beşinci unsuru oluşturan toprak ise bu haritanın merkezinde bulunur (Lagatree, 1997).

Şekil 2.8. Bagua haritası, yaşam enerjileri ve ifade biçimleri (Skinner vd.'den düzenlenmiştir).

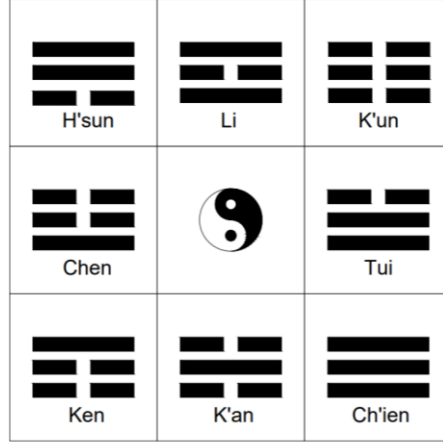
Webster'a (2000) göre şöhret alanı toplum içindeki şöhretimizle ve nasıl tanındığımızla ilişkilidir. Bu alan aynı zamanda gerçek benliğimizi simgelemektedir. Evlilik alanı kişisel ve yakın ilişkilerimizi simgelemektedir. Çocuklar alanı yaratıcılık gücümüzle ve bireylerin çocuklarıyla ilişkilidir. Yardımcı insanlar alanı bizlere hayatta yol gösteren ve destek olan kişilerle ilişkilidir. Kariyer alanı mesleki başarılarla ilişkilidir. Bilgi alanı spiritüallite ve öğrenme ile ilişkilidir. Aile alanı hem sevdiğimiz kişilerle hemde iyi oluşla ilişkilidir. Refah alanı ise maddiyatla birlikte yaşamı zenginleştiren herşeyle ilişkilidir.

Ba-gua haritasının merkezi birçok isimle nitelendirilmekle birlikte en yaygın kullanımı iyi talih merkezidir. İyi talih merkezi, Yin ve Yang'ın kusursuz bir denge kurduğu nötr bir alandır. Bu alana ait olan belirli bir Trigram ve yaşam durumu yoktur. Bunun aksine tüm yaşam durumlarına enerji vermektedir. Yaşam, merkezin çevresinde akar ve döner. Hayat akışını, yaşam enerjisini temsil eden merkez alanı yer ile yani toprak elementi ile ilişkilidir.

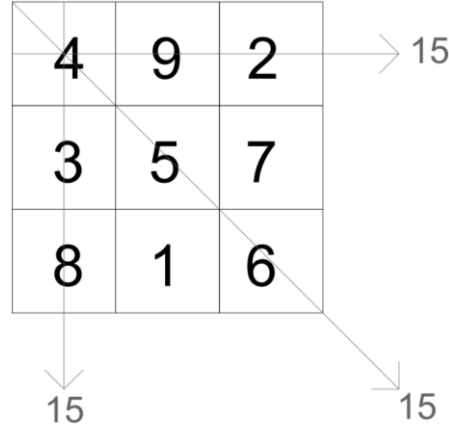
Tirgramlar 9 eş kareden oluşan bütün bir kare biçim şekline dönüştürülebilir. "Lo Shu Sihirli Karesi" olarak adlandırılan bu biçim İ.Ö 2205 senesinde, Sarı ırmak'tan gelen kaplumbağanın kabuğunda keşfedilmiştir. Kaplumbağa kabuğunda yer alan şekle yerleştirilen rakamlar yatayda dikeyde ve çaprazda toplandığında aynı sonucu vermektedir. Bu rakamların toplamıyla elde edilen on beş sayısı bir güneş yılının yirmi dört fazındaki günlerinde sayıdır (Webster, 2002). (Bknz. Şekil 2.9) (Bknz. Şekil 2.10)

Çin'in yanı sıra Lo Shu meydanı, en az 2000 yıldır Orta Doğu ve Avrupa'nın büyüklü geleneklerinin bir parçası olmuştur. Eski İbrani geleneklerinden türetilen Batı büyüünde, tam olarak aynı sayılara sahip bir kare Satürn gezegeninin karesi ve bazı durumlarda Dünya'nın karesi olarak bilinir. Batıda yedi gezegen karesi vardır ve bunlar gezegenlerin ruhlarını kontrol etmek için kullanılan işaretleri oluşturmak için kullanılmıştır (Skinner, 2002).

Bagua'yı bir kareye genişlettiğimiz zaman elde ettiğimiz dokuz kare Lo Shu'nun başlangıcıdır. Her bir kare 1'den 9'a kadar bir sayıya sahiptir. Lo Shu çok eski bir tılsımdır ve Çin'deki birçok bina bu prensibe göre inşa edilmiştir (Craze, 1999).

Şekil 2.9. Lo Shu sihirli karesi ve trigramların yerleşimi.

Şekil 2.10. Lo Shu sihirli karesinde rakamsal döngü ve toplamları (Creightmore'dan düzenlenmiştir.)

2.3.2 Trigramlar

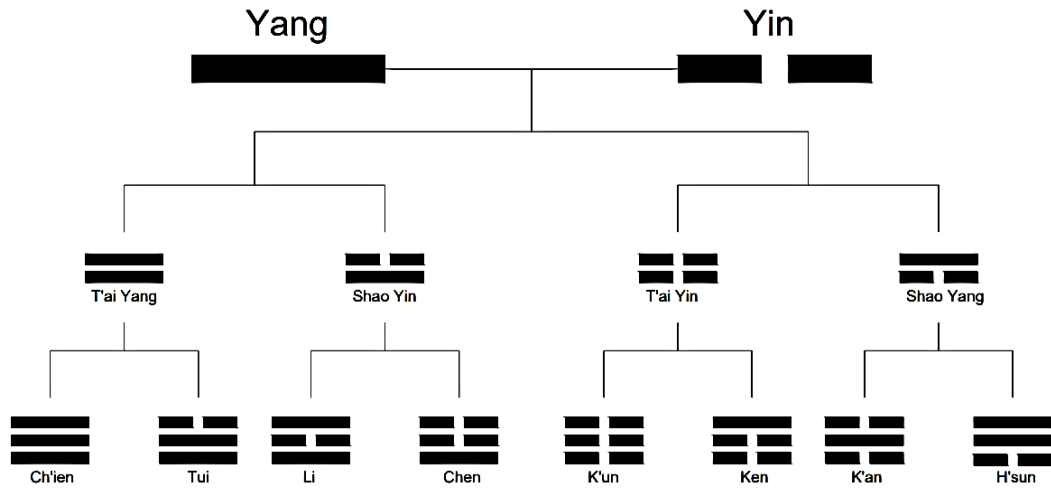
Webster'a (2002) göre

“Yaşamın her evresindeki insanlara değerli bilgiler sunan I Ching'in 8 trigramı yaşamın sırrını temsil etmektedir”.

I Ching, Yin ve yang kademelerini belirttiği kadar periyodik değişim imgesini, yaşamın sekiz mertebesini ifade eden trigramlardır (Henwood, 2009).

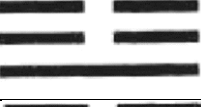
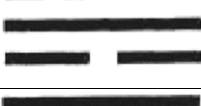
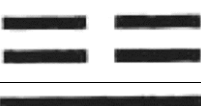

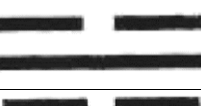

Koyuncu'ya (2012) göre "Trigram üç çizgi demektir." Bu üç çizgi ifade ettikleri Yin (--) ve Yang (—) özellikler ile düz ve kesikli çizgilerle imgelenir. Üç çizginin bir araya gelerek oluşturdukları Yin ve Yang kombinasyonlar Trigram ve heksagramları oluşturur (Bknz. Şekil 2.11). Bunlar bireylerle doğa arasındaki bağı temsil eder. Başlangıçta evrenin ilk halini ve evrendeki herşeyi temsil eden trigramlar, Yin Yang çizgilerin bir araya gelmesiyle Gökyüzü, Yeryüzü, Gök Gürültüsü, Dağ, Ateş, Rüzgâr, Göl ve Su'yu oluşturmuştur. Trigramlar Tao'nun ilk işleyiş şeklini ve bünyesinde barındırdığı değişimi de simgelemektedir (Rossbach, 2001). (Bknz. Çizelge 2.5).

Zamanla gelişen düzen içerisinde Çinliler trigramların anlamlarını genişletip yeni anlamlarda eklemiştir. Bunlar: aile ilişkileri, yönler, mevsimler, renkler, bedenin ya da uzun bölümleri, ev ya da odaların bölümleridir. Trigramlar evlilikten sağlığa kadar yaşamın sekiz durumunu temsil eder hale gelmiştir. bu gelişmelerle birlikte I Ching sadece kehanette bulunmak ve felsefi amaçlarla birlikte yüce bir güce sahip olan mistik bir araç olmuştur (Rossbach, 2001).

Şekil 2.11. Sekiz trigram (Craze'den düzenlenmiştir).

Çizelge 2.5. Trigramların işlevsel simgeleri (Anonim'den düzenlenmiştir).

	Ad	Nitelik	İmge	Aile Bağı
	Chi'en	Yaratıcı Güçlü	Gök	Baba
	K'un	Alicı Adanmış	Yer	Anne
	Chen	Yükselen Devinim	Gök Gürültüsü	Büyük Oğul
	K'an	Uçurum Tehlike	Su Bulut	Ortanca Oğul
	Ken	Durgun Tutan	Dağ	Küçük Oğul
	Sun	Yumuşak İçe İşleme Yel	Ağaç	Büyük Kız
	Li	Yapışan Işık Veren	Ateş	Ortanca Kız
	Tui	Sevinçli Sevinç	Göl	Üçüncü Kız

Trigramlar arasında hem fiziksel düzenlemeden hem de onların faal sembolizminden kaynaklanan çiftler arası bir ilişki görmek mümkündür. Bu çiftler karşıt olarak bir araya gelerek Ba-gua'nın sekiz trigramını tamamlar (Spear, 2003). (Bknz. Şekil 2.12)

<p style="text-align: center;">Evrensel Karşıtlar</p> <p style="text-align: center;">Gök Toprak</p>	<p style="text-align: center;">Organik Karşıtlar</p> <p style="text-align: center;">Ateş Su</p>
<p style="text-align: center;">Elemental Karşıtlar</p> <p style="text-align: center;">Dağ Göl</p>	<p style="text-align: center;">İmpulsif Karşıtlar</p> <p style="text-align: center;">Rüzgar Gökgürültüsü</p>

Şekil 2.12. Trigramlar ve karşıtları (Spear'den düzenlenmiştir).

Ateş kavramını karşılayan Li, yang özellikteki bütün iki çizgi arasında yer alan yin özellikteki parçalı tek çizgiden oluşmaktadır. Bu Trigram; aydınlatıcı, zekâ, bağımlılık, bağlılık, ilgi, parlama, belirginlik ve güneşin güçleri ile ilişkilidir. “Yakıcı ateş” ya da “yapışan ateş” anlamlarına gelen Li Trigramı sahip olduğu Yin Yang çizgi düzeni ile dışta kararlı içeride ise esnek bir izlenim oluşturur. Şan, şöhret, saygınlık ve ün ile de ilişkilendirilmektedir. Ateşin doğal hareketine göre yükselen ve sivriyen şekli, ışık saçması verimli olmayı, büyümeyi ifade etmektedir. Nesnelerin yüzeylerine yapışarak yakması etrafımızda nasıl algılandığımız, bireylerin bize karşı olan davranışlarıyla ilişkilendirilir. Tüm bunlarla birlikte iç ışık, farkındalık ve özsaygı ile de ilişkilendirilir (Creightmore, 2012; Collins, 2000; Webster, 2000).

Toprak kavramını karşılayan Kun, Yin özellikteki üç kesikli çizgiden oluşmaktadır. Toprak yapısı gereği güneşin ve toprağın verimini bünyesine alır. Bundan dolayı bu Trigram verim, gelişim, teslim olma ve maddidir. Bu Trigram evlilikle ilişkili olmakla birlikte tüm ilişki yelpazesini yansıtmaktadır. Kun, ruhun aksine maddi doğayı; gökyüzünün aksine yeryüzünü, zamanın aksine uzayı; eril olanın aksine dişil olanı, sembolize eder (Creightmore, 2012; Collins, 2000; Webster, 2000).

Göl kavramını karşılayan Tui trigramı, yin özellik gösteren kesikli bir çizginin üzerinde yer alan yang özellik gösteren iki bütün çizgiden oluşmaktadır. Bu Trigram sahip olduğu Yin Yang düzeni ile, gölün dibi gibi gerçek özümüzün derinliğinin bir aynasıdır. Çocuklar ve yaratıcılıkla ilgili olan bu trigram gelişimin ve geleceğin bir ifadesidir. Sevinç, canlılık ve iletişim enerjisi veren Tui; açıklık, haz, tatmin, aşırılık, neşe hafiflik, sevinç, gözlem, sezgisel görü ve uçuculuktur (Creightmore, 2012; Collins, 2000; Webster, 2000).

Gök kavramını karşılayan Chien Trigramı, yang özellik gösteren üç bütün çizgiden oluşmaktadır. Bu Trigram dayanıklılık, güç, yaratıcılık, otorite, zaman, süreklilik ve maddi olmayan şeylerle ilişkilidir. Yardımcı insanlar ve seyahatle ilişkili olan bu Trigram, çevremizdeki bizi destekleyen herkesi ve hayatımıza kendi karklarımızla nasıl yol verdiğimizle ilişkilidir. Chein trigramı, güç, eş zamanlılık, ilham, cennet alemi, güven, gökyüzü, enerji ve sebat niteliklerine sahiptir (Creightmore, 2012; Collins, 2000; Webster, 2000).

Su kavramını karşılayan Kan Trigramı, yin özellik gösteren iki kesikli çizgi arasındaki yang özellik gösteren bütün tek çizgiden oluşur. Bu Trigram; gizemli, gayretli, anlamlı, tehlikeli, zor, karanlık, şekilsiz, belirsizlik, duygu, Eros ve Ay'ın güçleri ile ilişkilidir. Kan trigramı sahip olduğu Yin Yang çizgi düzeni ile net ve beraak görünenin arasında var olan madde ile ilişkilidir. Derin su anlamına gelen bu trigramın enerjisi kariyer ve meslekle ilişkilidir. Su ve okyanus ile olan ilişkisinden dolayı yaşam kaynağı anlamında güçlü bir etkisi vardır (Creightmore, 2012; Collins, 2000; Webster, 2000).

Dağ kavramını karşılayan Ken Trigramı, Yang özellik gösteren bütün bir çizginin altında yer alan Yin özellikteki iki kesikli çizgiden oluşur. Bu Trigram sabitlik, dinginlik, meditasyon, dayanıklılık, hareketsizlik, ağırlık, yoğunlaşma ile ilişkilidir. Sahip olduğu Yin Yang çizgi düzeni ile alttan iten toprağı ve yüzeyde oluşan katılığı ifade etmektedir. Bu trigramın bulundurduğu enerjiler dayanıklılık, sükûnet ve güvenilirliktir. Ken trigramı anlamı ve enerjisi ile birlikte eğitim, bilgi ve kendini yetiştirmeye ilişkilidir. Kendi çabalarımızın maddi ve manevi hayata yansımına önemli etkisi olan bir trigramdır (Creightmore, 2012; Collins, 2000; Webster, 2000).

Gök gürültüsü kavramını karşılayan Chen Trigramı, Yin özellikteki iki kesikli çizgi arasında yer alan Yang özellikteki bütün tek çizgiden oluşur. Bu Trigram; uyanma, hareket, faaliyet, büyüme, doğal şok, heyecan, enerji, teşvik, istenç, dürtü, zindeliktir. Sahip olduğu Yin Yang çizgi düzeni ile kusursuzca büyüyen sert, nüfuz eden gücü temsil eder. Chen trigramı anlamı ve enerjisi ile birlikte aile ve iyi oluş ile ilgilidir. Hayatta kurulan bağlarla, bedensel ve ruhsal sağlıkla yakın ilişkiler içerisindedir (Creightmore, 2012; Collins, 2000; Webster, 2000).

Rüzgâr kavramını karşılayan Sun Trigramı, Yin özellik gösteren tek kesikli çizgi üzerinde yer alan Yang özellik gösteren iki bütün çizgiden oluşmaktadır. Bu Trigram; küçük çabalar, uysal gayretler, çalışma, esneklik, nüfuz etme, hassaslık, duyarlılık, sezgi ve özümsemedir. Bu Trigram bünyesinde ilerleme ve esneklik enerjisi barındırır. Sun trigramı anlamı ve enerjisi ile birlikte refah ve servet ile ilgilidir. Maddi kavramlardan daha fazlasına, iç zenginliğe ve değerli olanlarla yakından ilişkilidir (Creightmore, 2012; Collins, 2000; Webster, 2000).

2.3.3. Renk

Renklerin duygusal bağlamını anlayarak, mekanlardaki renk deneyimlerini kendi yararımıza yönlendirebiliriz. Renkler hem görme duyumuza hem de duygusal deneyimlerimizi ve kültürel aktarımlarımızı ifade eder (Wydra, 1996). Yaşamımız boyunca renkler, etrafımızı kuşatır ve bizleri etkilerler. Renklerin kabul görmüş kültürel, mevsimsel ve simgesel anlamlarıyla koşullandırılırız. Feng Shui'ye göre renkler Bagua alanlarını ve beş elementi çeşitli ilişkilerle simgelerler. Etrafımızdaki renk çeşitliliği özlerinde bulunan enerjiler ile Chi'yi destekler ve dengelerler. Belirli amaçlar doğrultusunda renkler ve enerjilerinden yararlanarak mekanlarda, yapıları çevrede pozitif değişiklikler yapabiliriz.

Hayatımıza belirli bir enerjiyi çekmek istiyorsak, bununla ilişkili bir rengi döşeme, kapı, duvar rengi, dekoratif obje rengi gibi mekân nesne ilişkilerinde kullanabiliriz. Feng Shui'ye göre renkleri vurgulamak enerjinin dengelenmesinde bize rehberlik etmektedir. Renk, Chi'yi harekete geçirerek güç kazandırır (Levitt, 2003).

Kırmızı

Yang özellikte bir renk olan kırmızı Bauga'nın şöhret gayesi için en iyi renktir. Erdem ve hakikatin simgesidir. Kızıl, kötülüğü önler ve canlılığı, yaşamı onaylar. Hayatın, şansın, refahın, gücün, ihtişamın ve mutluluğun rengidir (Levitt, 2003).

Çin kültüründe kırmızı her zaman mutluluk ve bereketi simgelemiştir. Uğur için giyilen kırmızı gelinlikler, bebekler için yapılan ritüellerde kullanılan kırmızıya boyanmış yumurtalar doğu geleneklerinde renkle ilişkili olarak yer almaktadır. Güçlü bir renk olan kırmızı, uyarıcı ve canlandırıcıdır. Mutluluk, ateş, tutku, şöhret ve güç ile ilişkilidir. İlettiği mesajlar baskın ve dikkat çekicidir. Bu renk gücünden kaynaklı olarak dikkatli kullanılmalıdır. Aksi takdirde zarar verici bir renk olabilir. Fiziksel aktivite işlevlerini barındıran mekanlarda kullanılabilir (Rossbach & Yun, 1998; Webster, 2000).

Kırmızı uyarıcı ve baskındır, odaların boyutunu küçültürken nesnelerin boyutunu artırır. Vurgu rengi olarak kullanışlıdır. Yemek odaları, çocuk odaları, mutfaklar veya atölyeler için uygun değildir. Sıcaklık, refah ve uyarılma, aynı zamanda öfke, utanç ve nefretle de ilişkilidir (Hale, 2000).

Sarı, Turuncu ve Kahverengi

Sarı turuncu ve kahve tonları gibi toprağı anımsatan dengeli renkler bizlere bir zemin oluşturarak bizi desteklerler. Bu renkler bizleri besleyen ve destekleyen renkler olarak ön plana çıkmaktadır. Toprağın aldıklarını zenginleştirerek verimli hale getirmesiyle yaydığı enerji bu renklere yansımaktadır (İnternet-1).

Yang bir renk olan sarı bagua haritasının merkezi için iyi bir renktir. Hoşgörü, sabır, güç, toprak ve sadakati simgeler. Otorite, dürüstlük ve güvenilirlikle ilişkilendirilir (Levitt, 2003).

Sarı, aydınlanma ve akıl ile ilişkilidir, bu bağlamda neşe ve canlılık vermekle birlikte zihinsel faaliyetleri harekete geçirmektedir. Olumlu nitelikleri iyimserlik, mantık ve

kararlılık iken olumsuz yönleri kurnazlık, abartı ve sertliktir. Koridorlar ve mutfaklar için uygundur, ancak meditasyon odaları veya banyolar için uygun değildir yetersiz ışık alan mekanları bile aydınlatabilen sarı renk, kullanıldığı mekânda dürtülen sezgileri olumlu etkilerler (Hale, 2000).

Güçlü ve neşeli bir renk olan turuncu, iletişimi canlandırır. Olumlu nitelikleri mutluluk, konsantrasyon ve akıl, olumsuzluğu isyankarıdır. Oturma veya yemek odalarında, koridorlarda kullanıma uygun iken, küçük odalarda ve yatak odalarında kullanıma uygun değildir. Kırmızının sarı ile yumşatılmasıyla oluşan bu renk tutkudan ziyade hoşgörüdür, canlılıktan ziyade girişkenliktir (Hale, 2000).

Yeşil

Yang nitelikte olan yeşil rengi; uzun ömrü, umutları ve canlılığı niteler. Büyüme, bitki örtüsü ve baharın yeniden doğuşunu sembolize eder (Levitt, 2003).

Yeşil, büyümeyi, doğurganlığı ve uyumu sembolize eder; dinlendirici ve ferahlatıcıdır. Olumlu çağrışımları iyimserlik, özgürlük ve denge, olumsuzlukları kıskançlık ve hilekarlıktır. Terapi odalar ve banyolarda kullanımı olumludur ancak aile odaları, oyun odaları veya çalışma alanları için uygun değildir. Doğayla olan ilişkisi sebebi ile yatıştırıcı bir etkisi vardır (Hale, 2000).

Mavi

Yin nitelikte bir renk olan mavi kutsamaları temsil eder. Meditasyon ve tefekkür için sakinleştirici, huzurlu bir renktir (Levitt, 2003).

Mavi huzurlu ve yatıştırıcıdır. Maneviyat, tefekkür, gizem ve sabırla bağlantılıdır. Olumlu çağrışımları güven, sadakat ve istikrardır. Olumsuz çağrışımları şüphe ve melankolidir. Mavi meditasyon odalarında, yatak odalarında, terapi odalarında ve alanları geniş göstermek için kullanılabilir, ancak aile odalarında, yemek odalarında ve çalışma alanlarında kullanıma uygun değildir. Yatıştırıcı etkisi ile güven veren bir imaj oluşturmaktadır (Hale, 2000).

Mor

Yin nitelikte bir renk olan mor, asaletin, zenginliğin ve gücün rengidir. Kırmızıya benzer bir işleve sahiptir ve zenginliği simgelemek için kırmızı ve altınla birlikte kullanılabilir (Levitt, 2003; Rossbach & Yun, 1998).

Canlılığı teşvik eden mor etkileyici, asil ve manevidir. Olumlu çağrışımları heyecan, tutku ve motivasyon, olumsuz çağrışımları keder ve baskıdır. Yatak odalarında ve meditasyon uygulamalarında kullanıma uygundur, ancak banyo veya mutfaklarda kullanıma uygun değildir. Yaşamın tinsel enerjisiyle ilişkili olan bu renk yaratıcılıkla ilişkilendirilebilir (Hale, 2000).

Beyaz

Yang nitelikte bir renk olan beyaz, ruhsal ve ahlaki saflığı temsil eder (Levitt, 2003). Hassasiyeti temsil eden beyazın fazla kullanımı mekanlarda fazla Yin oluşumuna sebep olur. Beyaz, net bir görüş, netlik ve temizlik ilhamı verir (İnternet-1).

Beyaz, yeni başlangıçları, saflığı ve masumiyeti simgeler. Olumlu nitelikleri temizlik ve tazelik, olumsuz nitelikleri soğuk, cansızlık, katılıktır. Banyolar ve mutfaklar için kullanıma uygundur fakat çocuk odaları ve yemek odaları için uygun değildir (Hale, 2000).

Siyah

Yang nitelikte bir renk olan siyah ve koyu renkler maneviyatı, psikolojik ve entelektüel derinliği, bilgeliği ve perspektifi, aynı zamanda depresyon ve umutsuzluğu ifade eder. Aynı zamanda derin suların ve kışın karanlığının rengidir (Levitt, 2003).

Siyah gizemli ve hürdür. Olumlu nitelikleri entrika, güç ve cazibe, olumsuzlukları ise ölüm, karanlık ve kötüdür. Genellikle genç odalarında ve yatak odalarında kullanılır, küçük çocuk odalarında, terapi odalarında, çalışmalar veya oturma odalarında kullanıma uygun değildir. Tüm renkleri karışımdan oluşan siyah, bu yönü ile

kapsayıcıdır ve herşeyin bilgisini içerir. Bu bağlamda bilgelik ile de ilişkilendirilir (Hale, 2000; İnternet-1).

Diğerlerini emen bir renk olan siyah, Batı'da ölümü temsil eder. Ölüm anında, hayatımızın erdemlerinin veya ihlallerinin birikmesiyle ödüllendirildiğimize veya cezalandırıldığımızı inanıyoruz. Öte yandan Çinliler, fiziksel yok oluşla ilgili felsefelerini özetleyen ölümü simgelemek için beyaz giyerler. Beyaz herhangi bir rengi emmez; hepsini yansıtır. Çinliler, ölümden yaşamın birikmiş enerjilerinden kurtulduğumuza ve başka bir yaşam için büyüme ve değişim sürecine başladığımızı inanmaktadır (Wydra, 1996).

Pembe

Yin bir renk olan, kırmızı ve beyazın bir kombinasyonu olarak, pembe sevgi, saf niyet, neşe, romantizm ve mutluluğu ifade eder (Levitt, 2003).

Pembe, düşüncenin saflığıyla bağlantılıdır ve mutluluk ve romantizm arasında olumsuzluklar olmadan pozitif ilişkiye sahiptir. Yatak odaları için uygundur ancak mutfak veya banyolar için uygun değildir. Pembe, ortaklıkları davet edebilir, sevebilir ve kişisel bakımınızı hayatınızda geliştirmeye yardımcı olabilir (Hale, 2000; İnternet-1).

Gri

Yin nitelikte bir renk olan gri, bir bağlantı rengidir. Hayal kırıklığı ve umutsuzluğu ifade eder; aynı zamanda siyah ve beyaz gibi zıtların evliliği ve böylece dengenin yaratılması ve çatışmanın çözülmesidir (Levitt, 2003).

Tüm renkler Yin ya da Yang nitelik taşımaktadır. Mekanların enerji dengesini oluşturmak için Feng Shui'yi kullanırken renklerde dengeli kullanımı önemli bir rol oynamaktadır. Denge yaratmak üzere Yin ve Yang renkleri farklı kombinasyonlarla kullanılabilir fakat her ikisinin de aynı oranda kullanılması dengeyi oluşturmak için en iyi kullanım şeklidir (Webster, 2000).

2.3.4. Sayı

Feng Shui'nin tarihi gelişiminde takriben beş bin yıl önce Sarı Irmağın kıyısına görülen bir kaplumbağanın kabuğundaki semboller Feng Shui'nin / I Chingin, Çin Astrolojisi ile Çin nümerolojisinin temelini meydana getirmiştir (Webster, 2000). Kaplumbağanın sırtında yer alan sembolik sihirli kare birden dokuza kadar olan rakamların tümünü kapsamaktadır. Bundan dolayı sayılar daima Feng Shui'nin ayrılmaz bir unsuru olmuştur.

Doğu düşünce yapısına göre, rakamlar özdeş yaratılmamıştır. Bazı rakamlar diğer rakamlara göre çok daha talihlidir. Sayılarda yin ve yang olarak katogerize edilir. Çift sayılar Yin, tek sayılar Yang niteliktedir. Yang sayılar Yin sayılardan daha iyi kabul edilmekle birlikte sayıların kullanımında da önemli olan dengedir. Çinliler sayıların anlamlarını belirlerken kulağa gelişi ve söylenme şekline dikkat etmişlerdir. Örneğin kanton dilindeki karşılığı “bereket” olan “sekiz” kelimesine verilen önemi biliyoruz. Ölüm sözcüğünün hatılatan “dört” kelimesi ise olumsuz sayılmaktadır (Lagatree, 1997; Webster, 2000). (Bknz. Çizelge 2.6).

Çizelge 2.6. Sayılar ve farklı yorumlanmaları (Webster'dan düzenlenmiştir).

	Sayıların Çin Dilinde Kulağa Gelişine Göre Yorumlanması	Sayıların Ahşılmış Nümerolojik Yorumlanması
1	Onur / Galip	Bağımsızlık / Başarı
2	Kolay	İncelik / Diploması / Yakın İlişkiler
3	Büyüme	Yaratıcılık / Yaşam Sevinci
4	Ölüm / Çok Çalışma	Sınırlama/Kısıtlama/Yavaş ve Kararlı İlerleme
5	Hiçbir Şey	Yolculuk / Değişim /Çeşitlilik
6	Bolluk	Hizmet / Yuva/ Aile Sorumlulukları
7	Emin	Analiz / Spiritüalite / Bilgi ve Bilgelik
8	Bereket	Para / Güç
9	Uzun Ömür	Sevgi / Tamamlanma

2.3.5. Yön

Pusulanın 4 ana ve 4 ara yönü Feng Shui'nin temel öğeleridir. Bu sekiz yön, nitelikleri ve hükmettikleri yaşam alanları ile Feng Shui'nin amaçladığı dengeyi pozitif ya da negatif değişimlerle etkileyebilirler (Bknz. Çizelge 2.7).

Çizelge 2.7. Sayıların Feng Shui kavram ve araçları ile ilişkisi (Webster vd.'den düzenlenmiştir).

Yön	Sayı	Renk	Trigram	Element
Kuzey	1	Siyah	K'an	Su
Güneybatı	2	Sarı	K'un	Toprak
Doğu	3	Yeşil	Chen	Ağaç
Güneydoğu	4	Yeşil	Sun	Ağaç
Merkez	5	Sarı	--	Toprak
Kuzeybatı	6	Beyaz	Chien	Metal
Batı	7	Beyaz	Tui	Metal
Kuzeydoğu	8	Sarı	Ken	Toprak
Güney	9	Kırmızı	Li	Ateş

Güney

Güney, kelime olarak karşıladığı her kavramla yüksek bir noktayı simgeler. Çin kültüründe kullanılan Bagua haritasının ve pusulanın tepesinde yer almaktadır. Güneş ışınlarının en dik geldiği mevsim olan yazı temsil etmektedir. Olumlu benzetimlere anlamlara sahip olan bu yön en uğurlu yön olarak anılır. Şan, varlık, kısmet ve neşe güney pusula yönü tarafından kontrol edilir. Isı ve ateş ile ilişkilendirilen bu yön, mutluluk ve kutlamayı temsil eder. Mekanların güney pusula alanlarında kırmızı rengi kullanmak ün, servet ve kısmeti çekerek bu pusula yönüyle ilişkili negatif etkileri uzaklaştırmış oluruz. En büyük rakam olan ve bolluğu simgeleyen 9, küllerinden yükselip var olan kırmızı anka kuşu güney ile ilişkilidir (Lagatree, 1997).

Güney pusula yönü, sosyal hayattaki mevkimizi, çevremizde oluşturduğumuz algıyı ve şansımızı belirler. Bu pusula alanının elementi olan Ateş elementinin başlıca rengi kırmızı olmakla beraber, turuncu, parlak sarı ve pembe ile de ifade edilebilir yeşilin tüm tonlarıyla desteklenir (Akçay, 2017).

Batı

Batmakta olan güneşin yönü olan bu pusula yönü sonbahar ve hasatlarla ilişkilendirilir. Toprakta elde edilen besinlerin üretim sürecinde kullanılan el aletlerinin yapımında kullanılan metal bu yönle ilişkili olan elementtir. Metal malzemenin parlaklığını yansıtan beyaz bu yönün rengidir. Batı pusula yönünün hayvanı beyaz kaplan; rakamı ise 7'dir. Bu pusula yönü, çocukların şanslarıyla ve yaratıcılıkla ilgili yöndür (Lagatree, 1997).

Metal elementinin ana rengi beyaz olmakla beraber, gri, lame ve dore tonları ile de temsil edilebilir. Tüm toprak tonlarıyla desteklenir (Akçay, 2017).

Kuzey

Güneyin tam karşısında yer alan kuzey pusula yönü, soğuk havalar, mevsimler ve rüzgarla ilişkilendirilir. Bu yön ateş elementinin tam zıttı olan su elementi ile ilişkilidir. Feng Shui'ye göre para akışını işaret eden su, ait olduğu kuzey yönüyle birlikte meslek ve kariyeri yönetir. Uzun ömürlülüğü temsil eden kaplumbağa, bu pusula yönünün hayvanıdır. Rakamı ise 1'dir. Bu pusula yönünün temel rengi siyah olmakla birlikte mavi ile de temsil edilebilir. Metal ve beyaz renkleriyle de desteklenir (Akçay, 2017; Lagatree, 1997).

Doğu

Doğan güneşin yönü olan Doğu, büyüme, gelişme, sağlık ve aile yaşamı ile ilişkilendirilir. Yeniden doğmanın ve canlanmanın yaşandığı ilkbahar bu pusula yönü ile ilişkilidir. Bu bağlamda gençlik ve yeşil rengi doğu yönünün himayesindedir. Büyümeyi simgeleyen ağaç ve güç, kuvveti simgeleyen ejderha bu pusula yönüne aittir. 3 rakamıyla desteklenen doğu yönünün ana rengi yeşil olmakla birlikte, koyu kahve ile de temsil edilebilir. Mavi ve siyahla desteklenir (Akçay, 2017; Lagatree, 1997).

Güneydogu

Zenginlik ve bereketle en ilişkili pusula yönü güneydoğudur. Bu pusula yönü mor rengi ve 4 rakamı ile ilişkilidir (Lagatree, 1997).

Bu pusula yönü maddî refahımıza ve şansımıza hükmeden yöndür. Bu pusula yönünün elementi ağaçtır. Bu elementin ana rengi mor olmakla birlikte, yeşil ve kırmızı ile de temsil edilebilir. Bütün mavi tonlarıyla desteklenir (Akçay, 2017).

Güneybatı

Tüm ilişkileri temsil eden güneybatı pusula yönü aynı zamanda anneliğinde yönüdür. Toprağın rengi, bu yönün egemen rengidir. İlişkilerin karşılıklı olmasını, çiftleri ve anne ile çocuğu simgeleyen 2 rakamı bu yönle ilişkilendirilir. Bu alanda çift objelerin kullanılması dikkat çekmektedir. Toprak elementiyle ilişkilendirilen bu yön seramik ve porselen objeler ile desteklenebilir (Akçay, 2017; Lagatree, 1997).

Kuzeydoğu

Bu pusula yönü bilgi, akıl ve tahsili temsil etmektedir. Bu pusula alanının rengi yüksek hedefleri temsil eden gök mavisi ile büyümeyi temsil eden yeşilin harmanlandığı turkuazdır. Ana renk turkuaz olmakla; taba, vizon, koyu sarı ve ekru ile temsil edilebilir. Turuncu ve kırmızıyla desteklenir. Sekiz kelimesi Güney Çin dilinde anlam olarak başarılı ve zengin kavramlarını karşılamaktadır. Bu yüzden de başarı ve refaha ulaşmayı sağlayan bilgi ve eğitimle 8 rakamı ilişkilendirilmiştir (Akçay, 2017; Lagatree, 1997).

Kuzeybatı

Kuzeybatı pusula yönü hayatımız boyunca bizleri destekleyen kişiler ve seyahatlerle ilişkilendirilir. Bu pusula yönü aynı zamanda hobileri ve merakları yönetir 6 rakamı ile ilişkilendirilir. Temel rengi gri olan bu yön lacivert ve beyazla da temsil edilebilir. Bütün toprak tonlarıyla desteklenir (Akçay, 2017; Lagatree, 1997).

Mekanların yaşamlarımız üzerindeki etkisinin pozitif yönde olabilmesi için eksik planlara, kayıp alanlara sahip olmamaları gerekir. Düzensiz formlar beraberlerinde getirdikleri eksik alanlarla ilgili pusula yönlerini etkilerler.

Akçay'a (2017) göre

“Kuzey alanı eksik bir yapı iş hayatında başarısızlığa, kuzeybatı alanı eksik yapı yardımcı insan eksikliğine, kuzeydoğudaki eksiklik, gelişimi sekteye uğratmakla beraber, çocukların eğitim hayatında başarısızlığa, doğu alanının eksikliği, aile bölünmeleri ve sağlık sorunlarına, güneydoğudaki eksiklik maddi kayıplara, güneybatıdaki eksiklik, bekârların evlenememesine, evliliklerde, ortaklıklarda sorunlara, güneydeki eksiklik ise itibar kaybına neden olur”.

2.4. FENG SHUI FELSEFESİNİN MİMARİDE KULLANIMI

Yapılı çevrenin nitelikleri değerlendirilerek kişilerin ya da kurumların sağlığı tespit edilebilir. Çevremizle olan ilişkimiz karşılıklı etkileşim içerisindedir ve birinin sağlığı bir diğerine yansır. Feng Shui'nin özündeki felsefeyi anlamak için, biyolojik olarak çevremizle nasıl bağlı olduğumuza dair bilgi sahibi olmak zorunludur. Bizi yetiştiren insanlar tarafından şekillendirildiğimiz gibi mekanlarla kurduğumuz duyuşal etkileşimler tarafından şekilleniriz. Sosyal bilimci Roger Barker 1960'larda ıgır açan bir deneyde çocukları, davranışları ve kişilikleri dahil olmak üzere, dahil oldukları mekanların diğere çevresel faktörlerden daha fazla etkilediğı sonucuna varmıştır (Wydra, 1996).

Çok derin bir seviyede çevremiz otomatik yanıtları tetikler. Hepimiz belirli bir mekâna girerken zaman zaman aşırı bir coşku veya endişe yaşamışızdır ve çoğı zaman bu duyguları tetikleyen belirli faktörlerin farkında değiliz. Psikolojik/biyolojik benliğimizin tepkileri yoluyla nefes alır, hisseder, koklar, görür ve çevremize tepki veririz. Kolektif olarak yaşamak için çevremize verilen bu öngörülebilir yanıt sistemlerine güveniriz. Bir kültürün normlarının emirlerine uyararak, yaşanacak tahammül edilebilir, öngörülebilir bir dünya yaratırız (Wydra, 1996).

Yaşam tarzındaki veya yaşam evresindeki bir değışikliğin çevremizdeki deneyimlerimizi nasıl etkilediğini çoğı zaman anlayamıyoruz. Fiziksel dünyamızın

üzerimizdeki etkilerinin daha az farkında olabiliriz. Elektromanyetik alanlar, jeofizik enerjiler veya diğer özellikler olsun, bir ortamın içeriği herhangi bir deneyimi değiştirmek için güç kullanır. Örneğin suyun yarattığı negatif iyonlar bize ve çevreye pozitif enerji verir ancak çevremizi bize uyacak şekilde manipüle ederken bunu her zaman bilinçli bir şekilde kullanmayız (Wydra, 1996).

Feng Shui'ye göre doğru düzenlemelerle planlanmış mekanlar doğru titreşimlerle desteklenir, istenilen amaca ulaşılır. Fakat yanlış planlanmış mekanlar negatif ya da yıkıcı döngünün tesirinde olur (Akçay, 2017).

Çeşitli zaman dilimlerinde dengenin oluşturulamadığı mekanlarda bulunabilir ve iç dengemizi etkilemesine bilinçsizce izin verebiliriz. Fakat bu mekanlar yaşamlarımızı sürdürürken günler ve aylar süresince, adeta bir taşın üzerine damlayan suyun etkisi gibi bizleri etkilerler. Bizler farkında olmadan yaşadığımız ortamları yansıtırız. İçinde yaşamlarımızı sürdürdüğümüz mekanlar cansız birer biçim ya da boşluk olmaktan çok daha fazlasıdır. Yaşadığımız, algıladığımız mekânın biçimi ve görsel olarak maruz kaldığımız tüm biçimler hem bilinçli hem de bilinçsiz şekilde reaksiyon gösterdiğimiz anlamlar taşımaktadır. Odaların dizilimi, mobilyaların yerleşimi, sirkülasyon alanları ve iç mekân elemanları gibi unsurlar bizim alışkanlıklarımızı, tepkilerimizi ve faaliyetlerimizi belirler. Mekanların nitelikleri ve içinde yaşayanlar sürekli bir etkileşim içerisinde. Bu etkileşim sonucunda mekanlar kişilerin yaşamlarına ve bedenlerine yansırken bireylerin sağlıkları da Chi ve Yin Yang dengesini etkilemektedir (Rossbach, 2001).

Feng Shui'de yapılar bünyelerinde yaşayanları tam manasıyla desteklemek ve beslemek gayesiyle “dinamik” ve “yaşayan bedenler” olarak tasdik edilirler. Yapılarda bulunan Chi akışının dengeli, uyumlu ve besleyici olması beklenir. Yaşam alanı sundukları bireylerin konforunu, mutluluğunu ve güvenliğini sağlamak amacıyla alınan tüm tasarım kararları bu uygulamalarla aynı öneme sahiptir (Collins, 2000).

Lin Yun'a (1998) göre yatakların biçimleri, binaların biçim ve uzunluğu, yolların ve köşelerin yönü kişinin kaderini değiştirir. Bu bağlamda Feng Shui mimari kapsamda yakın çevremizle olan ilişkiyi düzenlemeyi amaçlar.

Koyuncu'ya (2012) göre:

“Tai Chi vücudunuzdaki enerjiyi, meditasyon zihninizdeki enerjiyi, Feng Shui ise yaşadığınız mekânlardaki enerjiyi dengeler. Feng Shui'nin mekanlara olan etkisi ise birçok farklı araçla kendini göstermektedir”.

Chi'nin mekanlardaki dengesine göre o mekânda hissettiğimiz duygular değişkenlik göstermektedir. Bu denge mekanlarda olumlu ya da olumsuz duyguları çağrıştırmaktadır. Doğal çevrenin silüetini etkileyen insan yapısı binalar, yollar vb. Chi'nin akışını yönlendirerek olumlu ya da olumsuz Chi oluşturabilirler. Chi doğanın özgün yapısını yansıtacak şekilde, kıvrımlı hatlar oluşturarak aktığı vakit olumlu sonuçları meydana getirir. Düz ya da keskin hatlar oluşturduğunda ise hızından kaynaklı olarak verimsiz bir akış sağlayacaktır. İşlevini yerine getiremeyen mekanlar, nesnelere, uygun olmayan ölçü ve oranlarda tasarlanmış alanlar, kayıp alanlar, yapı unsurları, dağınıklıklar, yerleşim şekli tüm bunlar Chi'yi etkileyen unsurlardır. Besleyici Chi'ye sahip mekanlar, kişilere çeşitli faydalar sağlar. Sağlık ve refah bu faydaların başında gelmektedir. Bugün yapılan düzenlemeler gelecek için olan hedefleri etkilemektedir.

2.4.1. Yer Seçimi

Evrendeki konumumuzla kaderimiz arasındaki ilişkiye vurgu yapan Feng Shui'nin temel teoremi, evrende doğru bir konumda olduğumuzda yaşamlarımız da denge ve uyumun getirdiği refah kendini gösterecektir. Evren ile kozmosun kuvvetli işleyişi denge sağladığında; kişilerin sağlık, zihinsel durumu ve başarıları olumlu değişiklikler gösterecektir. Bunun tam tersi de mümkündür. Doğanın dengesiz ritimlerini çekecek şekilde bir düzenlemeye maruz kalınırsa yaşamın gidişatına, akışa uyum sağlamak zorlaşacaktır (Rossbach, 2001).

Lagatree'e göre (1997)

“Doğal dünyanın kuvvet bularak büyüdüğü ya da doğanın evin içine yansıtıldığı durumlarda Chi'de zenginleşecektir o zaman, Chi'nin pürüzsüz bir biçimde aktığı yerde doğanın dengesi kurulmuş olacaktır”.

Feng Shui pratiklerini ilk uygulayanlar, yapıları ve yapılı çevrenin nerede ve nasıl oluşturulması gerektiğini tespit ediyorlardı. Başarılı bir yapılaşma, yaşamsal enerjinin yani Chi'nin dengeli ve yaşamları destekleyici şekilde aktığı alanlar yaratmalıdır. Feng Shui uygulamaları yapan kimseler yapılı çevreleri değerlendirirken duyularına, sezgilerine, uzun yıllar süren gözlemlerine ve usta çırak ilişkisi ile edindikleri bilgilere başvururlardı. Bu kadim uygulayıcılar dağ, ırmak gibi doğal unsurların dilini çevrede yaşayanların kendi yararlarına kullanıp anlayabilecekleri şekilde yorumlamaktaydılar.

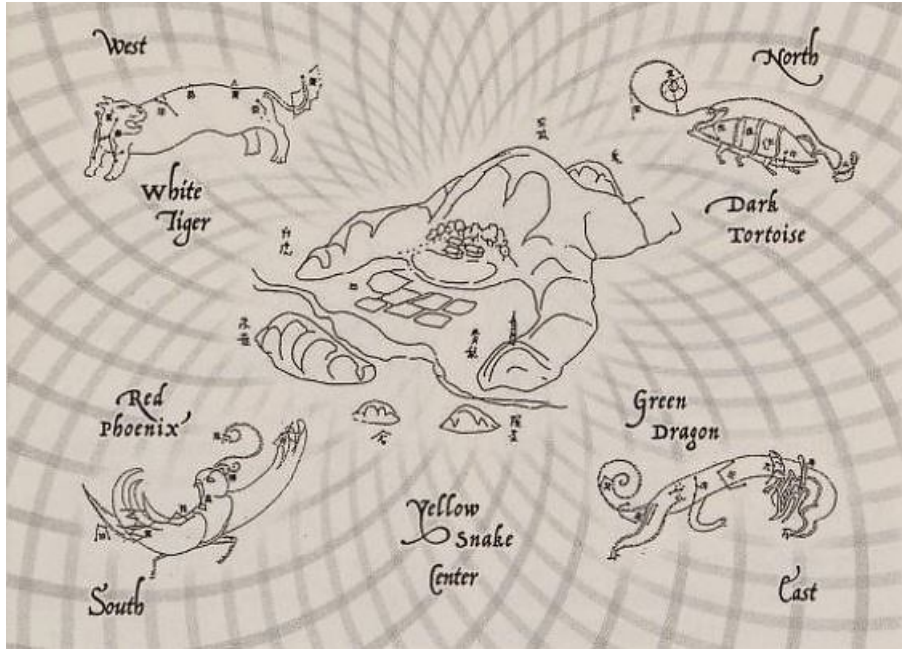
Kadim Feng Shui uygulayıcıları, mevcut alan ile bağ kurarak, Chi niteliklerini hissettikleri anda, sezgilerinin söylediklerine önem verirlerdi. Toprağı analiz eder, rüzgârı dinler, suyun izlerini analiz eder ve tüm bu şartların gelecekle ilgili izlerini gözlemlerlerdi. Fiziksel unsurlar Chi'nin kalitesini doğrudan etkileyen unsurlardır. Kuru ağaçlar, sivri doğal oluşumlar su kaynaklarının zarar verdiği kayalar negatif işaretler olarak kabul edilirken, yeşermiş ağaçlar, doğal kıvrımlar ile akan su kaynakları pozitif işaretler olarak kabul edilir (Collins, 2000).

Bu kadim uzmanlar hassas bir şekilde doğayı izleyerek, bilimin temellerinden yararlanan bilgelere sahiptir. Bu bilgiler taşların altına bakarak nemi, ayın etrafındaki halkaya bakarak hava tahmini yapmayı, hatta bitkilerin sağlığına bakarak buldukları alanın verimini yorumlayabiliyorlardı. Bilgeler tüm bu gözlemler sayesinde yapının, ne zaman, nasıl ve nerede olması gerektiği hakkında önermeler yapıyorlardı. Bu bilgiler kişilerin yaşamlarını sürdürmeleri için en verimli ve dengeli yer olarak bir tepenin eteklerinde, güneye yönelen ve bir su kaynağına bakan evlerin en yararlı evler olduğunu bulmuşlardır. Bilgeler, tüm bunların rüzgâr ve suyun enerjilerinin bu alanlarda yoğunlaşmasıyla birlikte Chi'nin doğru yönlendirilmesinin sonucu olduğu kanaatine varmışlardır. Bahsedilen dengeli alanların bulunmasının güç olduğu durumlarda Şamanlar bilgi ve kabiliyetleri ile en uğurlu yerin ayırt edilmesi ve oluşturulması konusunda yol göstermişlerdir. Tüm bu birikim ve deneyimler sonucunda yerkürede spiraller çiverek akış sağladığını belirten bir Feng Shui kuramı geliştirmişlerdir (Rossbach, 2001).

Doğal unsurların değerlendirilmesinin yanında, Feng Shui uygulayıcıları Chi'nin dengesinin bozulmaması için yapıların inşaa ve planlama aşamalarında rehberlik

ederlerdi. Yapım malzemelerin seçimi, üretim aşamaları, işçilik gibi her detayı izlerlerdi (Collins, 2000).

İdeal bir arazi için katı kurallar olmamakla birlikte, aranması gereken bazı şartlar vardır. Feng Shui’de ideal arazi “xue” ya da “shu” olarak adlandırılmaktadır. İdeal Feng Shui arazisinin alçalma eylemi gösteren “Cennet Chi” ile yükselme eylemi gösteren “Toprak Chi”nin buluştuğu yer olduğu söylenir. Çin mitolojisinde yer alan efsanevi dört hayvan ve “min tang” olarak adlandırılan iyi ruhların çevreledi alan ideal konumu oluşturur. Siyah kaplumbağa, evin arka ve kuzey cephesinde yer alarak evi korumaktadır. Bunun için bu yönde bir dağ ya da dağ yamacı olmalıdır. Kırmızı anka kuşu, evin ön ve güney cephesinde yer alır (Bknz. Şekil 13). Yeşil ejderha solda ve beyaz kaplan sağdadır. İdeal konumlanmada ev dereye bakmalıdır, besin kaynağı olması ve ulaşımı sağlaması yönüyle su önem taşımaktadır. Aynı zamanda Cennet Chi'nin yüksekten aşağıya doğru indiğinde su ile tutulduğuna inanılır (Henwood, 2009).

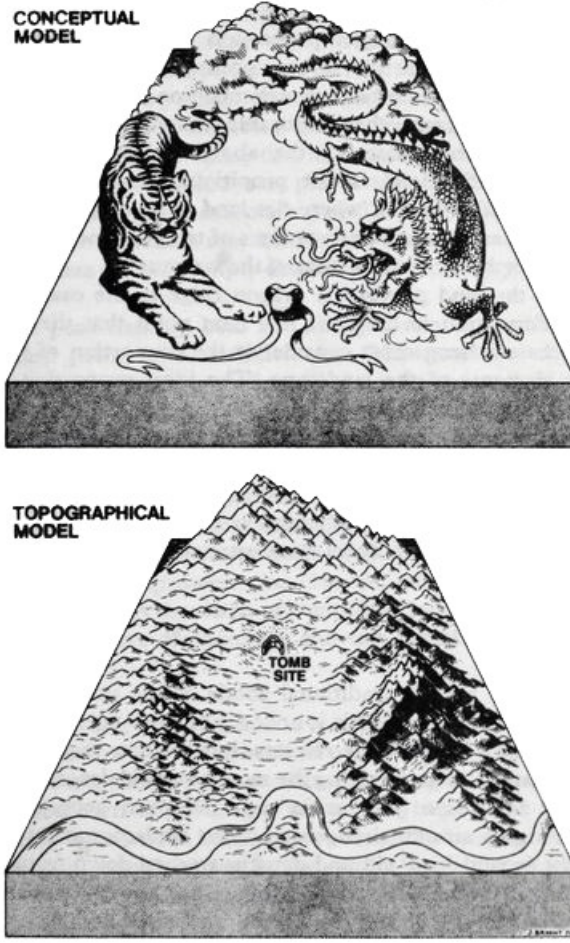
Şekil 2.13. Feng Shui’ye göre ideal arazi konum tasviri (Creightmore, 2012).

Evren ve yeryüzünü “yaşayan, soluk alıp veren organizma” olarak gören Çinliler, Chi ile birlikte doğada insani ya da hayvani niteliklerinde olduğunu söylemektedir. Mitolojiye göre Çin dört kutsal hayvan tarafından korunmaktadır. Bu hayvanlar aynı

zamanda pusulanın 4 ana yönüne egemendir. Kuzey pusula yönünde siyah kaplumbağa, güney pusula yönünde Kırmızı Anka Kuşu, doğu pusula yönünde Yeşil Ejderha, batı pusula yönünde ise Beyaz Kaplan vardır (Koyuncu, 2012; Rossbach, 2001).

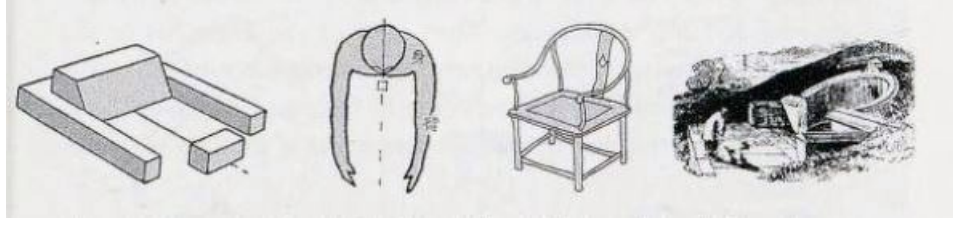
Çin mitolojisinde sık karşılaşılan dağ metaforunu karşılayan ejderha, bölgenin koruyucuları olarak görülürlerdi. Dağın şekli ejderhanın kolları, bacakları ve omzuyla; kayalıklar ise gözleriyle ilişkilendirilirdi. Yeryüzündeki su kaynakları ise evrene Chi pompalayan damarlar olarak görürlerdi. Bir diğer güç olan su ejderhası olan Loch Ness canavarıdır. Su ejderhası suyu kontrol ederek hava durumunu, gelgitleri etkilerdi. Bu yüzden de verimlilik getirdiği ya da kontrol edilmezse yok edici bir unsur olduğu düşünülmektedir (Rossbach, 2001). (Bknz. Şekil 2.14).

Kadim Çin’de dağ gibi her topografik yükseltinin altında yeşil ejderhanın ya da beyaz kaplanın varlığına inanılırdı. Bu iki mitolojik hayvanın simgesel şekilde birleştiği alan Feng Shui için en iyi konum olarak tasvir edilirdi. Ejderhanın soluğunu Chi yarattığına inanılırdı. Bazı kaynaklarda Chi’nin ejder soluğu olarak nitelendirilmesinin sebebi budur (Webster, 2000). Bu renkler aynı zamanda pusula yönlerinin ana renkleriyle de ilişkilidir.

Şekil 2.14. Feng Shui'ye göre kavramsal ve topografik arazi modeli (Skinner, 1989).

Bahsedilen Mitolojik hayvanların oluşturduğu topografik model, yapıyı bir “koltuk” gibi çevreler (Bknz. Şekil 2.15). Bu “koltuk” tanımlamasına göre sırt kısmı yüksek, kolçakları ise destekleyici ve koruyucu olarak nitelendirilir. Bu konumlanma kullanıcı için olağan bir korunma sağlar. Koruyucu nitelikli ejderha Yang unsuru, kaplan ise Yin unsuru yansıtır. Evrendeki dengenin kusursuz olabilmesi için bu Yin ve Yang nitelik bir çift olmaktadır. Güneyde yer alan kaplumbağa ise uzun ömürle ilişkilendirilmiştir (Lagatree, 1997).

Şekil 2.15. Koltuk duruşu ve geleneksel Çin evi, temel Chi gong duruşu ve mezar yapısı varyasyonları (Creightmore, 2012).

Çizelge 2.8. Dört ana pusula yönünün her birine Çinliler tarafından verilen dört hayvan sembolü (Craze'den düzenlenmiştir).

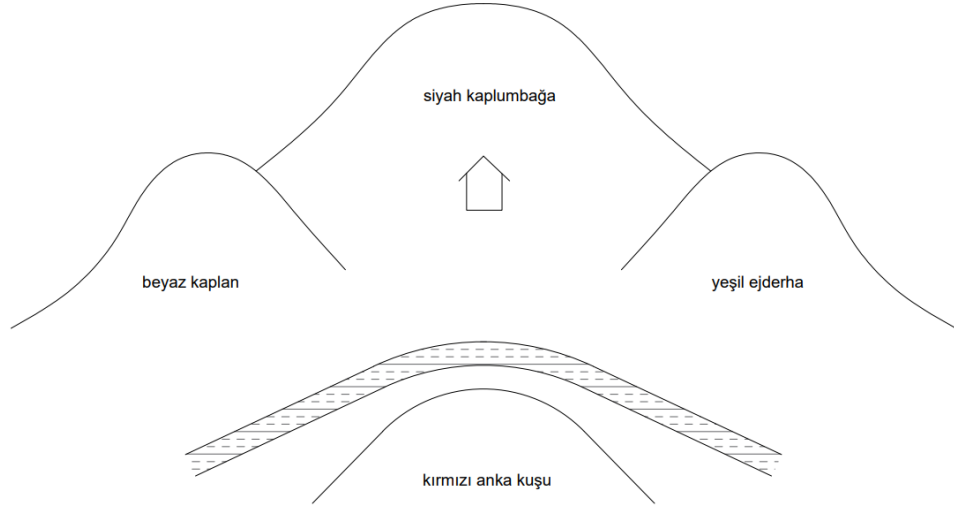
	İSİM	YÖN	ÖZELLİK
KIZIL ANKA KUŞU	Feng Huang	Güney	Sülün, tavus kuşu, yavru horoz, karga ve diğer tüm kuş türleridir. Dışa dönük, şanslı yaz, şöhret ve servet, mutlu, hafif, neşeli ve mutlu
KARA KAPLUNBAĞA	Yuan Wu	Kuzey	Sarmal yılan kaplumbağa ve yılanıdır. Kasvetli, gizli, kış, uykulu, ritüel, besleyici ve şefkatli.
BEYAZ KAPLAN	Wu	Batı	Tehlike, öngörülmezlik, anlık, sonbahar, güç, öfke, savaş, şiddet ve güç.
YEŞİL EJDERHA	Wen	Doğu	Koruyucu, iyi şanslar, kibar, bilge bahar, bilgeilk, kültürlü ve görgü kuralları.

Dağlar

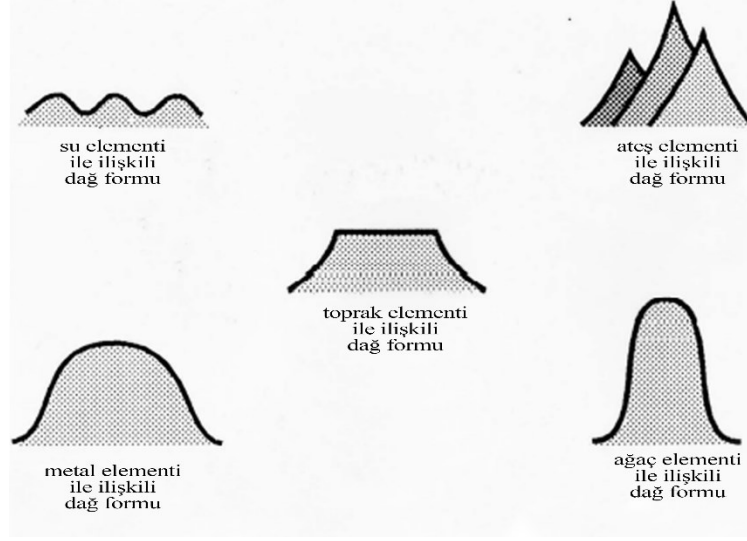
Köy ve kent ortamlarında yeryüzü biçimleri ister dağlar ve tepeler ister düz araziler olsun hâlâ Chi'nin yeryüzüne çıktığı noktalar olarak görülmektedir. Bunlar ölümsüzlerin, ejderhaların ve tanrıların geleneksel meskenleridir. Dağlar, Yang Chi akışlarının bozulmamış kaynağı ve güçlü manzara özelliği ile ejderhalar için uygun bir sığınaktır (Rossbach, 2001; Skinner, 2002).

Feng Shui'ye göre yamaçlar ve dağ etekleri yaşam kurmak için uygun alanlardır (Bknz. Şekil 2.16). Niteliği olmayan, düz alanların Chi'den yoksun olduğu düşünülür ve yaşam alanları için uygun görülmez. Dağlar genel hatlarıyla 3 farklı biçimde ele alınır; yuvarlak, kare ya da üçgen (Rossbach, 2001).

Feng Shui uygulayıcısının ilk gereksinimlerinden biri, hangi yıldızın, gezegenin ve Elementin hangi dağ tarafından temsil edildiğini anında anlamaktır. Skinner (2002) tarafından bildirildiğine göre Eitel şöyle açıklıyor: Bir tepe, keskin ve düz bir şekilde yükselirse, keskin bir noktaya doğru koşarsa, Mars ile özdeşleştirilir ve ateş elementini temsil ettiği belirtilir. Benzer şekilli bir dağın zirve noktası kırık ve düz ancak nispeten darsa Jüpiter'in vücut bulmuş hali olduğu ve Ağaç Elementini temsil ettiği söylenir. Bir dağın tepesi geniş bir plato oluşturuyorsa Satürn'ün temsilcisidir ve Dünya (toprak) Elementini temsil eder. Tepe yumuşak bir şekilde yuvarlanır ise buna Venüs denir ve Metal elementini temsil eder, Tepesi kubbe şeklindeki bir dağa Merkür'ün temsilcisi olarak bakılır ve orada Su elementi hüküm sürer (Bknz. Şekil 2.17).

Şekil 2.16. Klasik Feng Shui düzenlemesine göre dağ-ev tanımlaması (Rossbach'dan düzenlenmiştir).

Şekil 2.17. Beş elemente göre dağ sınıflandırması (Yoon, 2017).

Çinliler doğaya insan ve hayvan özellikleri atfetmişlerdir ve doğal şekiller manzaranın gücünü sembolik olarak tanımlar. Feng Shui uzmanları için dağlar ve kıvrılarak akan su geniş bir metafordur. Şekil okuluna göre biçimler ve formlara bakarak manzara yorumları yapılmaktadır. Örneğin bir dağ, yardımsever bir ejderha olabilir. En yaygın dağ sembol olan ejderhaların birçok Çin köyünü koruduğu söylenmektedir. Bir dağ kütlelerinin farklı kısımlarının bir ejderhanın çeşitli yönlerini temsil ettiğini görmek kolaydır: bir sırt dizisi, omurlarıdır, yan taraftaki sırtlar kollara ve bacaklara yayılmıştır. Akarsular ve yaylar onun damarları ve arterleridir, dünyanın Chi 'sini pompalar. Çinliler, yapılar ile evrenin dengesini etkilemekten çekinmişlerdir. M.Ö.3. Yüzyılda yapılan Çin Seddi Feng Shui'ye göre geliştirilerek, ulusun şansını bozmamak için araziye büyük bir hassasiyetle inşa edilmiştir (Skinner, 2002).

Feng Shui'ye göre genel olarak dağlardan ve tepelerden arazideki hafif dalgalanmalara kadar toprak şekilleri, Chi'nin çıktığı noktalar ve göstergeleri olarak görülür. Kutsal amaçlarının yanı sıra, dağların stratejik önemi nedeniyle Feng Shui'yi geliştirdiği de düşünülür. Klasik Feng Shui dağ düzenlemesi, metaforik terimlerle tanımlanarak tepelere hayvan özellikleri verilmiş ve beş unsurla uyumlu hale getirilmiştir. Bir ev, onu kuzey rüzgarlarından koruyan ve güneye bakan siyah bir kaplumbağa dağıyla, batıda beyaz bir kaplan tepesiyle (güneşin parlamasını engelleyen) ve doğuda yeşil bir ejderha tepesi ile kaplanın konumlanmasını sağlayacak şekilde kurulmalıdır. Daha alçak bir kırmızı anka kuşu tepesi güneye doğru alçmalıdır. Bu tepelerin

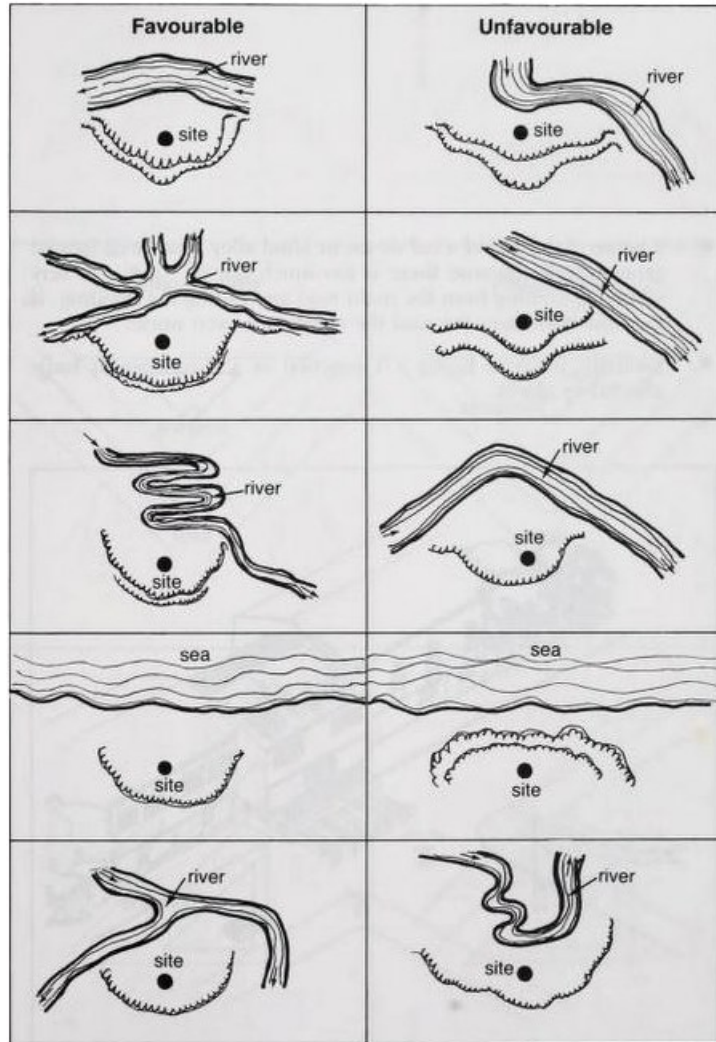
konumlanması aynı zamanda kucaklayan anne veya koruyucu ejderha olarak da tanımlanmıştır (Rossbach & Yun, 1998).

Irmaklar

Feng Shui öğretilerinde suya yakın konumlandırılan, su manzarası olan evler başarı ve mutluluk getirmektedir. İdeal ev konumlandırılmasında bir havuz ya da doğal su kaynağı olmalıdır. Düz bir hat üzerinde ilerleyen su kaynakları, hızlı bir şekilde akıp giderken Chi verim sağlayamayacak kadar hızlıca akıp gider. Bu yüzden kıvrılarak akan su kaynaklarını daha fazla verim sağladığı için en iyisidir. Su kaynağının temizliği, yaşamsal enerjisi ve aktif olması saf Chi belirtisidir. Kirli, durgun ya da bozulmuş su kaynakları ise bozulmuş Chi'ye işaretir (Rossbach, 2001).

Manzara kelimesi Çince'de shan-shui yani dağ-su olarak ifade edilir. Feng Shui manzarasında, hareketli nehirler ve dağların arasında Yin-Yang dengesi sağlanmaktadır. Dağlar ve nehirler birbirine bağlı ve sonsuz olarak tasvir edilmektedir. Çiftçilerin sağlıklı ve bol mahsuller yetiştirmek için hem suya erişime hem de sulama yoluyla su akışını kontrol etmenin yollarına ihtiyaçları vardı. Böylece suyun kendisi paranın bir sembolü haline geldi ve Feng Shui uzmanları, su akışını gözlemleyerek Chi'nin gücünü ve akışını analiz ettiler. Biçim ve işlev açısından, suyun doğal gücü ve kuvveti su ejderhaları tarafından şekillendirilmiştir. Su ejderhası hava, gelgitler ve su seviyelerini kontrol eder. Kontrol altına alındığında ve yatırıldığında verimli tarlaları besler. Kontrol edilmezse, insanların hayatında kargaşa ve hatta ölüme yol açar. Dağlarda olduğu gibi, su yollarının konfigürasyonları ve yönleriyle ilgili birçok Feng Shui kuralı vardır. Çinli çiftçiler ilk kez pirinç yetiştirdiklerinde, suya yakın bir yerin arzu edildiğini keşfettiler. İdeal olan, doğal bir nimet olarak peyzaj boyunca nazikçe kıvrılan, arazileri ve pirinç tarlalarını besleyen ve kıvrımlarında pozitif Chi dağıtan bir nehir veya dereydi. Öte yandan, düz, sağanak nehirler sorunlu olabilir ve yaşamı, şöhreti ve serveti tehdit edebilir. Ancak, çevredeki araziye değiştirerek, Feng Shui, tehlikeli derecede düz bir su yolunu, tarlalar ve kırsal alanlarda kıvrılıp dolaşmak için pozitif olarak yeniden yönlendirebilir, sulamayı ve böylece sağlığı iyileştirebilir (Rossbach & Yun, 1998).

Su yolları, Chi'nin en belirgin akış çizgileridir. Genel kural, çok hızlı veya düz çizgiler halinde akan suyun Chi'yi bir noktadan hızla uzaklaştırmaktadır ve bu nedenle istenmemektedir. Diğer bir yandan bu yavaş akarsular, özellikle söz konusu mülkün önünde bir havuz oluşturuyorsa, Chi kıvrımlılarının birikmesine elverişlidir. Kentsel bir ortamda yolları akarsularla aynı ışıktta yorumlamak zorundayız, ancak çoğu yol düz olduğundan, sağlıklı Chi yerine zararlı “gizli oklar” üretme olasılıkları daha yüksektir. İdeal olarak, kentsel bir ortamda, yüksek bir duvarın arkasına gizlenmiş bir gölet ve akarsu içeren gizli bir bahçe, büyük olasılıkla herhangi bir dolambaçlı yoldan daha fazla yararlı Chi biriktirecektir (Skinner, 2002). (Bknz. Şekil 2.18).

Şekil 2.18. Su Kaynaklarının oluşturduğu yolların solda olumlu yerleşim şekilleri sağda ise olumsuz yerleşim şekilleri görülmektedir (Lip, 1998).

2.4.2. Biçimler

Yaşamlarımız üzerinde etki sahibi olan biçimler aynı zamanda yaşamlarımızı şekillendirebilirler. Feng Shui uygulayıcıları, eğitimleri ve gözlemleri ile etrafımızdaki havuz, dağ, yapı, oda ya da arazi gibi birçok şeyin biçimlerini yorumlayıp yaşamlarımız üzerindeki tesirlerini belirleyebilirler. Bu uygulayıcılar dengeli mekanlar oluşturmak için Feng Shui öğretilerini biçimlere uygularlar. Doğal ve yapılı çevrenin üzerimizdeki etkilerini yorumlamada biçimleri kullanan Feng Shui, bu özelliği ile bir simge dilidir (Rossbach, 2001).

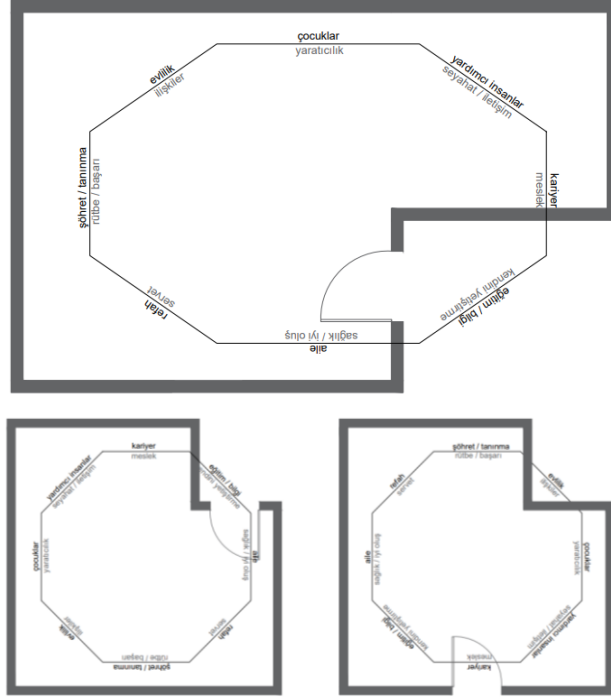
Yaşam alanlarımızın dengesini ve Feng Shui’ni etkileyen biçimlerden kare, dikdörtgen ve yuvarlak çoğunlukla en dengeli şekiller olarak görülür. Bu şekiller düzenli bir alan sunan tek parça, yapı düzenli biçimlerdir. Düzensiz şekiller yapılarda Chi akışının dışında kalan, “sarkan” ya da “havada” kalan alanlar içerirler (Henwood, 2009; Lagatree, 1997).

İçinde yaşadığımız ya da çalıştığımız mekanlar için bir form belirlemeden önce yerel topografiyi, iklimi, kültürü ve sosyal koşulları anlamamız gerekir. Bireysel, çevresel ve grup ihtiyaçları ayrı ayrı incelenmeli ve mantıklı bir şekilde bir araya getirilmelidir. Doğa, yaşam ve form arasında mükemmel bir uyum sağlayana kadar bir türün şeklini değiştirmeye devam ederek form ve işlev arasındaki ilişkiyi destekler. İşlev yalnızca varlığın fiziksel tarafından değil, aynı zamanda kültürel varlıklarla da tanımlanır. Bazı şekiller doğası gereği belirli işlevleri desteklemektedir (Wydra, 1996).

Uyum ve dengenin hâkim olduğu Feng Shui’de simetrik şekiller bu temel nitelikleri yansıtır. Yer hafızası, normalde çeşitli alanlarda rahat hissetmeye neyin katkıda bulunduğunu tanımlamak için kullanılan bir terimdir. Bir eve her adım attığımızda, yaklaşık olarak her şeyin nerede olduğunu biliriz. Mesafelerin katmanlı bir değerlendirme sistemi aracılığıyla tanımlanması gerekir. Örnek olarak bir mekân ya da nesne ölçüsü belirlenirken kullanıcı kitlesinin antropolojik ölçülerinin dikkate alınması diyebiliriz.

Roma döneminde oluşturulan mimari standartlar günümüzde de geçerliliğini korumaktadır. Bir konutun en-boy arasındaki uzunluk dengesi de bu standartlara dahildir. Bir tarafı diğerinden orantısız uzun olan ya da L ve U biçimli bir ev ya da yapının niteliklerini etkilemektedir (Wydra, 1996).

Temel formları bozarak çıkıntı yapan U ve L biçimleri oluşturan yapılarda sorunlar oluşmaktadır. Bu biçimler Feng Shui'ye göre "eksik"tir. Bu eksik alanlarda yaşamların bazı kısımlarında kendini belli eden sorunlar oluşacaktır. Bagua haritası yapı üzerine yerleştirildiğinde Bagua'nın eksik kaldığı kısımlar ilgili Bagua alanındaki eksiklikleri hissettirecektir (Bknz. Şekil 2.19).

Şekil 2.19. Bagua haritasının plan yerleşimine uygulanması ve eksik alanlar (Rossbach'dan düzenlenmiştir).

L biçimli yapılar kare ya da dikdörtgen biçimlere göre eksiklik ve dengesizlik çağrışımı yaparlar. Bu eksikliğin sebep olduğu sorunlar, yapının denk geldiği alana, yöne ve işleve göre hayatlarımızda küçük aksaklıklardan önemli yaşam durumlarına kadar etki edebilir.

L şekli ve varyasyonları bir et satırını çarıştırmaktadır. Uzun kısım sap bölümünü, kısa kısım bıçak bölümünü temsil etmektedir. Tehlikeyi ve vahşi olanı çağrıştıran bu imge özellikle bıçak bölümünde olumsuz etkilere sebep olabilir (Lagatree, 1997).

Bazı L ve U biçimli yapılar ve alanlar ise burada yaşayan bireylere şans getirebilir. Bu durum yapının, alanın ya da odanın boyutlarına, giriş kapısının konumuna bağlıdır. Eğer kanat yani çıkıntı yapan kısım yapının eninin ya da boyunun yarısından kısa ise, bu durumda oluşan bu çıkıntı olumlu bir ek olarak görülür (Rossbach, 2001).

Kare arsalar ya da yapılar dengeli bir Chi akışı sunarlar. 5 element teorisine göre kare biçimi, toprak elementi ile ilişkilidir. Sağlam ve güvenli kavramlarıyla özdeşleşmektedir. Yaşadığımız alanlarda bizler için böyle olmalıdır. Ölçülerinden bağımsız olarak, kare arsalar en tercih edilen arsa şekilleridir. İkinci en iyi tercih ise dikdörtgen biçime sahip yapılar ya da arsalar. Kare ve dikdörtgen binalar için en uygun şekildir. Planda eksik alan yaratmazlar. Üçgen yapılar ise ateş elementine ait olup Feng Shui'nin önerdiği dengeli Chi akışını sağlamazlar (Koyuncu, 2012). (Bknz. Şekil 2.20). (Bknz. Şekil 2.21). (Bknz. Şekil 2.22).

Şekil 2.20. Üçgen formu ile ateş elementini temsil eden yapı örneği, Louvre müzesi girişi (İnternet-8).

Şekil 2.21. Kubbe formu ile metal elementini temsil eden yapı örneği, Taç Mahal (İnternet-9).

Şekil 2.22. Dikdörtgen ve dikey yüzeyleri ile ağaç elementini temsil eden yapı örneği, Çin Bankası (İnternet-10).

2.4.3. Yapı Unsuru

Günümüz şartlarında iç mekân tasarım kararları üzerinden uygulanan Feng Shui, kullanıcıları dağ, ırmak gibi dış unsurlardan daha fazla etkilemektedir. İçerisinde

yaşamlarımızı sürsürdüğümüz mekanlar, sosyal çevremizdeki davranışlarımızı, ilişkilerimizdeki davranışlarımızı, alışkanlıklarımızı, refah seviyemizi gibi birçok unsuru etkiler. Kişinin davranış tutumları ve hayat akışının nasıl olduğu, yapılı çevresinin nitelikleri, biçimi ve hatta mobilya düzenlemeleri incelenerek anlaşılabilir (Rossbach, 2001).

Feng Shui'ye göre yapının Pencere ve kapıları yapıya Chi akışını sağlayan “ağız ve gözlerdir”. Koridorlar ise yapı içerisine alına Chi'yi odalar arasında taşıyan damarlardır. Mobilyalar, bitkiler gibi tüm iç mekân elemanları Chi'yi yönlendirmektedir (Rossbach, 2001).

Feng Shui doğal unsurlarla birlikte kapı, pencere, yollar, civardaki yapılar, köşeler gibi mimariyi oluşturan yapısal niteliklerle de ilgilidir. Bu yapısal elemanlarının her birinin ayrı ayrı içinde bulunduğumuz mekanlar üzerinde etkisi bulunmaktadır. Bu etkinin Chi akışını ve Feng Shui'nin önerdiği dengeyi bozmamasına dikat edilmelidir. Pencere ve kapılar aracılığı ile Chi yapı içerisinde akar. Bir yapının ana Chi akışını anlabilmek için ana giriş kapısından yapıya bakılmalıdır. Bu açıdan görülen kapı ve pencereler Chi akışının dğerlendirilmesini sağlayacaktır (Collins, 2000).

Yapı içerisinde kot farklılıklarının olması Chi miktarını azaltmaktadır (Bknz.Şekil 2.23). Yapıya giriş alanlarının ışık almaması Chi enerjisini olumsuz etkilemektedir. Tek girişi olan evlerde Chi durgunlaşır ve çeşitli yaşam alanlarında tıkanıklalara sebep olur. Kapı yükseklikleri ve genişlikleri Chi akışını etkilemektedir. Ahşap malzemenen yapılan her mimari – iç mimari elemanda ahşabın damarları (yolu) dik durmalıdır. Tam tersi bir uygulamada zenginliği olumsuz etkileyen kötü Feng Shui'ye sebep olur. Eşyaların konumlandırılması Feng Shui düzenlemeleri için önemlidir (Webster, 2002).

Şekil 2.23. Yaşam alanında oluşturan farklı kotlardaki kullanım alanları (İnternet-3).

Kapı

Yapının ya da evin ana girişleri Çinliler tarafından evin “ağız” olarak nitelendirilirdi. Çünkü Chi, evrenin enerjisi yapı içerisine buradan girmektedir. Ana girişin konumu yararlı Chi’yi çektiği ve yıkıcı Chi’yi bloke ettiği için Feng Shui için önemlidir. Dengeyi sağlayacak olan tasarım kararlarına göre ön kapı, yapı ile orantılı olmalıdır (Bknz. Şekil 2.24). Gereğinden fazla büyük bir ön kapı iç mekandaki Chi’nin dışarına kaçmasına, gereğinden dar bir ön kapı ise Chi’nin iç mekâna girmesine engel olacaktır. Yapının ölçeğinden bağımsız olarak ön kapı daima işlevsel, pratik ve gösterişsiz olmalıdır. Tam tersi yapılan uygulamalarda sorunların yapıya girişine izin verilmiş olur. Büyük, dikkat çekici bir “ağız” yanlış bir intiba verebilir. İdeal bir şekilde ön kapı şans, uzun yaşam ve şöhreti hayatlarımıza çekebilmemiz için güneşin sıcaklığını, Yang olanı, karşılamalıdır. Ön kapı güneş almayan, Yin olan, yönde ise Chi’yi harekete geçirmek için düzenlemeler yapılmalıdır (Henwood, 2009).

Şekil 2.24. Farklı oranlara sahip olan giriş kapısı örnekleri (İnternet-4).

Rossbach'a (2001) göre giriş kapısı yapıya oranla daha küçük kalırsa hane halkında sağlık, zenginlik, huzur ve mutlulukla ilgili olan yaşam durumlarında sorunlar oluşmaya başlayacaktır. Giriş kapısı yapıya oranla daha büyük ise içeri giren fazla Chi ile birlikte zenginlik ve şans yaşam durumlarını destekleyecek enerji girse bile yapı içerisinde bu yaşam durumları kalıcı olmayacak ve bu alanda düzensizliklere sebep olacaktır.

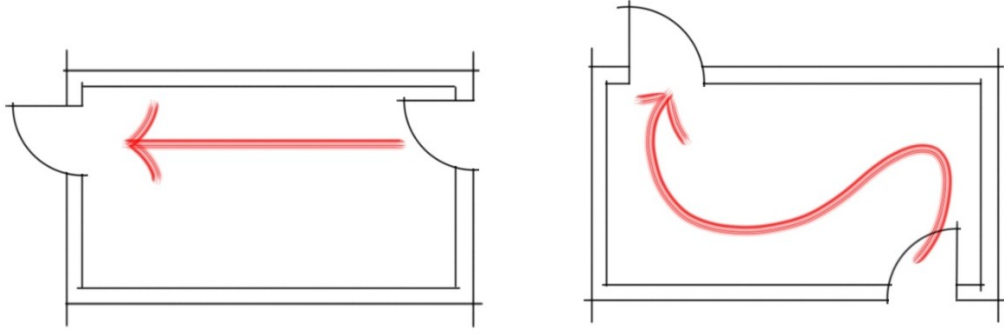
Herhangi bir kat planında yer alan kapı ve pencerelerin biçimi, ölçüleri, konumlandırılması ve toplam enerjisi, sağlıklı bir enerji akışı için önem arz etmektedir. Basitçe ifade etmek gerekirse, kapı pencerelerin ilişkisi, odanın Feng Shui özelliklerini ifade eder, çünkü kapı ve pencerelerin amacı, ışığı ve enerjiyi yönlendirmektir.

Feng Shui 'ye göre ana giriş kapısı eğer çift kanatlı ise kanatlar eş ölçülerde olmalıdır (Bknz. Şekil 2.25). Aynı zamanda giriş kapısı cephenin sol kısmında yer almalıdır. Sol taraf, yer seçimi başlığında belirtildiği gibi yeşil ejderhayla ilişkilidir. Bu yerleşim düzeni Chi'nin giriş kapısını çevrelemesini sağlamaktadır. Giriş kapısının cephe ortasında yer alması da uygun görülürken sağ tarafta yer alması sakıncalı görülmektedir (Webster, 2002).

Şekil 2.25. Eş ölçülere sahip çift kanatlı kapı örneği (İnternet-5).

Ana giriş kapılarımız yalnızca yaşam alanlarına değil kişisel dünyamıza da açılan birer kapıdır. Bu yüzden de çevremizdekilere bizlerle ilgili ilk izlenimi veren unsurdur. Bu kapı ve kapıya ulaşım şeklimiz yapının tümünü etkileyecek bir Feng Shui düzenine sahiptir. Giriş kapıları Chi için geçiş kapağı olarak düşünülebilir. Giriş kapılarına ulaşımında merdiven var ise merdivenin ölçüleri Feng Shui için önemlidir. Ana giriş dışında bir giriş kapısı daha bulunuyorsa bu iki kapının aynı aksta olmaması gerekir. Bu düzen ön kapıdan yapıya giren Chi'nin iç mekânda besleyici şekilde deveren etmeden, hız kazanarak ikinci girişe doğru yönelmesini sağlar (Bknz. Şekil 2.26). Hız kazanarak alanı terk eden Chi'nin şans, bolluk gibi besleyici özellikleri alanda yeteri kadar durmadan diğer kapıdan çıkacaktır. Feng Shui 'ye göre Çift giriş kapısı olan yapılarda ön kapının diğerine göre daha büyük olması Chi'nin hızla akıp gitmesini önlemektedir (Lagatree, 1997).

Şekil 2.26. Aynı aksta yer alan ön ve arka kapı örneklerinde Chi hareketi.

Çin dilinde kapı, Chi'nin ağızı manasına gelen “chi kou” olarak adlandırılır. Yapının kapı ve pencere açıklıkları, bedenlerimizde bulunan, hava giriş çıkışı da sağlayan deliklere benzetilir. Kırık ya da tamir edilmesi gereken bir kapı-pencere, bireylerin kulak göz ya da burunla ilgili rahatsızlıklar yaşamasına neden olabilir. Bu bağlamda yapının bakım ve onarımı önemlidir (Rossbach, 2001).

Feng Shui'nin geleneksel düşüncesine göre ana giriş kapısı güney ya da doğu cephesinde yer almalıdır. Bunun sebebi güne başlarken evden çıktığımızda güneşi karşılamaktır. Yapıların giriş alanları kapılarla birlikte kişilerin hayata bakışlarını yansıtmaktadır. Bu alanlar her zaman temiz, bakımlı ve işlevsel olmalıdır. Bol şık, bakımlı çiçekler ve düzen gibi nitelikler iyi Feng Shui'yi giriş alanına çekecektir (Webster, 2000).

Evinizin ana kapısı, yüksek bir duvar, telgraf direği, üst geçit veya “gizli oklar” kaynağı gibi herhangi bir engele açılmamalıdır. Ana kapı sağlam ve koruyucu olmalı ve camdan yapılmamalıdır. Dar, karanlık veya ortalama bir koridora açılmamalıdır ve giriş holünde bir kiriş varsa, Chi'nin girişini çok daraltacaktır. Chi hole girdiğinde, evin geri kalanında dolaşır. Koridorların ve merdivenlerin düzeni, Chi'nin evin diğer odalarına nasıl dağıtıldığını belirleyecektir. Dolaşan Chi'yi canlı tutmak için koridorlar iyi aydınlatılmalıdır. Genellikle merdivenlerin doğrudan ön kapı ile aynı hizada olmaması gerektiği söylenir (Bknz. Şekil 2.27). Merdivenler elbette farklı bir boyuttaki koridorlardır. Eğimli bir merdiven iyidir, ancak sıkıca şekillendirilmiş bir tirbuşon merdiven, Chi akışını abartır (Skinner, 2002).

Şekil 2.27. Giriş kapısına yönlendirilmiş merdiven tasarımı (İnternet-6).

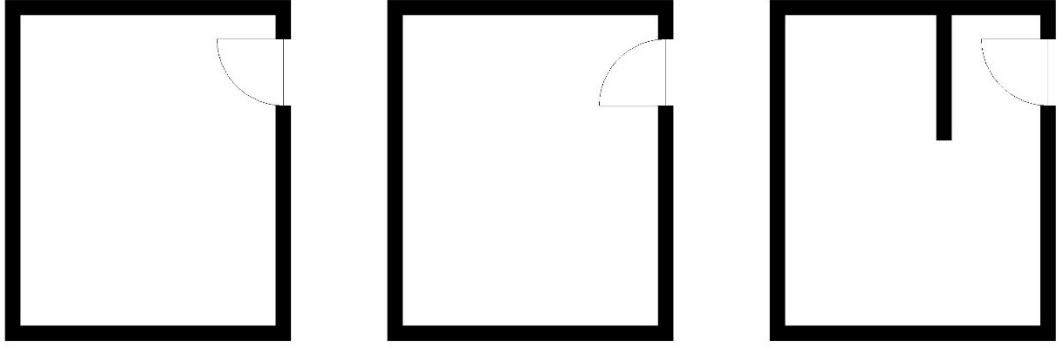
Yapıların önemli Chi geçidi olan giriş kapıları, Shar denilen zararlı Chi'lerin etkisinde olmamalıdır. Bu giriş kapısı ve Shar ilişkisi Feng Shui'de önemli bir analiz noktasıdır. Yapıya giriş yolu, giriş yolunun genişliği sokak ile ilişki ve giriş yolunun eğimi bu analizler arasındadır. Çevredeki yapıların çatıları, köşeleri ve duvarları; sokakta bulunan direk gibi elamanlarda bunlar arasında yer almaktadır.

Webster (2002) şöyle söylemektedir:

“Düz hatlar kötü Feng Shui yarattığından giriş yolunuz doğrudan ön kapınıza yönelmesin. Giriş yolunuz ön kapınızdan dar ya da ev tarafında sokak tarafında olduğundan daha geniş olmamalıdır. Bu durumlar maddi sorunlar artırır. Giriş yolları sert bir yokuşla aşağı inip evden uzaklaşmamalıdır da; bu da para ve Chi'yi alır götürür”.

Shar oluşturan unsurların en tehlikelisi, giriş kapısı ile dik açı oluşturan bir sokaktır. Giriş kapısına uzanan yol ile sokakla giriş kapısı arasında düz bir hat meydana getiriyorsa shar yaratabilir. Bu durumlarda Feng Shui önermelerine göre çit, aydınlatma elmanı ya da ağaç yardımı ile bu etki temsili olarak yok edilebilir (Webster, 2000).

Yapının ya da yapı birimlerinin kapıları alanın geniş yüzeyine doğru açılmalıdır. Yapıyla ilgili ilk izlenimi sağlayan, Chi'nin gerekli temiz alanı karşılayan antre Feng Shui için önemlidir. Giriş alanları ferah, aydınlık gelenleri pozitif etkilerle karşılayan bir alan olmalıdır. Bu sayede, yapıya girenlerin Chi'lerinin artmasına ve dengeli olarak akmasına destek olur. Dar bir alana açılan, açıldığında duvarı gören kapılar bireylerin Chi'leri ve dolayısıyla şanslarının bloke olmasına sebep olacaktır (Rossbach, 2001).

Şekil 2.28. Geniş yüzeye açılan, dar yüzeye açılan ve duvar ile karşılaşılan kapı örnekleri (Rossbach'dan düzenlenmiştir).

Ana giriş kapısının açıldığı alan ya da ulaşılan oda aile bireylerinin hepsine ait bir oda olmalıdır. Gün içerisinde defalarca kullandığımız giriş alanları, karşılaştığımız nesnelere ve imgelere ile davranış biçimlerimizi etkilemektedir. Girişte görülen alanlar ve objeler isteklerimiz üzerinde etkilidir. Ana girişten girdiğimizde karşılaştığımız alan yemek odası ise bu evde yaşayanların ilişkileri yakın olur, bir arada vakit geçirmekten hoşlanırlar. Ana girişten girdiğimizde karşılaştığımız alan televizyonun bulunduğu oda ise aile bireyleri zamanlarını verimsiz geçirmeye eğilimli olurlar. Ana girişten girdiğimizde karşılaştığımız alan mutfak ise zihinde sürekli imgelenen yemek nedeniyle bireyler dikkatlerini yemeğe odaklayarak fazla yemek yiyebilirler. Ana girişten girdiğimizde karşılaştığımız alan yatak odası ise, odayı kullanan sakinlerde enerji eksikliği olacaktır. Ön kapının bakmaması gereken en önemli alan ıslak hacimdir. Feng Shui'ye göre böyle bir düzenlemede servet ve refahı sağlayan enerjiler suyla birlikte ıslak hacimden akıp kaybolacaktır. Ocak ya da ateşle ilişkili bir iç mekân elemanı da ön kapıdan görülmemelidir (Webster, 2002).

Mekâna aşına olsak ve her kapının arkasında ne olduğunu bildiğimizde bile, mekânda ilerleme anında her zaman bir seçim ve reddetme süreci vardır. Bir alandaki çok fazla kapı, olumsuzluğa neden olabilecek gerilim yaratır. Davranışsal olarak bir yol izleme eğilimindeyizdir ve görsel düzenlemeler devam etme şeklimizi etkiler. İç mekânda yer alan kapı konumları oluşturdukları yol ile enerjimizi ya da Chi akışını etkiler. Geleneksel Feng Shui düzenlemelerine göre, tek bir sıra üzerinde dizilmiş 3 ve daha fazlası kapı ya da pencerenin konumlandırılması iyi bir düzenleme değildir. Bu şekilde konumlandırılan kapı ya da pencereler yarattıkları hava akımı ile Chi'nin hızını arttırmaktadır. Gereğinden hızlı akan Chi ise orada yaşayanlar için verim sağlayamamaktadır (Rossbach, 2001; Wydra, 1996).

Toplulukla olan ilişkilerimizi simgeleyen giriş kapılarının açılışını etkileyen bir engel olmamalıdır. Kapının tam açılması Chi'nin kesintisiz akmasına olanak sağlar. Kapı ve pencereler ile ilgili bir diğer dikkat noktası ise, kapıların pencerelere oranıdır. Bu oran ile bireyleri arasındaki dinamikle ilişkilendirilir. Kapılar ebeveynlerin söylemlerini pencereler ise çocukların seslerini ifade eder. Eğer pencereler kapılardan üçe bir oranında daha fazla olursa bireyler arasında farklı görüşlerden kaynaklı tartışmalar yaşanabilir. Buna benzer biçimde, eğer pencereler kapılardan daha genişse, çocukların ebeveynlere gösterdiği saygı dengeleri olumsuz etkilenecektir (Rossbach, 2001).

Pencere

Pencereler dünyaya bakan gözlerimizdir. Onlar aracılığıyla görüyoruz ve görülüyoruz. İç varlığımızın gözlerimizdeki bir ifadeyle ortaya çıkması gibi, pencereler de bir evin sakinleri hakkında imajlar iletir. Penceresiz veya tüm ışıklara kapanmış bir evden geçmek, rahatsız edici bir huzursuzluk yaratır. Görülemeyeceğini ve bir ihtiyaç ortaya çıkarsa yardım edilmeyeceğini bildiğimiz için kendimizi savunmasız hissederiz. Yapının içindeyken, pencereler dünyayla bir bağlantı sağlar. Pencereler, doğa harikalarını gördüğümüz sürekli değişen merceklerdir. Pencere görünümünün uygun yönü, odanın işlevine bağlıdır. Bir gencin masasının yanındaki batı penceresi, ders çalışmayı engelleyecektir. Batan güneşin parıltısı, en çalışkan öğrencinin bile konsantrasyonunu bozabilir (Wydra, 1996).

Yapının gözleri olarak nitelendirilen pencereler, tercihen dışarıya doğru ve tam açılmalıdırlar. Dikey doğrultuda kayarak açılan pencereler de Feng Shui'ye göre iyi değildir. Bunun sebebi içeri giren Chi miktarına kısıtlamasına sebep olmasıdır. Pencerenin dışarıya doğru açılma hareketi uyumlu, olumlu bir harekettir, evde oturanların Chi'sini dışarı doğru genişletir. Böyle pencereler evde yaşayanların Chi'sini artırır ve kariyerle ilgili fırsatlarının çoğalmasına neden olur. İçeri doğru açılan pencereler korkaklık ve çekingenliğe yol açarak ev halkının Chi'sine zarar verir. Aşağı ve yukarı doğru kayan, ancak yarısı açılan pencereler, ancak boyunun yarısı kadar Chi'nin içeri girmesine izin verir (Hale, 2000; Rossbach, 2001).

Şekil 2.29. Dikey doğrultuda açılan pencere örneği (İnternet-11).

Pencerelerin yükseklikleri, üst aksları evde yaşayan tüm bireylerden daha yüksekte bulunmalıdır. Aksi takdirde bireyin dış dünyayla bağlantısını etkileyerek, Chi akışını azaltır. Bu durumda bireylerin hayatta yakalayacakları fırsatları ve bakış açılarını kısıtlar (Rossbach, 2001).

Tek sıra üzerinde bulunan 3 adet ve daha fazla pencere Chi'nin hızını arttırıp yönlendirerek daha hızlı kaybolmasına sebep olacaktır. Böyle bir düzenlemede Feng Shui bitkiler ve bazı objeler ile çözüm önerileri sunmaktadır. Yang Chi'nin içeri

girişine izin veren pencerelerimiz odalarda ki karanlığın sebep olduğu Yin etkiyi dengelerler (Henwood, 2009).

Feng Shui'ye göre pencereler dikdörtgen biçimli olup yapı dışına doğru açılmalıdır. Dışarı yönelen pencereler bireylere iyi şans getirirken iç alana yönelen pencereler fırsatları kısıtlar ve kariyerle ilgili aksaklıklara sebep olur. Yapıda her bir kapı için en fazla üç adet pencere olmalıdır. Ve pencerelerin yapı çevresinde neyi gördüğü Shar noktalarına bakmaması önemlidir (Webster, 2002).

Feng Shui'de her zaman kapı ve pencereler arasında kıvrılarak akan besleyici ve destekleyici Chi akışı olması istenir. Bu mimari elemanlar ne kadar büyük boyutta olursa Chi o kadar hızlı olur. Odada birden fazla ve zeminden tavana kadar pencere açıklıkları mekân içerisinde fazla Yang etki oluşmasına sebep olur (Bknz. Şekil 2.30). Bu tip bir odanın Yin nitelikle yapılan düzenlemeler ile dengelenmesi gerekmektedir. Böylelikle Chi odadan hızla kaybolmadan besleyici etkisini gösterecektir. Tıpkı karşılıklı kapılarda olduğu gibi bir pencere ve kapı aynı aksta yer alırsa Chi fazla hızlanarak alanı beslemeden kaybolacaktır. Chi'nin mekanları besleyebilmesi için yavaş ya da hızlı olması değil, dengeli olması istenmektedir (Collins, 2000).

Mekanlara mahremiyet kazandırmak ve çevreden gelen Shar'lardan korumak için en kolay ve bilinen uygulama perdelerdir. Feng Shui bu durumlar için ayna kullanılan uygulamalarda önermektedir. Bitkiler, perdeler, sanat eserleri, dekoratif objeler, çitler gibi elemanlar pencere ve kapılarımıza yönelen Sharların negatif etkilerinden korunmak için çözüm oluşturmada kullanılır (Collins, 2000).

Şekil 2.30. Yang etkiyi arttıracak pencere örneği (İnternet-7).

Merdivenler

Merdivenler hayattaki durumlar gibi inişler ve çıkışları olan, yükselme ve alçalmayı temsil ederek hayat yolculuğumuyla ilgili bir metafordur. Merdivenler bizi evin diğer bölgelerine ulaştırır ve eğer rahatsız edici veya tehlikeliyse, gittikleri yere gitmeyi tercih etmeyebiliriz. Bir merdiven güvenli, davetkar ve bulunması, anlaşılması kolay olmalıdır. Farklı kot yükseklikleri için bir ayırım sağlarken, ev ağında bir bağlantı olmalıdır. Bir merdiveni geçmek diğer geçitlerden geçmekten daha zor olduğu için, deneyime başka hafifletici faktörler de dahil edilmelidir. Merdivenler dikey koridorlardır ve dinamik çapraz çizgileri bizi tırmanmaya cezbeder. Merdiven boşluğunun konumu bu açıdan önemlidir, çünkü bir merdivenin evin kalbinden akış sağlaması istenmeyen bir durumdur. Doğrudan bir giriş kapısı ile aynı hizada olan bir merdiven, bazı durumlarda aile birliğini zayıflatabilir (Wydra, 1996).

Katlar arasında Chi'yi taşıyan merdivenler aydınlık ve ferah olmalıdır. Feng Shui'ye göre giriş kapısıyla aynı hizada, düz ve kapıya bakan merdivenler para ve maddi şansların yuvarlanıp kapıdan çıktığını simgeler (Rossbach, 2001).

Feng Shui'ye göre zarif bir kıvrım oluşturan merdivenler iyidir fakat tam dönen spiral merdivenler tehlikelidir. Bunun sebebi evin içinden geçen bir tirbuşon gibi izlenim oluşturmalarıdır. Spiral merdivenler ve rıhtı olmayan merdivenler Chi için kaçış noktaları oluşturmaktadır (Hale, 2000).

Şekil 2.31. Chi akışını olumsuz etkileyen spiral biçimli merdiven örneği (İnternet-12).

Merdivenlerin ideal yerleşimi yan cephlerde ve arka cepheye doğrudur. Düz bir merdivendense yarısında ya da birkısından sonra sapma yapan merdivenler tercih edilmektedir. Kötü şans olarak nitelendirilen kapı ile aynı hizadaki merdivenler, yapılan kumaş, bitki gibi eklemelerle kontrol edilebilir (Henwood, 2009).

Merdivenler katlar arasında Chi bağlantısı sağlayan mimari elemanlardır. Bu sayede Chi'nin evin tüm köşelerine ulaşmasını sağlayarak dengeye katkıda bulunmaktadır. Şansı temsil eden merkezde merdiven konumlandırılması iyi değildir. Plan düzleminde merkezde yer alan merdivenler orada yaşayan bireylerin kalp hastalıkları ile birlikte diğer sağlık sorunları yaşamalarına sebep olmaktadır (Rossbach, 2001; Webster, 2002).

Güçlü Chi hatları olan merdivenlerin üst kotunun yakın bulunan odaların Chi'si merdiven tarafından çekilirken, merdivenlerin alt kotuna yakın bulunan odalar

yukarıdan aşağıya doğru Chi aktarılır. Alçalan Chi enerjisini dengelemek için ayna, dekoratif obje ve bitki gibi elemanlarla çözümler oluşturulmaktadır. Tıpkı merdivenler gibi koridorlar da Chi'yi taşıyan geçitlerdir. Koridorların genişlikleri ve uzunlukları Chi'nin hızı ve dağılımı için önemlidir (Collins, 2000).

DUVARLAR, TAVANLAR, KİRİŞLER, KOLONLAR VE KÖŞELER

Feng Shui için duvarların; bir evin, apartman dairesinin ve hatta bir şehrin Feng Shui'si üzerinde önemli bir etkisi vardır. İç mekanlarda duvarlar, bölgenin iyi bir koruyucusu olan dağ sıraları ile eş anlamlıdır. Katı duvarlar bazen Shar denilen kötü Chi'yi engellemek ve Chi akışını dengelemek için kullanılır. Giriş alanlarında duvarlar kötü etkileri saptıracak şekilde tasarlanmalıdır. Diğer bir yandan duvarlar iç mekânda Chi'nin mekanlar arasında akışını engellememelidir (Lip, 1998).

Kelime olarak tavan üzerini örtmek ve gizlemek anlamlarına gelir. Bu anlama göre tavan nesnel bir örtüdür. Tavan düzlemleri, yukarıya bakarken uyandırdıkları genişleme hissini mümkün olduğunca arttırmalıdır. Üzerimizde yer alan bu düzlemler kendimizi engellenmemiş hissettirmelidir. Bu genişleme hissini engelleyen unsurlar alışılmış deneyimlerimizin dışındadır. Açıkta kalan kirişler bu his üzerinde oldukça etkilidir (Bknz. Şekil 2.32). Kirişlerin konumu, sağlamlığı ve altına denk gelen mobilyalara dikkat edilmelidir (Wydra, 1996).

Şekil 2.32. Baskılayıcı etkiyi arttıran, açıkta kalan kiriş görünümü örneği (İnternet-13)

Eğimli tavanlar Chi akışını baskılayıp akışını bozdukları için şanssızlıkla ilişkilendirilir (Lip, 1998). İç mekana ışık alınmasını engelleyen, yükseklik farkları bulunduran ya da basık tavanlar burada yaşayanların Chi'sini zayıflatacaktır.

Alışlagelmiş ölçülerin dışına çıkan, fazla yüksek tavanlar, boşlukta ve küçük hissetmemize neden olacaktır. Bu fazla yükseklik iç mekânın fazlasıyla Yang etkide olmasını sağlayacaktır. Yüksek tavanlı tasarlanmış mekanlar estetik algıyı beslese bile fazla Yang etkiden dolayı insanlar böyle mekanlarda uzun süreler geçirmek istemezler. Bu durumlarda tavan yüksekliğini dengelemek için “Gök ve Yer Arasında Bir Çizgi” oluşturulmalıdır. Yatay düzlemde ve gerekli yükseklikte yapılacak tasarım uygulamaları dengeyi sağlayacaktır. Mekân içerisinde farklı tavan yüksekliklerinin olması da rahatsız edici bir etkidir. Tavan yükseklikleri arasında ilişki kurarak dengeyi sağlayacak yatay bir çizgi uygulanabilir. Yüksekliği az olan basık tavanlar ise fazlasıyla Yin etkiye sahiptir. Bu durumlarda ise Yang etki sağlayan ışıklar, bitkiler ve canlı renkler gibi tasarım uygulamaları yapılmalıdır (Collins, 2000).

Feng Shui'de önerilmeyen kirişler, bir yatak, soba veya masa üzerine yerleştirildiğinde baskıcı olabilir ve altlarında yaşayan insanların Chi'sini bastırabilir. Ancak orantı her

şeydir. Bir dönüştürülmüş evde veya ekolojik evlerde, tavanlar yüksektir ve genellikle tonozludur, bu nedenle kirişler bireylere baskı yapmaz. Bununla birlikte, normalde orantılı evlerdeki kirişler, özellikle kendimizi onların altında uygun olmayan yerlere yerleştirirsek, odadaki chi akışını bozma eğilimi gösterirler. Bir yatağın üzerindeki kirişlerin, geçtikleri noktalarda bina sakinlerini rahatsız ettiğine, uykusunu etkilediğine inanılmaktadır. Yatağın uzunluğu boyunca uzanan bir kiriş, yatağı paylaşan çiftler arasında herhangi bir ayrılığa neden olabilir. Soba veya yemek masasının üzerine bulunan kirişler ailenin servetini ve şansını engellediği düşünülür. Bir masanın üzerinde yer alan kirişler, orada çalışan kişinin yaratıcı akışını etkileyebilir ya da depresyona katkıda bulunan faktör olabilir (Hale, 2000).

Büyük göz önünde bulunan kirişler batı mimarisinde mekâna karakter kazandırmak adına çok kullanılırken Çin geleneksel evlerinde ise kontrol altına alınması mümkünse gözükmemesi gerekmektedir. Simgesel olarak başımızın üzerinde yer alan kirişler kişilere sıkıntı ve ağırlık hissi yaşatabilir. Koridorlarda olduğu gibi kirişlerde güçlü Chi hatlarıdır. Feng Shui'ye göre kirişler ne kadar büyük ve göz önünde olurlarsa Feng Shui için o kadar dengeleme ihtiyacı oluşturur (Rossbach, 2001).

Collins'e (2000) göre kirişlerin etkisini dengelemek için bazı düzenlemeler yapılabilmektedir. Bunlar:

“İki tahta parçasını (geleneksel olarak bu parçalar bambudandırılar) birbirlerine köşeli açı yapacak şekilde yerleştirerek sembolik olarak güç hattını kırın. Bu, kiriş boyunca akan Chi'yi dağıtır ve Chi'yi aşağıda ve odanın içinde dolaştıran bir sekizgen ya da dairenin başlamasını sağlar. Kirişi, beyaz, bej ya da pastel tonlarda sade bir renge boyayınız. Bu, onun görsel varlığını yumuşatacaktır. Kumaş, kurdele, bayrak, lamba, sanat eserleri asarak kirişte dengeyi sağlayın. Bu, kirişlerin hatlarını yumuşatıp, dışı doğru yuvarlaklaştırılacak ve diğer elementleri temsil eden renk ve parçaları ekleyecektir. Bu kirişi bu şekilde ele alırken sadece ağırlığı fazla olmayan parçalar kullanın ki onların altındayken kimsem kendini tehdit edilmiş hissetmesin “.

Kolonlar, Chi'nin bozulmasını önleyecek şekilde, odanın dört köşesine veya duvarların içine yapısal sütunlar yerleştirilmelidir. Bir iç mekanda açıkta kalan bir kolon varsa, Shar veya Chi'de bir dengesizlik yaratır, bu nedenle kişi sırtını ona vererek oturmamalıdır. Kolon ile kişi arasına sağlam bir duvar koyarak duvarın, dengesiz Chi'yi engelleyecek ve koruması sağlanmalıdır (Lip, 1998).

Daire biçimli kolonlar kare ya da dikdörtgen olanlara göre daha iyidir. Kolonların biçimi Chi'nin akışında etkilidir. Yuvarlak kolonlar etrafında Chi rahatça gezebilirken, kare ya da dikdörtgen kolonlar Chi akışını aksatmaktadır. Kare ve dikdörtgen biçimli kolon aynı zamanda sahip oldukları köşeler ile kişiler için bir tehdit olup Shar da oluşturabilmektedir (Rossbach, 2001).

Odaların köşeleri genellikle az ışık alan karanlık alanlardır. Bu nedenle, bu alanlarda Chi durgunlaşmaktadır. Durgun Chi'nin hareketlenmesine bitkiler, aydınlatma elemanları, dekoratif su objeleri yardımcı olacaktır. Mekân içine doğru yönelen köşelerin şanssızlık getirdiğine inanılır. Saldırgan olarak nitelendirilen bu köşeler simgesel olarak, keskin bıçak uçlarını ve suçlayıcı işaretleri ifade eder (Lip, 1998).

Mobilyalar, dış köşeler herhangi bir kapıya yönlendirildiklerinde aynı bir ok gibi fonksiyon gösterirler. Kapıdan girmek isteyen kişileri alana girmeden itecek ve dışarıya yönlendirecektir. Tün yapılarda, var olan köşelerden kullanıcılar negatif etkiler alır (Collins, 2000).

Kare plan şekline sahip bir odadaki köşeler, oda içinde akış halinde olan Chi üzerinde bir baskı oluşturma yönelimindedir. Chi bir köşeye yönlendirildiğinde, bu alanda kalarak durgunlaşmaya meyil gösterir. Bu durgunlaşma, alanın verimsiz kullanılması, dağınıklık ya da az ışık alımı gibi etmenler sebebi ile daha da tehlikeli bir hale gelebilir. Köşeler, çok kolay bir şekilde bir odanın durgun enerjisinin biriktiği, temsili olarak atık deposu olabilirler(Collins, 2000).

2.4.4. İç Mekân

Mimarlar, sirkülasyonun verimli olmasını, iç mekanların dinamik olmasını, yapı elemanlarının destekleyici olmasını, odaların birbiriyle iyi ilişki kurmasını ve yapının kullanıcının amacına hizmet etmesini sağlamak için yapılar tasarlar. Feng Shui ise iyi bir enerji için tasarımı mimarın hedefleriyle birleştirir. Yapının doğayla ve diğer yapılarla uyum içinde varlığını sürdürmesini sağlar.

Zihinsel sağlığı ve refahı geliştirmek için temel ilklere sahip olan Feng Shui, yaşanılan ortamlarda denge ve pozitif enerji yaratarak alanın daha iyi kullanılmasını ve daha davetkar olmasını sağlar (Lazenby, 1998).

Belirli ilkelerle enerji seviyesini dengelemeye yardımcı olan Feng Shui, iç mekan tasarımında renk, ışık, alan ve nesne veya mobilya yerleşiminin uygun kullanımı, uyum düzeylerinin oluşturulmasına ve enerji akışının manipüle edilmesine yardımcı olur. Birçok yönden, i mimarlar, tüm bu faktörlerin, herhangi bir odanın 'his' veya ambiyansı olarak bilinen Őeyleri gerçekten etkilediğini takdir edeceklerdir. Feng shui ilkeleri kullanılarak oluşturulan evler, ofisler ve iç mekanlar, içinde olmak ve pozitif enerji gleriyle rezonansa girmek keyifli bir deneyim yaşatacaktır.

Salon

Evlerin oturma alanları yani salonları birden fazla işleve cevap vermektedir. Televizyon izleme, sohbet etme, müzik dinleme bunlardan bazılarıdır. Bazı evlerde, özellikle apartmanlarda, oturma odasına bir yemek alanı eklenmiş olabilir veya bunun bir kısmı çalışma veya ofis olarak kullanılabilir. Bu sebeple, bu çeşitli işlevlerin başarılı bir Şekilde desteklenmesi için odanın düzenlenmesi önemlidir. Yaşam alanları davetkar olmalıdır, renk uygulamaları ve orantı bu algıya yardımcı olur.

Sırtı ve kolları yüksek olan sandalye ve kanepeler salonlardaki koruyucu elemanlardır ve içinde oturanlara destek sunan Kaplumbağa, Ejderha, Kaplan oluşumunu temsil eder. Oturma yerleşiminin yakınındaki bir tabure Phoenix konumunu işaretler. Odada oturanlar mümkünse sırtları kapıya dönük oturmamalıdır. Sandalye ve kanepelerin arkası duvarla desteklenmeyen odalarda, bir masa ya da kitaplık yerleştirerek oturma yerinin arkasında sağlamlık duygusunu yaşatacak tasarımlar oluşturulmalıdır (Hale, 2000).

Aile bireylerin tümünü açık aktif mekanlar olan salonlar Yang niteliktedir. Salonların Yang nitelikleri davet edilen misafirler, çok sayıda kişinin kullanımı, çeşitli faaliyetler ile artmaktadır. Bu odalar Yin enerjiyi temsil eden nesnelere eklenerek denge sağlanabilir. Bu odada yapılan mobilya yerleşimleri, Chi'nin serbest, kıvrımlı akışını

desteklemelidir. İç mekân elamanlarının çevresi enerjinin ve kişilerin rahatça dolaşabileceği alanlar olmalıdır. Bununla birlikte mobilyalar salona dengeli bir şekilde yerleştirilmelidir. Mekânın bir tarafında toplanan, sıkışan eşyalar enerjinin burada sıkışmasına ve ağırlaşmasına sebep olacaktır

Salonda yer alan oturma birimlerinin yerleşimi önemlidir. Salon giriş kapısının karşı çaprazı odanın en hâkim köşesidir. Bu konum alana egemen olma avantajından dolayı aile bireylerinin oturması için uygundur. Kapıyı göremeyecek şekilde oturmak destek duygusunun eksikliği anlamına gelir. Aynı şekilde pencere önünde oturmakta bu duyguyu tetiklemektedir. Köşeye konumlandırılmadığı sürece L biçimli oturma düzenleri de tercih edilmemektedir (Webster, 2000).

Mutfak

Evdeki belki de en önemli oda olan mutfak, çok işlevlidir ve bu nedenle çoğu zaman uğraşılması en zor odadır. Yiyecekleri depolamak, hazırlamak ve tüketmek gibi temel amacı dışında, aile ve arkadaşlar için bir buluşma yeri, bir çocuk oyun alanı ve hatta bazen bir ofistir. Mutfak, diğer tüm odalardan daha fazla, bir kişinin yaşam tarzına dair ipuçları içerir. Hayatımızın sağlık merkezi olarak iyi çalışması ve bizi desteklemesi önemlidir. Bir mutfağın baktığı yön, işlevi üzerinde güçlü bir etkiye sahiptir (Hale, 2000).

Mutfak alanları için en ideal konumlandırma kuzey yarım kürede tercihen güney veya güneydoğu pusula yönü ve güney yarım kürede kuzey ve kuzeydoğu pusula yönüdür. Toprak elementi ile ilişkili olan merkez alanı mutfak için uygun değildir. Ön kapıya yakın olan mutfak alanları Feng Shui'ye göre uygun değildir. Ön kapıyı gören mutfak alanlarının kötü şans getirdiği ve banyoya yakın olanların da hijyen algısına uygunsuz olduğu kabul edilir. Mutfakta ağırlıklı olarak yer alan iki element ateş (Yang) ve suyun (Yin) mutfakta oluşturduğu dengesi son derece hayattır (Henwood, 2009).

Ana giriş ile mutfak kapısının aynı aksta olması veya ana giriş kapısından mutfak kapısının, mutfak alanının görülmesi çeşitli sorunlara neden olur. Kuzeybatı pusula yönünde olan mutfaklar element dengesi açısından olumsuzluk oluşturur. Kuzeybatı

pusula yönü metal elementi ile ilişkilidir mutfak alanları ise ateş elementi ile ilişkilidir (Akçay, 2017).

Feng Shui uzmanlarına göre mutfak alanlarında ocağın konumu çok önemlidir. Ocaklar zenginliği simgelemektedir. Ocak ve zenginlik ilişkisi mantıklı bir döngü ile açıklanmaktadır. Besinler, yiyecekler bireylerin sağlık düzeyini etkiler ve faaliyet düzeyini doğrudan etkiler. Bu sebeple yemek ve beslenme ne kadar iyi olursa kişi o kadar iyi, başarılı, yetenekli ve aktif olur bu da bireylerin potansiyeli etkiler. İdeal ocak yerleşiminide ocağı kullanan kişi mutfakalanına girenleri, mutfak giriş kapısını görebilmelidir. Aksi takdirde evde yaşayanların evde oturanların sağlıkları, maddi durumları ve kişisel ilişkileri bundan zarar görecektir. Eğer ocak bir köşeye sıkışmışsa, bu durum ocağı kullanan kişinin hareketlerini ve Chi akışını sınırlayacaktır, bu da yemeğin kalitesini azaltacak ve sağlık durumuna, maddi duruma, kariyere ve aile bireylerinin ilişkilerine tahribat verecektir. Simgesel olarak, ocak bir evin maddi durumu ve gelişimi açısından da kayda değer bir göreve sahiptir. Ocağın temiz, bakımlı ve sorunsuz halde çalışır olmasıeve para girişinin etkilemektedir (Rossbach, 2001).

Mutfak alanları Feng Shui’de ana giriş kapılarında olduğu gibi büyük ehemmiyete sahiptir. Evin maddi refahını belirleyen ve etkileyen ocaklar bu alanda yer almaktadır. En başta, ocağın mutfak içinde konumlandığı alana dikkat edilmelidir. Bir diğer önemli nokta ise mutfak kapısının ve ana giriş kapısının ilişkisidir. Ocaklar hem aile bireylerinin maddi rahatlığı hem de sağlık durumlarıyla alakalıdır (Akçay, 2017).

Ateş elementinin ve su elementinin yan yana yer alması tercih edilmediği için su elementini ifade eden lavabo veya buz dolabının yanında ateş elementini ifade eden fırının yer alması iyi bir planlama değildir. İyi bir Feng Shui sağlamak için fırın ya da ocağın en iyi konumu mutfağını, ağaç elementini ifade ettiği için, doğu ve güneydoğu pusula yönüdür (Henwood, 2009).

Ocak ateş elementini, musluk su elementini, küçük elektrikli ev aletleri metal elementini bünyesinde bulundurur. Genel olarak tüm mutfaklarda bu üç element mutlaka bulunur. Bu düzene göre eksik olan element ağaç elementi ve toprak

elementidir. Bu sebeple de dengeyi sağlamak adına bu elementleri temsil eden iç mekân elemanları ya da mutfak eşyaları kullanılmalıdır. Böylece beş element dağılımını ve element döngüsün doğru biçimde oluşturulmuş olur. Mutfakta ocaktan kaynaklı olarak ateş elementi yoğundur. Buna bir de kırmızı renge sahip dolaplar, aksesuarlar dahil olursa ateş elementinin etkisi artacağı için yangın gibi istenmeyen olaylara sebep olabilir (Akçay, 2017).

Webster'a (2000) göre:

“Ocak evin merkezine (iyi talih pozisyonu) bakmalıdır. Bu konum ailenin refahını artırır. Ancak, ocak ön kapıya bakarsa ailenin sağlığı ve refahı bundan olumsuz etkilenecektir. Ocağın tuvalete, ebeveyn yatak odasının kapısına, merdiven ya da bir yatağa bakmaması gerekir. Ocak (ya da fırın veya mikro dalga fırın) başında çalışan kişinin başını fazla çevirmeksizin İçeri girenleri görebilmesi gerekir. Dolayısıyla bu kişinin arkasına bir kapının düşmesi İyi sayılmaz”.

Ocakla ilgili dikkat edilmesi gereken bir diğer unsur da su elementini ifade eden mutfak donatılarıdır. Mutfak yerleşiminde buzdolabı ve bulaşık makinesi ocakla karışıklı olacak şekilde konumlandırılmamlıdır. Mutfak lavabosu da tıpkı diğer su elementini ifade eden donatılar gibi konumu çok önemlidir. Ocak ateş elementini ifade ettiği için bu farklı elemnetlere sahip donatıların konumlandırılması önem taşır. Eğer lavabo ile ocak bitişik kabul edilecek kadar yakınsa bu donatılar arasında ağaç elementine veya metal elementine sahip eşyalar koymak element dengesi için gereklidir. Ana giriş ve yatak konumundan sonra en önemli unsur olan mutfaklarda renk kullanımı element dengesine göre yapılmalıdır. Metal elementini ifade eden beyaz rengin mutfaklarda kullanımı Feng Shui için doğru bir kullanımdır (Akçay, 2017).

Banyo

Banyolar temizlik ve arınma yerleridir ve bu nedenle iyi bir aydınlatma ve havalandırmaya, minimum dağınıklığa ve maksimum mahremiyete ihtiyaç duyarlar. Temiz, havadar ve basit olmalıdırlar. Gece geç saatlerde yatmadan önce ve sabah uyanığımızda ilk iş olarak banyoda kendimizle iletişim halinde oluruz. Tüm bunlarla birlikte banyolar israfi temsil eder. Modern evler, giderek artan sayıda banyo ve tuvalet

ile inşa edilmiştir. Bu genellikle bir avantaj olarak görülse de aslında bir eve çok fazla kaybolan, giden enerji demektir. Bir evin etrafında akan pozitif enerji, aktif olarak tuvaletlere ve kanalizasyonlar tarafından çekilecek ve onları emecektir. Suyun akacağı çıkış sayısı ne kadar fazlaysa, enerjinin akıp gitmesi o kadar kolay olur. Suyun hareketi zenginlik ile ilişkili olduğundan, bir evdeki tuvalet sayısı ve su tesisatının durumu, konut sakinlerinin mali durumunu etkileyecektir. Ayrıca, enerjinin yapıda dolaşmasını desteklemek için, tuvaleti evin ana giriş kapısından mümkün olduğunca uzağa ve kapının tam karşısına yerleştirilmemelidir. Küçük bir banyo, vücudunuz hakkında daha yoğun düşünmenizi sağlayacaktır: aydınlık ortamdaki büyük aynalar, bir alan yanılması yaratacak ve simgesel olarak bireyin ufkunun genişlemesini destekleyecektir (Lazenby, 1998).

Suyun yani paranın evden uzaklaşmasını sağlayan tuvalet ve banyolar Feng Shui için evin büyük önem taşıyan odalarıdır. Islak hacimlerin yalın ve işlevsel olması gerekmektedir çünkü fazla süsleme Chi'nin bu mekânda fazla durmasına sebep olacaktır. Bu sebeple işlevsel ve yalın banyolar Feng Shui 'de tercih edilmektedir (Webster, 2000).

Çinliler süslemenin az olduğu, yalın ve işlevsel banyoları tercih ederler. Feng Shui'ye göre su elementiyle ilişkili olan mavi rengi ıslak hacimler için uygun bir renktir. Islak hacimler için açık tonlar koyu tonlara göre daha uygundur. Bu alanlarda kullanılmaması gereken renk ateş elementini ifade ettiği için kırmızı renktir (Webster, 2000).

Islak hacimler evin merkezinde, iyi talih alanındaysa tüm eve negatif Chi yayan bir alan haline gelirler. Merkezde yer alan tuvalet ya da banyolar ölü alan olarak adlandırılır. Islak hacimler için uygun görülmeyen diğer yönler güneybatı, kuzeydoğu, güney ve ön kapının yanı ya da karşısıdır. Islak hacimin güneybatı ve kuzeydoğu yönlerinde bulunması durumunda ev halkının sağlık problemleri yaşayacağı düşünülür. Eğer güney yönünde ise aile bireyleri arasında polemik ve anlaşmazlıklar fazlalaşacaktır. Ön kapının yanında ya da karşısında yer alan ıslak hacimler ise aile bireylerinin kötü şan kazanacağına işaretler. Geleneksel olarak evin kuzey yönü tuvalet ve banyo için en uygun konumdur. Tuvalet ve banyo evin bolluk, ün ya da meslek

alanlarına konumlanmamalıdır. Ölüm, felaket, altı zehirli ok ve beş hayalet alanları tuvalet için uygun konum sunar. Tuvalet ve banyonun ayrı mekanlar olması daha uygundur. Ön kapının karşısında yer alan bir tuvaletin eve giren bütün Chi'yi akıtıp tüketeceğine inanılır. Davranış kurallarına da uygun olduğu için Çinliler tuvalet ve banyo kapılarını her durumda kapalı tutmayı yeğler. Üst kattaki tuvalet ve banyolar ön kapı ya da mutfağın üzerine gelmemelidir. Yatak odasıyla bitişik banyolar yatak odasına negatif Chi yayacakları için Feng Shui açısından önerilmez (Webster, 2000).

Yin enerjiye sahip olan banyolar, Feng Shui'de kirli suyun yer aldığı mekanlar olarak kabul edilir. Banyonun bir duvarı kesinlikle dış kanatta, cephede yer almalıdır. Chi'nin bu alanda fazla durmasına sebep olacak parlak renkler, parlak yüzeyler, abartılı ya da fazla aksesuar bulundurmamak gerekmektedir. Parlak yüzeyli yansıtıcı yüzeylerin para sıkıntısına neden olduğu düşünlür (Akçay, 2017).

Su elementiyle ilişkili olan ıslak hacimler ne mutfak alanının ateşine bitişik ne de toprak elementi ile ilişkili olan evin merkezinde yer almalıdır. Bu düzenler elementlerin yıkıcı döngüsünü devreye sokabilir. İdeal olarak farklı işlevlere sahip oldukları için banyo ve tuvalet ayrı olmalıdır. Her iki alanında da temiz hava ve dışarı ile ilişki kurmayı sağlayan pencerelere ihtiyacı vardır (Henwood, 2009).

Feng Shui'de ıslak hacimler en hassas alanlardır. Bu alanlarda ön planda olan su hem temizliği hem parayı sembolize eder. Ana giriş kpasına bakan ıslak hacimler Chi ile birlikte zenginliğin akıp gitmesine sebep olacaktır. Mutfak alanına yakın ya da üzerinde konumlandırılan ıslak hacimler atık suların evin bölümünü etkileyerek akıp gitmesinden dolayı iyi değildir. Bu odanın baskın Yin niteliğinden dolayı, buraya yang elemanlar katmak, alanı dengeleyecek ve Feng Shui'sini geliştirecektir (Lagatree, 1997).

Yatak Odası

Yatak odası uyuduğumuz, dinlendiğimiz ve vücudumuzu yenilediğimiz yer olduğu için yatak odaları Yin nitelikte olmalıdır (Levitt, 2003).

Yatak odası, en özel hayallerimizi ve düşüncelerimizi barındıran bir sığınak olduğu kadar vücudumuza gençleşme fırsatı sağlayan bir muhafaza alanıdır. Bu alanı onurlandırarak kendi benzersizliğimizi onurlandırmış oluruz. Yatak odasının ana işlevi, rahatlama ve uyku için bir sığınak sağlamaktır. En derin düzeyde, ister bizi uyandırmak için içeri giren bir çocuk olsun, ister gecenin korkunç hırsız olsun, istenmeyen sürprizlerden korunduğumuzu hissetmemiz gerekir. Alanımıza girenleri en azından bizi gördükleri anda görmemiz gerekir. Bir yatak odası özel hissetmelidir. Genellikle bir dolap, yatak odasını diğer odalardan ayırır. Kendi okuma ışığımız, bu paylaşıldığında bile bir yalnızlık hissi verebilir. Bir yatak odası aynı zamanda bize rüyadan gerçeğe geçiş için gerekli olan geçiş süresini de sağlamalıdır. Kağıtlarla dolu bir masayı veya uyanınca aynadaki yansımamızı görmek, uykudan uyanıklığa çok ani bir geçişe neden olabilir (Wydra, 1996).

Ön kapının ve ebeveyn yatağının yerleşimi, kullanıcının bireysel burçlarına bağlı olsa da, tüm ev ve dairelere uygulanabilecek bazı genel kurallar vardır. Yatak odaları oturma alanının dışında veya üst katta herhangi bir yere yerleştirilmelidir. Yatak odasındaki en önemli mobilya parçası, evin efendisinin ömrünün üçte birini üzerinde geçirdiği yataktır. Evin ve odanın Chi'sine göre yerleştirilmelidir. Yatak bir pencereye, özellikle ısı ve parlamayı kabul eden bir batı penceresine dönük olmamalıdır. Yatağı kapıya çevirmek de şanssızlıktır çünkü eski Çin'de ölümler ayakları ölüm evinin ön kapısına doğru gelecek şekilde konurmuş. Yatak eğimli bir tavanın altına da yerleştirilmemelidir. Bazı geomansi uzmanları, yatakların asla tam olarak kuzeye, güneye, doğuya veya batıya değil, dünyanın manyetik çekimiyle çelişmemek için bu yönlerin hemen dışına yönlendirilmesi gerektiğine inanırlar. Geomansi uzmanlarına göre, cam bir pencere yerine sağlam bir duvara bir yatak yerleştirmek daha iyidir çünkü duvar uyuyan kişiye bir tepenin veya dağ sırasının bir evi koruduğu gibi destek verir. Yatak aynaya bakacak şekilde yerleştirilmemelidir. Çinliler, kişi uyuduğunda ruhun bedeni terk ettiğine inanırlar, Yatağın tam karşısında bir ayna varsa, ruh görüntüsünü aldığı anda şok geçirebilir ve bu da kişinin ruhunu rahatsız edebilir, Aynalar Bununla birlikte, diğer odalarda veya dar koridorlarda, ferahlık yanılması vermek ve Chi akışını saptırmak ve teşvik etmek için kullanılabilir. Bir yatak odasındaki tuvalet masası, bir pencerenin karşısına yerleştirilmemelidir çünkü kamaşma, cama veya aynaya yansımaktır. Yatak odası kapısının dışına yerleştirilen

mobilyalar, odayı işaret eden bir yay şeklinde düzenlenmemelidir. Bu düzen, yatak odasını kullanan kişinin sağlığını etkileyebilir (Lip, 1998).

Bir yatak odası için en ideal konumlandırma güneşin sıcaklık etkisinden uzak, genç ve aktif bireyler için doğuya ve yaşlı daha fazla olan bireyler için batıya bakan yöndür. Yatakların ayak tarafı kapı ile aynı hizada olmamalıdır. Chi akşamları pencereden geçerek yapıdan uzaklaşabilir. Bu yüzden, akşamları perdelerin kapalı olması gerekmektedir. Bazıları toprağın manyetik enerjisi ile aynı aksta olmamız için yatağın başının kuzey/güney ekseninde konumlandırılması gerektiğini belirtir (Henwood, 2009).

2.4.5. Mobilya

Yapılı çevreyi oluşturan tüm mimari elemanlar canlıdır, hayatımızın geri kalanıyla tam manasıyla bağlantılıdır ve her an dönüşüme uğrarlar. Yapılar gibi eşyalarda canlıdır, hayatımızın geri kalan bölümüyle yakından ilişkilidirler ve herhangi zamanda yapılabilecek değişimlere müsaittirler. Eşyalar seçilirken ve yerleştirirken yapılan seçimler konfor ve güvenlik düşüncesi ön planda tutularak, sevdiğimiz nesnelere donatılırsa, yaşamsal Chi'nin dolaşımı da artacaktır. Eşya seçimleri ve yerleşimleri Yin ve Yang özelliklerin ve beş elementin dengelenmesini sağlayabilir ki bu da mekân içindeki yaşamsal Chi'nin akışını pozitif yönde artırır. Eşyaların yerleşim şekli, yapılan seçimler insanları ve yaşamsal Chi'yi alana davet edebildiği gibi dışarıya doğru da itebilir (Collins, 2000).

Üstat Govert, sadece arzu ve hedeflerimizi ifade eden sanat eserlerini satın almamızı tavsiye etmektedir. Yaşamı ve sevinci ifade eden sanat eserleri yaşam alanlarında bulundurulmalıdır. Olumlu ya da olumsuz durumları betimleyen sanat eserlerinden kaçınılmalıdır. Mesleki başarı için siyah renk, sağlık ve aile yaşamı için yeşil renk, zenginlik ve şans için mor renk kullanılan sanat eserleri tercih edilebilir. Zemin lambaları türlü modellerde kullanılabilir. Işık saçan elemanlar karanlık bir köşeyi aydınlatabilir, düşük kotta bulunan bir odayı yükseltmek için yukarı yönlendirilmiş bir biçimde kullanılabilir ya da zenginlik köşesinde Chi akışını canlandırabilirler (Lagatree, 1997).

Mobilya, qi alanlarına, temiz hava yolu içinde ve yeterli aydınlatma altında yerleştirilmelidir. Diğer iç elemanlarla uyumlu ve dengeli bir şekilde düzenlenmelidir. Sembollerin diline düşkün olan Çinliler, evlerini genellikle sembolik olarak döşerler. Uzun ömrü temsil eden kaplumbağa şeklinde bir sandalyeleri veya ilahi nimetleri simgeleyen yuvarlak bir yemek masası mutlaka evlerinde yer almalıdır. Mobilya tasarımı, binlerce yıl önce bile her zaman Çinlilerin bir sorunu olmuştur. Eski zamanlarda imparatorlar, imparatorluk saraylarının iç dekorasyonu ve tefrişatı için büyük çaba sarf etmişlerdir. Ejderhalar, anka kuşları ve birçok iyi şans sembolü, iyi Feng Shui'yi teşvik etmek için yüzeylere ve çeşitli mobilya parçalarına karmaşık bir şekilde oyulmuştur. Örneğin, imparatorluk koltuğu, destek ve koruma sağlamak için cömert bir sırtlık ve at nalı gibi uzanmış kolçaklarla tasarlanmıştır. Tüm taht bir platform üzerine oturtulmuştur, böylece imparator çevresindekilere göre daha yüksek bir seviyede oturmuş olmaktadır (Lip, 1998).

BÖLÜM 3

FENG SHUI FELSEFESİNİN ETKİLERİ

3.1. KÜLTÜREL ETKİLERİ

Nesilden nesile aktarılan Feng Shui kavramının öğretileri, insanlar ve çevreleri arasındaki ilişki, Çin yaşamına her yönden hâkim olmuştur. Çinli insanlar hayatındaki başarı, sağlık, refah gibi durumları insan eylemlerine değil Feng Shui felsefesine dayandırmaktadır. Feng Shui, Çin kültürünü çok derin bir düzeyde etkilemektedir. Çin sosyal yaşamına öylesine aşılarmıştır ki, doğum, evlilik, barınma ve cenaze gibi ev hayatının olası her olayı ile sıkı bir şekilde iç içe geçmiştir (Chen, 2007).

Derin bir kültürel temele sahip olan Feng Shui, Çin kültürünün farklı yönleriyle geniş ölçüde ilişkilidir. Çin kültürel değerlerini zenginleştiren ve pekiştiren Feng Shui dört Çin kültürel değerini özellikle vurgular. Refah-statü-uzun ömür, uyum, ahlaki kaygı ve estetik görüşler olarak nitelendirilen bu değerler Feng Shui uygulamalarında yansıtılmaktadır (Chen, 2007).

Feng Shui, Çin kültürüyle bağlantılı, Çin toplumunda ki köklü bir uygulamadır. Çin felsefi düşüncesine derin bir şekilde dayanmakta olan Feng Shui ve içeriği yalnızca Çin kültürel değerlerini yansıtmakla kalmaz, aynı zamanda güçlendirir. Feng Shui'nin sosyal etkileşim üzerindeki etkisi Feng Shui'nin mimari, estetik, sosyal, politik ve kişisel yaşam dahil toplumunun her yönüne nüfuz ettiği açıktır.

3.2. MİMARİ ETKİLERİ

Fidan'a (2011) göre:

“Türkler ve Çinliler tarihin ilk devirlerinden itibaren bazen yakın bazen de aynı coğrafyayı paylaşmış; birçok kez savaşmış ya da ortaklıklar geliştirmiş ticari, askeri

ve kültürel ilişkiler kurmuşlardır. Türkler tıpkı arıların çiçeklerden aldıkları polenleri dağıtması ve yaşamın devamını sağlaması gibi Doğu'nun birçok değerini Batı'ya taşımış ve uygarlığın gelişmesi için hayati önemde olan Doğu – Batı etkileşimini sağlamıştır”.

“Türklerin Çin ile ilişkileri en eski devirlerden başlamıştır. Bilinen Çin tarihinin en eski hanedanı olan Shang Hanedanı 2 döneminde Türklerin Çinliler ile ilişkide oldukları bilinmektedir. Genel anlamda Çin kültürüne Türkler ve Moğolların tesiri ile Gök-Tanrı düşüncesi egemen olmaya başlamıştır”.

Var olan tüm yüksek kültürler üzerine yapılan araştırmalar, hiçbirinin kendiliğinden büyümediğini göstermiştir. Yeryüzünde daha yakından görebildiğimiz ve inceleyebileceğimiz yüksek kültürlerin tümü, farklı kültürlerin etkileşiminin bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Çin'in antik tarihi coğrafyasında yaşayan birçok millet olduğunu en ilkel insanların bile birbiriyle ilişki içerisinde olduğunun sayısız örneğini sunmaktadır. Çin'in var olan kolonizasyon toprakları, Sarı Nehir ve Yangtze'nin haliçleri, zamanla nehrin taşması haliçlerin alüvyal hale gelmesi gibi etmenler nedeniyle bu bölgelerin geçiş bölgesi olması ve göç veren bölgeler olmasına sebep olmuştur. 3 bölge Çin'de kültür etkileşimlerinin oluşmasını sağlayan önemli bölgeler olmuştur. Yangtze Deltasında gerçekleşen göçler kültür oluşumlarını etkilemiştir. Bununla birlikte Sarı Nehrin bir kolu olan Wei Nehri ovası, bulunduğu coğrafya nedeniyle Doğu Asya'dan Orta Asya'ya giden tek yoldur. Dolayısıyla bu nehir vadisi eski çağlardan beri kabilelerin doğudan batıya ve batıdan doğuya aktığı bir geçiş alanı olmuştur. Bu tür transit bölgeler içinden geçen halkların yakın ilişkiler kurmasını sağlamıştır. Huangho Deltası'nın tarıma elverişli arazileri göç almasını sağlayan önemli bir etkidir. Güneyden ve kuzeyden göç alan bu bölgede, Anadolu'nun yerleşim biçimine sahip bir çiftçi kültürü oluşmuştur. Bu bölgede insanların höyüklerde yaşaması, kerpiç ve çamur evlerde yaşamaları Anadolu kültürünün izlerini göstermektedir. Türk- Moğol kültürünün hissedildiği Doğu Asya'daki, M.Ö 1500-1050 tarihleri arasında var olan, doğrulanabilir kültür etkileşimi Shang kültürü olarak ifade edilir. M.Ö 2200 yıllarında Beyaz Nehir ovasında ortaya çıkan ve Yang-shao kültürü olarak anılan kültürdür ve Türklerin etkisi zayıftır. Fakat bölgenin orta doğu ve Güneydoğu Avrupa'da ki boyalı seramiklerle olan ilişkisini gösteren literatür mevcuttur. Bu boyalı seramiklerin, kesin bilgiler sunulmamakla birlikte, Türk halkı ile etkileşimin bir sonucu olduğu düşünülmektedir (Eberhard, 1943).

M. Ö. 2500 tarihinde Doğu Asya’da sonraki devirlerde hakikî Çin kültürünün oluşumunda büyük bir etkisi olan, ilk Türk kültürünün varlığından bahsedilebilmektedir. Türklerin Çin kültürünü hayata geçirdiklerini net bir şekilde söylemek doğru olmayacaktır. Fakat Türklerin ve kültürlerinin etkisi olmadan hiçbir zaman bir Çin kültürünün oluşamayacağını söylemek daha doğru olabilir. Türk kültürünün, oluşmakta olan Çin kültürünün üzerinde çok etkili olduğunu belirtmek gerekmektedir. Bütün göçebe toplumlarda özellikle ekonomi şekillerinden dolayı fazla değişim gösteren birlik kabiliyeti, Türklerin Çin kültürünün gelişiminde, getirdikleri hayati unsurdur; buna din, felsefe ve aile düzenleri karışmıştır. Bunlar oluşmakta olan Çin kültürünün temelini oluşturmuşlar ve bunların sayesinde Çin kültürü gelişimine devam etmiş ve günümüze kadar kaybolmamıştır. Bu eski Türk kültüründen birçok şey daha taşınmıştır, Çin’in doğuşu ve en eski tarihi hakkındaki Sinolojik araştırmaların en eski Türk kültürünü aydınlattığını ve artık başka kaynaklardan bilgi alamayacağımız devirlerdeki şeyler hakkında bilgi verdiği bilinmektedir (Eberhard, 1943).

Kadim bir doğu ilmi olan Feng Shui Çin halk kültürünün bir ürünüdür. Halk kültürümüz ile bağdaştığı önemli noktalar mevcuttur.

İnternet-18 kaynağında Sarıtaş’ın söylediğine göre:

“Türk kültüründe renklerin mitolojiyle ilgisi daha çok kozmolojik tasavvurlardan kaynaklanmaktadır. Türklerin kozmolojik sisteminde dört yön bulunmaktadır. Bu dört ana yönü de renkler simgelerler. Kuzeyin renk simgesi kara, güneyin kırmızı, doğunun gök mavisi-yeşil(türkuaz), batının rengi ise beyazdır. Bu dört renkle birlikte kullanılan bir beşinci renk vardır ki, o da sarıdır. Sarı renk yön değil, bu dört rengin ortasında yer alan merkezi karşılamak için kullanılmıştır. Türkler sarı rengi dünyanın merkezinin sembolü olarak kullanılmıştır. Bu anlayış Şamanizm’den kaynaklanmaktadır”.

Feng Shui ekollerinden olan pusula okulundan itibaren, pusulanın keşfi ile beraber, yön kavramının önemi teoride ve uygulamalarda fark edilmektedir. Türk kültüründeki ve Feng Shui ’deki renk kavramları ayrı ayrı incelendiğinde, hem renk-yön ilişkisi hem de renklerin anlamları arasında paralellik görülmektedir.

Feng Shui'nin bazı unsurları, özellikle beyaz kaplan ve mavi ejderha, özellikle Yang shao Neolitik kültüründe (M.Ö 5000-3000) Çin'de bilinen en eski semboller arasındadır. Bu totem hayvanlarının kabuklar halinde bir araya getirilmiş tasvirleri, sırasıyla iskeletin batı ve doğusuna yerleştirilmiş yaklaşık 6.000 yıl öncesine ait şaman şeflerinin mezarlarında bulunmuştur (Yu ve Yu 200s: 50-1). Ejderhalar ve kaplanlar, Shang hanedanından (M.Ö 1600-1046) çanak çömlek ve bronz kaplarda tasvir edilenler gibi daha sonraki tarihlere ait Çin sanat nesnelerinde daimî fikirlerdir. Bununla birlikte, çoğu zaman ve daha yaygın olan, ejderhanın sembolü, erken tarım toplumunda ritüel ve dine bağlı mitolojik yaratıklar olan Anka kuşunun sembolü ile birlikte bulunur (Bruun, 2008). Türk mitolojisinde ve sanatında da hayvan tasvirlerin çok sık rastlanmaktadır. Türk şaman davullarında bulunan hayvan figürleri ve yukarıda bahsedilen şaman şeflerinin mezarlarında bulunan tasvirler birebir paralellik göstermemekle birlikte iki kültürde de hayvan tasvirlerinin önemini bize anlatmaktadır. Bölüm 3'te bulunan yer seçimi başlığında detaylı olarak belirtilen bu dört hayvan Türk sanatında da görülmektedir. Feng Shui 'de dört hayvan ve yön ilişkisine rastlanırken Türk sanatında hayvanların gök ve yer ile sembolize edildiği literatür çalışmaları mevcuttur.

Türk mitolojisinde iki ejderhanın evreni çevirdiği düşünülür. Eski Türk kozmoloji düşüncesinde ejderha, gök tanrısıdır ve bahar yağmurlarıyla birlikte gökyüzünden şimşeklerini de gönderir (Bilgili, 2020). Türk kozmolojisinde bahsedilen bu ejderha tasviri Feng Shui 'de yer alan havanın durumunu, gelgitleri ve Su düzeylerini kontrol eden Su ejderhasını anımsatmaktadır.

Feng Shui felsefesinde yer alan bereket sembolü ile Türk kültüründe olan bereket anlayışının paralellik gösterdiğini görmekteyiz. Feng Shui uygulamalarında bolluk ve bereketin artırılması için "bereket kavanozu" olarak tanımlanan bir uygulama önermektedir. Bu kavanoz Feng Shui uygulama metotlarına göre doğru yaşam alanına yerleştirilmektedir. Porselen veya seramik, kapaklı bir küp ile hazırlanan bu kavanozun içerisine pirinç, sembolik bir beş element ve maddi isteği temsil eden bir sembol yerleştirilmektedir. Yapılan bu uygulama her sene yenilenmektedir (Akçay, 2017). Türk halk kültüründe, bolluk ve bereketle ilgili yapılan pratikler çeşitlilik göstermektedir. Türkler, kozmosu, dünyayı, insanı anlamaya, yaşam durumlarını

yorumlamaya, anlamlandırmaya yardımcı olan bu inançlardan, günlük hayatın sürdürülebilmesinde çok önemli bir yeri olan bolluk ve bereket olgusundan faydalanmışlardır. Arpa, pirinç, bulgur, mercimek, buğday, nohut gibi kuru baklagiller, Anadolu’da bolluk ve bereket simgesi olarak kabul edilir. Mutfaklara, bereket kattığına inanılan sembolik bereketlikler asılır. Bir kumaş parçasının, şişenin, cam kavanozun içine yedi çeşit bakliyat, nohut, mercimek, pirinç, makarna konur; eve, mutfağa, mutfağın kapısına asılır. Bununla beraber Güney rüzgârlarının bolluk getireceğine inanılır. Güney pusula yönünün Feng Shui felsefesinde en şanslı ve uğurlu yön olarak anlatılması da bu noktada paralellik göstermektedir (Şenesen, 2011).

Uygur Türklerinde karşılaştığımız “yaruk” ve “kararık” olarak ifade edilen zıtlık kavramları, yin yang başlığında bahsedilen evrenin zıt güçlerini anlatan kavramları karşımıza çıkarmaktadır. Yaruk, ışık-parlaklık; kararık, karanlık manasına gelir. Kabaca eril ilke olan yaruk, tek çizgi; dişil ilke olan kararık kesik çizgiler ile ifade edilmektedir. Bunlar Çinlilerin Yin ve Yang ilkesi gibi, gök ve yer ikiliği ile bağıntılı eril ve dişil kavramlardır. Trigramları oluşturan Yin (--) ve Yang (-) çizgiler ile birebir paralellik görülmektedir. Türklerde Yin Yang sembolü ok-yay ikonografisidir. Yay Ay’ı ok ise Güneş’in ışınlarını ifade eder. Bununla beraber çift başlı kartallar da Yin Yang sembolü olarak Türk kozmolojisinde karşımıza çıkmaktadır. Feng Shui felsefesinin kavramsal gelişimi başlığında yer verdiğimiz Çinlilerin yin-yang sembolünde tasvir edilen kozmos ve kozmosun dönüşümü, Türklerde karşılıklı iki hayvan ya da kartal koymak suretiyle ifade edilmiştir (Bilgili, 2020).

Esin’e (2004) göre:

“Gök, Türkçede yaruk (ışık=parlak) ve Çincece yang denen ilkenin en yüce yerini oluşturuyor, yir-sub ise (yeryüzü ve orada akan sular) Çincece yin (karanlık, gölge) ve Türkçede kararık denen ilkenin en yüce yeri sayılıyordu. Yaruk ilkesinin en olgun haliyle, göğün zirvesinde, güneşin zirvede görüldüğü gün ortası yönünde, öğle saatinde, yaz mevsiminde, ateş unsurunda, kırmızı renkte, tek sayılarda, hükümdarın şahsında, erillik kavramında tezahür ettiğine inanılırdı. Yaruk ilkesinin astrolojik simgeleri, güneş ve Türkçe Kızıl Sagızgan (Saksağan), Çince Kızıl Kuş denen takımyıldızdı. Gök ibadeti, bu gibi simgelerle yapılırdı. Kararık ilkesinin en üst noktası ise yer sularının dibinde, Türkçede tagdın (dağ yönü) denen kuzey yönünde, gece ve kış mevsiminde, su unsurunda, kara renkte, çift sayılarda, ikinci derece şahıslarda ve dişilik kavramında tezahür ettiği düşünülürdü. Kararık ilkesinin astrolojik simgeleri ay ve Türkçede Kara Yılan, Çincece Kaplumbağa ve Yılan adını taşıyan takımyıldızdı.

Doğu ve batının da benzer simgeleri, bu yönlerin ifade ettiği karma yaruk-kararık ilkelere uygundur”.

Günümüzde “üç cemre” adı verilen ve bahar mevsiminde gökyüzüne, toprağa ve suya düştüğü varsayılan kor ya da ateş ve ışık topları kozmolojiktir. Cemreler ateş, hava, su ve toprak yani 4 unsur ile de bağıntılıdır. Bu 4 unsurun tamamlanması; havaya, suya ve toprağa düşmesi “yaratılışın başlaması” demektir (Bilgili, 2020). Türk kozmoloji düşüncesinde yönlerle ilişkilendirilen elementler, gezegenler, renkler ve takımyıldızlarıyla ilgili literatür mevcuttur. Farklı dönemlerde elementlerde farklılık görülse de Feng Shui ’de gördüğümüz beş element ile anlam ilişkileri kurmak mümkündür. Cemrenin oluşturduğu döngüde, yaratılışı başlatması, beş elementin oluşturduğu yaratıcı döngü ile ilişkilendirilebilir.

“Ruh Enerjisi”, “Zaman Enerjisi”, “Hayat Enerjisi” ve “Fizik Enerjileri” Evreni oluşturan dört ana enerji olduklarından dolayı, dini yazıtlarda mukaddes varlıkları olarak sembolleştirilmiştir. Antik bilgilere göre: “Ateş”, “Hava” “Toprak” ve “Su” olarak ortaya konmuştur. Ezoterizm’de evrenin temel yapı taşları olan “Dört Büyük Kuvvet” ya da “Dön Temel Prensiptir” olarak adlandırılırlar (Candan, 2002).

Çin’lilerde ve Türklerde, unsurlar ve göksel nesnelere, farklı ailelerin kökü olarak kabul ediliyor ve bunlara kök ruh veya aile anlamına gelen, Türkçe toz, oğuş (veya uğuş); veya kut gibi adlar veriliyordu. Unsurların evrendeki yerini simgeleyen yönlerle sahip olan pusula düzenlenmekteydi. Düzenlenen bu pusulada, “karang” ilkesi ve “yer-su” simgesi olarak toprak merkezde yer alıyordu. Diğer dört unsurdan su ve ateşin kuzey ve güneyde, ağaç ve madenin doğu ve batıda yer aldığı tahmin ediliyordu. Unsurlar, bu şekilde yönlerle ilişkilendirildiği gibi, yönlerin simgesi olarak görülen bazı göksel cisimlerle de eş kabul ediliyordu. Türklerin kabul ettiği- benimsediği, inanışlarına dayanan kozmik kurallara göre unsurlar, yönler, dört büyük yıldız takımı ve onlara atfedilen renkler, bunlarla birlikte gezegenler, mevsimler ve günün evreleri, birbiriyle ilişkili olarak ikrar ediliyordu. Mekân ve zamanla ilgili ana kavramlar, merkezde toprak olmak üzere, yönlü bir pusula bünyesinde diziliyordu. Toprak unsurunun konumu merkez, gezegeni Türkçe “Sang orunguJug” (Sarı Bayraklı) veya “Sekentir” denen Zuhal {Satürn}, rengi sarıdır. “Igaç” olarak adlandırılan Ağaç ögesinin yönü gün doğusu, mevsimi bahar, saati sabah, rengi gök, göksel cisimleri “Kök-luu” (Gök-

ejder) denen yıldız takımıdır. “Igaç-yultuz” (Ağaç yıldızı) veya “Ongay” denen Müşteri (Jüpiter gezegeni, Kuş (Niao) denen yıldızların zirvede görünüşüdür. Ateş ögesinin yönü güney (eski Türkçe kûn-ortusi: güneşin tepede görüldüğü yön), saati öğle, mevsimi yaz, rengi kıızıl, göksel cisimleri “Kızıl-sagızgan” (Kızıl-saksagan) denen yıldız takımı ve “Ooı yultuz” denen Merih {Mars} ile yazın gökyüzünde tepede görülen Kökluu yıldızının 'kalbi' Sin yıldızıdır. Maden ya da metal ögesinin yönü batı, saati aksam, mevsimi sonbahar, rengi ak, göksel cisimleri “Ak-bars (pars)” denen yıldız takımı ve kuvvetli anlamına gelen “Erlig” veya “Erklig” adı verilen ve bir alp olarak hayal edilen Zühre “Venüs” gezegeniyle sonbahar ekinoksunda göğün en tepesinde gözüken ve “Kara-alp” (Hü) denen yıldızıdır. Çin'de su ögesinin simgeleri, suyun zıddı sayılan ateş unsurunun tam tersiydi. Yönü, yeraltında olduğu düşünülen su uçurumu ve alt yön; mevsimi kış, saati gece-yarısı; rengi karaydı (Esin 2004).

Tek başına kullanıldığı gibi şimşek ve bulut sembolleri ile de kullanılan Çintemani motifi, kelime anlamı olarak “düşünce taşı” ya da “filozof taşı”dır. Türk kozmolojisinde karşımıza çıkan bu motife Türkler görkemli parlak boncuk anlamında “körkle boncuk” demektedirler. Bu taşın kişinin düşüncelerini büyüten ve kişinin dileklerini yerine getiren bir taş olduğu düşünülür. Osmanlı padişahlarının kaftanlarında kullanılan bu bu boncuk; hakimiyet, hükümdarlık, güç ve bilgelik sembolüdür (Bilgili, 2020). Feng Shui felsefesinde yaşamın sekiz farklı yönünü ifade etmesi ve sekizgen simgenin enerji akışı ve denge üzerindeki etkisinden dolayı sekizgen formun önemine Bölüm 2’de değinmiştik. Sekizgen forma sahip olan ayna, masa ya da herhangi bir objenin sağlıklı chi çekimi ve iyi şans üzerindeki etkisi körkle boncuğun kullanımıyla paralellik göstermektedir.

Tarihi gelişim sürecinde kültürün doğu-batı olarak net bir ayrıma değil, geçmişten günümüze karşılıklı derin kültürel etkileşimlere sahip olduğunu görürüz. Anadolu konut mimarisinde de doğu-batı ayrımı anlamına yitirerek zamanla kültürel etkileşimlerin izleri açığa çıkmaktadır. Mimarlık tarihini besleyen arkeolojik bulgular, çeşitli kültürlerin yapı geleneklerinin zamandan ve mekândan bağımsız olarak stabil kalmadıklarını, aksine farklı kültürler ile etkileşim halinde olarak zamana ve coğrafyaya da bağlı şekilde yeni sentezler oluşturulduğunu ortaya koymaktadır.

Hem Çinlilerin hem de Japonların konutlarının girişinde -kendi kişisel alanları ve dış dünya arasında- durmak, oturmak ve ayakkabıları çıkarmak için geçiş yerine sahip olma geleneği vardır. (Eski Safranbolu evlerinde "Hayat") Bu sayede (düz hatlarda hareket eden) negatif Sha Chi engellenirken pozitif Sheng Chi'nin etrafta ve mekân içinde akmasına olanak sağlanır (Henwood, 2009).

BÖLÜM 4

FENG-SHUI FELSEFESİNİN; SAFRANBOLU GELENEKSEL KONUTLARI ÖRNEĞİNDE, İRDELENMESİ

4.1. KEÇECİ MEHMET ULUCAN ŞEHİR EVİ (HACI HALİL MAHALLESİ, BEYBAĞI SOKAK 6 NUMARALI EV)

a) Uydu görünümü b) Keçeci mehmet ulucan şehir evi vaziyet görünümü

Şekil 4.1. Vaziyet görünümü a) (İnternet-4) ve vaziyet planı b) (Köse'den düzenlenmiştir).

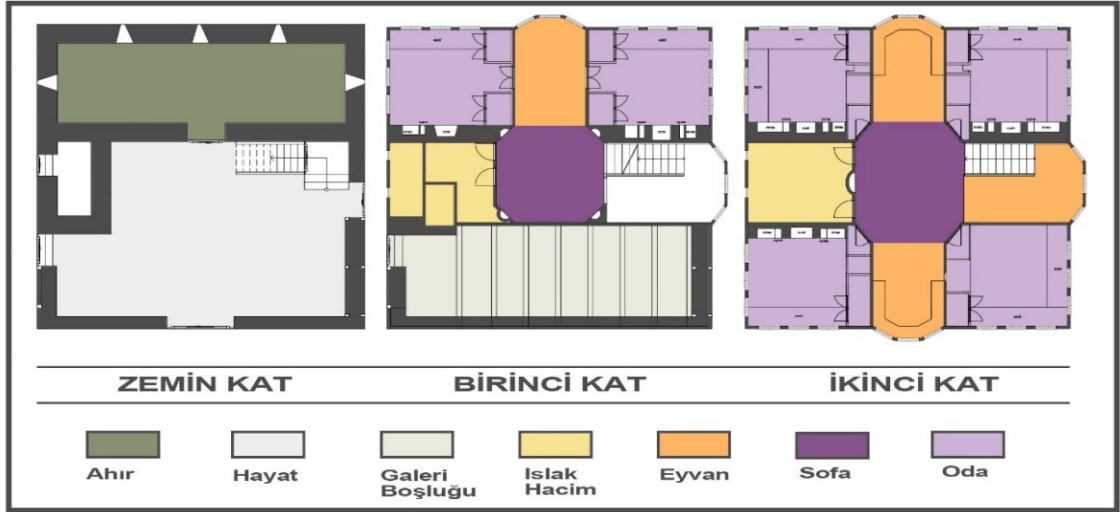
Karabük ili, Safranbolu ilçesi, çarşı mevkiinde bulunan yapı giriş cephesi sokak ile paralel olacak şekilde konumlandırılmıştır. Yapı, bahçeyi çevreleyen duvarın devamı niteliğinde olup bahçe duvarları yüksek ve sokağın doğal çizgisine uygun şekilde yapılmıştır. Yığma taş üzeri ahşap karkas sistem olarak inşa edilmiştir.

Zemin kat hayatlı plan düzenine sahiptir. 70-80 cm kalınlığında moloz taş duvarlar yer almaktadır. Sokak cephesinde geniş çift kanatlı giriş kapısı ile birlikte yan cephelerde bulunan geniş tek kanatlı bahçe girişleri mevcuttur. Yapının iki yan cephesinde ve hayat kısmında glisteler yer almaktadır. Arka cephede ise bahçeye bakan 15x70 cm ölçülerinde dar pencereler görülmektedir. Bir geçiş katı niteliğinde olan orta katta hayat kısmının hizasında galeri boşluğu yer almaktadır. Bu kısımda galeri boşluğuna bakan yüzey pencere yüksekliğine kadar daraba, üst kısmı ise muşabak ile kaplıdır.

Kat yüksekliği bu katta diğer katlara oranla daha azdır. Arka ve sağ yan cephede pahlı çıkmalar mevcuttur. Ana kat planını oluşturan üst kat, orta sofalı plan tipine sahiptir. Orta sofadan odalara geçiş pahlı köşelerden yapılmaktadır. Ön cephede sokak ve manzara ilişkisini kuran, sağ yan ve arka cephede de bulunan pahlı çıkma mevcuttur. Bu kat bol pencereli, ıkmalarla hareketli ve daha yüksek tavanlıdır. Yapının merdiveni bir yanda duvar bir yanda daraba ile sınırlandırılmıştır. Zemin kat ve orta kat sahanlıklarında kapı yer almaktadır. Üst katta merdiven boşluğundan yararlanılmış ve burası eyvan olarak kullanılmıştır. Özgün işlevi konut olan bu yapı günümüzde otel olarak kullanılmaktadır. Geleneksel Safranbolu evinin yapım tekniği ve tasarım yöntemlerini günümüze kadar aktarabilmiş özgün değerini korumuş bir evdir.

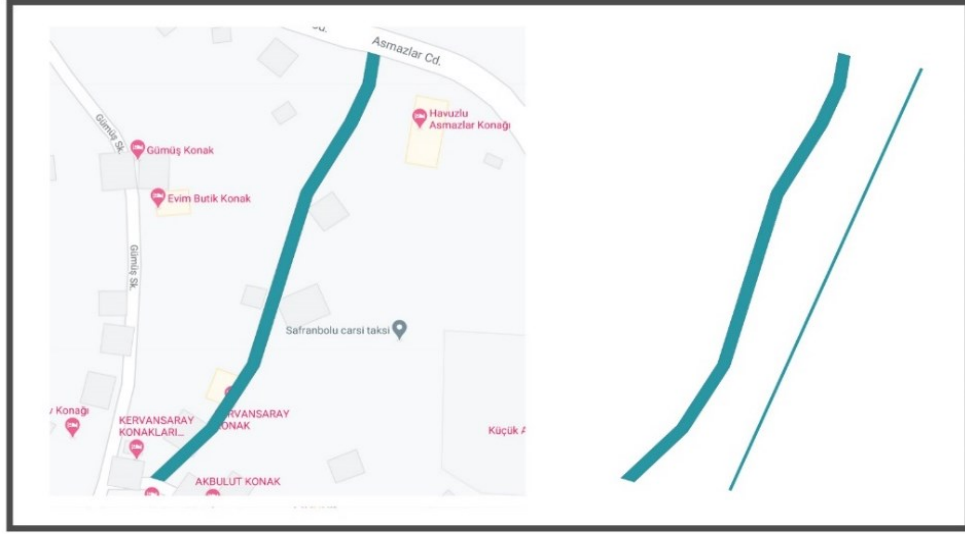
şekil 4.2. Keçeci Mehmet Ulucan şehir Evi cephe görünümleri (Ünal,2021).

Şekil 4.3. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi plan görünümü (Köse'den düzenlenmiştir).

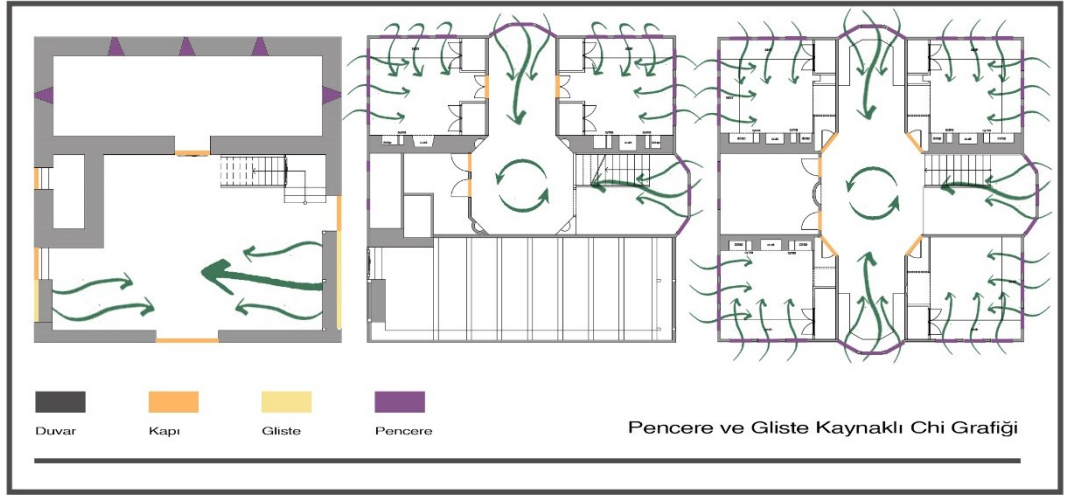
4.1.1. Chi Kavramına Göre Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi

Feng Shui'nin temel yapıtaşlarından biri olan Chi 2.2.1 başlığında belirtildiği gibi yaşam enerjisi, yaşam soluğu olarak bilinmektedir. Sokaktan bahçeye ve yapıya buradan da iç mekâna aktarılan Chi'nin akışı Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi kapsamında incelenmiştir. Sokak ve yapı ilişkisine bakıldığında, sokak yapısı düz bir hat olmadığı için Chi hızlı bir şekilde akıp kaybolmayacaktır ve sokak üzerinde, sokağa uyumlu şekilde konumlandırılan Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi yeterli Chi akışını bahçeye ve yapıya alabilecektir (Bknz. Şekil 4). Yapının üzerinde bulunduğu sokak dar bir yapıya sahip olsa da sokak doğal dokuya göre şekillendiği için Chi miktarını negatif olarak etkilemeyecektir.

Şekil 4.4. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi sokak hattı (internet-15).

Yapının sokaktan ve evrenden aldığı Chi, bilindiği üzere kapı pencereler ile iç mekâna dağılmaktadır. Bu yapıda ise glisteler üçüncü bir chi giriş kaynağı oluşturmaktadır. İç mekâna Chi'yi çeken açıklıklara baktığımızda ahır kısmında bulunan mazgallar ölçüleri nedeniyle yeterli miktarda Chi geçişine olanak sağlamaz. Hayat kısmında ve odalarda, gliste ve pencere sayılarının çokluğu yeterli Chi'yi yapının içerisine alacaktır. Mekânın merkezinde yer alan sofa kısımları ise eyvan bölümlerinde yer alan pencereler sayesinde Chi akışına sahiptir.

Şekil 4.5. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi Chi grafiği (Köse'den düzenlenmiştir).

Şekil 4.6. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi pencere tipleri (Köse'den düzenlenmiştir).

Zemin katta kapı konumlarına baktığımızda sokak giriş kapısı ve ahır kapısının aynı aksta olması dışarıdan gelen Chi'nin hızlıca hayattan geçip ahıra gitmesine neden olacaktır. Buradan gelen Chi hayat için verimli olmamaktadır. Ahır pencerelerinin ölçüsü sebebi ile yeterli Chi girişi bu pencerelerden sağlanamaz bu yüzden sokak kapısı ve ahır kapısının aynı aksta olması, ahıra giren Chi miktarını arttırmada pozitif bir etken olmuştur. Fakat zemin katta bulunan bahçe girişlerinin aynı aksta olmaması buralardan giren Chi'nin mekân içerisinde dolaşmasına olanak sağlamaktadır. Birinci kat kapı yerleşimlerine baktığımızda ise iki odanın kapısının karşılıklı olması Chi akışı için verimsiz bir durum olsa dahi odaların pencere çokluğu bunu telafi etmektedir. Katta yer alan galeri boşluğu Chi kaybına neden olabileceken, daraba ve muşabak sayesinde kat içerisindeki Chi akışı dengelenmektedir. İkinci kata bakıldığında ise sofa kısmı 3 adet eyvan bölümünden yeteri kadar Chi almaktadır. Merkezden odalara yayılacak olan Chi oda girişlerinde ahşap bir bölücüyle karşılaştığı için kapıdan oda içerisine alınan Chi miktarı azalmaktadır. Fakat odaların çok pencereli olması bu durumu dengelemektedir (Bknz. Şekil5-6).

4.1.2. Beş Element Kavramı ve Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi

Evrende canlı ve cansız her şeyde varlığını gösteren beş element 2.2.4 başlığında açıklandığı gibi kendilerini farklı şekillerde ifade etmektedirler. Keçeci Mehmet

Ulucan Şehir Evi'nde oda incelemesi yaptığımızda zemin, duvar ve tavanda elementlerin kendilerini farklı şekillerde ifade edişlerini görmekteyiz. Oda planında yer alan iç mimari elemanlar ile yüzeyler bu kapsamda değerlendirilmiştir.

Şekil 4.7. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi Baş oda görünümü. (Ünal,2021)

Ağaç elementi incelenen odada en çok karşılaşılan element olmuştur. $\frac{1}{2}$ oranına sahip olan pencereler, dolap kapaklarında kapıda ve ocak üzerinde yer alan dikdörtgen yüzeyler ağaç elementini temsil etmektedir. Zemin döşemesi, tavan, sergen, sedir gibi odanın birçok yüzeyinde görülen ahşap malzeme ise ağaç elementinin en belirgin ifadesidir. Tavan motifinde ise dikdörtgen yüzeyler ile malzemeye beraber ağaç elementi kendisini ifade etmektedir.

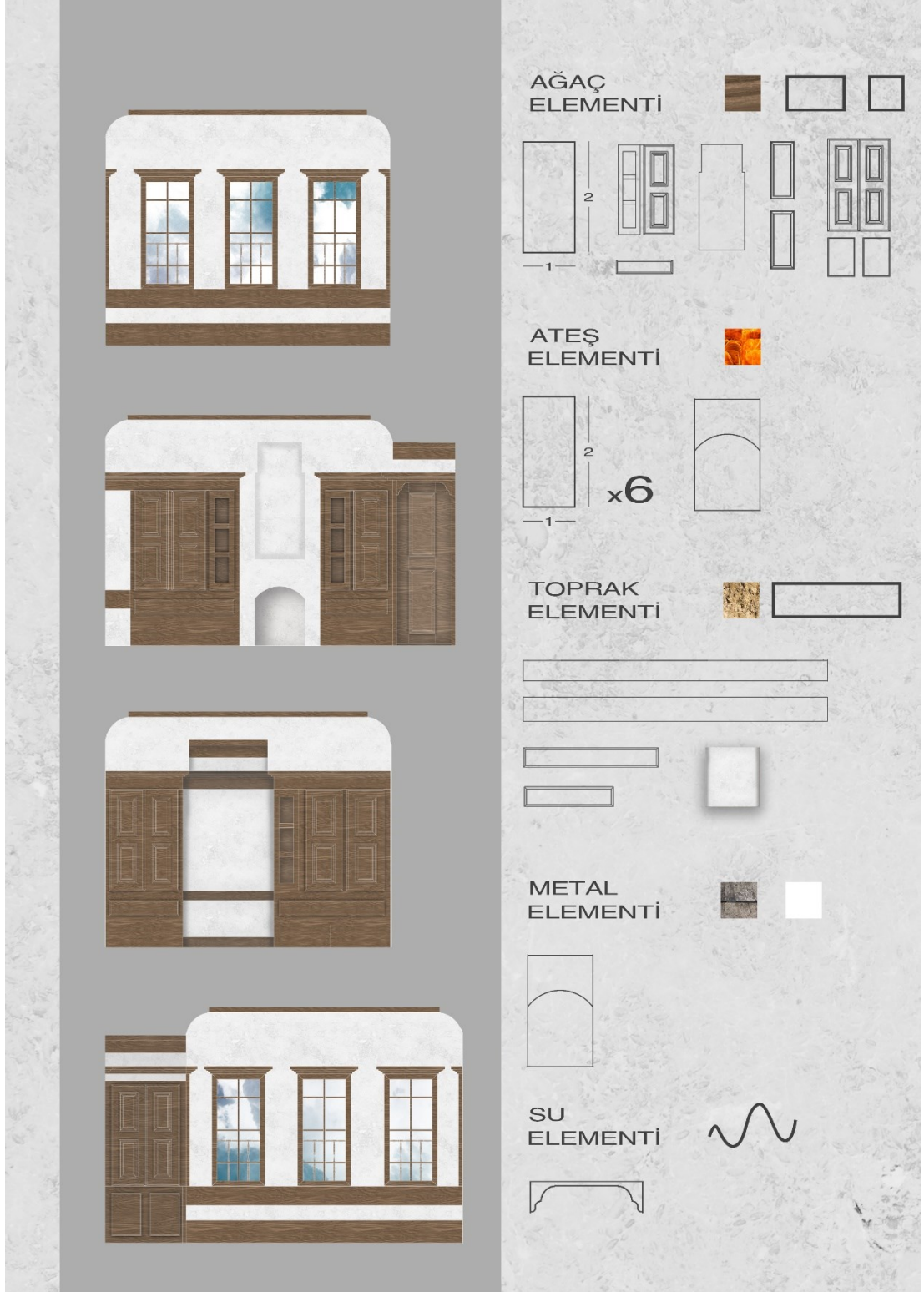
Ateş elementi incelenen odada bol gün ışığı alımını sağlayan pencere sayısı ile karşımıza çıkmaktadır. Mekânda yer alan ocak ise bu elementin en önemli temsilcisidir. Tavan motifinde ise üçgen biçimler ile ateş elementini görmekteyiz.

Toprak elementinin incelenen odada en önemli temsili kerpiç duvarlardır. Bununla birlikte tavan ve dolap yüzeylerinde görülen uzun yassı yüzeyler toprak elementini temsil etmektedir.

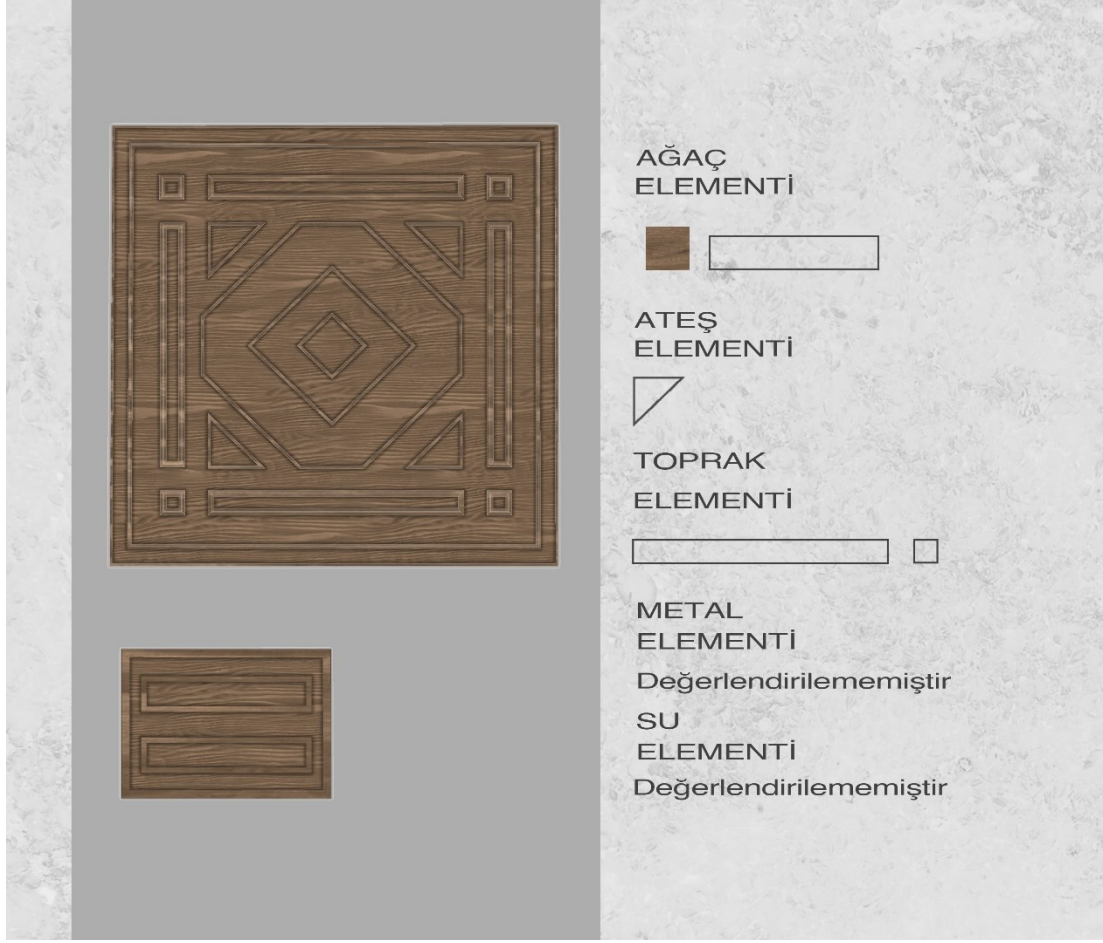
Metal elementinin incelenen odada en önemli temsili beyaz renkli duvarlardır. Bununla birlikte ise ocak üzerinde yer alan kemer formu bu elementi temsil etmektedir. Ocağın zemininde yer alan taş döşemede metal elementini temsil etmektedir. Tavan motifinde bu element değerlendirilememiştir.

Su elementi değerlendirilen bu odada en zayıf elementsel ifadeye sahiptir. Oda girişinde yer alan paravandaki kıvrımlı şekiller su elementini temsil etmektedir. Tavan motifinde bu element değerlendirilememiştir.

Odadaki element döngüsüne baktığımız zaman ağırlıklı olan element ağaç elementidir. Ağacı kontrol eden element metal olduğundan bu odada metal elementi devreye sokulmalıdır. Toprak ve ateş elementi ile element dengesi desteklenebilir. Odada az görülen su elementi ağaç elementinin yoğun olduğu alanlarda fazla kullanılmamalıdır. Bu bağlamda su elementine az rastlanması element dengesi için olumlu bir durum oluşturmaktadır.

Şekil 4.8. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi duvar yüzeyleri ve elementsel ifade (Köse'den düzenlenmiştir).

Şekil 4.9. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi tavan yüzeyleri ve elementsel ifade (Köse'den düzenlenmiştir).

4.1.3. Yin Yang Kavramı ve Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi

Evrendeki zıt güçleri temsil eden Yin Yang 2.2.3 başlığında açıklandığı gibi mekanlardaki enerji dengesi için önemli rol oynamaktadır. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi'nde oda incelemesi yaptığımızda zemin, duvar ve tavanda Yin ve Yang özelliklere sahip iç mekân elemanlarına rastlanmaktadır.

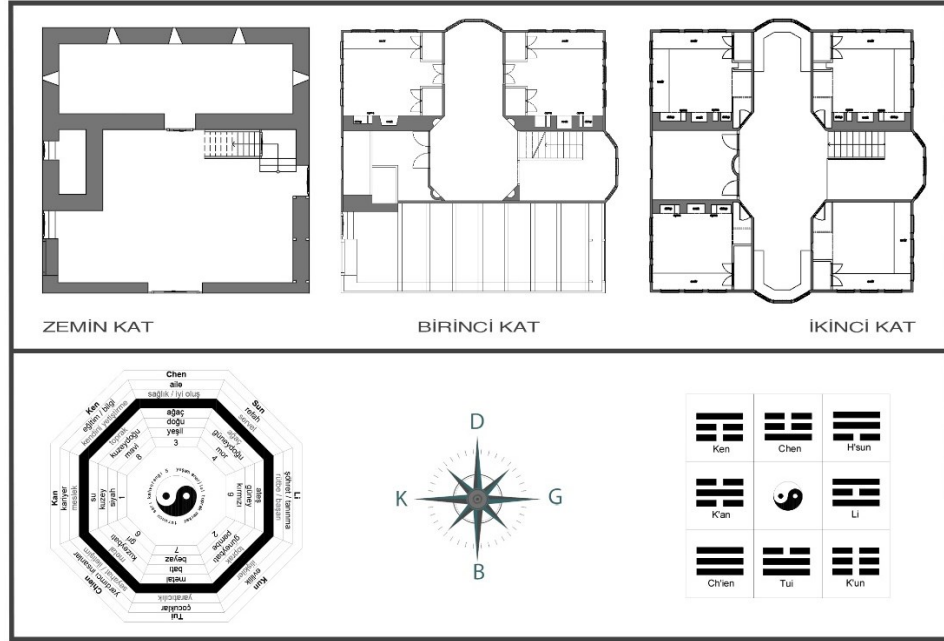
Değerlendirilen bu odada Yin kavramı kapaklarda ve sergenlerde karşımıza çıkan yatay yüzeylerde, niş ve ocağın oluşturduğu boşlukta, ahşap malzemeden kaynaklı koyu renkte karşımıza çıkmaktadır. Bunlarla beraber sofa yerleşiminin de etkisiyle oluşan merkezi planlamada etkilidir. Ortada oluşan geniş boş alan Yin özellik taşımaktadır.

Yang kavramı ise bu odada, kapaklarda ve tavan işleminde gördüğümüz düz çizgiler, köşeli formlar ve dikey yüzeylerde karşımıza çıkmaktadır. Duvarların pastel rengi, odanın bol gün ışığı alması ve geometrik desenlerde yang kavramlar arasındadır. Odaya giriş kısmında mahremiyet amacı ile yapılan ahşap bölücünün oluşturduğu dar alan ve mekânın yüksek tavanlı oluşu da Yang niteliktedir.

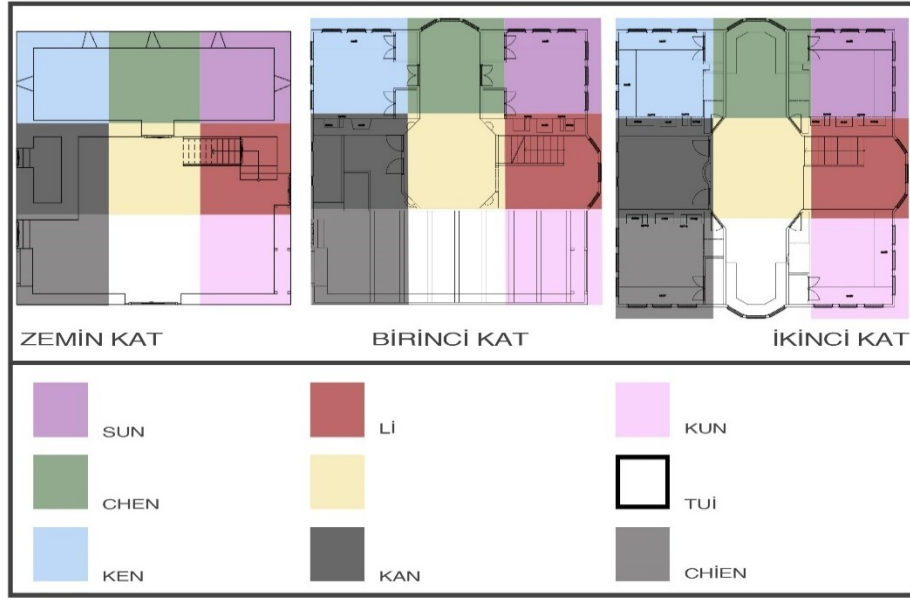
Şekil 4.10. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi duvar yüzeyleri ve Yin Yang (Köse'den düzenlenmiştir).

4.1.4. Bagua Haritası, Trigramlar ve Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi

Şekil 4.11. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi pusula yönüne göre Bagua ve Lo Shu (Köse'den düzenlenmiştir).

Feng Shui uygulamalarında temel araç olarak kullanılan Bagua haritası genel olarak, 2.3.1 başlığında belirtildiği gibi, yapının renk, yön, Trigram, sayı gibi kavramlarla ilişkisini plan bazında belirler. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi plan yerleşiminde şekil 10'da ki Bagua haritası çalışıldığında ise aşağıdaki veriler elde edilmiştir.

Şekil 4.12. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi Bagua Haritası yerleşimi (Köse'den düzenlenmiştir).

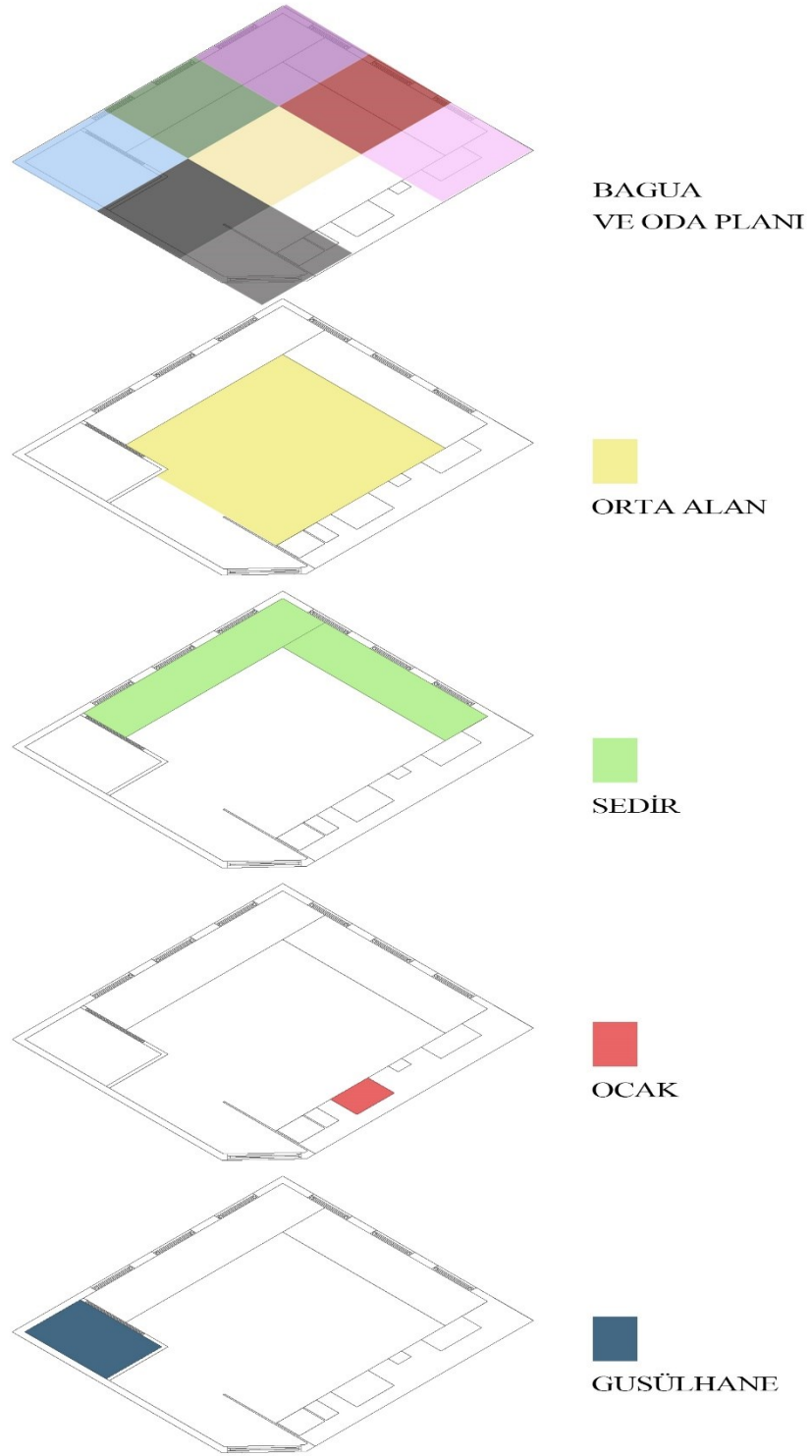
Bagua haritasına göre yaşam, merkezin çevresinde akar ve döner. Bu yaklaşıma göre Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi'nin plan yerleşimine bakıldığında birinci ve ikinci katlarda merkezde sofanın yer aldığı ve odaların bu sofa etrafında yerleşim düzeni oluşturduğu görülmektedir.

Webster'a (2000) göre tuvalet ve banyo için güneybatı, kuzeydoğu ve güney bölgelerinde yer alması geleneksel Feng Shui uygulamalarına göre enerjinin olumsuz etkilerini desteklemektedir. Geleneksel olarak evin kuzey tarafı tuvalet ve banyo için en uygun konum olarak görülmektedir. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi'nde birinci ve ikinci kat planlarında ortak kullanım alanı olan ıslak hacimler Bagua haritasına göre Kan trigramına denk gelmektedir. Kan trigramı kuzey yönü ile ilişkili olan trigramdır.

Bagua haritasının plan üzerine yerleşimine göre merkez, merdiven boşluğu, odaların ve sabit iç mekân donatılarının yerleşimleri eşleştikleri Bagua alanına göre anlamlar taşımaktadır. Bunlar ilerleyen başlıklarda açıklanmaktadır.

Çizelge 4.1. Bagua Haritasına Göre Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi trigram ve mekan ilişkisi.

	Lİ	KUN	TUİ	CHİEN	KAN	KEN	CHEN	SUN
ZEMİN KAT	Merdiven Hayat	Hayat	Hayat	Hayat	Depo Hayat	Ahır	Ahır	Ahır
BİRİNCİ KAT	Merdiven Eyvan Oda-ocak	Galeri boşluğu	Galeri boşluğu	Galeri boşluğu	Islak hacim Oda- ocak	Oda- gusülhane	Eyvan Da- gusülhane	Oda
İKİNCİ KAT	Oda-ocak	Oda	Eyvan Oda- gusülhane	Oda-ocak Gusülhane	Islak hacim Oda- ocak	Oda - gusülhane- ocak	Eyvan Oda- gusülhane	Oda

Şekil 4.13. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi başoda ve Bagua haritası yerleşimi.

Başoda üzerine Bagua haritasını yerleştirdiğimizde gusülhane alanının Ken trigramına, ocak alanının Tui trigramına denk geldiği görülmektedir. Webster'a göre

kuzeydoğu yönüne denk gelen Ken trigramı banyolar için uygun bir yön değildir. Oda giriş kapısının karşısına denk gelmesi de Feng Shui için uygun bir yerleşme değildir. Fakat geleneksel oda düzeninin görüldüğü bu oda da ıslak hacim dolap görünümüyle konumlandırılması bu negatif özelliği dengelemektedir.

Webster'a göre ocak merkeze, iyi talih alanına bakmalıdır. Başoda yerleşiminde ocak merkeze bakacak şekilde ve oda giriş kapısı ile aynı aksta konumlandırılmıştır. Bu yerleşim şekliyle ocak yerleşimi Feng Shui düzenlemeleriyle paralellik göstermektedir.

Farklı eylemlere cevap verebilen bu geleneksel oda düzeninde yatak farklı yönlerde konumlandırılabilir. Yatağın baktığı yön ve denk geldiği Trigram Feng Shui'ye göre en uygun şekilde konumlandırılabilir.

Donatı yerleşimiyle birlikte boş bırakılan merkez Feng Shui ile uyum göstermektedir. Dengenin sağlandığı alan olan merkez büyük bir dikkat ve özen gerekmektedir. Bu alanın ferah ve düzenli olması kişilerin hayatında şanslarını diğer pusula alanlarının enerjisini etkilemektedir.

4.1.5. Yer Seçimine Göre Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi

Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi yer seçimi/konuma göre değerlendirildiğinde sokak, dağa göre konumlanma ve manzara, dere/ırmağa göre konum, çevredeki dini yapılar ve komşu yapılara göre değerlendirilmiştir.

Yapı dar bir sokak üzerinde yer almaktadır. Sokak üzerinde bulunan tüm evlerin cephesi sokak hizasındadır. Buda geniş sokaklara göre daha az Chi barından bu sokakta yapıların maksimum Chi almasını sağlar. Sokağın formu şehrin doğal dokusunu bozmadığından, dar olmasına rağmen, Chi miktarına pozitif bir katkı sağlamaktadır.

Yapı tepede düz bir arazide yer almaktadır. Manzarasında dağların etkisi zayıftır. Sokak karşısında yer alan 3 adet konutla yakın mesafeye sahipken bahçe yan

sınırlarında bulunan yapılarla yapılar arası ilişkiyi dengeleyecek kadar mesafe vardır (Bknz. Şekil 11). Sokak karşısında yer alan 3 ev Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi ile paralel olup yapıların köşeleri incelediğimiz yapıya bakmamaktadır. Buda komşu yapılardan negatif Chi gelmediği anlamına gelmektedir. Fakat aşağıdaki görselde belirtilen C ve E evleri köşe noktalarından shar göndermektedirler. E evinden gelen shar iki ev arasında yer alan ağaçlar ile kontrol edilmektedir. C evinden gelen shar ise direk olarak yapıya ulaşmaktadır. Feng Shui bu durumlarda bize cephe üzerinde işlevlendirilen ayna, süsleme, rüzgâr çanı gibi önermeler sunmaktadır. Yapının ön ve sağ yan cephesinde yer alan süslemeler bununla ilişkilendirilebilir. Yapıların pencere tiplerinin kara kapaklı olması kullanıcıların civar yapılardan gelen Chi ya da Shar kontrolünü yapabilmelerini sağlamaktadır.

Şekil 4.14. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi Bagua konuma bağlı etkileşimler (İnternet-14).

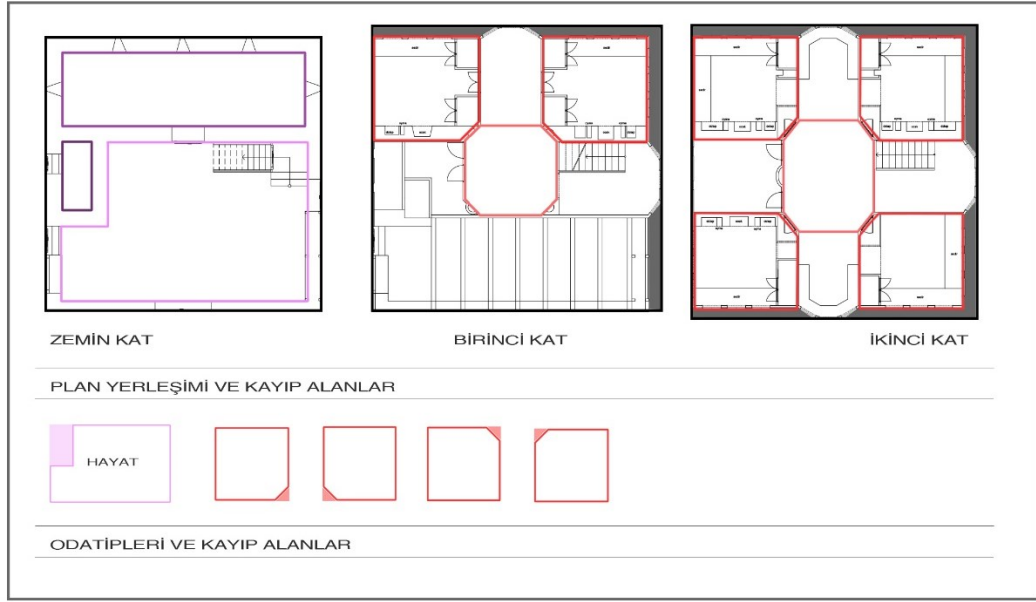
4.1.6. Biçimler ve Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi

Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi'nin plan görüntüsüne baktığımızda evin kare biçimine sahip olduğunu görmekteyiz. Kare biçimli evler dengeli bir Chi akışı sunarlar. Beş element teorisine göre de bu evler toprak grubuna ait evlerdir. Yapının vaziyet planına baktığımızda arsa biçiminin dikdörtgene yakın olduğu görülmektedir. Feng Shui felsefesine göre enerji dengesi için kareden sonra en çok önerilen form dikdörtgendir.

Kat planlarına baktığımızda zemin kat tam bir kare formuna sahip olup, kayıp alana rastlanmazken birinci ve ikinci katlarda pahlı çıkımların bulunduğu cephelerde kayıp alanlar mevcuttur. Bu kayıp alanlar Bagua haritasının 8 bölümünden denk geldiği alanların tamamını kapsayacak şekilde değildir. Bu yüzden bu alanlar kayıp alan olarak değerlendirilmekten ziyade alanın etkisini zayıflatan unsurlar olarak değerlendirilebilir (Bknz. Şekil 12).

Oda planları tek tek ele alındığı zaman ise zemin katta ahır ve depo tam bir dikdörtgen biçime sahipken hayat kısmı L biçimine yakındır. L biçim dengesizliği çağrıştırmaktadır. Biçimin eksikliğinden kaynaklı Chi akışımında dengesi bozulmaktadır.

Birinci kat plan yerleşimine bakıldığında ise odalar tam bir kare biçime sahiptir ve kayıp alan yoktur. Bu katta bulunan sofanın 8 köşeli oluşu ile dikkat çekmektedir. Feng Shui’de sekizgen formun önemi ve 8 yaşam durumu 2.3 başlığı altında anlatılmıştır. İkinci kat planında ise birinci katta olduğu gibi 8 köşeli sofa tipine sahiptir. Odaların girişlerini oluşturan köşeler odada kayıp alan oluşturmaktadır. Fakat Feng Shui ’de L, U ve düzensiz biçimlerin oluşturduğu kayıplar dikkat çekmektedir. Bu tarz oluşan köşeler Bagua haritasının 8 yaşam durumundan birinin tümüyle kayıp olmasına sağlamamaktadır. Bu nedenle de Feng Shui ‘de görülen kayıp alan kavramıyla tam örtüşmemektedir.

Şekil 4.15. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi kayıp alanlar (Köse'den düzenlenmiştir).

4.1.7 Yapı Unsurları ve Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi

Pencere ve kapılar eve doğru miktarda Chi girmesini sağlayan ağız ve gözlerdir. Bu kapsamda Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi'nin kapı pencere düzenine baktığımızda ahır mazgalları dışında Chi miktarını azaltan pencere tipi görülmektedir. Hayat bölümünde bulunan glisteler yeteri kadar Chi girmesine olanak sağlayacak boyuttadır. Odalarda bulunan pencere tiplerine baktığımızda ise pencere sayısının çokluğu ve pencere ölçüleri yeterli Chi girmesi için olumlu yönlerdir. Feng Shui bize dışarıya doğru açılan, dikdörtgen pencerelerin en iyi pencereler olduğunu söylemektedir. Yapıda bulunan oda ve eyvan pencereleri içe doğru açılmaktadır. Odalardaki dikdörtgen pencerelerin kara kapakları sayesinde, Chi akışına göre, bu pencere tipleri dışarıya doğru açılma niteliğinde taşımaktadır. Batıdan gelen güneş ışınlarının yararlı Chi barındırmamasından dolayı Feng Shui batı yönündeki pencere sayısının az olmasını söylemektedir. Yapının batı yönü giriş cephesine denk gelmektedir. Cephedeki pencere düzenine baktığımızda ise zemin kat ve birinci katta pencere açıklığı görülmektedir. Pencerenin üst seviyesinin evde yaşayanların boylarından daha az olmaması gerektiğini söyleyen Feng Shui 'ye göre bu yapıda bulunan pencere yükseklikleri, ahır hariç, ortalama insan boyunun üzerindedir. Tek bir sıra üzerinde bulunan 3 ve daha fazla pencere Chi akışının çok hızlı dağılmasına sebep olur. Feng

Shui bu durumda Chi'nin dengeli olması için kristal ya da rüzgâr çanı gibi çözümler önerir. Oda pencere tiplerine baktığımızda odanın iki duvarında da 3 adet pencere yer almaktadır. Pencerelelerde bulunan ahşap korkuluklar Chi'nin hızını dengelemekte faydalı olabilir. Eyvanlarda bulunan pencereler ise 3 adet olmasına rağmen düz bir sıra üzerinde değildir.

Şekil 4.16. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi pencere tipleri (Ünal,2021).

Giriş kapısından giren Chi'nin durgunlaşmaması için Feng Shui 'ye göre arka kapıda olmalıdır. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi'ne baktığımızda ana giriş dışında bahçeyle ilişkili iki adet daha giriş kapısı bulunmaktadır. Bahçe girişleri ana giriş ile aynı hat üzerinde değildir. Buda Chi'nin kıvrımlı bir hat üzerinde dengeli bir şekilde ilerlemesini sağlayacaktır. Ana giriş kapısı batı yönünde bahçe giriş kapıları ise güney ve kuzey yönündedir. Kuzey pusula alanındaki bir giriş kapısı kişilere iş hayatında başarıyı getirir. Batı pusula alanına denk gelen bir giriş kapısı çocukların şansı ve yaratıcılıkla ilgilidir. Güney pusula alanındaki giriş kapısı şansa, kısmete, üne açılan kapıdır.

Giriş kapıları ölçek olarak büyüktür. Yapı ölçeğinde bakıldığında ise orantılı bir ölçüde yapılmıştır. Buda Chi'nin kaybına neden olabileceken orantılı olması ve çift kanatlı olması sayesinde kontrol altında tutulmuştur. Oda kapıları ise tam olarak açılmamakta ve dardır. Bu durum ise odalara kapıdan giren Chi miktarını düşürmektedir. Fakat odalar pencerelerden yeteri kadar Chi almaktadır. Feng Shui 'ye göre giriş kapısı cephenin sol tarafında ya da ortada olmalıdır. Yapının giriş kapısına baktığımızda ise ortada yer aldığını görmekteyiz.

Feng Shui 'ye göre en ideal evler güneye bakan evlerdir. İncelenen yapı Batı'ya baksa da güney cephesinde bahçe girişi mevcuttur ve cephe açıklığı en fazla olan kısım bu cephedir.

Bir duvar üzerinde yer alan 3 ve daha fazla kapı Feng Shui 'de Chi dağılımı için kötü bir düzen olarak görülmektedir. İncelenen yapıda birinci ve ikinci katlarda bir duvar üzerinde yer alan 3 ve daha fazla kapı görülmektedir. Fakat köşeli sofa sayesinde bu kapılar tek bir hat üzerinde yer almamaktadırlar.

Şekil 4.17. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi kapı tipleri (Ünal,2021).

Katlar arası Chi akışını sağlayan merdivenler geniş, iyi aydınlatılmış olmalı ve basık olmamalıdır. Yapının merdivenleri, sahanlıkları pencere ile aydınlatılacak şekilde yüksek tavanlı ve geniştir. Yapı merdiveninin ön kapı ile aynı hizada olmaması, rıhtlı oluşu, planın merkezinde değil yan duvarlara bitişik yer alması Feng Shui önermeleri ile uygunluk göstermektedir. Sahanlıkta yer alan kapılar sayesinde merdiven hattından katlar arasına yayılan Chi akışının kontrol altında tutulabildiği görülmektedir.

Koridorlar ve hollerde tıpkı merdivenler gibi iç mekânda Chi akışına yol oluştururlar yapının orta sofalı tipi ve eyvanları ölçü, aydınlatma ve biçim olarak dengeli Chi oluşumunu sağlamaktadır. Eyvan kısımlarında bulunan pencereler geçiş alanlarının yeterli Chi alımını sağlamaktadır.

Katlar arasında yükseklik farkı görülen bu yapıda birinci kat diğer katlara göre daha alçaktır. Üç katta mekanlarda basıklık ve alçak tavan söz konusu değildir. Odalarda bulunan tekne tavan tipleri köşelerin yumuşatılmış olmasından dolayı Chi'nin kıvrımlı ve dengeli bir şekilde mekânda yayılmasına olanak sağlar.

Hayat kısmında bulunan ahşap taşıyıcılar Feng Shui 'ye göre kişiler üzerinde baskı gibi olumsuz etkiler sebep olurken köşelerinden ise Shar yayılmaktadır. Feng Shui bunun dengelenmesi için ahşap eklemeler ile açı değişimi, soft renkler gibi önermelerde bulunmaktadır. Hayat kısmında görülen ahşap taşıyıcılar doğal malzeme ile yapılmış olmasından dolayı betonarme bir yapıda bulunan taşıyıcılar ve köşeler kadar keskin Shar oluşturmamaktadır. Oda ve sofalar da ise Shar oluşumuna sebep olacak köşe, kiriş, sütun ya da oda kapılarına yönelmiş dik açılar yoktur. Odalarda yer alan gusülhanelerin köşeleri ise oluşturulan ahşap paravanlar ile ya da simetrik olarak oluşturulan gusülhaneler ile bütün bir yüzey algısı oluşturarak dengelenmiştir.

Şekil 4.18 Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi hayat kısmında yer alan ahşap taşıyıcılar (Ünal,2021).

Şekil 4.19. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi gusülhane ve paravan görünümleri (Ünal,2021).

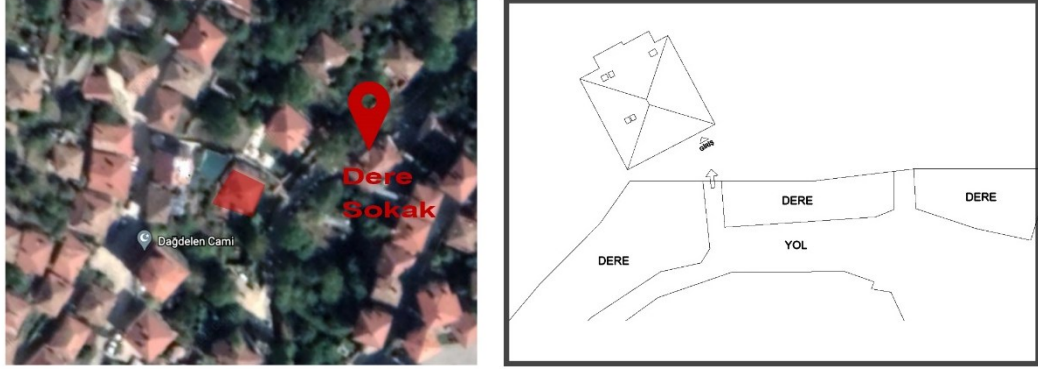
4.1.8. İç Mekan, Renk ve Mobilyaya Göre Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi

Bagua haritasının yapının plan yerleşimine uygulanmasına baktığımızda üç katta da merkez alanının sirkülasyon alanına dahil edildiğini birinci ve ikinci katlarda bunun sofa ile daha belirgin hale geldiğini görmekteyiz. Bagua haritasının merkezi iyi talih alanı olarak bilinmemektedir ve ıslak hacim merdiven gibi işlevler için uygun değildir. Merkezin sirkülasyon alanına bırakılması ve yeterli Chi ile besleniyor olması Feng Shui önermeleri ile paralellik göstermektedir.

Banyo alanlarına baktığımızda Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi'nde birden fazla alana denk gelen banyo hacimleriyle karşılaşmaktayız. Banyolar Feng Shui'ye göre sade ve işlevsel olmalıdır. Odalardaki gusülhanelere bakıldığı zaman oda içerisinde sade bir dolap görünümünde olmaları, az sayıda malzeme seçimi ve minimum ölçüde tasarlanması Feng Shui prensipleri ile uyum göstermektedir. Oda girişinde gusülhanenin algılanmaması Feng Shui prensipleri ile örtüşen başka bir yaklaşımdır. Feng Shui banyolardaki ve tuvaletlerdeki giderlerden Chi ile birlikte iyi şansın ve paranın akıp gittiğini söylemektedir. Birinci katta yer alan ıslak hacime baktığımız zaman tuvaletin konumu Chi'nin ulaşımının zor olduğu bir noktadadır. Gusülhane alanının ise dolap şeklinde olması Chi'nin bu kısma doğru akmasını ve kaybolmasını engellemektedir.

Yapının ahır alanında bulunan pencereleri yeterli Chi'nin girişine olanak sağlayamaz. Ana giriş kapısı ile ahır kapısının aynı aksta olması sokaktan gelen Chi'nin hızla ahıra ilerlemesine sebep olacaktır.

4.2. ÇARŞI EVİ (AKÇASU, AKÇASU MAHALLESİ DERE SOKAK, 5 NUMARALI EV)

a) Uydu görünümü

b) Çarşı evi vaziyet görünümü

Şekil 4.20. Vaziyet görünümü a) (İnternet-14) ve vaziyet planı (Dökmeci'den düzenlenmiştir).

Karabük ili, Safranbolu ilçesi, çarşı mevkiinde bulunan yapı giriş cephesi sokak üzerinde yer alan dereye bakacak şekilde konumlandırılmıştır. Yapı bahçe duvarlarından bağımsız, bulunduğu arsanın sağ üst köşesinde konumlandırılmıştır. Yığma taş üzeri ahşap karkas sistem olarak inşa edilmiştir.

Zemin kat hayatlı plan düzenine sahiptir. Zemin katta yer alan ahır ve samanlık kısmı 50-70 cm kalınlığında moloz taş duvarlarla örülmüştür. Hayat kısmında bir cephede kerpiç duvar, ön ve yan cephede ise glisteler yer almaktadır. Ön cephede yer alan geniş çift kanatlı binanın tek girişi mevcuttur. Sol yan cephede ahır kısmına ait 30x80 cm ölçülerinde dar pencereler ve ıslak hacimlerde dar pencereler bulunmaktadır. Ana kütlelinin kare formunu bozan gubur boşluğu arka cephede yer almaktadır. Abdestlik ve hela olarak aynı aksta iki kat boyunca devam etmektedir. İkinci kata uyum sağlayan orta kat köşe sofalı plan tipine sahiptir. Kat yüksekliği bu katta diğer katlara oranla daha azdır. Sofadan odalara geçişte köşe girişleri ve normal girişler görülmektedir. Ana kat planını oluşturan üst katta birinci kat gibi köşe sofalı olup orta katla ortak özellikler taşımaktadır. Kat yüksekliği birinci kata göre daha fazladır. Her iki katta bol pencereli olup çıkma bulunmamaktadır. Yapının merdiveni iki yanda duvar ile sınırlandırılmış ve giriş kapısı ile aynı aksta konumlandırılmıştır. Özgün işlevi konut

olan bu yapı günümüzde otel olarak kullanılmaktadır. Geleneksel Safranbolu evinin yapım tekniği ve tasarım yöntemlerini günümüze kadar aktarabilmiş özgün değerini korumuş bir evdir.

Şekil 4.21. Çarşı Evi cephe görünümleri (Ünal,2021)

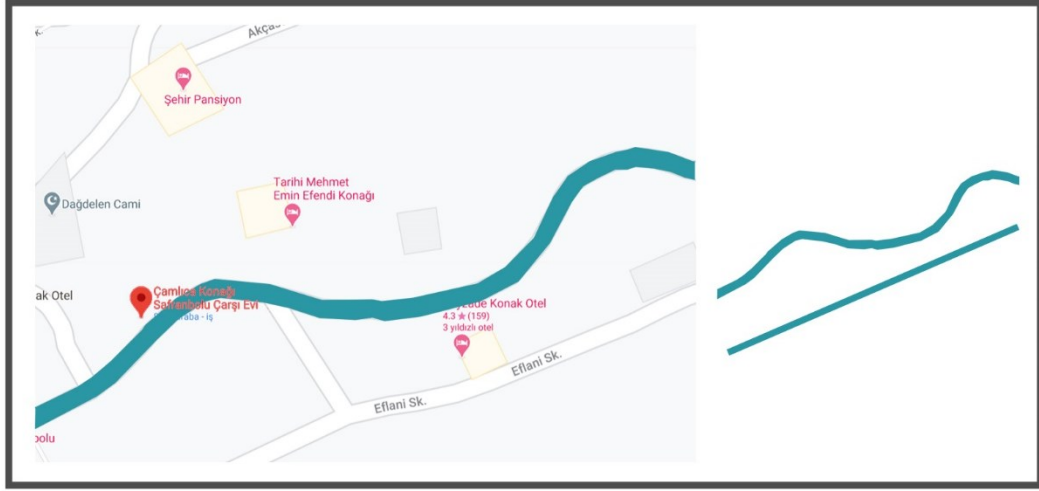

Şekil 4.22. Çarşı Evi plan görünümleri (Dökmeci'den düzenlenmiştir).

4.2.1. Chi Kavramına Göre Çarşı Evi

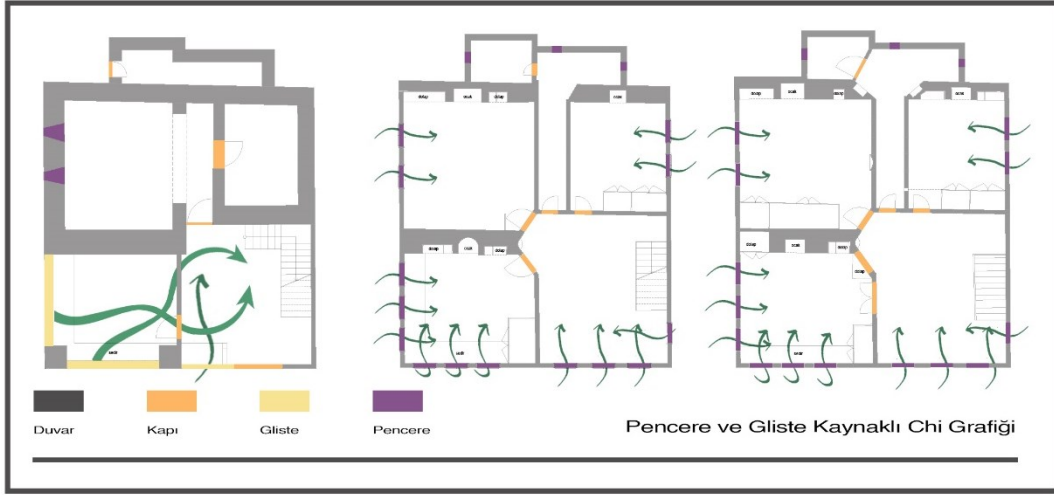
Feng Shui'nin temel yapıtaşlarından biri olan Chi 2.2.1 başlığında belirtildiği gibi yaşam enerjisi, yaşam soluğu olarak bilinmektedir. Sokaktan bahçeye ve yapıya buradan da iç mekâna aktarılan Chi'nin akışı Çamlıca Konak kapsamında incelenmiştir. Feng Shui 'de bir ilke olarak suya bakan ya da suya yakın

konumlandırılmış evler başarı ve mutlulukla ilişkilendirilir. Bunun sebebi kıvrılarak akan bir dere ya da ırmağın hem coğrafya için verimli olması hem de suyun oluşturduğu Chi'yi verimli hale getirmesidir (Bknz. Şekil 4). Yapının üzerinde bulunduğu sokak hem kıvrımlı olması hem de dere bulundurması sebebiyle Chi'yi zenginleştirecek özellikler göstermektedir.

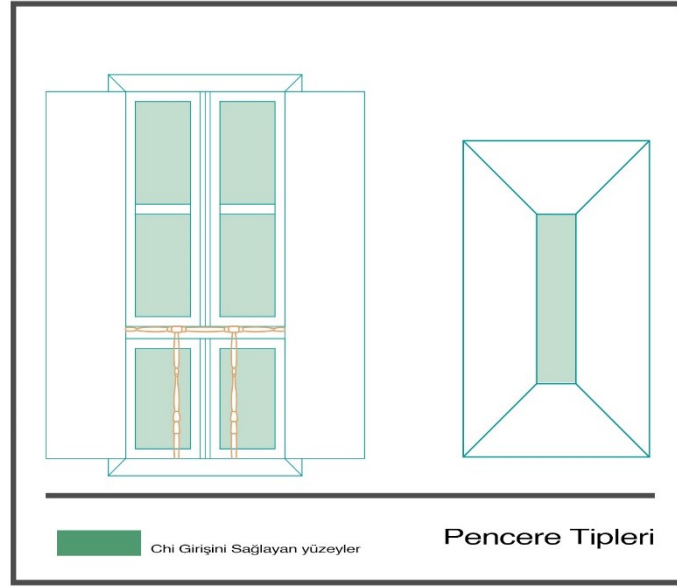

Şekil 4.23. Çarşı evi sokağa bağlı dere görünümü (internet-15).

Yapının sokaktan ve evrenden aldığı Chi, bilindiği üzere kapı pencereler ile iç mekâna dağılmaktadır. Bu yapıda da birçok geleneksel Safranbolu evinde olduğu gibi glisteler üçüncü bir Chi giriş kaynağı oluşturmaktadır. İç mekâna Chi'yi çeken açıklıklara baktığımızda ahır pencereleri ölçüleri nedeniyle yeterli miktarda Chi geçişine olanak sağlamaz. Hayat kısmında ve odalarda, gliste ve pencere sayılarının çokluğu yeterli Chi'yi yapının içerisine alacaktır. Mekânın sağ alt köşesinde yer alan sofa kısımları ise pencereler sayesinde Chi akışına sahiptir.

Şekil 4.24. Çarşı evi chi grafiği (Dökmeci'den düzenlenmiştir).

Şekil 4.25. Çarşı evi chi pencere tipleri (Dökmeci'den düzenlenmiştir).

Zemin katta kapı konumlarına baktığımızda bahçe giriş kapısı ve bina girişinin aynı aksta olması sokaktan ve dereden gelen Chi'nin doğrudan yapıya yönlendirilmesine sebep olmaktadır. Bu katta bulunan glisteler hayat için bol miktarda Chi almaktadır. Sokak hattında bulunan dere yapısı için verimli Chi oluşturmaktadır ve yapının dereye bakması Chi ilişkisini güçlendirmektedir. Yapının tek girişinin olması Feng Shui 'de istenilen bir durum değildir. Ön kapıdan giren Chi'nin ev içerisinde gezindikten sonra arka kapıdan çıkması ve bir sirkülasyon oluşturması istenir. Ahır kısmının pencereleri yeterli Chi girişi için uygun değildir. Bu alana giren Chi giriş kapısından giren ve ahıra yönelen Chi miktarıyla kısıtlıdır. Birinci kat kapı yerleşimlerine baktığımızda ise ıslak hacme giden kapı dar koridoruyla birlikte Chi'nin çok hızlı akmasına sebep olacaktır. Karşılıklı kapıların olmaması ve tek duvar üzerinden 3 ve daha fazla sayıda kapı olmaması sofaya gelen Chi'nin dağılımı için olumlu bir düzendir. Aynı plan tipine sahip olan birinci ve ikinci katta sofada bulunan pencereler Chi'yi içeri alıp odalara dağıtmaktadır. Oda tiplerine bakıldığı zaman pencere sayıları değişkenlik göstermektedir. Bu da odaya giren Chi miktarlarının farklı olması anlamına gelmektedir. Oda girişlerinde içeri alınan Chi miktarını engelleyecek bir düzen görülmemektedir. Birinci katta bulunan köşe girişli odada kapı hizasında yer alan paravan diğer odalara göre daha az Chi alımına neden olmaktadır (Bknz. Şekil 5-6).

4.2.2. Beş Element Kavramı ve Çarşı Evi

Evrende canlı ve cansız her şeyde varlığını gösteren beş element 2.2.4 başlığında açıklandığı gibi kendilerini farklı şekillerde ifade etmektedirler. Çarşı Evi'nde oda incelemesi yaptığımızda zemin, duvar ve tavanda elementlerin kendilerini farklı şekillerde ifade edişlerini görmekteyiz. Oda planında yer alan iç mimari elemanlar ile yüzeyler bu kapsamda değerlendirilmiştir.

Şekil 4. 26 Çarşı evi baş oda görünümü (Özen).

Ağaç elementi incelenen odada en çok karşılaşılan element olmuştur. $\frac{1}{2}$ oranına sahip olan pencereler, dolap kapaklarında ve kapıda yer alan dikdörtgen yüzeyler ağaç elementini temsil etmektedir. Zemin döşemesi, tavan, sergen, sedir gibi odanın birçok yüzeyinde görülen ahşap malzeme ise ağaç elementinin en belirgin ifadesidir. Tavan motifinde ise dikdörtgen yüzeyler malzemeyle beraber ağaç elementi kendisini ifade etmektedir.

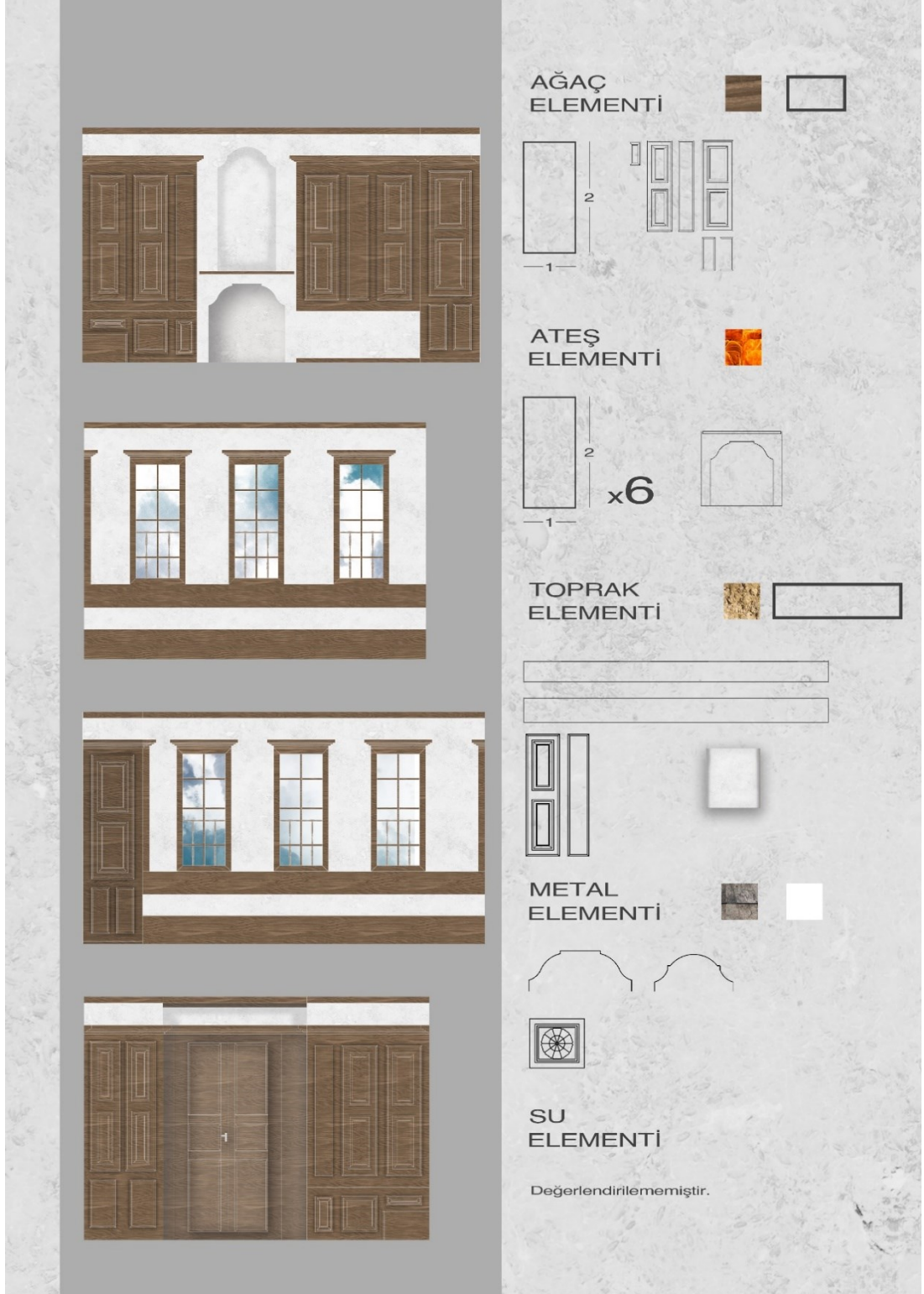
Ateş elementi incelenen odada bol gün ışığı alımını sağlayan pencere sayısı ile karşımıza çıkmaktadır. Mekânda yer alan ocak ise bu elementin en önemli temsilcisidir.

Toprak elementinin incelenen odada en önemli temsili kerpiç duvarlardır. Bununla birlikte tavan ve duvar yüzeylerinde görülen uzun yassı yüzeyler toprak elementini temsil etmektedir.

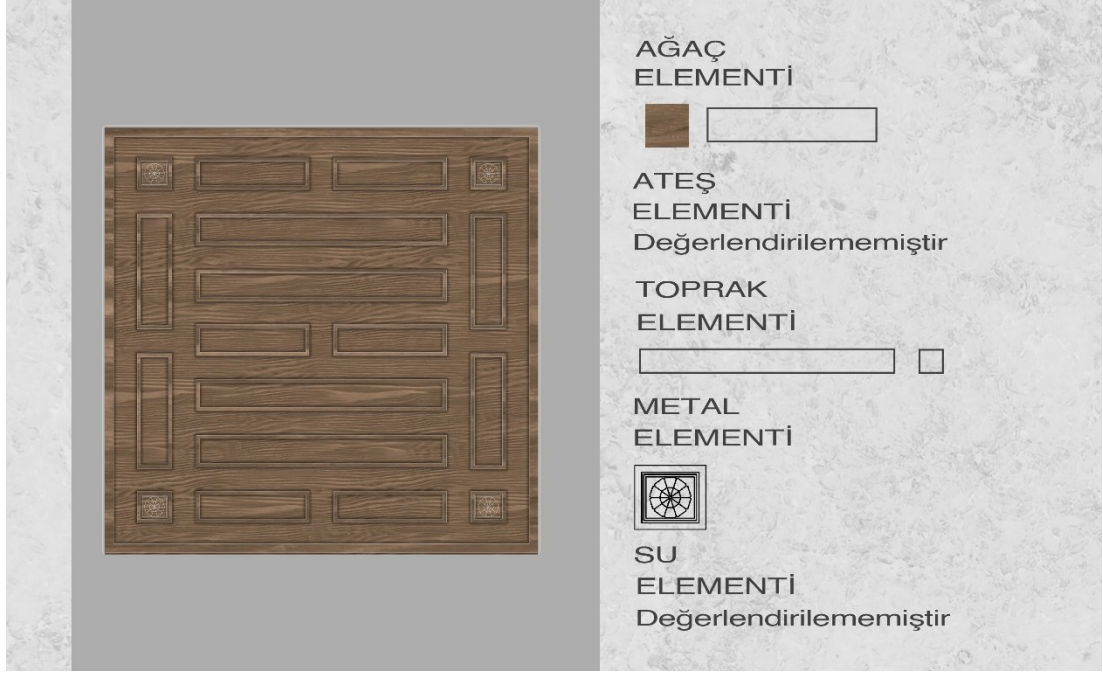
Metal elementinin incelenen odada en önemli temsili beyaz renkli duvarlardır. Bununla birlikte ise ocak ve niş üzerinde yer alan kemer formu bu elementi temsil etmektedir. Ocağın zemininde yer alan taş döşemede metal elementini temsil

etmektedir. Tavan motifinde köşelerde yer alan daire formları metal elementini temsil etmektedir.

Su elementi bu odada değerlendirilememiştir.

Şekil 4.27. Çarşı evi duvar yüzeyleri ve elementsel ifade (Dökmeci'den düzenlenmiştir).

Şekil 4.28. Çarşı evi tavan yüzeyleri ve elementsel ifade (Dökmeci'den düzenlenmiştir).

4.2.3. Yin Yang Kavramı ve Çarşı Evi

Evrendeki zıt güçleri temsil eden Yin Yang 2.2.3 başlığında açıklandığı gibi mekanlardaki enerji dengesi için önemli rol oynamaktadır. Çarşı Evi'nde oda incelemesi yaptığımızda zemin, duvar ve tavanda Yin ve Yang özelliklere sahip iç mekân elemanlarına rastlanmaktadır.

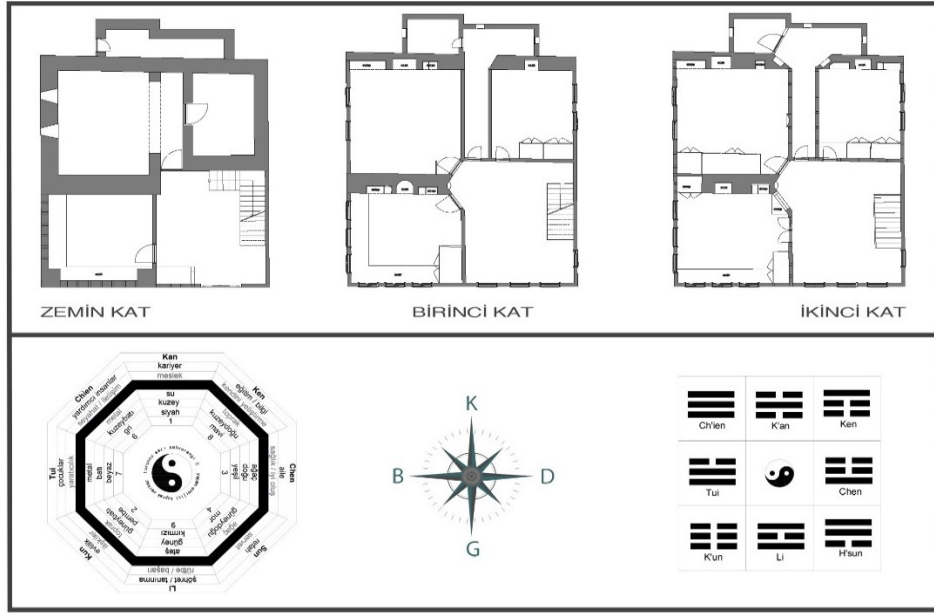
Değerlendirilen bu odada Yin kavramı kapaklarda ve sergenlerde karşımıza çıkan yatay yüzeylerde, niş ve ocağın oluşturduğu boşlukta, ahşap malzemedeki kaynaklı koyu renkte karşımıza çıkmaktadır. Oda ortasında oluşan geniş boş alan ve sedir düzeninin oluşturduğu alçak donatı yerleşimi Yin özellik göstermektedir. Ocak ve üzerindeki nişin kemer şekilleri ve tavan motifinde yer alan parçalı dikdörtgen görüntüsü de Yin özellikler arasındadır.

Yang kavramı ise bu odada, kapaklarda ve tavan işleminde gördüğümüz düz çizgiler, köşeli formlar ve dikey yüzeylerde karşımıza çıkmaktadır. Duvarların pastel rengi, odanın ve geometrik desenlerde yang kavramları arasındadır. Bunlarla birlikte mekânın yüksek tavanlı oluşu da Yang niteliktedir.

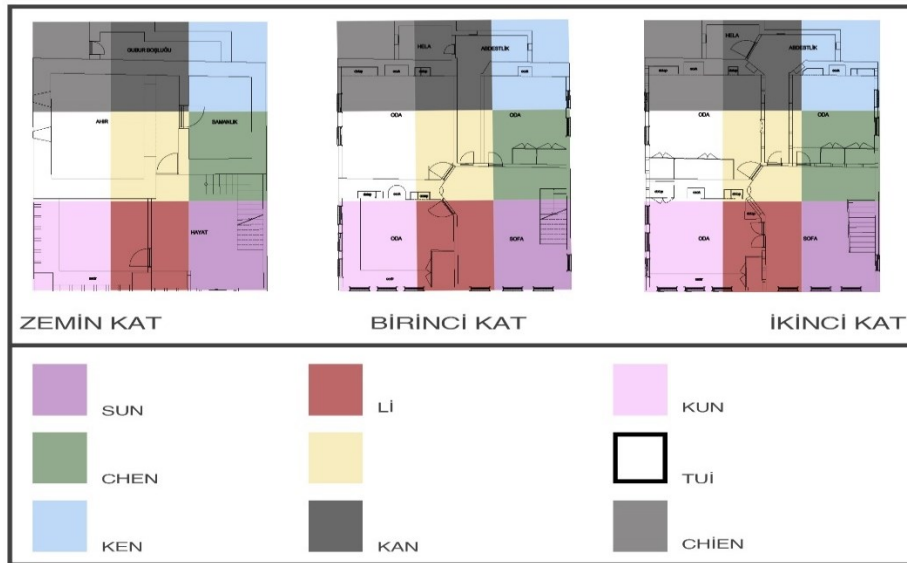
Şekil 4.29. Çarşı Evi Tavan Yüzeyleri ve Yin Yang (Dökmeci'den düzenlenmiştir).

4.2.4. Bagua Haritası, Trigramlar ve Çarşı Evi

Şekil 4.30. Çarşı evi pusula yönüne göre Bagua ve Lo Shu planı (Dökmeci'den düzenlenmiştir).

Feng Shui uygulamalarında temel araç olarak kullanılan Bagua haritası genel olarak, 2.3.1 başlığında belirtildiği gibi, yapının renk, yön, Trigram, sayı gibi kavramlarla ilişkisini plan bazında belirler. Çarşı Evi plan yerleşiminde şekil 10'da ki Bagua haritası çalışıldığında ise aşağıdaki veriler elde edilmiştir.

Şekil 4.31. Çarşı Evi Bagua Haritası Yerleşimi (Dökmeci'den düzenlenmiştir)

Çizelge 4.2. Bagua haritasına göre çarşı evi trigramlar ve mekan ilişkisi.

	Lİ	KUN	TUİ	CHİEN	KAN	KEN	CHEN	SUN
ZEMİN KAT	Hayat	Hayat	Ahır	Ahır Gubur boşluğu	Ahır Gubur boşluğu	Samanlık Gubur boşluğu	Samanlık Merdiven	Merdiven Hayat
BİRİNCİ KAT	Sofa Oda- gusülhane	Oda	Oda-ocak Oda	Oda-ocak Islak hacim	Oda Islak hacim	Oda Islak hacim	Oda- gusülhane Sofa	Sofa Merdiven
İKİNCİ KAT	Sofa Oda- gusülhane	Oda	Oda-ocak Oda- gusülhane	Oda-ocak Islak hacim	Oda Islak hacim	Oda-ocak Islak hacim	Oda- gusülhane Sofa	Sofa Merdiven

Bagua haritasının bir uygulama şekli olan Lo-Shu karesini plan yerleşimine uyguladığımızda trigramların birden fazla alana denk geldiğini görmekteyiz. İncelenen evin bu başlık kapsamında gusülhaneler hariç ıslak hacimleri, sofa, merdiven ve hayat alanları incelenecektir. Odaların esnek işlevleri olması sebebi ile bu başlık altında değerlendirilmeyecektir.

Bagua haritasının merkezi şans alanıdır, tüm pusula alanlarına yaşam gayelerine çıkan, açılım sağlayan alandır. Yapının köşe sofalı olması merkezi alana birden fazla mekânın dahil olmasına sebep olmuştur. Katlarda bulunan sofa, kat içerisinde Chi dağılımını sağlamak adına önemli bir alandır. Şekil 10'da görüldüğü üzere sofa Li, Sun ve Chen trigramlarına denk gelmektedir. Bu trigramlarda sırasıyla yaşam evrenlerinin şöhret, refah ve aile alanlarına denk gelmektedir. Sofa alanında en etkili olan Trigram ise Sun yani refah gagesidir.

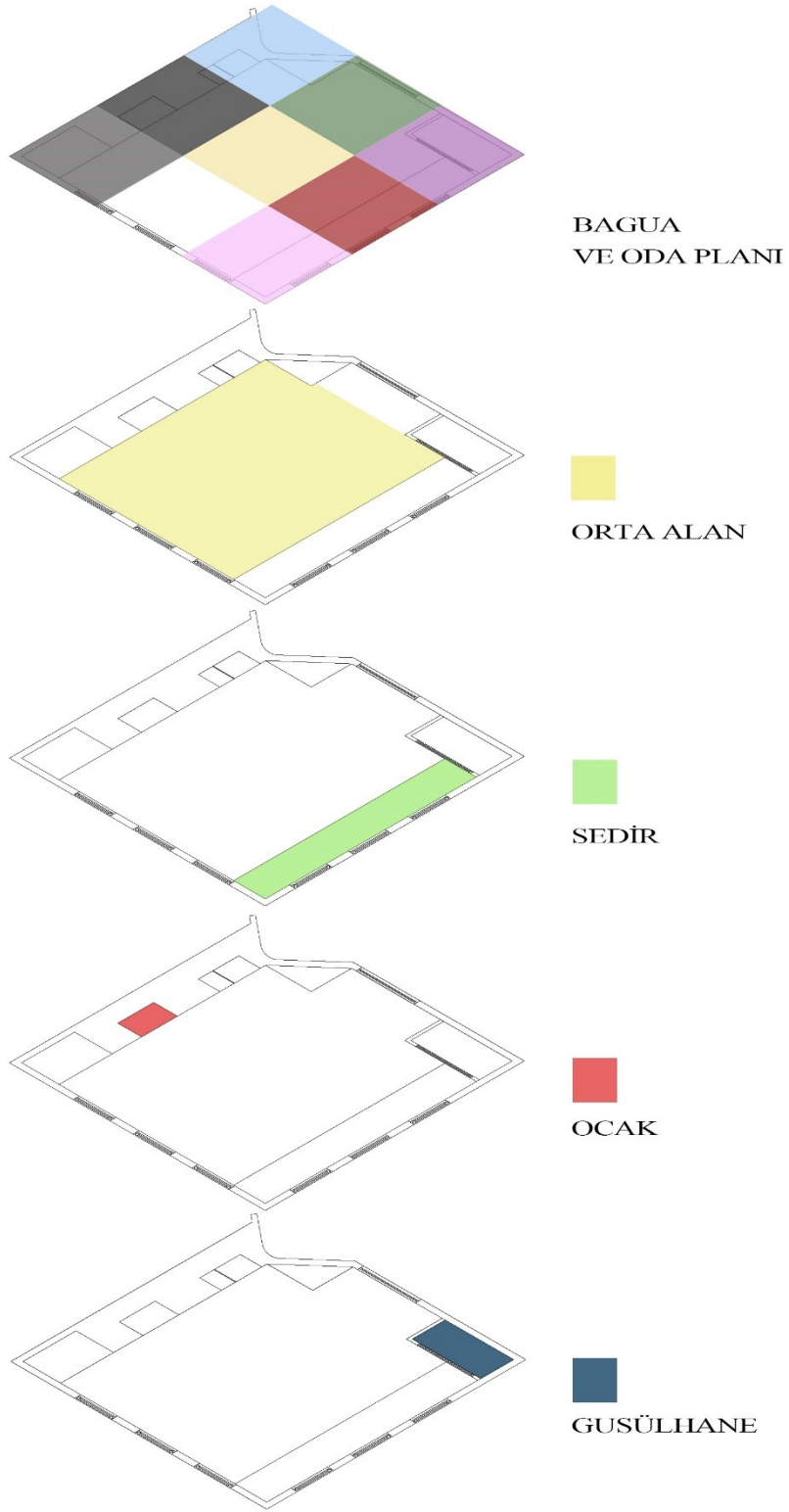
Katlar arasına Chi akışına büyük ölçüde etkisi olan merdivenler Feng Shui 'ye göre merkezde yer almamalıdır. Yapının merdivenine baktığımız zaman ise merkezde olmadığını görmekteyiz.

Feng Shui 'ye göre para ve şans etkileyen ıslak hacimler Bagua'nın merkez alanında ve göz önünde olmamalıdır. Bu özellikler bakımından ıslak hacimlerin yerleşimi (gusülhaneler hariç) Feng Shui ile uyum sağlamaktadır. Uzun bir koridorun sonunda yer alması ise Chi'nin hızla geçmesini sağlayacağından Feng Shui prensipleri için

uygun değildir. Feng Shui’de geleneksel olarak ıslak hacim yapının kuzeyinde olmalıdır. Çarşı Evi’nin katlarında görülen ıslak hacimlerde kuzey yönündedir.

Webster’a (2000) göre tuvalet ve banyo için güneybatı, kuzeydoğu ve güney bölgelerinde yer alması geleneksel Feng Shui uygulamalarına göre enerjinin olumsuz etkilerini desteklemektedir. Geleneksel olarak evin kuzey tarafı tuvalet ve banyo için en uygun konum olarak görülmektedir. Çamlıca Konağın birinci ve ikinci kat planlarında ortak kullanım alanı olan ıslak hacimler Bagua haritasına göre Chien, Kan ve Ken bölgelerine denk gelmektedir. Bu trigramlarda sırasıyla Kuzeybatı, Kuzey ve Kuzeydoğu yönlerine denk gelmektedir. Bu yönlerde Feng Shui için uygun konumlardır.

Bagua haritasının oda planına yerleşimine göre merkez, merdiven boşluğu, odaların ve sabit iç mekân donatılarının yerleşimleri eşleştikleri Bagua alanına göre anlamlar taşımaktadır. Bunlar ilerleyen başlıklarda açıklanmaktadır.

Şekil 4.32. Çarşı evi başoda ve Bagua haritası yerleşimi.

Başoda üzerine Bagua haritasını yerleştirdiğimizde gusülhane alanının Sun trigramına, Ocak alanının Kan trigramına denk geldiği görülmektedir. Bu tirgramlarda sırasıyla

Güneydoğu ve Kuzey yönlerine denk gelmektedir. Webster'a göre güney ve güneybatı banyolar için uygun konumlar değilken güneydoğu için bir bilgi verilmemiştir.

Webster'a göre ocak merkeze, iyi talih alanına bakmalıdır. Başoda yerleşiminde ocak merkeze bakacak şekilde konumlandırılmıştır. Bu yerleşim şekliyle ocak yerleşimi Feng Shui düzenlemeleriyle paralellik göstermektedir. Kapı ile aynı aksta olmamasına rağmen kapıya bakmayacak şekilde konumlandırılmıştır. Bu yerleşim şekli ile de Feng Shui ile uyum sağlamaktadır.

Farklı eylemlere cevap verebilen bu geleneksel oda düzeninde yatak farklı yönlerde konumlandırılabilir. Yatağın baktığı yön ve denk geldiği Trigram Feng Shui'ye göre en uygun şekilde konumlandırılabilir.

Donatı yerleşimiyle birlikte boş bırakılan merkez Feng Shui ile uyum göstermektedir. Dengenin sağlandığı alan olan merkez büyük bir dikkat ve özen gerekmektedir. Bu alanın ferah ve düzenli olması kişilerin hayatında şanslarını diğer pusula alanlarının enerjisini etkilemektedir.

4.2.5. Yer Seçimine Göre Çarşı Evi

Çarşı Evi yer seçimi/konuma göre değerlendirildiğinde sokak, dağa göre konumlanma ve manzara, dere/ırmağa göre konum, çevredeki dini yapılar ve komşu yapılara göre değerlendirilmiştir.

Yapı dar bir sokak üzerinde dere kenarında yer almaktadır. Yapının bulunduğu sokaktan geçen derenin Chi'ye katkısı çok fazladır. Sokağın formu şehrin doğal dokusunu bozmadığından, Chi miktarına pozitif bir katkı sağlamaktadır.

Yapı bir yamacın eteğinde yer almaktadır. Manzarasında dağların etkisi zayıftır. Sokak hizasında yer alan komşu yapılar sokak eğimine göre yönlendirilmiş olup eve doğru yönelen Shar etkileri oluşturmamaktadır. Bitişik yapılar arasında yeterli Chi akışı sağlayacak mesafe vardır. Sokağın iki tarafında yapılar paralel olarak yerleştiği için yapıya yönelen herhangi bir Shar noktası yoktur. Yapının arka tarafında kalan ev ise

eğim üzerinde ve kot farkı ile konumlandıkları için Shar oluşturmamaktadırlar. Ön kapı bir köprünün her iki çıkışından birine de yakın olmamalıdır. Enerji birçok yönden gelir ve rahatlamayı engelleyerek bu noktalarda yoğunlaşır. Yapının bahçe girişinin önünde bulunan köprü bu açıdan değerlendirildiğinde boyutu ve işlevi itibarıyla bu negatif özelliği dengeleyebilir. Ön kapı direkt olarak bir kilise, ibadethane, mezarlık veya tren yoluna bakmamalıdır. Çünkü, Chi çok fazla yoğunlaşmış ve dolayısıyla verimsiz olacaktır. Yapının bir üst sokağında bulunan cami yakın olmasına rağmen giriş cephesi camiye bakmamaktadır (Bknz. Şekil 11).

Şekil 4.33. Çarşı evi Bagua konuma bağlı etkileşimler (İnternet-14).

4.2.6. Biçimler ve Çarşı Evi

Çarşı Evi'nin plan görüntüsüne baktığımızda evin kare biçimine sahip olduğunu görmekteyiz. Kare biçimli evler dengeli bir Chi akışı sunarlar. Beş element teorisine göre de bu evler toprak grubuna ait evlerdir. Yapının vaziyet planına baktığımızda arsa biçiminin dikdörtgene yakın fakat bir kenarında kırıklı bir hat olduğu görülmektedir. Feng Shui felsefesine göre enerji dengesi için kareden sonra en çok önerilen form dikdörtgendir fakat bu arsa için tam bir dikdörtgen dememiz mümkün değildir.

Kat planlarına baktığımızda zemin katlarda gubur boşluğunun olduğu kısımda birinci ve ikinci katlarda hela ve abdestlik kısımlarında kayıp alanlar mevcuttur. Bu kayıp alanlar Bagua haritasının 8 bölümünden denk geldiği alanların tamamını kapsayacak

şekilde değildir. Bu yüzden bu alanlar kayıp alan olarak değerlendirilmekten ziyade alanın etkisini zayıflatan unsurlar olarak değerlendirilebilir (Bknz. Şekil 12).

Oda planları tek tek ele alındığı zaman ise zemin katta ahır, depo, hayat ve samanlık tam bir dikdörtgen-kare biçime sahiptir.

Birinci ve ikinci kat plan yerleşimine bakıldığında ise odaların köşe kısımlarında yer alan açılı kısımlar kayıp alan oluşmasına sebep olmaktadır. Fakat Feng Shui 'de L, U ve düzensiz biçimlerin oluşturduğu kayıplar dikkat çekmektedir. Bu tarz oluşan köşeler Bagua haritasının 8 yaşam durumundan birinin tümüyle kayıp olmasına sağlamamaktadır. Bu nedenle de Feng Shui 'de görülen kayıp alan kavramıyla tam örtüşmemektedir. Feng Shui 'de sekizgen formun önemi ve 8 yaşam durumu 2.3 başlığı altında anlatılmıştır.

Şekil 4.34. Çarşı evi kayıp alanlar planı (Dökmeci'den düzenlenmiştir).

4.2.7. Yapı Unsurlar ve Çarşı Evi

Pencere ve kapılar eve doğru miktarda Chi girmesini sağlayan ağız ve gözlerdir. Bu kapsamda Çamlıca Evi'nin kapı pencere düzenine baktığımızda ahır mazgalları dışında Chi miktarını azaltan pencere tipi görülmemektedir. Hayat bölümünde bulunan

glisteler yeteri kadar Chi girmesine olanak sağlayacak boyuttadır. Odalarda bulunan pencere tiplerine baktığımızda ise pencere sayısının çokluğu ve pencere ölçüleri yeterli Chi girmesi için olumlu yönlerdir. Feng Shui bize dışarıya doğru açılan, dikdörtgen pencerelerin en iyi pencereler olduğunu söylemektedir. Yapıda bulunan oda ve eyvan pencereleri içe doğru açılmaktadır. Odalardaki dikdörtgen pencerelerin kara kapakları sayesinde, Chi akışına göre, bu pencere tipleri dışarıya doğru açılma niteliğinde taşımaktadır. Batıdan gelen güneş ışınlarının yararlı Chi barındırmamasından dolayı Feng Shui batı yönündeki pencere sayısının az olmasını söylemektedir. Yapının batı cephesindeki pencere düzenine baktığımızda ise zemin kat ve birinci katta pencere açıklıkları görülmektedir. Bu bakımdan Feng Shui ile uyum sağlamamaktadır. Pencerenin üst seviyesinin evde yaşayanların boylarından daha az olmaması gerektiğini söyleyen Feng Shui 'ye göre bu yapıda bulunan pencere yükseklikleri, ahır hariç, ortalama insan boyunun üzerindedir. Tek bir sıra üzerinde bulunan 3 ve daha fazla pencere Chi akışının çok hızlı dağılmasına sebep olur. Feng Shui bu durumda Chi'nin dengeli olması için kristal ya da rüzgâr çanı gibi çözümler önerir. Oda pencere tiplerine baktığımızda odanın iki duvarında da 3 adet pencere yer almaktadır. Pencerelerde bulunan ahşap korkuluklar Chi'nin hızını dengelemekte faydalı olabilir. Sofada bulunan pencereler de odalarda ki gibi 3 adet aynı hizada pencere bulunmaktadır.

Şekil 4.35. Çarşı evi pencere tipleri (Ünal, 2021)

Giriş kapısından giren Chi'nin durgunlaşmaması için Feng Shui 'ye göre arka kapıda olmalıdır. Çarşı Evi'ne baktığımızda ana giriş dışında giriş kapısı bulunmamaktadır. Bu durumda giriş kapısından gelen Chi'nin mekân içerisinde durgunlaşmasına sebep olabilmektedir. Güney pusula alanındaki giriş kapısı şansa, kismete, üne açılan kapıdır.

Giriş kapısı ölçek olarak büyüktür. Yapı ölçeğinde bakıldığında ise orantılı bir ölçüde yapılmıştır. Buda Chi'nin kaybına neden olabileceken orantılı olması ve çift kanatlı olması sayesinde kontrol altında tutulmuştur. Oda kapıları ise bazıları tam açılmakta bazıları iste açıldığında paravanla karşılaşmaktadır. Paravanla karşılaşılan kapılar, odalara kapıdan giren Chi miktarını düşürmektedir. Fakat odalar pencerelerden yeteri kadar Chi almaktadır. Feng Shui 'ye göre giriş kapısı cephenin sol tarafında ya da ortada olmalıdır. Yapının giriş kapısına baktığımızda ise ortada yer aldığını görmekteyiz.

Feng Shui 'ye göre en ideal evler güneye bakan evlerdir. İncelenen yapı güneye ve aynı zamanda dereye bakmaktadır.

Bir duvar üzerinde yer alan 3 ve daha fazla kapı Feng Shui 'de Chi dağılımı için kötü bir düzen olarak görülmektedir. İncelenen yapıda birinci ve ikinci katlarda bir duvar üzerinde yer alan 3 ve daha fazla kapı görülmektedir. Fakat köşeli oda girişleri sayesinde bu kapılar tek bir hat üzerinde yer almamaktadırlar.

Şekil 4.36. Çarşı evi kapı tipleri (Ünal, 2021)

Katlar arası Chi akışını sağlayan merdivenler geniş, iyi aydınlatılmış olmalı ve basık olmamalıdır. Yapı merdiveninin ön kapı ile aynı hizada olmaması, rıhtlı oluşu, planın merkezinde değil yan duvarlara bitişik yer alması Feng Shui önermeleri ile uygunluk göstermektedir.

Koridorlar ve hollerde tıpkı merdivenler gibi iç mekânda Chi akışına yol oluştururlar yapının köşe sofalı plan tipi, aydınlatma ve biçim olarak dengeli Chi oluşumunu sağlamaktadır. Sofadan hela kısmına giden koridor ince uzun olması sebebiyle Chi'nin çok hızlı geçmesine sebep olacakken bu koridor kapı ile kontrol altına alınmıştır.

Katlar arasında yükseklik farkı görülen bu yapıda birinci kat diğer katlara göre daha alçaktır. Üç katta mekanlarda basıklık ve alçak tavan söz konusu değildir. Oda da Shar oluşumuna sebep olacak köşe, kiriş, sütun ya da oda kapılarına yönelmiş dik açılar yoktur. Odalarda yer alan gusülhanelerin köşeleri ise simetrik olarak oluşturulan dolaplar ile bütün bir yüzey algısı oluşturarak dengelenmiştir.

Şekil 4.37. Çarşı evi gusülhane ve paravan görünüşleri (Ünal, 2021)

4.2.8. İç Mekân, Renk ve Mobilyaya Göre Çarşı Evi

Bagua haritasının yapının plan yerleşimine uygulanmasına baktığımızda üç katta da sağ alt köşenin sirkülasyon alanına dahil edildiğini görmekteyiz. Bu alanlar Bagua'nın birden fazla yaşam gayesine denk gelmektedir. Bagua haritasının merkezi iyi talih alanı olarak bilinmektedir ve ıslak hacim merdiven gibi işlevler için uygun değildir.

Yapıda iyi talih merkezi hayat ve sofabla beraber odalara kısmi olarak denk gelmektedir.

Banyo alanlarına baktığımızda Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi'nde birden fazla alana denk gelen banyo hacimleriyle karşılaşmaktayız. Banyolar Feng Shui'ye göre sade ve işlevsel olmalıdır. Odalardaki gusülhanelere bakıldığı zaman oda içerisinde sade bir dolap görünümünde olmaları, az sayıda malzeme seçimi ve minimum ölçülerde tasarlanması Feng Shui prensipleri ile uyum göstermektedir. Oda girişinde gusülhanenin algılanmaması Feng Shui prensipleri ile örtüşen başka bir yaklaşımdır. Feng Shui banyolardaki ve tuvaletlerdeki giderlerden Chi ile birlikte iyi şansın ve paranın akıp gittiğini söylemektedir. Birinci katta yer alan ıslak hacme baktığımız zaman tuvalete ulaşan Chi'nin kapı ile kontrol altına alınabildiğini görmekteyiz. Gusülhane alanının ise dolap şeklinde olması Chi'nin bu kısma doğru akmasını ve kaybolmasını engellemektedir.

Yapının ahır alanında bulunan pencereleri yeterli Chi'nin girişine olanak sağlayamaz. Ana giriş kapısı ile glistelerden gelen Chi'nin ahıra ulaştığı görülmektedir.

4.3. 1 CURTLAR EVİ (BAĞLARBAŞI, DİBEKÖNÜ CADDESİ 32 NUMARALI EV)

a) Uydu görünümü

b) vazyet görünümü

Şekil 4.38. Curtlar evi vazyet görünümü(a) (İnternet-14) ve vazyet planı.

Karabük ili, Safranbolu ilçesi, bağlar mevkiinde bulunan yapı giriş cephesi sokak ile paralel olacak şekilde konumlandırılmıştır. Yapı, bahçeyi çevreleyen duvarın

devamı niteliğinde olup bahçe duvarları yüksek ve sokağın doğal çizgisine uygun şekilde yapılmıştır. Yığma taş üzeri ahşap karkas sistem olarak inşa edilmiştir.

Yapı inşa edildiğinde üç katlı iken; yapı sahiplerinin çarşı bölgesinde bulunan diğer bir konutuna malzeme devşirmek için üçüncü katı oluşturan malzemeler taşınarak yapı iki kata indirgenmiştir. Zemin katta yalnız hayat alanı vardır bu alan kalın moloz taş duvarlarla oluşturulmuştur. Sokak cephesinde giriş kapısı bulunmamakla birlikte sağ yan cephede bulunan geniş çift kanatlı giriş kapısı ile hayat alanına giriş mevcuttur. Giriş cephesinde bahçeye bakan mazgal pencere yer almaktadır.

Birinci katın sofa kısmında yer alan havuzun temeli zemin kata kadar ulaşmaktadır. Havuz temeli 5 adet yekpare taş ile oluşturulmuştur. Katta bulunan iki adet oda kapıları havuza bakacak şekilde konumlandırılmıştır. Sokağa bakan cephede dikdörtgen formlu çıkma mevcuttur. Yapının merdiveni duvar ile ilişkili şekilde konumlandırılmıştır. Zemin katta kapı merdiven başlangıcında kapı yer almaktadır. Birinci katta, sahanlığın hizasına denk gelen kısımda eyvan bulunmaktadır. Özgün işlevi konut olan bu yapı günümüzde restoran olarak kullanılmaktadır. Geleneksel Safranbolu evinin yapım tekniği ve tasarım yöntemlerini günümüze kadar aktarabilmiş özgün değerini korumuş bir evdir.

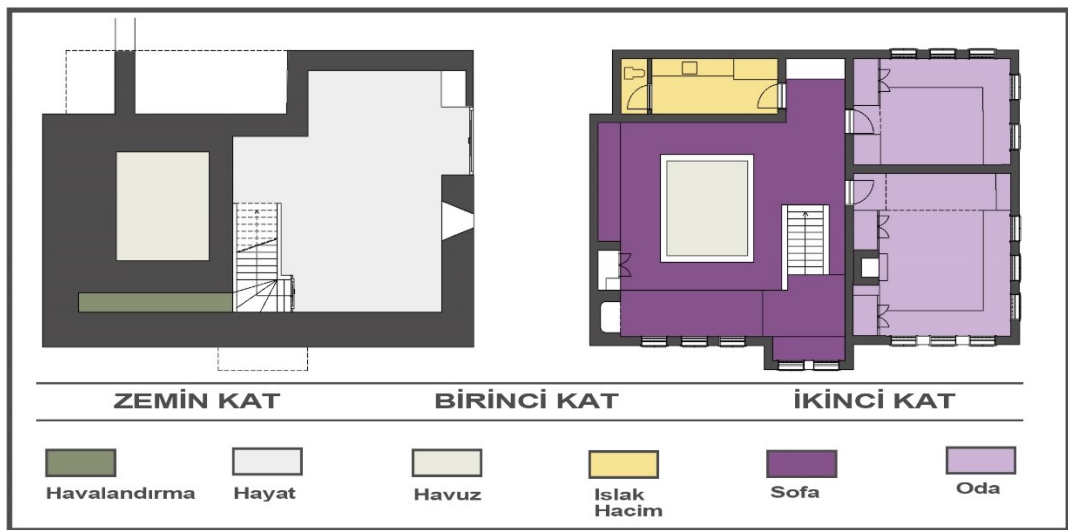
ÖN VE SOL YAN CEPHE

ÖN VE SOL YAN CEPHE

ARKA CEPHE

SOL YAN CEPHE

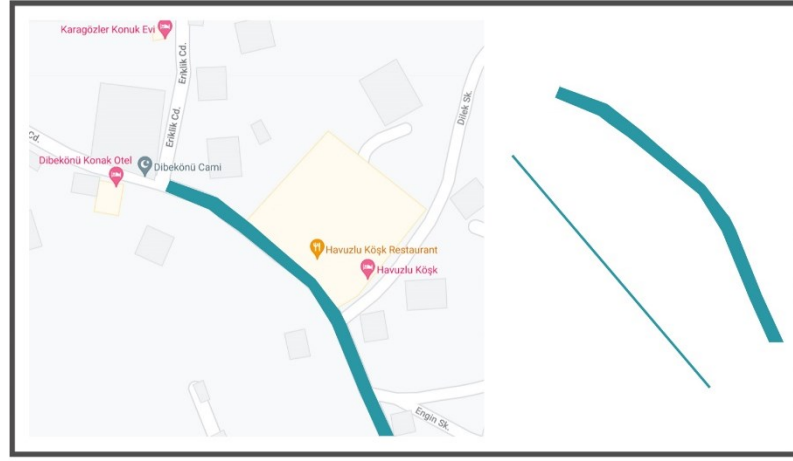
Şekil 4.39. Curtlar evi cephe görünümleri (Ünal,2021)

Şekil 4.40. Curtlar evi plan görünümleri (Günay'dan düzenlenmiştir).

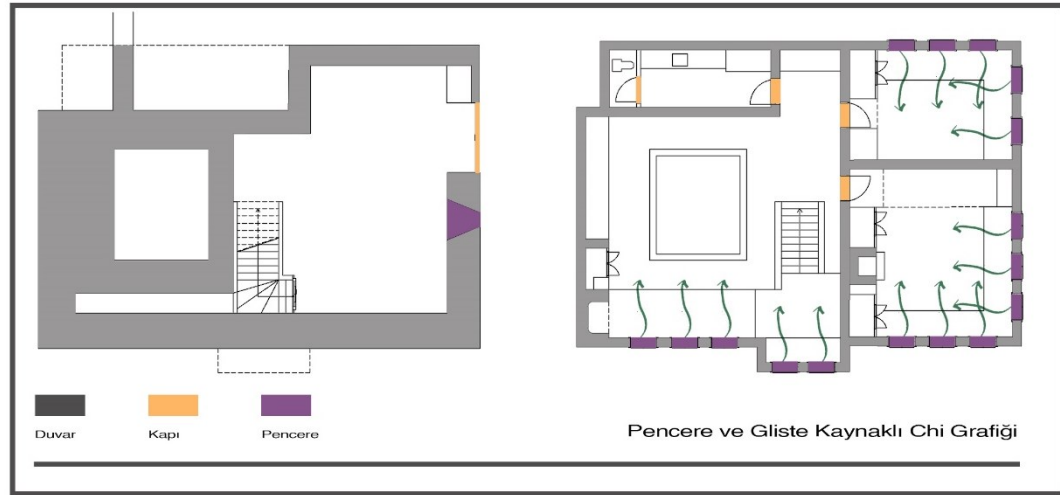
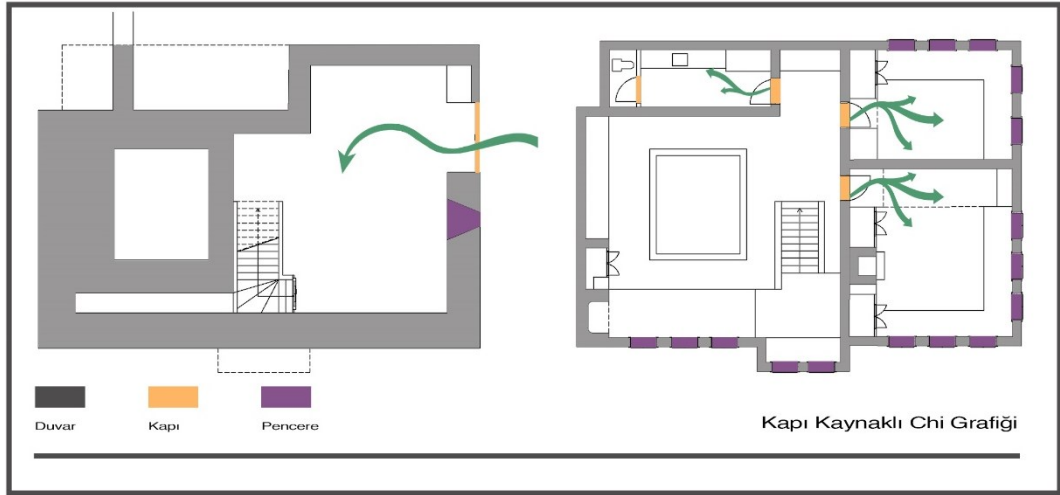
4.3.1. Chi Kavramına Göre Curtlar Evi

Feng Shui'nin temel yapıtaşlarından biri olan Chi 2.2.1 başlığında belirtildiği gibi yaşam enerjisi, yaşam soluğu olarak bilinmektedir. Sokaktan bahçeye ve yapıya buradan da iç mekâna aktarılan Chi'nin akışı Curtlar Evi kapsamında incelenmiştir. Sokak ve yapı ilişkisine bakıldığında, sokak yapısı kıvrımlı bir hat oluşturmaktadır. Yapı eğimli bir sokak üzerinde yer almaktadır. Sokak üzerinde dengeli bir şekilde ilerleyen Chi, sokağa uyumlu şekilde konumlandırılan Curtlar Evi yeterli Chi akışını bahçeye ve yapıya alabilecektir (Bknz. Şekil 4).

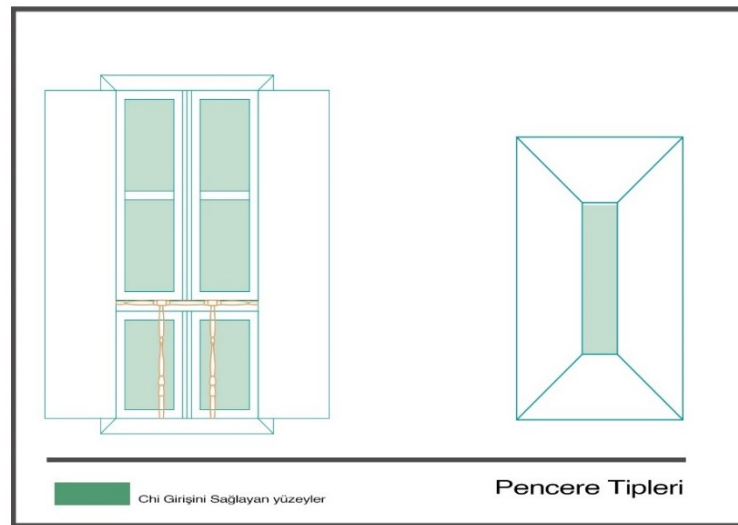

Şekil 4.41. Curtlar evi sokak hattı (internet-15).

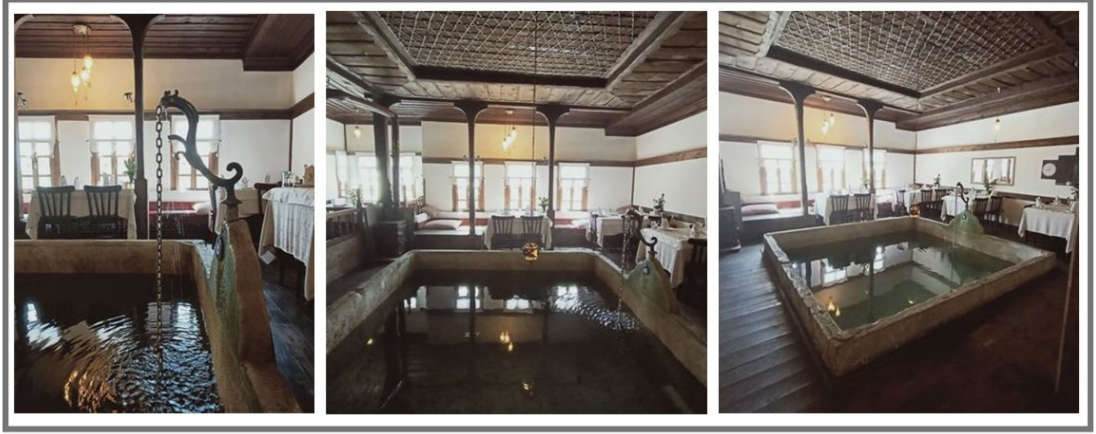
Yapının sokaktan ve evrenden aldığı Chi, bilindiği üzere kapı pencereler ile iç mekâna dağılmaktadır. İç mekâna Chi'yi çeken açıklıklara baktığımızda hayat kısmında yer alan mazgal pencere ölçüleri nedeniyle yeterli miktarda Chi geçişine olanak sağlamaz. Birinci katta yer alan odalarda ve sofada pencere sayılarının çokluğu yeterli Chi'yi yapının içerisine alacaktır. Mekânın sofa kısmında yer alan havuz ise önemli ve güçlü bir Chi kaynağıdır (Bknz. Şekil 7).

Şekil 4.42. Curtlar evi Chi grafiği (Günay'dan düzenlenmiştir).

Şekil 4.43. Curtlar evi pencere tipleri.

Şekil 4.44. Curtlar evi havuzlu sofa görünümü (Ünal,2021)

Zemin katta hayat alanına açılan giriş kapısı, alanın Chi girişini sağlayan tek açıklıktır. Giriş kapısı ile aynı duvarda yer alan mazgal pencere yeterli miktarda Chi girişi sağlayamamaktadır. Giriş kapısı ve merdivenin aynı aksta olmaması hayat kısmına kapıdan giren Chi'nin alanda yayılmasına olanak sağlamaktadır. Birinci kat planına baktığımız zaman sofa ve eyvanda yer alan pencereler bu alana yeterli Chi girişini sağlamaktadır. Sofanın merkezinde yer alan havuz ve havuz içerisindeki suyun devinimi önemli bir Chi kaynağı oluşturur. Sofada oluşan Chi alana açılan kapılar ile odalara yayılmaktadır. Odalarda yer alan çoklu pencerelerde yeterli Chi alımına olaak sağlamaktadır (Bknz. Şekil5-6).

4.3.2. Beş Element Kavramı ve Curtlar Evi

Evrende canlı ve cansız her şeyde varlığını gösteren beş element 2.2.4 başlığında açıklandığı gibi kendilerini farklı şekillerde ifade etmektedirler. Curtlar Evi'nde oda incelemesi yaptığımızda zemin, duvar ve tavanda elementlerin kendilerini farklı şekillerde ifade edişlerini görmekteyiz. Oda planında yer alan iç mimari elemanlar ile yüzeyler bu kapsamda değerlendirilmiştir.

Şekil 4.45. Curtlar evi baş oda görünümü (Ünal,2021)

Ağaç elementi incelenen odada en çok karşılaşılan element olmuştur. $\frac{1}{2}$ oranına sahip olan pencereler, dolap kapaklarında yer alan dikdörtgen yüzeyler ağaç elementini temsil etmektedir. Zemin döşemesi, tavan, sergen, sedir gibi odanın birçok yüzeyinde görülen ahşap malzeme ise ağaç elementinin en belirgin ifadesidir. Tavan motifinde ise dikdörtgen yüzeyler ile malzemeyle beraber ağaç elementi kendisini ifade etmektedir.

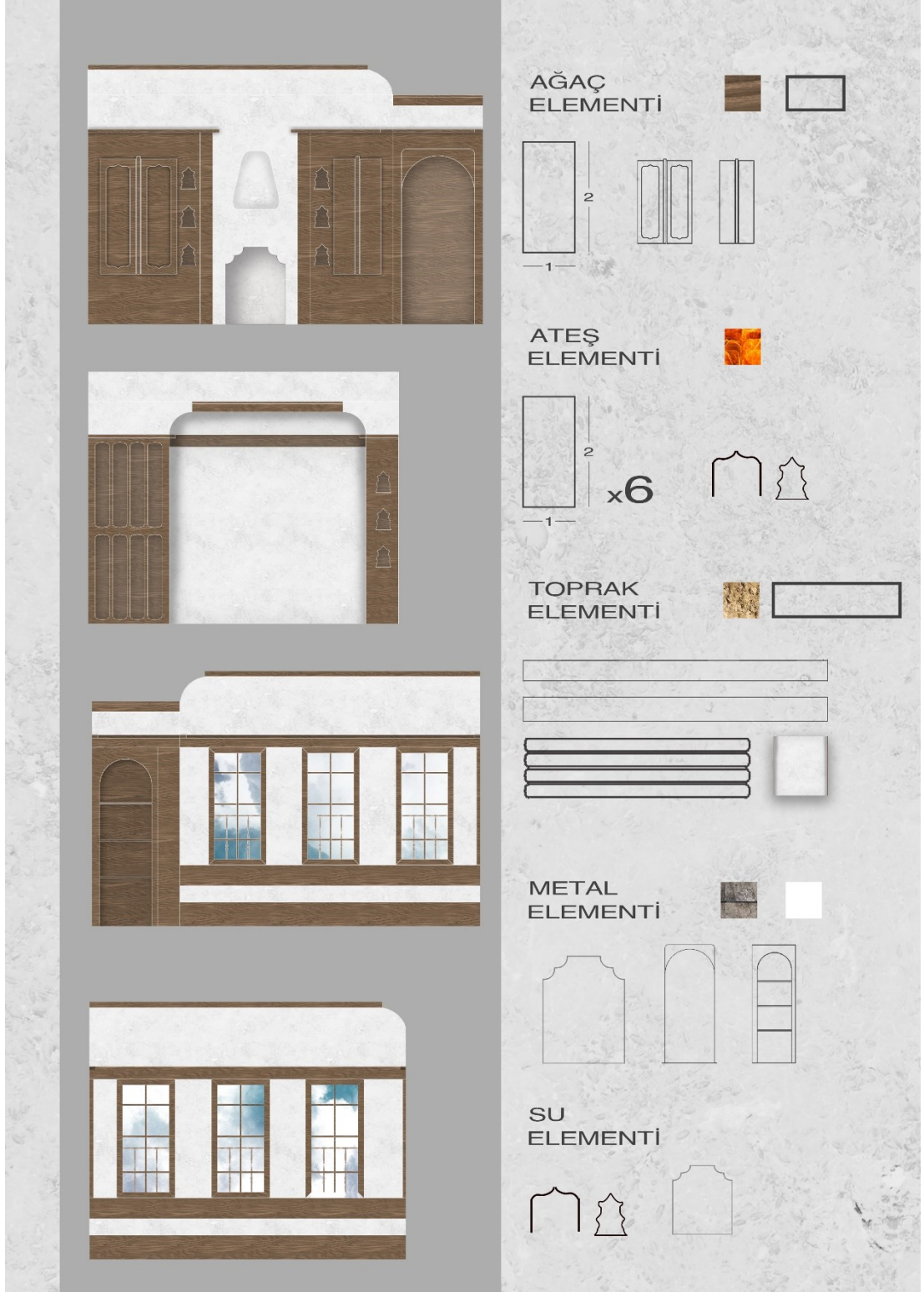
Ateş elementi incelenen odada bol gün ışığı alımını sağlayan pencere sayısı ile karşımıza çıkmaktadır. Mekânda yer alan ocak ise bu elementin en önemli temsilcisidir. Duvar ve tavan yüzeylerinde yer alan dikdörtgen alanların başında ve sonunda yer alan motifler ve nişlerin formu sivrilerek devam eden bir bitişe sahiptir. Zayıf bir ifade de olsa üçgen ve sivrilmiş formlarda ateş elementini ifade etmektedir.

Toprak elementinin incelenen odada en önemli temsili kerpiç duvarlardır. Bununla birlikte tavan ve duvar yüzeylerinde görülen uzun yassı yüzeyler toprak elementini temsil etmektedir. Dikdörtgen ve uzun yassı yüzeyler oluşturan sedirler de toprak elementini ifade etmektedir.

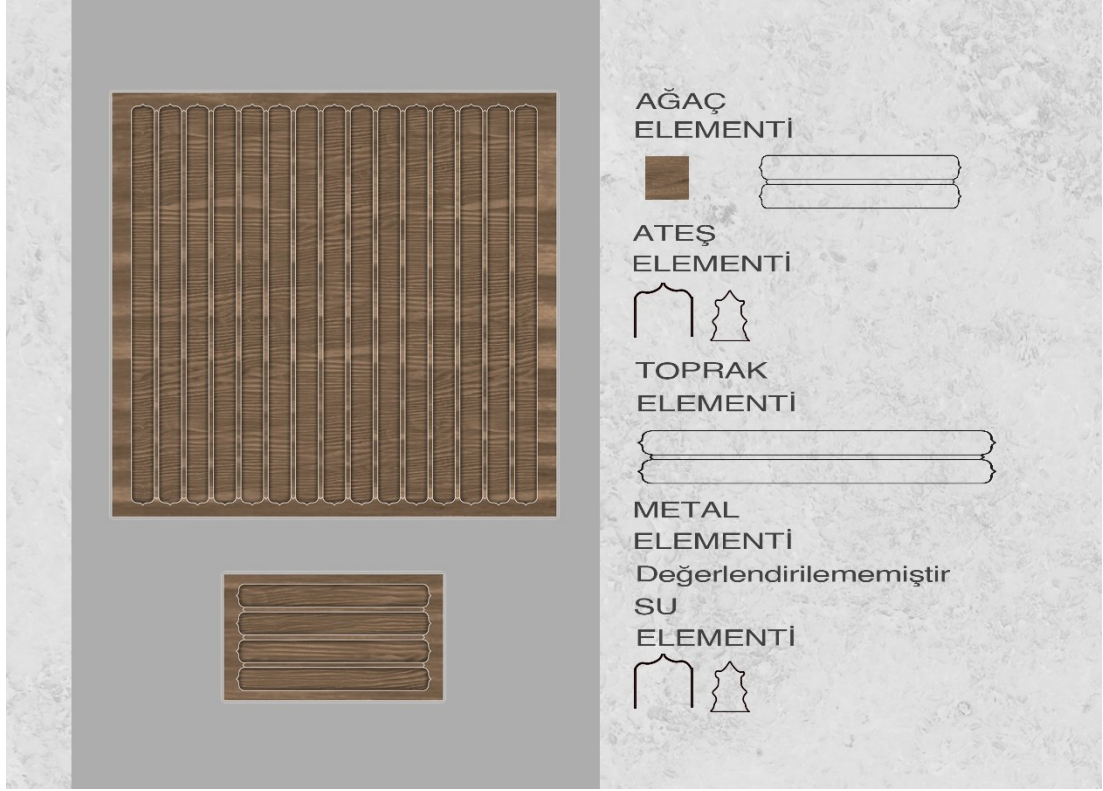
Metal elementinin incelenen odada en önemli temsili beyaz renkli duvarlardır. Bununla birlikte ise ocak üzerinde yer alan kemer formu bu elementi temsil etmektedir. Ocağın zemininde yer alan taş döşemede metal elementini temsil etmektedir. Oda kapısının oluşturduğu paravanda ve niş üzerinde yer alan kemer formu da metal elementinin ifadesidir. Tavan motifinde bu element değerlendirilememiştir.

Su elementi değerlendirilen bu odada en zayıf elementsel ifadeye sahiptir. Tavan ve duvar yüzeylerinde yer alan kıvrımlı formlar su elementini ifade etmektedir.

Odadaki element döngüsüne baktığımız zaman ağırlıklı olan element ağaç elementidir. Ağacı kontrol eden element metal olduğundan bu odada metal elementi devreye sokulmalıdır. Toprak ve ateş elementi ile element dengesi desteklenebilir. Yüzeylerde yer alan şekiller uzun dikdörtgen formlar olması ile toprak ve ağaç elementini ifade ederken formların uç kısımları ise su ve ateş elementlerinden izler taşımaktadır. Boyutlar incelendiğinde ise ağaç ve toprak elementinin ön plana çıktığı görülmektedir. Odada az görülen su elementi ağaç elementinin yoğun olduğu alanlarda fazla kullanılmamalıdır. Bu bağlamda su elementine az rastlanması element dengesi için olumlu bir durum oluşturmaktadır.

Şekil 4.46. Curtlar evi duvar yüzeyleri ve elementsel ifade.

Şekil 4.47. Curtlar evi tavan yüzeyleri ve elementsel ifade.

4.3.3. Yin Yang Kavramı ve Curtlar Evi

Evrendeki zıt güçleri temsil eden Yin Yang 2.2.3 başlığında açıklandığı gibi mekanlardaki enerji dengesi için önemli rol oynamaktadır. Curtlar Evi'nde oda incelemesi yaptığımızda zemin, duvar ve tavanda Yin ve Yang özelliklere sahip iç mekân elemanlarına rastlanmaktadır.

Değerlendirilen bu odada Yin kavramı sergenlerde karşımıza çıkan yatay yüzeylerde, niş ve ocağın oluşturduğu boşlukta, ahşap malzemeden kaynaklı koyu renkte karşımıza çıkmaktadır. Bunlarla beraber sofa yerleşiminin de etkisiyle oluşan merkezi planlamada etkilidir. Ortada oluşan geniş boş alan Yin özellik taşımaktadır. Yüzeylerde yer alan dikdörtgen formların kıvrımlı yuvarlatılmış kenarları Yin özellik göstermektedir. Odanın taşımaktadır.

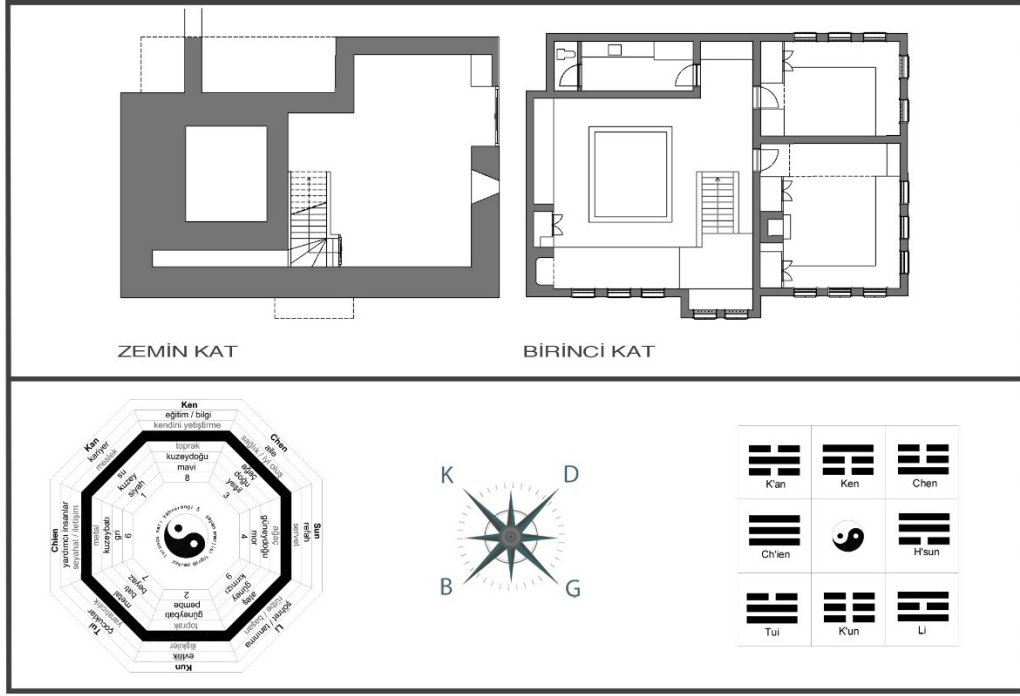
Yang kavramı ise bu odada, kapaklarda ve tavan işleminde gördüğümüz düz çizgiler, köşeli formlar ve dikey yüzeylerde karşımıza çıkmaktadır. Duvarların pastel rengi,

odanın bol gün ışığı alması ve geometrik desenlerde yang kavramlar arasındadır. Odaya giriş kısmında mahremiyet amacı ile yapılan ahşap bölücünün oluşturduğu dar alan ve mekânın yüksek tavanlı oluşu da Yang niteliktedir.

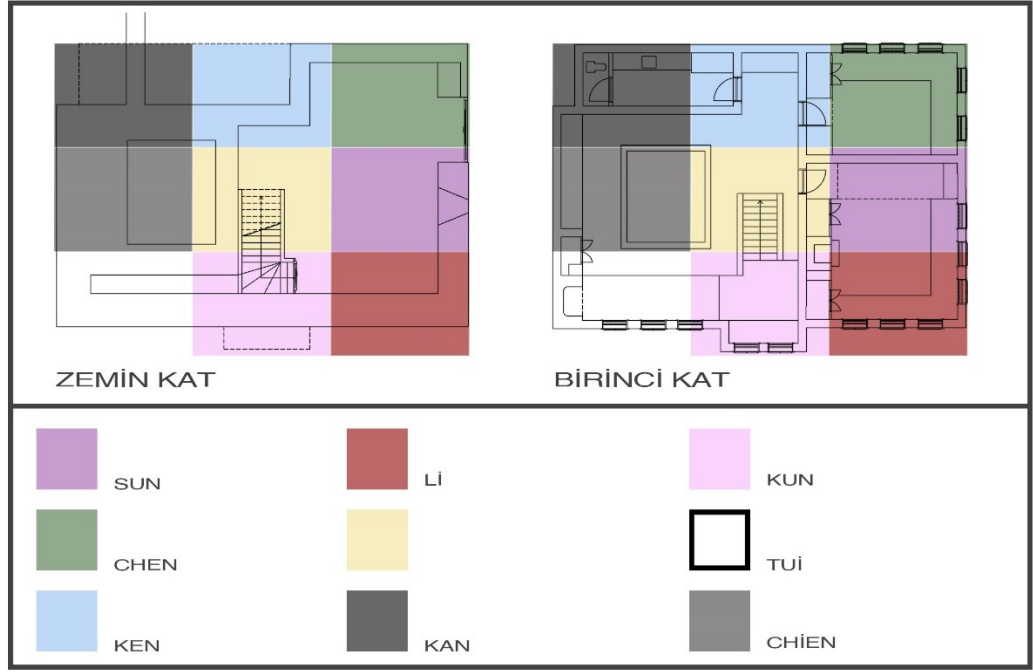
Şekil 4.48. Curtlar evi duvar yüzeyleri ve Yin Yang.

4.3.4. Bagua Haritası, Trigramlar ve Curtlar Evi

Şekil 4.49. Curtlar Evi pusula yönüne göre Bagua ve Lo Shu (Güney'dan düzenlenmiştir).

Feng Shui uygulamalarında temel araç olarak kullanılan Bagua haritası genel olarak, 2.3.1 başlığında belirtildiği gibi, yapının renk, yön, Trigram, sayı gibi kavramlarla ilişkisini plan bazında belirler. Curtlar Evi plan yerleşiminde şekil 10'da ki Bagua haritası çalışıldığında ise aşağıdaki veriler elde edilmiştir.

Şekil 4.50. Curtlar evi bagua haritası yerleşimi (Günay'dan düzenlenmiştir).

Bagua haritasına göre yaşam, merkezin çevresinde akar ve döner. Bu yaklaşıma göre Curtlar Evi'nin plan yerleşimine bakıldığında zemin ve birinci katta yerleşim düzenine göre farklı sonuçlar görülmektedir.

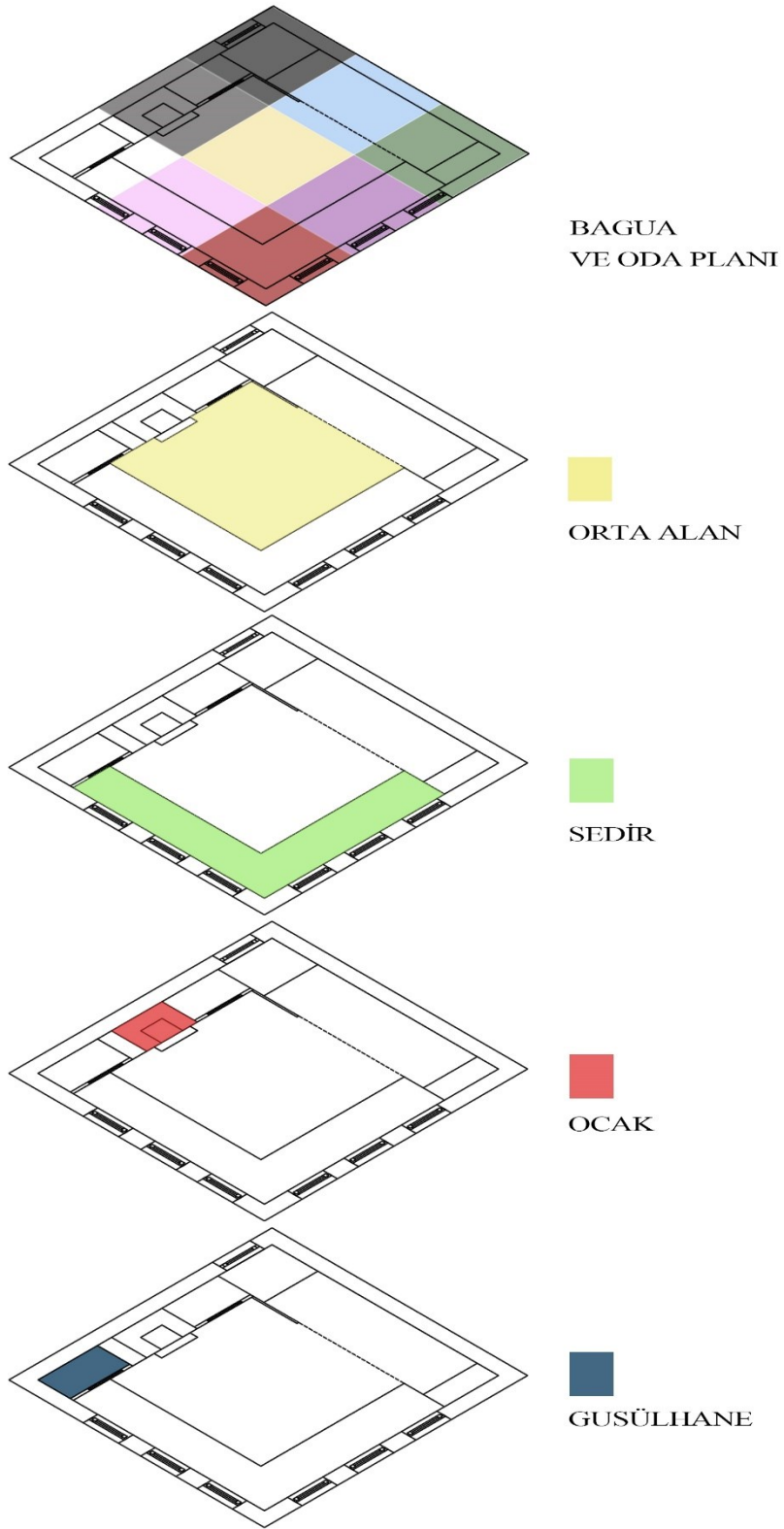
Webster'a göre tuvalet ve banyo için güneybatı, kuzeydoğu ve güney bölgelerinde yer alması geleneksel Feng Shui uygulamalarına göre enerjinin olumsuz etkilerini desteklemektedir. Geleneksel olarak evin kuzey tarafı tuvalet ve banyo için en uygun konum olarak görülmektedir. Curtlar Evi'nde birinci planında ortak kullanım alanı olan ıslak hacim Bagua haritasına göre Ken ve Kan trigramlarına denk gelmektedir. Bu trigramlar sırasıyla kuzey ve kuzeydoğu yönü ile ilişkili olan trigramlardır.

Sofada yer alan, su elementinin önemli temsilcisi olan havuz Chein trigramı ve merkez alanına denk gelmektedir. Chein trigramı Bagua haritasına göre metal elementi ile ilişkilidir. Metal ve su elementi ise elementlerin besleyici döngüsü içerisinde yer almaktadır. Metal, su elementini besleyerek desteklemektedir.

Bagua haritasının plan üzerine yerleşimine göre merkez, merdiven boşluğu, odaların ve sabit iç mekân donatılarının yerleşimleri eşleştikleri Bagua alanına göre anlamlar taşımaktadır. Bunlar ilerleyen başlıklarda açıklanmaktadır.

Çizelge 4.3. Bagua haritasına göre cutlar evi trigram ve mekan ilişkisi.

	Lİ	KUN	TUİ	CHİEN	KAN	KEN	CHEN	SUN
ZEMİN KAT	Hayat	Hayat- Merdiven	Havalandırma	Havuz Temeli	-	-	Hayat	Hayat
BİRİNCİ KAT	Oda	Sofa- Eyvan	Sofa	Havuz	Gusülhane	Sofa- Gusülhane	Oda	Oda

Şekil 4.51. Curtlar evi başoda ve bagua haritası yerleşimi.

Başoda üzerine Bagua haritasını yerleştirdiğimizde gusülhane alanının Tui trigramına, ocak alanının Chien trigramına denk geldiği görülmektedir. Webster'a göre batı

yönüne denk gelen Tui trigramı banyolar için uygun olmayan yönler arasında değildir. Geleneksel oda düzeninin görüldüğü bu oda da ıslak hacim dolap görünümüyle konumlandırılması Chi'nin bu alana doğru hızla akıp kaybolmasına engel olmaktadır.

Webster'a göre ocak merkeze, iyi talih alanına bakmalıdır. Başoda yerleşiminde ocak merkeze bakacak şekilde ve oda giriş kapısı ile aynı aksta konumlandırılmıştır. Bu yerleşim şekliyle ocak yerleşimi Feng Shui düzenlemeleriyle paralellik göstermektedir.

Farklı eylemlere cevap verebilen bu geleneksel oda düzeninde yatak farklı yönlerde konumlandırılabilir. Yatağın baktığı yön ve denk geldiği Trigram Feng Shui 'ye ve geleneksel tasarım anlayışına göre en uygun şekilde konumlandırılabilir.

Donatı yerleşimiyle birlikte boş bırakılan merkez Feng Shui ile uyum göstermektedir. Dengenin sağlandığı alan olan merkez büyük bir dikkat ve özen gerekmektedir. Bu alanın ferah ve düzenli olması kişilerin hayatında şanslarını ve diğer pusula alanlarının enerjisini etkilemektedir.

4.3.5. Yer Seçimine Göre Curtlar Evi

Curtlar Evi yer seçimi/konuma göre değerlendirildiğinde sokak, dağa göre konumlanma ve manzara, dere/ırmağa göre konum, çevredeki dini yapılar ve komşu yapılara göre değerlendirilmiştir.

Yapı kıvrılarak ilerleyen geniş ve eğimli bir sokak üzerinde yer almaktadır. Yapı sokak ile ilişkisini güçlendirecek şekilde sokak hizasında konumlandırılmıştır. Yapının sokak hizasında konumlandırılması eğimle birlikte hızla akıp gidecek olan Chi'den maksimum yararlanmasını sağlayacaktır.

Eğimli bir arazide yer alan yapının manzarasında dağların etkisi zayıftır. Yapı hizasında yer alan sokağa bitişik 2 adet geleneksel konut yer almaktadır. Sokağın doğal hattına göre yerleşmiş olan bu yapılar arasında enerjiyi dengeleyecek kadar mesafe vardır (Bknz. Şekil 12). Etrafta bulunan yapılara baktığımız zaman ise Curtlar evi'ne

denk gelen, özellikle de pencere açıklıklarının olduğu cephelere denk gelen, yapı köşeleri bulunmamaktadır. Buda komşu yapılardan negatif Chi gelmediği anlamına gelmektedir. Yapının pencere tiplerinin kara kapaklı olması kullanıcıların civar yapılardan gelen Chi ya da Shar kontrolünü yapabilmelerini sağlamaktadır.

Şekil 4.52. Curtlar evi konuma bağlı yapı etkileşimleri (İnternet-14).

4.3.6. Biçimler ve Curtlar Evi

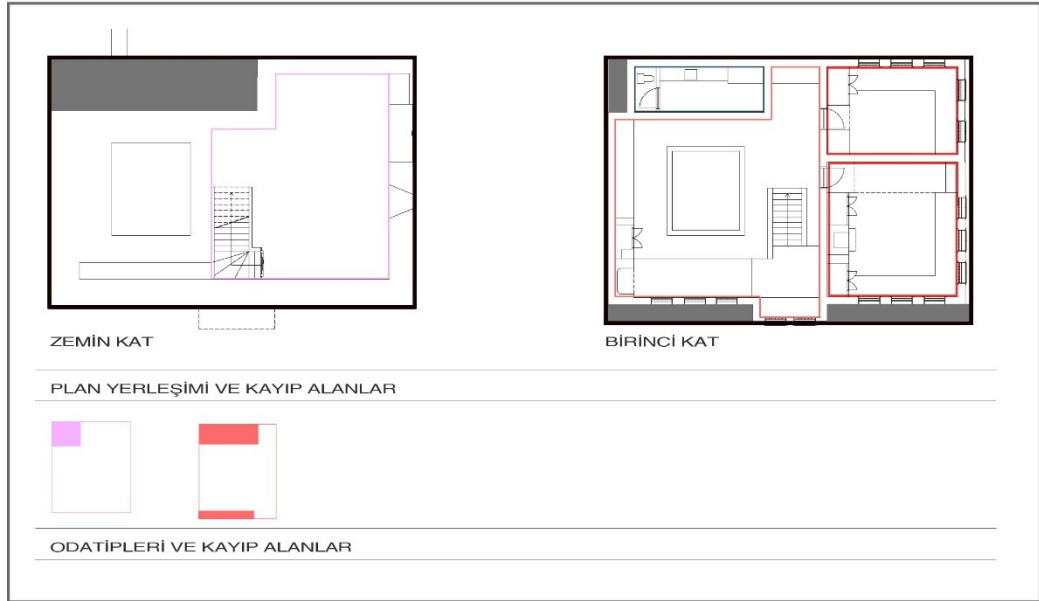
Curtlar Evi'nin plan görüntüsüne baktığımızda evin dikdörtgen biçimine sahip olduğunu görmekteyiz. Feng Shui 'ye göre kare biçiminden sonra enerjinin en dengeli şekilde dağılmasını sağlayan form dikdörtgendir. Yapının vaziyet planına baktığımızda arsa biçiminin dikdörtgen olduğu görülmektedir. Sınırları oluşturan yüzeylerden bir tanesi diğerlerinden farklı olarak, düz bir hatta sahip değildir. Chi akışı bu noktada diğer yüzeylere göre farklılık gösterecektir.

Kat planlarına baktığımızda zemin katta ve birinci katta kayıp alanlar görülmektedir. Birinci katta yer alan dikdörtgen çıkma kat planında kayıp alanlara neden olmaktadır. Bu kayıp alanlar Bagua haritasınının 8 bölümünden denk geldiği alanların tamamını kapsayacak şekilde değildir. Bu yüzden bu alanlar kayıp alan olarak değerlendirilmekten ziyade alanın etkisini zayıflatan unsurlar olarak değerlendirilebilir (Bknz. Şekil 13).

Zemin katta yer alan havuz temeli Bagua haritasının kullanımını etkilemektedir. Katta kullanılabilir alan olan hayat kısmının, havuz temelinin denk geldiği kısımdan bağımsız olarak değerlendirilmesi yaşam alanlarının amacına uygun olarak değerlendirilmesine olanak vermektedir.

Oda planları tek tek ele alındığı zaman ise zemin katta bulunan hayat kısmı L biçimine yakındır. L biçim dengesizliği çağrıştırmaktadır. Biçimin eksikliğinden kaynaklı Chi akışında dengesi bozulmaktadır.

Birinci kat plan yerleşimine bakıldığında ise odalar tam bir kare biçime sahiptir ve kayıp alan yoktur. Bu katta bulunan sofanın ıslak hacim ve eyvan ile oluşturduğu konumlandırma eksik alanlara neden olmaktadır. Eyvan alanı ölçüsü sebebiyle Bagua haritasının 8 bölümünden denk geldiği alanın tamamını kapsayacak şekilde değildir. Fakat ıslak hacmin oluşturduğu kayıp alan Bagua haritasının yaşam alanlarını etkileyebilecek ölçüdedir.

Şekil 4.53. Curtlar evi kayıp alanlar (Günay'dan düzenlenmiştir).

4.3.7. Yapı Unsurları ve Curtlar Evi

Pencere ve kapılar eve doğru miktarda Chi girmesini sağlayan ağız ve gözlerdir. Bu kapsamda Curtlar Evi'nin kapı pencere düzenine baktığımızda hayat alanında bulunan mazgal pencere dışında Chi miktarını azaltan pencere tipi görülmemektedir. Odalarda bulunan pencere tiplerine baktığımızda ise pencere sayısının çokluğu ve pencere ölçüleri yeterli Chi girmesi için olumlu yönlerdir. Feng Shui bize dışarıya doğru açılan, dikdörtgen pencerelerin en iyi pencereler olduğunu söylemektedir. Yapıda bulunan oda ve eyvan pencereleri içe doğru açılmaktadır. Odalardaki dikdörtgen pencerelerin kara kapakları sayesinde, Chi akışına göre, bu pencere tipleri dışarıya doğru açılma niteliğinde taşımaktadır. Batıdan gelen güneş ışınlarının yararlı Chi barındırmamasından dolayı Feng Shui batı yönündeki pencere sayısının az olmasını söylemektedir. Yapının batı yönü sağır cephesine denk gelmektedir. Pencerenin üst seviyesinin evde yaşayanların boylarından daha az olmaması gerektiğini söyleyen Feng Shui 'ye göre bu yapıda bulunan pencere yükseklikleri, ortalama insan boyunun üzerindedir. Tek bir sıra üzerinde bulunan 3 ve daha fazla pencere Chi akışının çok hızlı dağılmasına sebep olur. Feng Shui bu durumda Chi'nin dengeli olması için kristal ya da rüzgâr çanı gibi çözümler önerir. Oda pencere tiplerine baktığımızda odanın iki duvarında da 3 adet pencere yer almaktadır. Pencerelerde bulunan ahşap korkuluklar Chi'nin hızını dengelemekte faydalı olabilecek elemanlardır. Sofa kısmında bulunan pencereler ise eyvan kısmındakilerle birlikte 5 adettir. Eyvan kısmında yer alan pencereler diğerleri ile aynı aksta değildir.

Şekil 4.54. Curtlar evi pencere tipleri (Ünal,2021)

Giriş kapısından giren Chi'nin durgunlaşmaması için Feng Shui 'ye göre arka kapıda olmalıdır. Curtlar Evi'ne baktığımızda ana giriş dışında harici bir giriş kapısı

bulunmamaktadır. Ana giriş kapısı doğu ve güney doğu pusula yönüne denk gelmektedir. Akçay'a göre Doğu pusula yönündeki bir giriş kapısı sağlık ve sosyal hayatla ilgili enerji barındırır. Güneydoğu pusula alanındaki giriş kapısı bolluk ve bereketle, zenginlikle ilgili enerji hazırlar.

Giriş kapıları ölçek olarak büyüktür. Yapı ölçeğinde bakıldığında ise orantılı bir ölçüde yapılmıştır. Bu da Chi'nin kaybına neden olabileceken orantılı olması ve çift kanatlı olması sayesinde kontrol altında tutulmuştur. Oda kapıları ise tam tam açılmakla birlikte giriş alanında oluşturulan bir paravan ile sınırlandırılmıştır. Bu durum ise odalara kapıdan giren Chi miktarını düşürmektedir. Fakat odalar pencerelerden yeteri kadar Chi almaktadır.

Feng Shui 'ye göre giriş kapısı cephenin sol tarafında ya da ortada olmalıdır. Yapının giriş kapısına baktığımızda ise cephenin sağ tarafında yer aldığını görmekteyiz.

Bir duvar üzerinde yer alan 3 ve daha fazla kapı Feng Shui 'de Chi dağılımı için kötü bir düzen olarak görülmektedir. İncelenen yapıda birinci ve ikinci katlarda bir duvar üzerinde yer alan 3 ve daha fazla kapı görülmemektedir.

Şekil 4.55. Curtlar Evi Kapı Tipleri (Ünal,2021).

Katlar arası Chi akışını sağlayan merdivenler geniş, iyi aydınlatılmış olmalı ve basık olmamalıdır. Yapının merdivenin, ön kapı ile aynı hizada olmaması, rıhtlı oluşu, planın merkezinde değil yan duvarlara bitişik yer alması Feng Shui önermeleri ile uygunluk göstermektedir. Merdiven başlangıcında yer alan kapı sayesinde merdiven hattından katlar arasına yayılan Chi akışının kontrol altında tutulabildiği görülmektedir.

Yapının her iki katında da katta mekanlarda basıklık ve alçak tavan söz konusu değildir. Odalarda bulunan tekne tavan tipleri köşelerin yumuşatılmış olmasından dolayı Chi'nin kıvrımlı ve dengeli bir şekilde mekânda yayılmasına olanak sağlar.

Hayat kısmında bulunan ahşap taşıyıcılar Feng Shui 'ye göre kişiler üzerinde baskı gibi olumsuz etkiler sebep olurken köşelerinden ise Shar yayılmaktadır. Feng Shui bunun dengelenmesi için ahşap eklemeler ile açı değişimi, soft renklerin kullanılması gibi önermelerde bulunmaktadır. Hayat kısmında görülen ahşap taşıyıcılar doğal malzeme ile yapılmış olmasından dolayı betonarme bir yapıda bulunan taşıyıcılar ve köşeler kadar keskin Shar oluşturmamaktadır. Odalarda ise Shar oluşumuna sebep olacak köşe, kiriş, sütun ya da oda kapılarına yönelmiş dik açılar yoktur. Sofa kısmında sedir yerleşiminin önünde yer alan dikmeler mümkün olduğunda kavisli hatlara sahiptir. Köşe etkisi çok azdır. Odalarda yer alan gusülhanelerin köşeleri ise oluşturulan ahşap paravanlar ile ya da simetrik olarak oluşturulan gusülhaneler ile bütün bir yüzey algısı oluşturarak dengelenmiştir.

Şekil 4.56. Curtlar evi hayat kısmında yer alan ahşap taşıyıcılar (Ünal,2021)

Şekil 4.57. Curtlar evi gusülhane ve paravan görünümüleri (Ünal,2021).

4.3.8. İç Mekân, Renk ve Mobilyaya Göre Çarşı Evi

Bagua haritasının merkezi iyi talih alanı olarak bilinmektedir ve ıslak hacim merdiven gibi işlevler için uygun değildir. Yapıda iyi talih merkezi hayat ve sofayla beraber odalara kısmi olarak denk gelmektedir.

Banyo alanlarına baktığımızda Curtlar Evi'nde birden fazla alana denk gelen banyo hacimleriyle karşılaşmaktayız. Banyolar Feng Shui'ye göre sade ve işlevsel olmalıdır. Odalardaki gusülhanelere bakıldığı zaman oda içerisinde sade bir dolap görünümünde olmaları, az sayıda malzeme seçimi ve minimum ölçülerde tasarlanması Feng Shui prensipleri ile uyum göstermektedir. Oda girişinde gusülhanenin algılanmaması Feng Shui prensipleri ile örtüşen başka bir yaklaşımdır.

Feng Shui banyolardaki ve tuvaletlerdeki giderlerden Chi ile birlikte iyi şansın ve paranın akıp gittiğini söylemektedir. Birinci katta yer alan ıslak hacme baktığımız zaman tuvalete ulaşan Chi'nin kapı ile kontrol altına alınabildiğini görmekteyiz. Gusülhane alanının ise dolap şeklinde olması Chi'nin bu kısma doğru akmasını ve kaybolmasını engellemektedir.

Yapıda sirkülasyonu, enerji akışını bozacak bir mobilya yerleşimi yoktur. Mobilyalar işlevsel ve kendi içlerinde çözüm önerileri ile geliştirilmiştir.

BÖLÜM 5

SONUÇLAR

Geleneksel sivil mimarinin özgün tasarım yaklaşımlarını günümüze kadar aktarmayı başaran Safranbolu evleri, çalışılan bu tez kapsamında mimari elemanları ile Feng Shui felsefesine göre değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler göre insan odaklı tasarım anlayışının evrenselliği ve doğaya duyulan saygının evrenselliği ortaya konulmuştur.

Tez kapsamında araştırılan, özgün değerini koruyan geleneksel Safranbolu evlerinden aşağıda belirtilen veriler elde edilmiştir.

Feng Shui'ye göre yaşam solluğu olan Chi'nin yapılara dengeli bir şekilde ulaşması ve mekanları beslemesi önemlidir. Bu kapsamda incelenen üç eve baktığımızda bir ve üç numaralı evler sokağın doğal hattıyla uyumlu şekilde konumlandırılmıştır. Sokak yapı ilişkisine bakıldığında bu yapıların konumlandırılması sokakta akış halinde bulunan Chi'nin bahçeye girişine olanak sağlamaktadır. İki numaralı ev ise su kaynağına bakacak şekilde konumlandırılarak besleyici Chi'den maksimum derecede yararlanmaktadır. Evren ve kozmosun enerjisini yapılara taşıyan açıklıklara baktığımızda pencere ve kapı dışında bir ve iki numaralı evlerde glisteler yer almaktadır. Geleneksel safranbolu evlerinde yer alan gliste düzenleri yapı için önemli bir Chi giriş alanıdır. Üç numaralı evde ise gliste olmamakla birlikte yapı içerisinde yer alan havuz, devinim halinde olan su, yapı için önemli bir Chi kaynağıdır.

Odalarda ve eyvanlarda bulunan pencereler yeterli Chi alımı sağlamaktadır. Pencere tasarımlarında bulunan kara kapaklar Chi ya da Shar kontrolünü sağlamaktadır. Merdivenler giriş kapısıyla aynı aksta konumlandırılmayarak Chi kaçışını engellemiştir. Bir numaralı evin merdiven tasarımında yer alan kapı Chi'nin katlar arasında kontrolünü sağlamaktadır. Oda girişlerinde mahremiyet amacı ile yapılan paravanlar, aynı aksta yer alan kapılar olsa bile, kapı pencere ve glistelerden giren Chi

ile diğer Chi kaynaklarına baktığımızda; plan düzleminde oluşturulan Chi grafiklerine göre çalışılan üç evde de Chi akışının dengesi mekanlarda sağlanmıştır.

İncelenen birinci evin baş odasında tüm elementler görülmekle birlikte en yoğun bulunan element ağaç elementi olmuştur. Su elementi ise en az karşılaşılan element olmuştur (Bknz. Çizelge 5.1). İncelenen ikinci evin baş odasında en yoğun bulunan element ağaç elementidir. Toprak, metal ve ateş elementleri bulunurken su elementine bu oda da rastlanmamaktadır (Bknz. Çizelge 5.2). İncelenen üçüncü evin baş odasında tüm elementler görülmekle birlikte en yoğun bulunan element ağaç elementi olmuştur. Diğer elementlerde oda da farklı şekillerde bulunmaktadır (Bknz. Çizelge 5.3).

İncelenen evlerin başodalarında bulunan sabit iç mekan donatıları biçim, malzeme, renk ve işlev gibi özellikleri ile belirli elementler ile ilişkilendirilmektedir. İncelenen üç evde de ağaç elementi ağırlıklı element olmuştur. Collins'e (2000) göre Mekânda hâkim olan element ağaç elementi ise, control edici elementsel döngüye göre metal elementi mekânda kullanılmalıdır. Toprak ve ateş elementi ise metal elementini desteklemelidir. Su elementi ise ağaç elementinin hakim olduğu mekanlarda fazla kullanılmamalıdır. İncelenen üç evde de hakim olan elementtir. Su elementi ise iki evde yok sayılabilecek kadar az iken bir evde değerlendirilmemiştir. Beyaz duvarlar sayesinde ağaç elementinden sonra en baskın olan element metaldir. Bu kapsamda element dengesine göre incelenen evler Feng Shui ile uyum sağlamaktadır.

Çizelge 5.1. Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi başoda elementsel ifade tablosu.

	Tavan	Duvar	Ocak	Sedir	Pencere	Dolap Paravan	Renk Malzeme
Ağaç Elementi	X		X	X	X	X	X
Elementsel İfade	Dikdörtgen yüzey		Dikdörtgen yüzey	Dikdörtgen yüzey ve malzeme	Oran	Dikdörtgen yüzey	Ahşap malzeme
Ateş Elementi	X		X		X		
Elementsel İfade	Üçgen biçimler		Yanma eylemi		Pencere sayısı		
Toprak Elementi	X	X				X	X
Elementsel İfade	Uzun yassı biçimler	Kerpiç malzeme				Uzun yassı biçimler	Kerpiç malzeme
Metal Elementi			X				X
Elementsel İfade			Taş malzeme ve oval biçim				Beyaz renk
Su Elementi						X	
Elementsel İfade						Kıvrımlı biçimler	

Çizelge 5.2. Çarşı evi başoda elementsel ifade tablosu.

	Tavan	Duvar	Ocak	Sedir	Pencere	Dolap Paravan	Renk Malzeme
Ağaç Elementi	X		X	X	X	X	X
Elementsel İfade	Dikdörtgen yüzey		Dikdörtgen yüzey	Dikdörtgen yüzey ve malzeme	Oran	Dikdörtgen yüzey	Ahşap malzeme
Ateş Elementi			X		X		
Elementsel İfade			Yanma eylemi		Pencere sayısı		
Toprak Elementi	X	X				X	X
Elementsel İfade	Uzun yassı biçimler	Kerpiç malzeme				Uzun yassı biçimler	Kerpiç malzeme
Metal Elementi		X	X				X
Elementsel İfade		Beyaz renk	Taş malzeme ve oval biçim				Beyaz renk
Su Elementi							
Elementsel İfade							

Çizelge 5.3. Curtlar evi başoda elementsel ifade tablosu.

	Tavan	Duvar	Ocak	Sedir	Pencere	Dolap Paravan	Renk Malzeme
Ağaç Elementi	X		X	X	X	X	X
Elementsel İfade	Dikdörtgen yüzey		Dikdörtgen yüzey	Dikdörtgen yüzey	Oran	Dikdörtgen yüzey	Ahşap malzeme
Ateş Elementi			X		X	X	
Elementsel İfade			Yanma eylemi		Pencere sayısı	Sivrilmiş formlar	
Toprak Elementi	X	X				X	X
Elementsel İfade	Uzun yassı biçimler	Kerpiç malzeme				Uzun yassı biçimler	Kerpiç malzeme
Metal Elementi		X	X				X
Elementsel İfade		Beyaz renk	Taş malzeme ve oval biçim				Beyaz renk
Su Elementi	X						
Elementsel İfade	Kıvrımlı formlar						

Evrendeki zıt güçlerin ifadesi olan Yin ve Yang, incelenen üç evde iç mekan elemanlarının biçimleri, doluluk boşluk ilişkileri ve yönleri ile farklı şekillerde kendilerini ifade etmektedirler. Mekan planlaması, tavan yükseklikleri, iç mekanda sınır öğeleri ile oluşturulan alanlarında Yin ve Yang unsurları temsil ettiği görülmektedir. Yin ve Yang niteliklere ve bunlarla ilişkili olan iç mekan elemanlarına baktığımız zaman birinin bir diğerine baskın olduğunu söylemek mümkün değildir. Yin ve Yang unsurların her birinin birbirlerini dengeleyecek kadar etkin olduklarını söylemek mümkündür.

Hayat akışının sağlam temellerini ifade eden, nötr bir alan olan merkezin Feng Shui'ye göre dağınıklıktan uzak, temiz ve düzenli olarak tutulması gerekmektedir. Bu alan dengeğin önemli bir temsilcisidir ve diğer tüm Bagua alanlarını besler. İncelenen üç evde de oda yerleşimlerinde merkezin boş bırakıldığı görülmektedir. Birinci evde ise birinci ve ikinci katlarda merkezi sofalı plan yerleşimi ile Merkez alanı boş bırakılmıştır. Oda ve plan yerleşiminde boş bırakılan merkez alanları enerji akışını ve dengeyi desteklemektedir.

Islak hacimler yapı içinde akış halinde olan besleyi Chi için bir tehdit niteliğindedir. İnsan atıklarını yapıdan uzaklaştıran ıslak hacimler Feng Shui'ye göre aynı zamanda Chi ile birlikte baguanın yaşam gayelerinin akıp gittiği kısımlardır. Feng Shui ıslak hacimler için en uygun yönün kuzey olduğunu söylemektedir. İncelenen üç evde de ıslak hacimler kuzey, kuzeydoğu ve kuzeybatı yönlerine denk gelmektedir.

İncelenen üçüncü evde bulunan havuz Chein trigramı ve merkez alanına denk gelecek şekilde konumlandırılmıştır. Bagua haritasında Chein trigramı metal elementini temsil etmektedir. Elementlerin besleyici döngüsüne göre ise metal, su elementini besleyerek desteklemektedir. Bu bağlamda birinci katta bulunan havuzun konumlandırılması Feng Shui uygulamalarına göre doğrudur.

İncelenen birinci eve baktığımız zaman yapının kare planlı olduğunu görmekteyiz. Kare planlı evler Feng Shui'de toprak evler olarak geçerken enerji dengesini en iyi şekilde sağlamaktadır. Odaların köşe pahlı girişleri ve sofa biçiminin Bagua alanında eksik alan oluştururken denk geldiği yaşam alanının tamamına eşit değildir. Bu bağlamda bu eksikliklerin enerji akışını bozduğu söylenemez. Hayat kısmında karşılaşılan L biçimi ise enerji akışının bu alanda dengesini olumsuz etkilemektedir (Bknz. Çizelge 5.4).

Çizelge 5.4 Keçeci Mehmet Ucan Şehir Evi biçim analiz tablosu.

	Kare	Dikdörtgen	U Biçimler	L Biçimler	Düzensiz Biçimler	Eksik Alan
Yapı Planı	X					
Zemin Kat		Ahır		Hayat		Hayat
Birinci Kat	Odalar				Eyvan Oda Sofa	Eyvan Oda Sofa
İkinci Kat	odalar	Islak hacim			Eyvan Oda Sofa	Eyvan Oda Sofa

İncelenen ikinci evde yapının dikdörtgen plan tipine sahip olduğu görülmektedir. Enerji dağılımı için kare biçimlerden sonra en çok tercih edilen biçim dikdörtgendir. Odaların köşe pahlı girişleri, sofa biçimi ve ıslak hacimlerin biçimi Bagua alanında eksik alan oluştururken denk geldiği yaşam alanının tamamına eşit değildir. Bu bağlamda bu eksikliklerin enerji akışını bozduğu söylenemez (Bknz. Çizelge 5.5).

Çizelge 5.5. Çarşı evi biçim analiz tablosu.

	Kare	Dikdörtgen	U Biçimler	L Biçimler	Düzensiz Biçimler	Eksik Alan
Yapı Planı		X				
Zemin Kat	Hayat Ahır Samanlık					
Birinci Kat	Oda	Oda Hela Abdestlik			Eyvan Oda Sofa	Eyvan Oda Sofa
İkinci Kat	odalar	Oda			Eyvan Oda Sofa Hela Abdestlik	Eyvan Oda Sofa Hela Abdestlik

İncelenen ikinci evde yapının dikdörtgen plan tipine sahip olduğu görülmektedir. Enerji dağılımı için kare biçimlerden sonra en çok tercih edilen biçim dikdörtgendir. Odalarda ve ıslak hacimde tam bir dikdörtgen biçim öne çıkmaktadır. Sofa ve hayat biçimi L biçimdir. Bu alanlarda enerji dengesi bozulmaktadır (Bknz. Çizelge 5.6).

Çizelge 5.6. Curtlar evi biçim analiz tablosu.

	Kare	Dikdörtgen	U Biçimler	L Biçimler	Düzensiz Biçimler	Eksik Alan
Yapı Planı		X				
Zemin Kat				Hayat		
Birinci Kat		Oda Hela Abdestlik		Sofa	Sofa	Sofa

Yapılan bu çalışmada insan odaklı tasarım örneklerini yansıtan, çalışmanın uygulamasını oluşturan üç adet ev, tasarım yaklaşımları ile Feng Shui felsefesinin enerji akışını dengelemek adına önerdiği uygulamalar ile benzerlik göstermektedir. Bu benzerlikler kullanıcı odaklı tasarım çözümleri, renk seçimleri, malzeme kullanımı, plan yerleşimi, yön-mekan ilişkisi gibi birden fazla şekilde kendini göstermektedir.

Oluşturulan yapılı çevrelerde insan yaşamının kalitesini, refahını arttırmak adına yapılan tasarım yaklaşımları, Yüzyıllardır süren Türk-Çin kültürel etkileşimini farklı bir alanda güçlendirmektedir.

KAYNAKLAR

- Akçay, Z., "Feng Shui", *Mono kitap-Alfa Yayın*, İstanbul, (2017)
- Anonim, "I Ching ya da değişimler kitabı", Çeviren: Richard Wilhelm, Türkçeleştiren: Levent Özşar, *Biblos Yayınevi*, İstanbul, 32, (2010)
- Ball, P., "The Essence of Tao", *Arcturus Published*, Malaysia, 19-63, (2016)
- Bilgili, N., "Türklerde Beş Element", *Kripto Kitaplar*, Ankara, 9-44, (2020)
- Bramble, C., "Architect's Guide to Feng Shui: Exploding the Myth", *Oxford: Architectural Press*, 3-35, (2003)
- Bruun, O., "An Introduction to Feng Shui", *Cambridge University Press*, New York, (2008)
- Candan, E., "Türkler 'in Kültür Kökenleri", Sibel Demircan, *Sınır Ötesi Yayınları*, İstanbul, 399-404 (2019)
- Chen, G. M., "The Impact of Feng Shui on Chinese Communication", *Chine Media Research 3(4)*, 102-109 (2007)
- Collins, T.K., "Batılılar için Feng Shui", Çeviren: Güneş Tokcan, *Dharma Yayınları*, İstanbul, (2000)
- Craze, R., "Feng Shui for Beginners", *Hodder&Stoughton*, Great Britain, 1-34 (1999)
- Creightmore, R., "Feng Shui Çin Toprak Falının Sırrı", *A7 Kitap*, İstanbul (2019)
- Dökmeci, F., "Çarşı Evi Restitüsyon Projesi", (2011)
- Eberhard, W. "Die Altchinesische Kultur Und Die Türken", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Cografya Fakültesi Dergisi*, F3, 31-38.
- Esin, E., "Orta Asya'dan Osmanlıya Türk Sanatında İkonografik Motifler", *Kabalıcı Yayınevi*, İstanbul, (2004).
- Fidan, G., "Ming Tarih Kayıtlarına Göre 16. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu – Ming Çin'i İlişkileri", *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 275-287 (2011)

Gibson, C., “Semboller Nasıl Okunur: Resimli Sembol Okuma Rehberi”, *Yem Yayın*, Çin, 9 97 141 (2012)

Günay, R., “Geleneksel Safranbolu Evleri ve Oluşumu”, *Yem Yayın*, Ankara, (1999).

Hale, G., “In The Practical Encyclopedia of Feng Shui”, *Hermes House*, China 46-82 (2000).

Henwood, B., “Feng Shui Yaşamınızda ve Çalışma Alanınızda Uyum ve Denge Yaratmak İçin”, *Bilim Teknik Yayınevi*, İstanbul, (2009)

İnternet-1: The Spruce, “A Guide to Feng Shui Colors”, **Feng Shui Color Guide (thespruce.com) (2020).**

İnternet-2: Wikipedia, “Luopan”, <https://en.wikipedia.org/wiki/Luopan> (2020)

İnternet-3: Hgtv "Rustic Meets Refined: 15 Ways to Add Farmhouse Style", <https://www.hgtv.com/design/decorating/design-101/rustic-meets-refined--15-ways-to-add-farmhouse-style-pictures?soc=pinterest&crlt.pid=camp.h2xITSBSvMd5> (2021).

İnternet-4: Real Livin,"How to Achieve Good Feng Shui in Your Home's Entrance", <https://www.realliving.com.ph/lifestyle/wellness/achieve-good-feng-shui-home-entrance-a00010-20181105> (2021).

İnternet-5: Architectural Digest, "38 Unique, Beautiful Front Door Ideas for Your Home", <https://www.architecturaldigest.com/gallery/front-doors-slideshow> (2021).

İnternet-6: Home and Kitchen, "Modern Arch Door Design ", <https://homeandkitchendesign.blogspot.com/2019/04/modern-arch-door-design.html> (2021).

İnternet-7: Archinect, "The Most Liked Instagram Posts of 2019 on", <https://archinect.com/news/article/150176162/the-most-liked-instagram-posts-of-2019-on-archinect> (2021).

İnternet-8: Architectural Digest "These Secrets About the Louvre Museum Will Surprise You", <https://www.architecturaldigest.com/story/secrets-you-never-knew-about-paris-louvre-museum> (2021).

İnternet-9: The Art Newspaper, "Demolish or Restore Discoloured Taj Mahal, India's Supreme Court Tells Government", <https://www.theartnewspaper.com/news/demolish-or-restore-discoloured-taj-mahal-india-s-supreme-court-tells-government> (2021).

İnternet-10: Archiexpo, "Painel de vidro para fachada BANK OF CHINA TOWER", <https://www.archiexpo.com/pt/prod/josef-gartner/product-58213-1477371.html> (2021).

İnternet-11: Window World "Finding the Best Window Grid Style for Your Home", <https://www.windowworld.com/blog/finding-the-best-window-grid-style-for-your-home?epik=dj0yJnU9TFhpU0JOSjNhYTJERmp2M0gwRWFLZGh0QUlyb1ZfenY> (2021).

İnternet-12: Contemporist "16 Modern Spiral Staircases Found in Homes Around The World", <https://www.contemporist.com/16-modern-spiral-staircases-found-in-homes-around-the-world/> (2021).

İnternet-13: Homedit, "Everything You Need to Know About Spanish Decor", https://www.homedit.com/spanish-style-decor/ff897_17/ (2021).

İnternet-14: Google Earth, "Uydu görünümüleri", <https://www.google.com/intl/tr/earth/> (2021).

İnternet-15: Google Haritalar, "Harita Görünümüleri", <https://www.google.com.tr/maps/place/Safranbolu,+Karab%C3%BCk/@41.2592936> (2021).

İnternet-16: The Spruce, "Guide to Feng Shui Colors", <https://www.thespruce.com/feng-shui-color-a-z-1274404> (2021).

İnternet-17: Internet Encyclopedia of Philosophy, "Wuxing (Wu-hsing)", <https://iep.utm.edu/wuxing/> (2020)

İnternet-18: TÜBA Açık Ders Malzemeleri Portalı, "Türk Mitolojisinde Önemli Renkler", <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwj4-X6wtjtAhUxJMUKHXVJD90QFjAAegQIARAC&url=https%3A%2F%2Facikders.tuba.gov.tr%2Fmod%2Fresource%2Fview.php%3Fid%3D1488&usg=AOvVaw0xFC77QYRjRwbWLkLoyIsW> (2020).

Koyuncu, E., "Feng Shui Pusula İçinizde", *Kaktüs Yayınları*, İstanbul, (2012)

Köse, E., "Keçeci Mehmet Ulucan Şehir Evi Restorasyon Projesi", (2014)

Lagatree, K.M., "Feng Shui", *Akaşa Yayınları*, (1997)

Lazenby, G., "The Feng Shui house book: change your home, transform your life", *Watson-Guptill*, New York, 78-142 (1998).

Levitt, S., “Teen Feng Shui: Design Your Spece, Design Your Life”, **Bindu Books**, United Stades, (2003)

Lip, E., “In Feng Shui for The Home”, **Heian International**, Singapore (1995)

Mak, M. Y., ve S. Thomas, N., “Feng Shui: A Chinese approach to integrated design”, **International Symposium CIB-W096**, Taiwan, 129-138 (2009).

Matthews, M. R., “Feng Shui: Teaching About Science and Pseudoscience”, **Springer International Publishing**, Australia, 1-41 (2018).

Özen, Ö., “Kişisel Fotoğraf Arşivi”, (2021)

Rosbach, S., “Feng Shui İle İç Mekan Dekorasyonu”, Çeviren: Levent Akçatepe, **Dharma Yayıncılık**, İstanbul, (2001).

Rosbach, S., ve Yun, L., “Feng Shui Design: The Art of Creating Harmony for Interiors, Landscape And Architecture”, **Viking**, United Kingdom, (1998).

Skinner, S., “The Living Earth Manual of Feng-Shui: Chinese Geomancy”, **Arkana Penguin Books**, England, 43 (1989).

Skinner, S., “Feng Shui: The Traditional Oriental Way to Enhance Your Life”, **Parragon Publishing Book**, China, (2002).

Spear, W., “Herkes İçin Basitleştirilmiş Feng Shui”, Çevire: Aslı Bengisu, **Alkim Yayınevi**, İstanbul, 1-60 (2003).

Şenesen, R. O.,” Türk Halk Kültüründe Bolluk ve Bereketle İlgili İnanç Ve Uygulamalarda Eski Türk Kültürü İzleri”, **Folklor/Edebiyat**, 17(66) :209-228 (2011)

Tzu, L., “Tao Te Ching”, Türkçeleştiren: Tahsin Ünal, **Notos Kitap**, İstanbul, 1-30 (2017)

Ünal, E., “Kişisel Fotoğraf Arşivi”, (2021)

Webster, R., “Feng Shui Eviniz İçin Pratik Öneriler”, Çeviren: Seda Toksoy, **Ötesi Yayıncılık**, İstanbul, (2000).

Webster, R., “Feng Shui Yeni Başlayanlar İçin”, Çeviren: Pınar Savaş, **Alfa Yayın**, İstanbul, (2002).

Wydra, N., “Feng Shui the Book of Cures”, **Contemporary Book**, United States of America (1996)

Yoon, H.K., “Indigenous “Folk” Geographical Ideas and Knowledge”, **Advances in Anthropology**, 340-355 (2017).

ÖZGEÇMİŞ

Esmâ ÜNAL, 2011 Safranbolu Anadolu lisesinden mezun oldu. 2017 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık Bölümünden mezun oldu. Lisans eğitiminde katıldığı Tübitak-Ktü-Konya/Sille Belediyesi organizasyonu ile düzenlenen Simge ve imge ile anlatılan tarih “KONYA/SİLLE” imge tasarımı yarışmasından üçüncülük ödülü aldı. 2017 yılında Karabük Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Ana Bilim Dalı’nda başlamış olduğu yüksek lisans programında eğitimine devam etmektedir. 2017 yılından itibaren konut, ofis, restoran ve özel işletme yapılarının tasarım ve iç mimari projelendirmesinde görev aldı. 2018-2021 yılları arasında Karabük Üniversitesi Fethi Toker Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümünde yarı zamanlı Öğr. Gör. Olarak görev aldı. Halen İç Mimarlık yapmakta olup, kısmi zamanlı proje üretimine devam etmektedir.